Dumitru Ivănuș • Ion Toma

LIMBA ROMÂNĂ

pentru bacalaureat, admitere în licee și facultăți

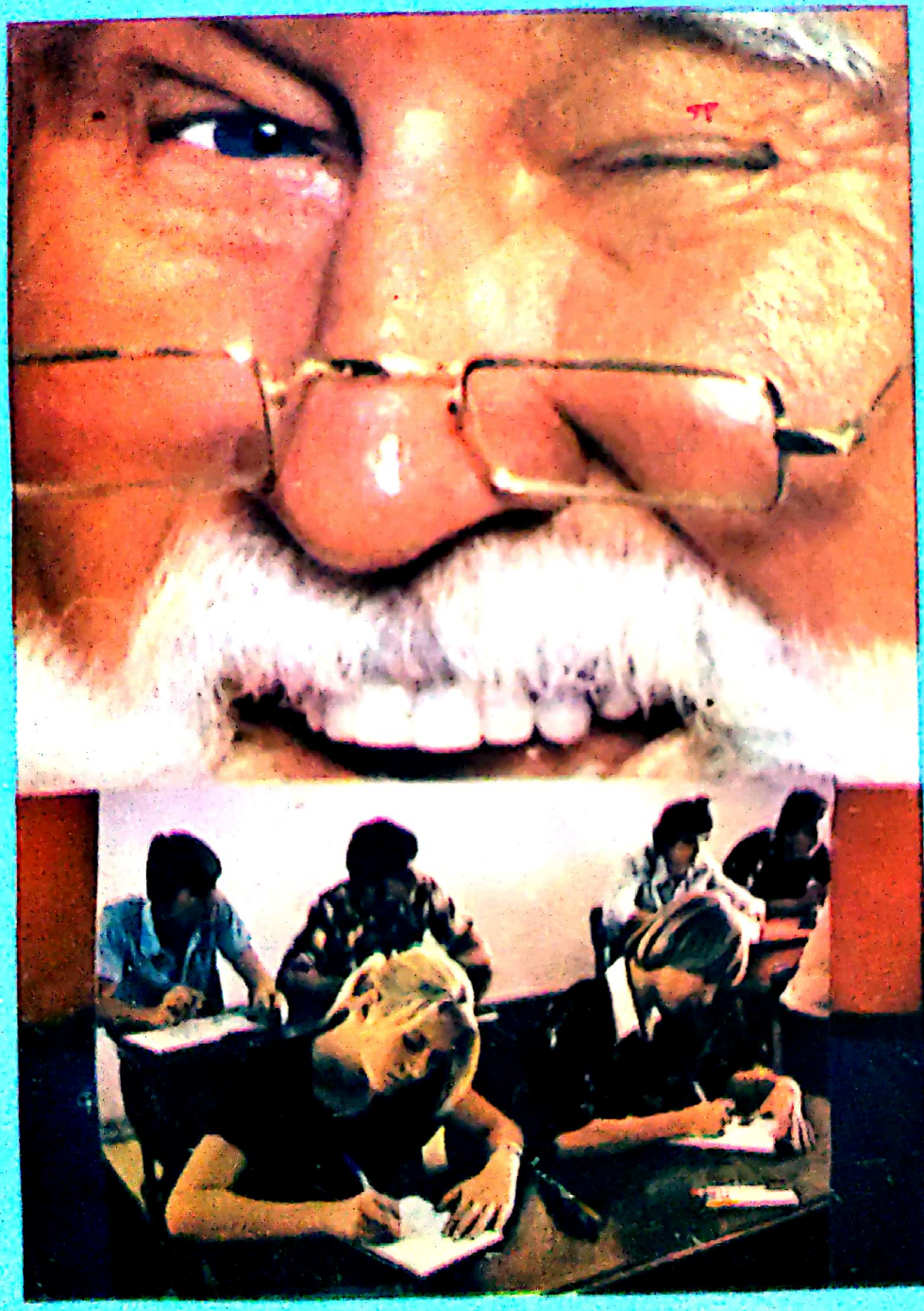

2 Manual preparator pentru elevi, studenți, profesori și ... părinți

Niculescu

Despre carte

Având ca obiectiv prioritar sprijinirea candidaţilor pentru bacalaureat, admiterea în liceu şi învăţământul superior (pentru care programa de concurs este, practic, aceeaşi), *Manualul preparator* cuprinde, în ultima parte a volumului I şi în volumul al II-lea, *toate subiectele* date la aceste concursuri în ultimii ani, *rezolvate integral*, şi însoţite de *comentarii şi recomandări* metodice. Prezentarea acestor subiecte în seturile în care au fost concepute, pe ani şi sesiuni (la licee şi unele facultăţi), respectiv pe ani, institute, facultăţi (colegii), specializări a avut în vedere orientarea candidaţilor (şi mai ales a ... meditatorilor acestora) cu privire la structura sau mărimea specifică în care sunt concepute şi formulate subiectele la diverse categorii de facultăţi şi secţii (tipologie conturată, de altfel, în comentariul introductiv al lucrării). Iar acestea, fiind foarte diverse (exemple: *litere, drept, jurnalistică, teologie, educaţie fizică, poliţie, birotică*) şi numeroase (în fiecare an sunt circa 100 de seturi de subiecte), concretizează şi fixează, într-un evantai larg de situaţii, noţiunile şi tehnicile de rezolvare, prezentate principial în primul volum.

Despre autori

Dumitru Ivănuş (n.1940) şi Ion Toma (n.1947) sunt doctori în filologie şi titulari, în calitate de conferenţiari universitari la disciplinele gramatică, respectiv fonetica-fonologia, lexicul şi stilistica limbii române contemporane. Au publicat separat şi împreună lucrări ştiinţifice şi didactice de lingvistică (lexicologie, morfologie, sintaxă, dialectologie, toponimie, limbă literară) în edituri (Academiei, Ştiinţifică şi Enciclopedică, Didactică şi Pedagogică) şi reviste (Studii şi Cercetări lingvistice, Limba română, Cercetări de lingvistică, Limbă şi literatură, Anuar de lingvistică şi istorie literară, Arhivele Olteniei, Forum, Universitas) cunoscute. În ultimii ani au iniţiat şi susţinut o campanie de analiză de specialitate şi îndrumare metodică cu privire la cultivarea şi didactica limbii, din perspectiva diverselor examene şi concursuri, dar şi a exprimării corecte şi frumoase.

Scanned with OKEN Scanner

Dumitru Ivănuș

Ion Toma

LIMBA ROMÂNĂ

pentru bacalaureat, admitere în licee și facultăți

2

Manual preparator pentru elevi, studenți, profesori și ... părinți

Niculescu

Scanned with OKEN Scanner

Lucrarea urmează programa
şcolară aprobată de Ministerul
Învăţământului cu nr. 32665/1993.

Editura NICULESCU SRL, Bucureşti, 1993

Adresa: 78182 - Bucureşti, Sector 1, Str. Octav Coăräscu 79,
Tel. 675.65.91, Fax 312.55.18, Telex 10816 CBTX R

Coordonare: Gheorghe Dumitru

Coperta: Adrian Galbură

Procesare computerizată: TOP-GAL SRL

Tipărit la: Imprimeria de Vest, Oradea, Cda. 294

ISBN 973-568-010-6

Scanned with OKEN Scanner

„Studiul gramaticii în şcoală coincide cu cerinţele unei gramatici întemeiate pe norma cultă, sarcina profesorului de limba română fiind de a face pe elev să dispună - în cunoştinţă de cauză - de un registru variat şi nuanţat de reguli prin a căror aplicare să ajungă în timpul cel mai scurt şi potrivit cu situaţiile în care el se poate afla, la cea mai bună organizare a vorbirii şi scrierii, iar prin aceasta să se exprime elegant şi precis.“

Ion Coteanu

Membru al Academiei Române

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTE ADMITERE 1991

LICEE, IULIE 1991

1. Se dau textele:

1(a) „Cu îndrăzneală apucă mîna lui Tudor, îl trase spre el şi îl privi în ochi.

- Nu eşti tu, *zise el scurt*, dintr-ai lui Ionaşcu care au pribegit peste Nistru?

- Sînt Tudor, *feciorul lui Ionaşcu...*, răspunse mişcat Şoimaru, dintre toţi pribegii, eu singur mă întorc înapoi.

- Atuncea eu îţi sînt moş drept, frate cu tatăl tău..., strigă bătrînul. Uită-te la mine şi mă cunoaşte!

- Te cunosc, moşule Mihu! îngînă Şoimaru."

(M.Sadoveanu - *Neamul Şoimăreştilor*)

Cerinţe:

a) transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă:

Cu îndrăzneală apucă mîna lui Tudor, îl trase spre el şi îl privi în ochi. Bătrînul îl întrebă, apoi, scurt dacă el nu este dintr-ai lui Ionaşcu care au pribegit peste Nistru. Şoimaru răspunse mişcat (emoţionat) că el este Tudor şi că, dintre toţi pribegii, el singur se întoarce înapoi.

Atunci, bătrînul strigă (îi spuse tare) că el îi este moş drept, frate cu tatăl lui, şi îi ceru să se uite la el şi să-l recunoască. Şoimaru, emoţionat, îi spuse îngînînd că-l recunoaşte.

Scanned with OKEN Scanner

Atenţie!

În trecerea de la vorbirea directă la cea indirectă, textul suferă unele (modificări) transformări:

- **dispar** unele semne de punctuaţie (ghilimelele, linia de dialog, unele virgule etc.), unele părţi de vorbire (interjecţii, substantive sau pronume în cazul vocativ);
- **apar** verbe de declaraţie (*a zice, a spune, a întrba, a răspunde* etc.), elemente subordonatoare de frază (conjuncţii subordonatoare, adverbe relative etc.).
- se **modifică** persoana pronumelor personale, reflexive şi a verbelor (persoanele I şi a II-a se înlocuiesc cu persoana a III-a) modul verbelor (imperativele se înlocuiesc cu conjunctive); unele propoziţii principale devin secundare (subordonate); de asemenea, topica părţilor de propoziţie şi a propoziţiilor suferă unele modificări.

b) Indicaţi felul construcţiilor subliniate şi motivaţi punctuaţia:

zice el scurt = propoziţie principală incidentă;

- cele două virgule izolează propoziţia principală incidentă de restul frazei;

feciorul lui Ionaşcu = apoziţie dezvoltată analizabilă:

feciorul = atribut substantival apoziţional exprimat prin substantiv comun simplu, genul masculin, numărul singular, cazul N., articulat cu articolul hotărît enclitic *-l*;

lui Ionaşcu = atribut substantival genitival exprimat prin substantiv propriu simplu, cu formă de masculin singular, cazul G., articulat cu articolul hotărît proclitic *lui*;

- prima virgulă desparte apoziţia dezvoltată de restul propoziţiei;
- punctele de suspensie marchează întreruperea momentană a vorbirii din cauza unei stări emotive puternice;
- a doua virgulă desparte propoziţia principală incidentă care urmează de restul frazei.

2. „De la holdele din Bărăgan
Cu spicul greu atîrnînd sus
În vîrful înaltelor lăncii
Pierdute cîndva de oastea lui Darius
Am ştiut 1/ (că) tot 2a/ (ce) ne *calcă* pămîntul 3/
Devine paşnică recoltă 2b/"

(Marin Sorescu - *Astfel*)

Cerinţe:

a) subliniaţi predicatele şi indicaţi felul lor:

am ştiut = predicat verbal;

calcă = predicat verbal;

devine recoltă = predicat nominal.

b) delimitaţi propoziţiile şi precizaţi felul acestora:

P 1 - *De la holdele din Bărăgan/*

Cu spicul greu atîrnînd sus/

În vîrfid înaltelor lanci/

Pierdute cîndva de oastea lui Darius/ Am ştiut = propoziţie principala, regentă pentru P 2; enunţiativă propriu-zisă, neexclamativă, afirmativă, dezvoltată;

P 2 - *că tot...devine paşnică recoltă* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de P1, răspunde la întrebarea *ce*, determină verbul *am ştiut*, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă *că*, regentă pentru P 3; enunţiativă propriu-zisă, neexclamativă, afirmativă, dezvoltată;

P 3 - *ce ne calcă pămîntul* = propoziţie subordonată atributivă faţă de P 2, răspunde la întrebarea *care*, determină pronumele nehotărît *tot*, introdusă prin pronumele relativ *ce*; enunţiativă propriu-zisă, neexclamativă, afirmativă, dezvoltată;

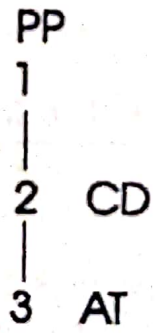

c) analizaţi sintactic şi morfologic cuvîntul *atîrnînd* şi transformaţi această parte de propoziţie într-o subordonată corespunzătoare;

atîrnînd = atribut verbal exprimat prin verb, conjugarea I, diateza activă, modul gerunziu;

observaţie: Avînd în vedere forma de neutru singular a cuvîntului determinat, *atîrnînd* poate fi considerat şi atribut adjectival.

- transformarea acestei părţi de propoziţie în propoziţia subordonată corespunzătoare:

...cu spicul greu *atîrnînd* sus
(atribut)

...cu spicul greu 1/ (care) *atîrnă* sus... 2/

2 = propoziţie subordonată atributivă

Scanned with OKEN Scanner

Observaţie:Transformarea unei părţi de propoziţie în subordonata corespunzătoare (expansiunea) se realizează prin **predicativizare**, care constă în:

- apariţia unui element subordonator;
- apariţia unui predicat;

Predicatul poate să apară prin:

- trecerea unui verb la un mod predicativ (personal) de la un mod nepredicativ (nepersonal);

Nu poate *veni*. (c.d-infinitiv)
Nu poate 1/ *(să) vină*. 2/
CD

- includerea unui verb copulativ pe lîngă un adjectiv:

Elevul *harnic* învaţă bine
Elevul 1a/ (care) *este harnic* 2/ învaţă bine 1b/.

c) ilustraţi prin exemple alte trei sensuri ale verbului *a călca*; precizaţi aceste sensuri.

Fiind neatent, *l-a călcat* o maşină. („a accidenta")
În felul acesta, el *a călcat* legile în vigoare. („a contraveni, a nu respecta"
Nu *călcaţi* iarba! („a bătători")
Calcă mai rar să nu te murdăreşti! („a păşi")

LICEE, SEPTEMBRIE 1991

Se dau textele:

1. „Cînd auzeam noi pe moş Luca pomenind cu drag de casă şi cînd mai vedeam cum rămîn satele şi locurile frumoase în urmă, şi tot altele necunoscute se înfăţoşează înainte-ne, supărarea noastră creştea la culme! Pentru fiecare fîntînă, pîrău, vîlcică, dumbravă şi alte locuri drăgălaşe ce lăsam în urmă - ne scoteam cîte un suspin adînc din piepturile noastre! Şi după mintea ce-o aveam, ne-am fi întors înapoi chiar atunci, de nu eram daţi în seama lui moş Luca, de care ne ruşinam ca şi de părinţii noştri."

(Ion Creangă - *Amintiri din copilărie*)

Cerinţe:

a) rescrieţi acest text, trecînd verbele şi pronumele (adjectivale pronominale) de la persoana I la persoana a III-a.

„Cînd auzeau ei pe moş Luca pomenind cu drag de casă şi cînd mai vedeau cum rămîn satele şi locurile frumoase în

urmă, şi tot altele necunoscute se înfăţoşează înaintea lor, supărarea lor (le) creştea la culme. Pentru fiecare fîntînă, pîrău, vîlcică, dumbravă şi alte locuri drăgălaşe ce lăsau scoteau cîte un suspin adînc din piepturile lor. Şi după mintea ce-o aveau, s-ar fi întors înapoi chiar atunci, de nu erau daţi în seama lui moş Luca, de care se ruşinau ca şi de părinţii lor.
Observaţie: Respectînd întocmai textul, expresiile *înaintea lor* şi *în urma lor* pot fi folosite şi cu formele: *înainte-le* şi în *urmă-le*

2. „Pîcălabe, vreau poporul *meu* să fie înştiinţat
De unirea şi-nrudirea *care*-aci s-au încheiat
Ca să pomenească *ţara*, ca pe-o zi de praznic mare
Ziua cînd din letopiseţ şi-a şters anii de-nchinare."
(Al.Davila - *Vlaicu-Vodă*)

Cerinţe:
a) subliniaţi predicatele şi indicaţi felul lor:
„Pîrcălabe, *vreau* 1/ poporul meu *(să) fie înştiinţat*
De unirea şi-nrudirea 2/ (care)-aci *s-au încheiat*, 3/
(Ca *să*) *pomenească* ţara, ca pe-o zi de praznic mare,
Ziua 4/ (cînd) din letopiseţ şi-*a şters* anii de-nchinare 5/
vreau = predicat verbal;
să fie înştiinţat = predicat verbal (verb la diateza pasivă);
s-au încheiat = predicat verbal;
să pomenească = predicat verbal„
a şters = predicat verbal
b) delimitaţi propoziţiile şi precizaţi felul lor:
P 1 - *Pîrcălabe, vreau*: porpoziţie principală, regentă pentru P2; enunţiativă propriu-zisă, exclamativă, afirmativă, simplă;
P 2 - *poporul meu să fie înştiinţat de unirea şi-nrudirea* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de P 1, răspunde la întrebarea *ce*, determină verbul *vreau*, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă *să*, regentă pentru P 3 şi P 4, enunţiativă propriu-zisă, neexclamativă, afirmativă, dezvoltată;
P 3 - *care-aci s-au încheiat* = propoziţie subordonată atributivă faţă de P 2, răspunde la întrebarea *care*, determină substantivele *unirea* şi *înrudirea*, introdusă prin pronumele relativ *care*; enunţiativă propriu-zisă, neexclamativă, afirmativă, dezvoltată;
P 4 - *ca să pomenească ţara, ca pe-o zi de praznic mare, ziua* = propoziţie subordonată circumstanţială de scop (finală) faţă de P 2, răspunde la întrebarea *cu ce scop*, determină

Scanned with OKEN Scanner

verbul *să fie înştiinţat*, introdusă prin conjuncţia subordonatoare compusă *ca să*, regentă pentru P 5; enunţiativă propriu-zisă, neexclamativă, afirmativă, dezvoltată;
P 5 - *cînd din letopiseţ şi-a şters anii de-nchinare* = propoziţie subordonată atributivă faţă de P 4, răspunde la întrebarea *care*, determină substantivul *ziua*, introdusă prin adverbul relativ *cînd*; enunţiativă propriu-zisă, neexclamativă, afirmativă, dezvoltată.

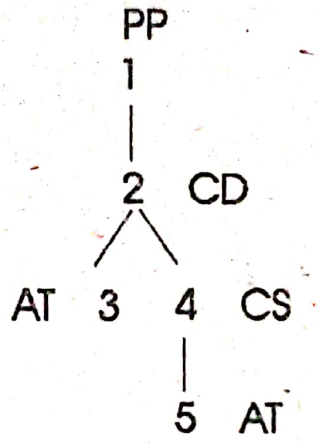

c) contrageţi cea de-a treia propoziţie subordonată din text dat în partea de propoziţie corespunzătoare.
...poporul meu să fie înştiinţat de unirea şi-nrudirea *încheiate* aici
Atributiva a fost contrasă într-un atribut adjectival exprima prin verb la participiu cu formă adjectivală.

d) construiţi patru fraze în care să fie următoarele propoziţii subordonate: subiectivă, predicativă, atributivă şi completivă indirectă, toate introduse prin conjuncţia *să*:
SB: *E bine* 1/ *să fii mai atent.* 2/
PR: *Problema este* 1/ *să avem grijă* de copii. 2/
AT: Ne-*a venit* ideea 2/ *să mergem* la teatru. 2/
C: *Mă gîndesc* 1/ *să plec* mai devreme acasă. 2/

e) analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:
meu = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal posesiv acordat în gen, număr şi caz cu substantivul determinat *poporul* - neutru, singular, N.-, persoana I, un singur posesor;
care = subiect multiplu exprimat prin pronume relativ simplu, genul feminin, numărul plural, cazul N., introduce o atributivă;
ţara = subiect simplu exprimat prin substantiv comun simplu, genul feminin, numărul singular, cazul N., articulat cu articolul hotărît enclitic - *a*.

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA BUCUREŞTI, LITERE, 1991

1. Faceţi analiza sintactică, arătînd felul propoziţiilor şi raporturile dintre ele:

/„Aplicînd astăzi acel principiu fonetic al alfabetului latin, 4/ (cu care) *sîntem datori* 1/ *(să) scriem* limba noastră 2/, (fiindcă) *este* propriul nostru *alfabet* strămoşesc 3/, *constatăm* 4/ (că), pe de o parte, **alfabetul** latin *are* unele litere 5/ (cărora) *nu* le mai *corespunde* în limba română nici un **sunet** deosebit 6/ (şi) / (*care*) ne *sunt*, prin urmare, *de prisos* 7/, (şi) / (că), pe de altă parte **limba** română *are* cîteva sunete nouă 8/, /(care) *trebuie* 9/ / (*să*) *fie însemnate* în scris 10/, (dar) / (pentru care) **alfabetul** latin *nu are* litere deosebite.“ 11/

1. P.AT (4)
2. C.IND. (1)
3. C.CZ (2)
4. P.P
5. P.CD (4)
6. P.AT (5)
7. P.AT (5)
8. P.CD (4)
9. P.AT (8)
10. P.SB (9)
11. P.AT (8)

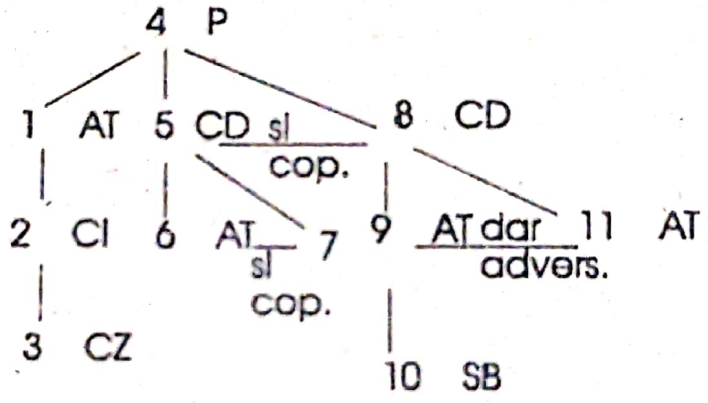

2. Analizaţi morfologic şi sintactic pronumele şi adjectivele pronominale din text:

- *acel* = adj. pronom. demonstr. de depărtare, determină şi se acordă cu subst. *princip.* - n,sg., Ac., atr. adj.

- *cu care* = pron. rel., Ac., precedat de prepoz. „cu“, c.i., introduce AT nr. 1.

- *noastră* = adj. pronom. pos., ţine locul mai multor posesori de pers. I, determină şi se acordă cu subst. *limbă* -f., sg., Ac., atr. adj.

- *nostru* = adj. pronom. pos., ţine locul mai multor posesori de pers.I, determină şi se acordă cu subst. *alfabet* - n. sg., Ac., atr. adj.

- *unele* = adj. pronom. nehot. simplu, determină şi se acordă cu subst. *litere* - f., pl., Ac., atr. adj.

- *cărora* = pron. rel. simplu, fem., plural, D, c.i., introduce AT nr.6.

Scanned with OKEN Scanner

- *le* = pron. pers., pers. III, pl., fem., D., forma neacc., c.i., reia compl. indirect, „cărora".

- *nici un* = adj. pron. negativ compus, determină şi se acordă cu subst. *sunet* - n., sg., Ac., atr. adj.

- *care* = pron. rel. simplu, N, subiect, introduce AT nr.7.

- *ne* = pron. pers., pers. I, pl., D., forma neaccentuată, c.i.

- *altă* = adj. pronom. nehotărît, simplu, face parte din locuţ. adv. *pe de altă parte*, cu funcţie de c.c. de mod.

- *cîteva* = adj. pronom. nehot. compus, determină şi se acordă cu subst. *sunete* - n., sg., Ac., atr. adj.

- *care* = pron. rel. simplu, N., subiect (al vb. *să fie însemnate*), introduce AT nr.9.

- *pentru care* = pron. rel. simplu, Ac. cu prep. *pentru*, c.i. introduce prop. AT nr.11.

3. Cum s-a format cuvîntul *strămoşesc*? Arătaţi familia lexicală din care face parte.

Cuvîntul *strămoşesc* este un derivat cu suf. adj. - *esc* de la subst. *strămoş*. Acesta este, la rîndul lui, derivat cu pref. *stră-* de la subst. *moş*.

Alţi membri ai familiei lexicale din care face parte: *moş, moşuţ, moşic, moşuc, moşuleţ, moşulică, moşneag, moşnegel, moşnegesc, moşnegeşte, moşneguţ, moşie, strămoş, strămoşesc, moşier, moşierească, moşieresc, moşierime.*

UNIVERSITATEA BUCUREŞTI, DREPT, 1991

I. 1. Analizaţi (textul) din punctul de vedere al sintaxei frazei, rescriind în întregime propoziţiile şi indicînd raporturile dintre ele (fără a face schema).

/„*(Ce) a fost* 1/ şi / *(ce) a devenit* **Eminescu** 2/ *este rezultatul* geniului său înnăscut 3/, / **(care)** *era prea puternic* în a sa proprie fiinţă 4/, / (încît) *să-l fi abătut* vreun **contact** cu lumea de la drumul său firesc". 5/

1. *Ce a fost* = P.SB., subord. la prop. nr.3, leg. prin pronumele relativ *ce*.

2. *şi ce a devenit* = P.SB., subord. la prop. nr.3, introdusă prin pronumele relativ ce, coord. cu prop. nr.1 prin conj. cop. *şi*.

3. *este rezultatul geniului său înnăscut* = P.P., regentă faţă de 1, 2, 4.

4. *care era prea puternic în a sa proprie fiinţă* = P.AT., subord. la prop. nr.3, legată prin pron. relativ „care".

5. *încît să-l fi abătut vreun contact cu lumea de la drumul său firesc* = P.CNS., subord. la prop. nr.4, legată prin conjuncţia „încît".

2. Analizaţi morfologic şi sintactic cuvintele subliniate în text.

- *ce* = pron. rel. simplu, N., nume predicativ, împreună cu vb. cop. *a fost* formează pred. nom.;
- *a fost* = vb. cop., intranz., conjug.IV, mod. ind., perf.c., pers.III, sg., formează pred. nom. împreună cu n. pred. *ce*;
- *ce* = pron. rel. simplu, N., n. pred. împreună cu vb. cop. *a devenit* formează pred. nom.;
- *a devenit* = vb. cop. personal, conjug. IV, ind. perf. c., pers. III, sg., formează pred. nominal împreună cu n. pred. *ce*;
- *care* = pron. rel. simplu, N., subiect;
- *era* = vb. cop., conjug. IV, ind. imperfect., pers. III, sg., formează pred. nom. împreună cu numele pred. *prea puternic*;
- *prea puternic* = adj. calificativ variabil, cu două term., gr. superl. absolut (format cu adv. prea), sg., neutru, N., nume pred., care, împreună cu vb. cop. *era* formează pred. nom.;
- *să fi abătut* = vb. pred., conj. III, tranz., conjunctiv perf., pers. III, sg., pred. vb.;
- *l* = pron. pers., pers. III, sg., masculin, caz Ac., forma scurtă, c.d.;

3. Explicaţi mecanismul de formare a cuvintelor: *puternic, fiinţă, firesc*;

- *puternic* = derivat de la subst. *putere*, cu suf. adj.-*nic*;
- *fiinţă* = derivat de la vb. *a fi* cu suf. subst. -*inţă*;
- *firesc* = derivat de la subst. *fire* cu suf. adj. -*esc*;

II. 1. Rescrieţi următoarele versuri populare, corectînd greşelile de ortografie introduse în text:

Semănatam mac în prag	Semănat-am mac în prag
Să vie cine mii drag	Să vie cine mi-i drag
Şa eşit macul mărunt	Ş-a ieşit macul mărunt
Luatuma cel urît.	Luatu-m-a cel urît.

Scanned with OKEN Scanner

2. Rescrieţi forma literară (corectă) din următoarele perechi:
conjuctură-*conjunctură*, corabora-*corobora*, delievent-*delinc-vent*, excortă-*escortă*, fraticid-*fratricid*, intreprindere-*întreprin-dere*, juristconsult-*jurisconsult*, preşedenţie-*preşedinţie*, reper-cursiune-*repercusiune*, vindecativ-*vindicativ*.

3. Indicaţi cîte un sinonim neologic pentru următoarele cuvinte: *amănunţit*-**detaliat**; *cinstit*-**onest**; *făţarnic*-**ipocrit**; *folositor*-**util**; *vinovat*-**culpabil**; *adîncime*-**profunzime**; *cerere*-**petiţie**; *dovadă*-**probă**; *împrejurare*-**circumstanţă**; *vîrstă*-**etate**; *a bănui*-**a suspecta**; *a cere*-**a solicita**; *a muri*-**a deceda**; *a hotărî*-**a decide**; *a pedepsi*-**a sancţiona** (**a condamna**).

4. Construiţi 20 de enunţuri în care să apară corect folosite următoarele paronime:

- *anual-anuar*: Concediul de odihnă se acordă *anual*. Datele statistice pot fi găsite în *anuar*.
- *familial-familiar*: Este o problemă *familială*. S-a purtat foarte *familiar* cu mine;
- *literal-literar*: I-am dictat textul *literal*, literă cu literă. A făcut un frumos comentariu *literar*;
- *arbitral-arbitrar*: Rezolvarea se va face pe cale *arbitrală*. Decizia s-a luat în mod *arbitrar*;
- *investit-învestit*: Am *investit* o sumă mare de bani în această afacere. A fost *învestit* cu o mare răspundere;
- *numeral-numerar*: Cuvîntul acesta e un *numeral*. I-am plătit în *numerar*;
- *-original-originar*: Ideea e foarte *originală*. Omul acesta e *originar* din România;
- *prenume-pronume*: Completaţi formularul cu nume şi *prenume*. Textul cuprinde numai un *pronume* personal;
- *temporal-temporar*: Fraza începe cu o subordonată *temporală*. Plouă *temporar*;
- *petrolier-petrolifer*: Utilajele *petroliere* s-au scumpit. Am descoperit un cîmp *petrolifer*.

Scanned with OKEN Scanner

2. Rescrieţi forma literară (corectă) din următoarele perechi:
conjunctură-*conjunctură*, corabora-*corobora*, delicvent-*delincvent*, excortă-*escortă*, fraticid-*fratricid*, intreprindere-*întreprindere*, juristconsult-*jurisconsult*, preşedenţie-*preşedinţie*, repercursiune-*repercusiune*, vindecativ-*vindicativ*.

3. Indicaţi cîte un sinonim neologic pentru următoarele cuvinte: *amănunţit*-**detaliat**; *cinstit*-**onest**; *făţarnic*-**ipocrit**; *folositor*-**util**; *vinovat*-**culpabil**; *adîncime*-**profunzime**; *cerere*-**petiţie**; *dovadă*-**probă**; *împrejurare*-**circumstanţă**; *vîrstă*-**etate**; *a bănui*-**a suspecta**; *a cere*-**a solicita**; *a muri*-**a deceda**; *a hotărî*-**a decide**; *a pedepsi*-**a sancţiona (a condamna)**.

4. Construiţi 20 de enunţuri în care să apară corect folosite următoarele paronime:

- *anual-anuar*: Concediul de odihnă se acordă *anual*. Datele statistice pot fi găsite în *anuar*.
- *familial-familiar*: Este o problemă *familială*. S-a purtat foarte *familiar* cu mine;
- *literal-literar*: I-am dictat textul *literal*, literă cu literă. A făcut un frumos comentariu *literar*;
- *arbitral-arbitrar*: Rezolvarea se va face pe cale *arbitrală*. Decizia s-a luat în mod *arbitrar*;
- *investit-învestit*: Am *investit* o sumă mare de bani în această afacere. A fost *învestit* cu o mare răspundere;
- *numeral-numerar*: Cuvîntul acesta e un *numeral*. I-am plătit în *numerar*;
- *-original-originar*: Ideea e foarte *originală*. Omul acesta e *originar* din România;
- *prenume-pronume*: Completaţi formularul cu nume şi *prenume*. Textul cuprinde numai un *pronume* personal;
- *temporal-temporar*: Fraza începe cu o subordonată *temporală*, Plouă *temporar*;
- *petrolier-petrolifer*: Utilajele *petroliere* s-au scumpit. Am descoperit un cîmp *petrolifer*.

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA BUCUREŞTI, JURNALISTICĂ, 1991

I.a. Să se împartă textul în propoziţii, să se arate felul lor şi să se indice relaţiile dintre ele:

„*Nu e* nici o **îndoială** 1/ (că), 4/ *(oricare)* i-*ar fi* **condiţia** 2/ (şi) *(oricare)* i-*ar fi* **situaţia** cuvîntului, 3/ **scriitorul** 5/ *nu trebuie* 4/ *(să) părăsească* omul 5/, (chiar dacă) **omul**, sătul de propriile sale fapte, *n-ar dori* 6/ *(să)* i *se pună* în faţă o **oglindă** 7/ (şi) *(să)-şi vadă* în ea chipul. 8/ Nu totdeauna *e plăcut* 9/ *(să) te vezi* aşa 10/ *(cum) eşti*, 11/ (dar) *nu poţi* urca nici un fel de culmi morale şi ale conştiinţei 12/ (dacă) *nu ştii* 13/ (cum) *arăţi*.“ 14/

1. P.
2. CV (5)
3. CV (5) — şi
4. CI (1) - (relaţie)
5. SB (4)
6. CV (5)
7. CD (6)
8. CD (6) — şi
9. P.
10. SB (9)
11. CM (10)
12. P. — dar
13. COND (12)
14. CD (13)

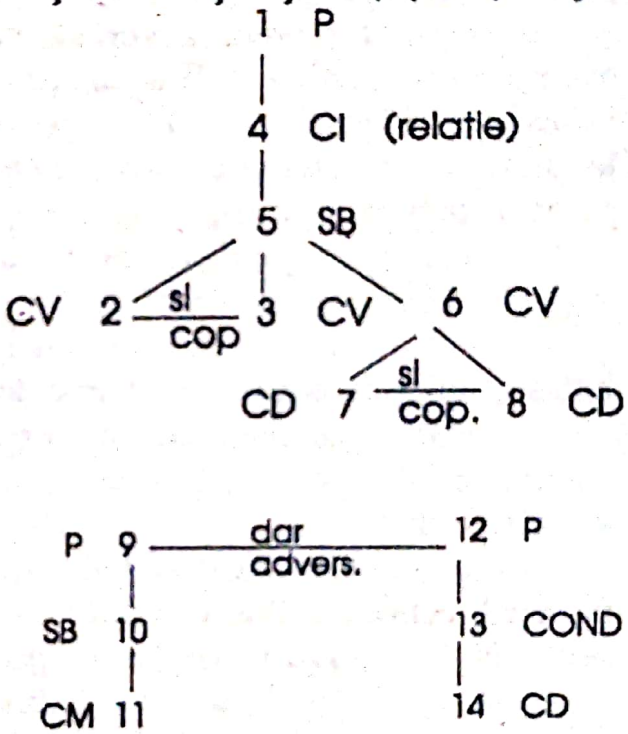

I.b. Să se extragă şi să se analizeze sintactic şi morfologic toate predicatele din text:

- *nu e* = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjug. a IV-a, diat. activă, intranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, sg., formă negativă cu adv. de mod neg.;
- *oricare ar fi* = predicat nominal alcătuit din„
- *ar fi* = verb copulativ, cônjug. a IV-a, diat. activă, intranzitiv, cond.opt. prezent, pers. a III-a, sg.;
- *oricare* = nume pred., expr. prin pron. nehot.compus, N, cu rol de element de relaţie subordonator-introduce o CV;
- *oricare ar fi* = predicat nominal alcătuit din:
- *ar fi* = verb copulativ,...
- *oricare* = nume predicativ,...
- *nu trebuie* = pred. verbal, exprimat prin verb predicativ, impersonal, conjug. aIV-a, diat.activă, intranzitiv, indicativ

prezent, are forma de pers. a III-a, sg.;

- *să părăsească* = pred. verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a IV-a, diat. activă, tranzitiv, conjunctiv prezent, pers. a III-a, sg.;

- *n-ar dori* = predicat verbal, forma negativă, cu adverbul de mod de negaţie *nu*, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a IV-a, diateza activă, tranzitiv, condiţ.-optativ prezent, pers. a III-a, sg.;

- *să se pună* = pred. verbal, exprimat prin verb predicativ, conjug. a III-a, diateza reflexivă, cu sens pasiv - cu pron. reflexiv formă neacc., în Ac. - intranzitiv, conjunctiv prezent, persoana a III-a, sg.;

- *să-şi vadă* = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a II-a, diateza reflexivă - cu pronumele reflexiv *şi*, formă neacc. în D., posesiv, cu funcţie de at.pron. în dativ, care determină subst. *chipul* - tranzitiv, conjunctiv prezent, pers. a III-a, sg.;

- *e plăcut* = predicat nominal exprimat prin expresia verbală impersonală, format din:

- *e* = verb copulativ, impersonal, conjug. a IV-a, diat. activă, intranz., indicativ prezent, are formă de pers. a III-a, sg.;

- *plăcut* = nume predicativ exprimat prin adverb de mod, simplu, gradul pozitiv, provenit din adjectiv prin schimbarea valorii gramaticale;

- *să te vezi* = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a II-a, diat. reflex - cu pron. reflexiv *te*, formă neacc. în Ac. - tranzitiv, conjunctiv prezent, pers. a II-a, sg.;

- *cum eşti* = pred. nominal format din:

- *eşti* = verb copulativ, personal, conjug. a IV-a, diat. activă, intranz., indicativ prezent. pers. a II-a, sg.;

- *cum* = nume pred., exprimat prin adverb de mod, relativ, cu rol de elem. de relaţie subordonator în frază - introduce o CM;

- *nu poţi* = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a II-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ prezent, pers. a II-a, sg., formă negativă cu adverbul de mod, de negaţie „nu";

- *nu eşti* = predicat verbal, formă negativă cu adverbul de mod de negaţie *nu*, exprimat prin verb predicativ personal, conjug. a IV-a, diateza activă, indicativ prezent, pers. a II-a, sg.;

- *arăţi* = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. I, diat. activă, tranzitiv, indicativ prezent, pers. a II-a, sg.

Scanned with OKEN Scanner

I.c. *Să se explice semnele de punctuaţie*

Semnele citării (sau ghilimelele) marchează citarea unui fragment extras dintr-un text mai larg.

Primele două virgule marchează intercalarea celor două concesive în regenta nr.4.

Următoarea virgulă marchează pauza dintre o regentă şi concesiva sa.

Atributul adjectival cu nuanţă concesivă, *sătul* (împreună cu determinanţii lui), este izolat prin *două virgule* în interiorul propoziţiei din care face parte.

Ultima virgulă marchează pauza dintre două propoziţii principale, în raport de coordonare adversativă prin conjuncţia *dar*.

Punctul marchează pauza la sfîrşitul frazei cu propoziţii enunţiative.

2. Se dau cuvintele *cale, izvor, mînă*. Să se alcătuiască pentru fiecare din ele cîte trei propoziţii în care cuvintele să aibă sensuri diferite (pot fi folosite şi în expresii).

La steaua care-a răsărit e-o *cale*-atît de lungă. Pe uliţa de mi-e drag, *cale* n-am şi drum îmi fac. Aşa găsesc că e cu *cale*.

Micuţul *izvor* devine pe parcurs rîu. Cel mai pur *izvor* de inspiraţie e folclorul. *Izvoarele* documentare sînt esenţiale pentru credibilitatea afirmaţiilor.

A făcut totul cu *mîna* lui. Din păcate, pentru moment, sîntem la *mîna* lor. Era vorba doar de o *mînă* de oameni.

3. Marcaţi locul corect al accentului în următoarele cuvinte: *caractér, coréctor (om), fenomén, ianuárie, matúr, prevedére, profésor-profesór, regizór, repórter, únic*.

4. Alcătuiţi cîte o propoziţie pentru fiecare din cuvintele următoare:

Ideea apare în primul *alineat* al textului.
Plutonul aşteaptă *aliniat* comandantul.
A *deconectat* aparatul de la sursă.
Toate aceste greutăţi s-au *deconcertat*.
Acesta este produsul *finit* al muncii lor.
Materialul mai trebuie *finisat*.
Băiatul era *originar* din Bucureşti.
Avea un mod *original* de a se îmbrăca.
Am *relevat* numai cîteva din aspectele importante.
Mărturisirea lui a *revelat* o altă faţă a problemei.

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA BUCUREŞTI, COLEGIUL DE ADMINISTRAŢIE ŞI SECRETARIAT, 1991

1. Faceţi analiza sintactică a frazei, arătînd felul propoziţiilor şi raporturile dintre ele:

„*/S-ar zice* 1/ (că) **natura** *a întipărit* aicea o dulce şi primăvăratică sărutare pe sînul munţilor iernatici 2/ (şi) / (că), sub această sărutare de nesfîrşit amor, *au răsărit*, ca prin farmec, **milioanele** de flori strălucitoare 3/, / (ce) *acopăr* întinderile ondulate şi dulci 4/, / (că) sub ea *s-a născut* acea lină şi răcoroasă **adiere** 5/, / (ce) veşnic *suspină* în acest loc 6/, (şi) / (că) **pîlcurile** de mesteacăni, cu ramuri despletite şi cu trunchiuri de argint, *nu sînt sămănate* ici şi colo decît spre a chema pe drumeţul obosit 7/ /(*să*) *guste*, pe un aşternut de flori, o clipă de visuri şi de negrăită fericire.“ 8/

1. P.P
2. P.SB (1)
3. P.SB (1)
4. P.AT (3)
5. P.SB (1)
6. P.AT (5)
7. P.SB (1)
8. P.S (7)

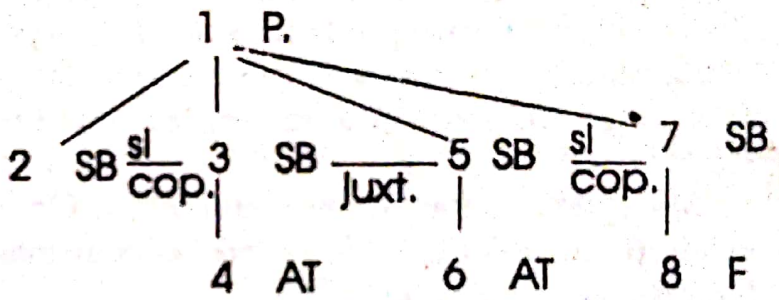

2. Scoateţi din textul subliniat cuvintele cu rol de atribut şi faceţi analiza sintactică şi morfologică a acestora.

- *dulce* = atr. adj., exprimat prin adj. calif., variabil, cu o terminaţie, determină şi se acordă cu subst. *sărutare* - f., sg., Ac., grad pozitiv;
- *primăvăratică* = atr. adj., exprimat prin adj. calif. var., cu două term., determină şi se acordă cu subst. *sărutare* - f., sg., Ac., grad pozitiv;
- *munţilor* = atr. subst. genitival, exprimat prin subst. comun, simplu, masc., pl., G., articulat cu art. hot. enclitic „lor“;
- *iernatici* = atr. adj., exprimat prin adj. calif., variabil, cu două terminaţii, se acordă în gen, nr. şi caz (m., pl., G) cu subst. *munţilor*, grad pozitiv;
- *această* = atr. adj., exprimat prin adj. pronom. demonstrativ de apropiere, determină şi se acordă cu subst. *sărutare* - f., sg., Ac.;
- *de amor* = atr. subst. prep., exprimat prin subst. comun, n., sg., Ac., precedat de prepoziţia simplă „de“, neart.

Scanned with OKEN Scanner

- *nesfîrşit* = atr. adj., exprimat prin adj. provenit din part., negativ, variabil, cu două term., neutru, sg., Ac., gr. poz.;

- *de flori* = atr. subst. prep., exprimat prin subst. comun, fem., sg., Ac., precedat de prep. „de", neart.

- *strălucitoare* = atr. adj., exprimat prin adj. calif., var., cu două term., fem., pl., Ac., gr.poz.

ACADEMIA DE POLIŢIE, 1991

I.1. Subliniaţi predicatele, împărţiţi textul în propoziţii, arătaţi felul lor şi raporturile sintactice dintre propoziţii, precizaţi prin ce elemente de relaţie se realizează aceste relaţii.

/„(**Ceea ce**) m-*a mirat* 1/, /(cînd) l-*am auzit* pe Dan povestind despre ei 2/, *a fost* 3/ / (că) **nici unul** dintre aceşti oameni, 5/ / (pe care) de altfel îi *cunoşteam* şi **eu** 4/, *n-a ajuns* 5/ (ceea ce) *a visat* 6/ (şi) / (ceea ce) *ar fi trebuit* 7/ /(să) *devină* 8/, / (dacă) *ar fi urmat* îndemnul celor 9/ (**care**) *şi-au dat osteneala* 10/ *(să)*-i *crească* 11/ (şi) (*să*)-i *scoată la lumină*." 12/

1. P.SB (3), introd. prin pron. rel. compus *ceea ce*;
2. P.CT (1), introd. prin adv. relativ *cînd*;
3. P.P
4. P.AT (5), introd. prin pron. rel. *care* cu prepoziţia *pe*;
5. P.PR (3), introd. prin conj. subord. *că*;
6. P.PR (5), introd. prin pron. rel. *ceea ce*; coord.copul. cu prop.7;
7. P.PR (5), introd. prin pron. rel. *ceea ce*; coord. copul. cu prop.6; (prin conj. *şi*);
8. P.SB (7), introd. prin conj. subord. *să*;
9. P.Cond.(8), introd. prin conj. subord. *dacă*;
10. P.AT (9), introd. prin pron. rel. *care*;
11. P.CI, nuanţă F (10), introd. prin conj. *să*, coord. copul. cu prop. 12;
12. P.CI, nuantă F (10), introd. prin conj. *să*, coord. copul. cu prop. 11 (conj. *şi*).

Scanned with OKEN Scanner

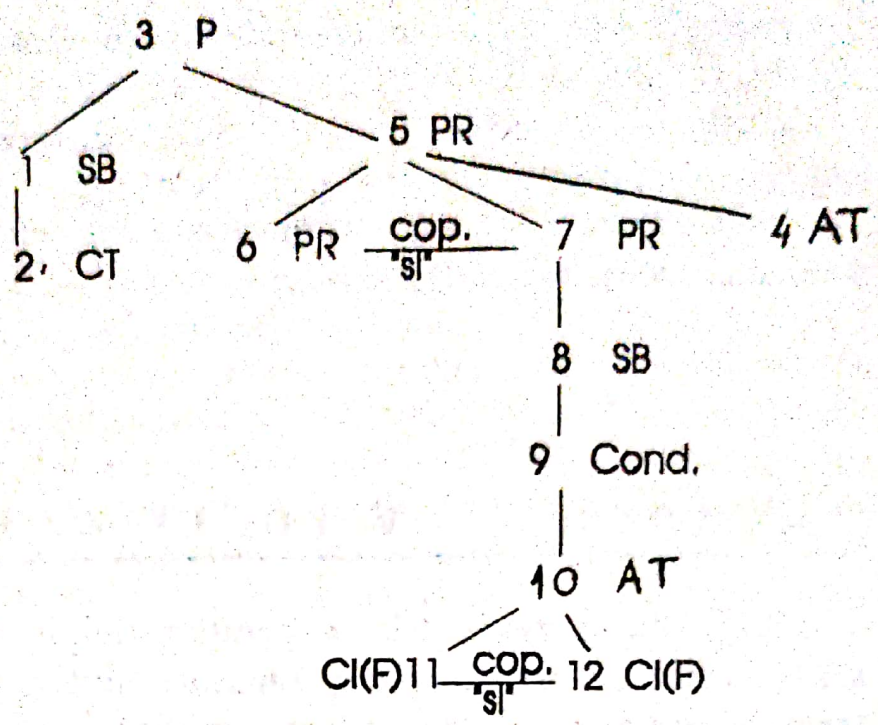

2. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:

- *ceea ce* = pron. rel. compus, fem., cu valoare neutră, sg., N., funcţie sint. dublă: subiect în prop. 1 şi element introductiv pentru prop. 1;

- *nici unul* = pron. negativ compus, masc., sg., N., subiect;

- *să devină* = vb. cop., diat. act., conjunctiv prez., pers. III, sg. (împreună cu numele pred. exprimat prin pronumele relativ *ceea ce*, care introduce P 7, formează pred. nom.);

- *şi-au dat osteneala* =,locuţ. vb., diat. reflex. - cu pron. reflex. *şi* în Dativ posesiv -, ind., perf. compus, pers. III, pl., pred. vb.

II.1. Indicaţi sinonimele cuvintelor de mai jos şi construiţi anunţuri cu acestea:

- *vină*
  = *abatere*: „Nu se admite nici o *abatere* de la lege"
  = *culpă*: „De data asta, *culpa* este a mea"
  = *delict*: „Ceea ce fac ei este un *delict*"
  = *contravenţie*: „Încălcarea acestei reguli constituie o *contravenţie*"
  = *eroare*: „Este un caz tipic de *eroare* de comportament"
  = *greşeală*: „Am căzut cu toţii în greşeală"
  = *infracţiune*: „A ajuns să înfăptuiască o *infracţiune*"

- *a pedepsi*
  = *a condamna*: „A fost *condamnat* pentru încălcarea legii"
  = *a penaliza*: „Contabilul l-*a penalizat* pentru întîrzierea plăţii."
  = *a sancţiona*: „Şeful l-*a sancţionat* pentru neglijenţă."

Scanned with OKEN Scanner

- *plîngere* = *reclamaţie*: „Nemulţumit a depus o *reclamaţie* la registratură."
= *sesizare*: „Fapta s-a aflat dintr-o *sesizare* anonimă."
= *lamentaţie*: „*Lamentaţia* lui nu ajută la nimic."

- *a cere* = *a pretinde*: I s-a dat, dar el *pretinde* mai mult."
= *a revendica*: „Cetăţeanul îşi *revendică* drepturile sale legale."
= *a solicita*: „Eu am *solicitat* numai ce mi se cuvine."

2. Alcătuiţi familia lexicală a cuvîntului *bun* şi explicaţi modul de formare a fiecărui termen.

bun (subst.) - *bunuţ* = *bun* + sufixul *-uţ*
- *bunicel* = *bun* + sufixul *-icel*

bun (adj.) - *bunişor* = *bun* + sufixul *-işor*

bunătate = *bun* + sufixul *-ătate*
a îmbuna = prefixul *în-* + *bun* + sufixul *-a*
îmbunare = *îmbuna* + sufixul *-re*
îmbunat = *îmbuna* + sufixul *-at*
neîmbunat = prefixul *ne-* + *îmbunat*
bună-voinţă = compus: *bună* + *voinţă*
bună-credinţă = compus: *bună* + *credinţă*
bună-creştere = compus: *bună* + *creştere*
a îmbunătăţi = prefixul *în-* + *bunătate* + sufixul *-i*
îmbunătăţire = *îmbunătăţi* + sufixul *-re*
îmbunătăţit = *îmbunătăţi* + sufixul *-(i)t*
neîmbunătăţit = prefixul *ne-* + *îmbunătăţit*.

3. Folosiţi în propoziţii următoarele perechi de paronime:

- *complement/compliment*: Cuvîntul acesta are funcţie de *complement*. Aprecierea aceasta e pentru mine un *compliment*.

- *temporar/temporal*: Locuiesc aici *temporar*. Este o propoziţie *temporală*.

- *originar/original*: Este *originar* din Oltenia. Ideea este *originală*.

- *a învesti/a investi*: a fost *învestit* cu o funcţie importantă. Un întreprinzător *investeşte* banii într-o afacere, nu-i lasă să lîncezească.

III. Explicaţi folosirea semnelor ortografice şi de punctuaţie din textul de mai jos:

Semnele citării („) precizează faptul că începe şi, respectiv,

se termină un citat.

Linia de dialog (-) arată că e vorba de o construcţie în stil direct.

Apostroful (') arată că e vorba de o eliziune întîmplătoare a unui sunet sau grup de sunete.

Virgulele (,) din text marchează, în ordine: izolarea construcţiei în vocativ (primele două), despărţirea cauzalei de regentă, coordonarea prin juxtapunere (între cauzale), coordonarea adversativă (după virgulă urmează *dar*), izolarea unei subordonate intercalate (cele două virgule sînt pereche).

Cratima sau *liniuţa de unire* (-) arată, în primul caz, că e vorba de pronunţarea într-o silabă a două cuvinte: conjuncţia *de* cu verbul auxiliar *om* (formă populară, rezultată prin eliziunea din forma literară *vom*), iar în al doilea caz: conjuncţia să şi pron. pers. neaccentuat în acuzativ, *l* şi eliziunea vocalei *î* din pronumele *îl*.

Punctul (.) marchează încheierea unei fraze cu propoziţii enunţiative.

UNIVERSITATEA IAŞI, LITERE, 1991

I. *Funcţii sintactice în cazul Dativ*

II. 1. Analiza frazei:

(De ce) *se-ntîmplă* **toate** aşa 1/ (cum) *se întîmplă* 2/
Cine mi-o *spune* oare? 3/ - *E* **plan, precugetare**
În şirul orb al vremei şi-a lucrurilor lumei? 4/
(Sau) oarba **întîmplare** fără-nţeles şi ţintă
E călăuza vremei? 5/ *Putut-a* 6/ (ca *să*) *fie*
Şi *altfel* 7/ (de *cum*) *este* 8/ **tot** 6/ (**ceea ce**) există 9/
(Sau) *e un trebui* rece şi neînlăturat? 10/
(Şi) 14/ (dacă) *trebui* 11/ **toate** *(să) fie-aşa* 12/ *(cum) sunt*
Ce legi *urmează* **vremea**? 14/
(M.Eminescu)

1. propoziţie subord. compl. directă faţă de verbul tranzitiv *spune* din P 3 (propoziţia CD este reluată în regentă prin forma neaccentuată de Ac. feminin *o*, a pronumelui personal),

Scanned with OKEN Scanner

introdusă prin pronumele relativ *ce* în Ac., precedat de prepoziţia „de", regentă pentru P 2;

2. propoziţie subord. circumst. de mod faţă de P 1 (propoziţia CM are corelativ în regentă adverbul corelativ *aşa*), introdusă prin adverbul relativ *cum*;

3. propoziţie principală interogativă, regentă pentru P 1;

4. propoziţie principală interogativă independentă;

5. propoziţie principală interogativă independentă;

6. propoziţie principală interogativă, regentă pentru P 7 şi P 10;

7. propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *a putut* din P 6, introdusă prin conjuncţia compusă *ca să*, regentă pentru P 8;

8. propoziţie subordonată circumst. de mod faţă de P 7 (avînd drept corelativ în regentă adverbul *altfel*) introdusă prin adverbul relativ *cum* precedat de prepoziţie;

9. propoziţie subordonată atributivă faţă de pronumele nehotărît *tot* din P 6, introdusă prin pronumele relativ compus *ceea ce*;

10. propoziţie principală interogativă, în raport de coordonare disjunctivă prin conjuncţia *sau* cu P 6;

11. subordonată circumst. de cauză, cu nuanţă temporală faţă de P 14, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *dacă*, regentă pentru P 12;

12. subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *trebui(e)* din P 11, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 13;

13. subordonată circumstanţială de mod faţă de P 12 (avînd în regentă adverbul corelativ *aşa*), introdusă prin adverbul relativ *cum*;

14. propoziţie principală interogativă, regentă pentru P 11.

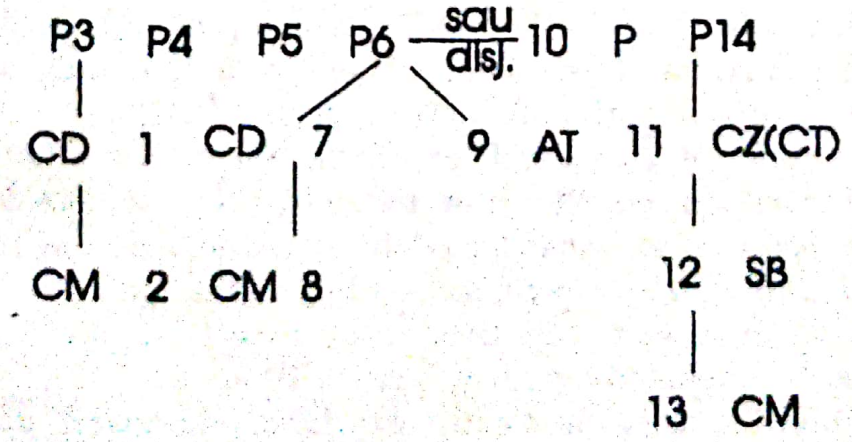

Scanned with OKEN Scanner

II.2. Analiza predicatelor şi a subiectelor.

P 1. *se-ntîmplă* = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ impersonal, conjug. I, diateza reflexivă cu pronumele reflexiv *se*, formă neacc. în Ac. -, intranz., indicativ prezent, are formă de pers. a III-a plural;

toate = subiect gramatical, exprimat prin pronume nehotărît simplu, feminin (cu valoare neutră), plural, N; este considerat de Gramatica Academiei şi adjectiv substantivat, variabil, cu două terminaţii, fem., pl., N.

P 2. *se întîmplă* = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, impersonal...

subiectul este subînţeles.

P 3. *spune* = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a III-a, diat. activă, tranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, sg.;

cine = subiect gramatical, exprimat prin pronume interogativ, Nominativ.

P 4. *e* = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjug. a IV-a, diat. activă, intranz., indicativ prezent, pers. a III-a, sg.;

plan, precugetare = subiect multiplu, format din două subiecte simple, coordonate prin juxtapunere, exprimate prin:

plan = subst. comun, simplu, neutru, sg., N. neart.

precugetare = subst. comun, simplu, feminin, sg., N., neart.

P 5. *e călăuza* = predicat nominal alcătuit din:

e = verb copulativ, conjug. a IV-a, diat. activă, intranz., indicativ prezent, pers.a III-a, sg.;

călăuza = nume predicativ, exprimat prin subst. comun, simplu, fem., sg., N., articulat cu art. hot. enclitic „-a“;

întîmplare = subiect gramatical simplu, exprimat prin subst. comun, simplu, fem., sg., N., cu articolul hotărît enclitic „-a“, preluat de adjectivul precedent „oarba“.

P 6. *putut-a* = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, auxiliar de modalitate, conjug. a II-a, diat. activă, tranzit., indicativ perfectul compus, pers. a III-a, sg.;

tot = subiect gramatical, exprimat prin pronume nehotărît simplu, masculin (cu valoare neutră), sing., N.; este considerat şi adjectiv substantivat, variabil, cu două terminaţii, masc., sg., N.

P 7. *să fie altfel* = predicat nominal format din:

să fie = verb copulativ, conjug. a IV-a, diat. activă, intranzitiv, conjunctiv prezent, pers. a III-a, sg.;

altfel = nume predicativ, exprimat prin adverb de mod compus, corelativ al unei CM.

Scanned with OKEN Scanner

P 8. (de) *cum este* = predicat nominal alcătuit din:

(de) cum = nume predicativ, exprimat prin adverb de mod, relativ, precedat de prepoziţia simplă „de", cu rol de element de relaţie subordonator în frază, introduce o CM;

este = verb copulativ, conjug. a IV-a, diat. activă, intranz., indicativ prezent, pers. a III-a, sg.;

- *subiectul* este subînţeles.

P 9. *există* = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjug. I, diat. activă, intranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, sg.;

- *ceea ce* = subiect gramatical, exprimat prin pronume relativ compus, feminin (cu valoare neutră), singular, Nominativ, element de relaţie subordonator în frază, introduce o AT.

P 10. *e un trebui* = predicat nominal alcătuit din:

e = verb copulativ, conjug. a IV-a, diat. activă, intranz., indicativ prezent, pers. a III-a, sg.;

un trebui = nume predicativ, exprimat prin subst. (numele unui cuvînt), neutru, sg., Nominativ, articulat cu art. nehot. proclitic „un";

- *subiectul* este subînţeles (*tot*).

P 11. *trebui* = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, impersonal, conjug. a IV-a, intranzitiv, indicativ prezent, are formă de pers. a III-a sg.;

- *subiectul* este exprimat prin propoziţia SB nr.12.

P 12. *să fie aşa* = predicat nominal alcătuit din:

să fie = verb copulativ, conjug. a IV-a, diat. activă, intranzitiv, conjunctiv prezent, pers. a III-a, pl.;

aşa = nume predicativ exprimat prin adverb de mod, simplu, corelativ al unei CM;

toate = subiect exprimat prin pron. nehotărît simplu, fem., pl., Nominativ; este considerat şi adjectiv substantivat, variabil, cu două terminaţii (şi cinci forme flexionare), fem., plural, Nominativ.

P 13. *cum sînt* = predicat nominal alcătuit din:

cum = nume predicativ exprimat prin adverb de mod, simplu, element de relaţie subordonator în frază, introduce o CM;

sînt = verb copulativ, conjug. a IV-a, diat. activă, intranz. indicativ prezent, pers. a III-a, pl.;

- *subiectul* este subînţeles.

P 14. *urmează* = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. I, diateza activă, tranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a sg.;

- *vremea* = subiect gramatical, exprimat prin subst. comun, simplu, fem., sg., Nominativ, articulat cu art. hot. enclitic, „-a".

Scanned with OKEN Scanner

3. Să se identifice şi să se comenteze figurile de stil.

Metafore: *şirul, lucrurilor, ţintă, călăuză, vremea.*

Epitete: *orb, oarba, rece, neînlăturat.*

Personificări: *vremei, lume, întîmplare, călăuza, vremei, vremea.*

Interogaţii retorice: *De ce...? Cine...? E plan....? Sau oarba...? Putut-a...? Şi dacă...?*

Inversiuni: *se-ntîmplă toate, oarba întîmplare*

Repetiţii: *se-ntîmplă...aşa cum se întîmplă; E plan...? Sau...? E...? Sau e...?; vreme* (repetat de trei ori).

Metaforele au ca efect sugestia materialităţii curgerii vremii, a derulării în „şir" a „lucrurilor" spre o „ţintă" indefinită sub „călăuza" întîmplării. Din perspectiva acestei salbe de metafore, obiectul întrebărilor filozofice puse de poet se relevă a fi nu vremea ca abstracţiune, ci evenimentele care marchează curgerea acesteia.

Epitetele creează şî întăresc ideea de inflexibil, predestinat, independent de voinţa şi intervenţia umană.

Personificările *sui-generis* (deci de un fel particular) transferă interesul din domeniul unor noţiuni abstracte (*vreme, lume, întîmplare*) în sfera unor fapte sau realităţi vii (*vremea* devine cînd curgere, cînd întîmplare, cînd eveniment, fiind cînd activă, cînd pasivă, cînd neutră; *lumea* înseamnă „viaţă", „activitate umană"; *întîmplarea* intervine şi conduce evenimentele, devenind *călăuza* acestora).

Interogaţiile retorice (care, simptomatic, încep cu mari întrebări filozofice: *de ce? cine? e? dacă?*) dezvăluie imposibilitatea de principiu a opţiunii pentru vreunul dintre răspunsurile posibile (care sînt şi ele formulate tot sub formă de întrebări: *plan? precugetare? întîmplare? călăuza vremei? altfel? nu trebui?*)

Inversiunile sînt caracteristice pentru construcţiile interogative, dar au şi rolul de a scoate în evidenţă două cuvinte cheie pentru semnificaţia generală a textului: *se-ntîmplă, oarba*. Rol pe care-l îndeplinesc, complementar cu alte mijloace, şi cuvintele şi construcţiile repetate, într-un fel sau altul: *se-ntîmplă...aşa cum se-ntîmplă, E...? Sau e...?, E...? sau e...?*, care accentuează asupra nesiguranţei gnoseologice a poetului, iar *vreme*, repetat de 3 ori, se constituie ca un leit-motiv tematic al poeziei, reluînd obsesiv ideea derulării imperturbabile şi indescifrabile a timpului, stăpîn atotputernic al faptelor, evenimentelor şi destinelor umane.

Efectul de convergenţă al acestor mijloace este încorporarea meditaţiei, a ideilor abstracte, într-o formă lirică vie, sugestivă şi accesibilă.

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA IAŞI, DREPT, 1991

I. Morfologia şi sintaxa pronumelui personal

II. (acelaşi subiect ca la „Litere").

UNIVERSITATEA IAŞI, BIROTICĂ, 1991

I. Atributul pronominal.

II. 1. Analiza frazei:

(Dar) 8/ (dacă) de sute de ani *sînt deprinşi* 1/ *(să) afirme* 2/ (că) **pamîntul** *e al lor* cu tot 3/ (**ce**) *se află* înăuntru, 4/ (că) **aurul** *e al lor* 5/ (şi) (că) *e drept* 6/ (*să*)-l *ia* din mînă, 7/ *e greu* 8/ (*să*)-i *schimbi* peste noapte. 9/ Din gură *spun* şi **ei** 10/ (că) **aurul** *e al aceluia* 11/ (**care**) le *plăteşte* leafă 12/ (şi) *cumpără* dinamita, 13/ (dar) *cred* 14/ (şi) *fac* tot 15/ (ce) *ştiu*. 16/

(Geo Bogza)

1. propoziţie subordonată cauzală, cu nuanţă temporală faţă de P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *dacă*, regentă pentru P 2;

2. prop. subord. completivă indirectă faţă de adjectivul *deprinşi* (provenit din verb la participiu) din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 3, P 5 şi P 6;

3. prop. subord. completivă directă faţă de verbul tranzitiv *să afirme* din P 2, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, regentă pentru P 4;

4. prop. subord. atributivă faţă de pronumele *tot* din P 3, introdusă prin pronumele relativ *ce*;

5. prop. subord. completivă directă faţă de verbul tranzitiv *să afirme* din P 2, introdusă prin conjuncţia subord. *că*, în raport de coordonare prin juxtapunere cu P 3;

6. prop. subord. completivă directă faţă de verbul tranzitiv *să afirme* din P 2, introdusă prin conjuncţia subord. *că*, în raport de coordonare prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 7;

Scanned with OKEN Scanner

7. prop. subord. subiectivă față de expresia verbală impersonală *e drept* din P 6, introdusă prin conjuncția subord. *să*;

8. prop. principală dislocată, regentă pentru P 1 și P 9;

9. prop. subord. subiectivă față de expresia verbală impersonală *e greu* din P 8, introdusă prin conjuncția subordonatoare *să*;

10. prop. principală, regentă pentru P 11;

11. prop. subord. completivă directă față de verbul *spun* din P 10, introdusă prin conjuncția subord. *că*, regentă pentru P 12 și P 13;

12. prop. subord. atributivă față de pronumele *aceluia* din P 11, introdusă prin pronumele relativ *care*;

13. prop. subord. atributivă față de pronumele *aceluia* din P 11, coordonată prin conjuncția completivă *și* cu P 12;

14. prop.principală, coordonată cu P 10 prin conjuncția adversativă *dar*;

15. prop. principală, coordonată cu P 14 prin conjuncția copulativă *și*, regentă pentru P 16;

16. prop. subord. completivă directă față de verbul tranzitiv *fac* din P 15, introdusă prin pronumele relativ *ce*.

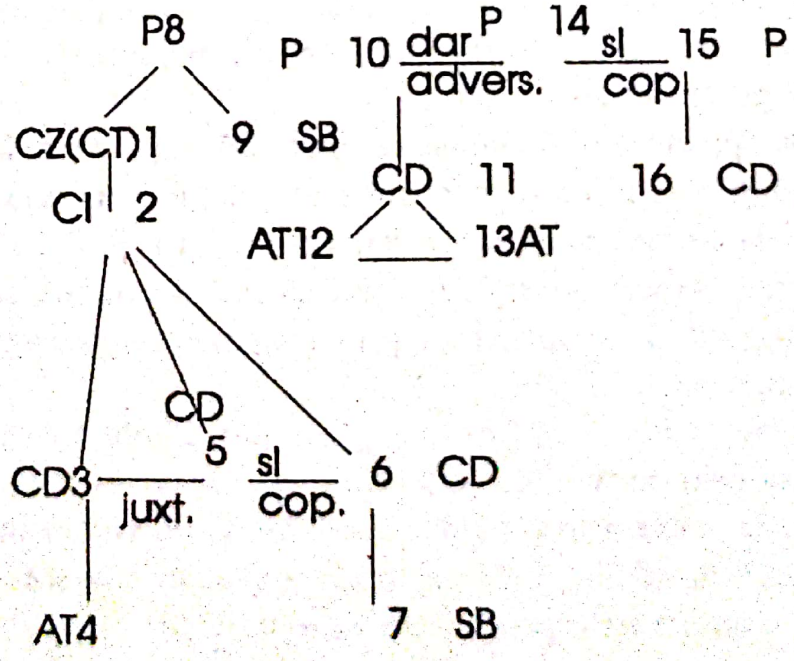

II. *Analiza morfologică şi sintactică a pronumelor*

al lor = pronume personal, pers. a III-a, pl., masc., G., precedat de articolul posesiv genitival „al", nume predicativ (al predicatului nominal *e al lor*);

(cu) tot = pronume nehotărît simplu, masc. (cu valoare neutră), sg., Ac. precedat de prep. simplă „cu", complement indirect (după Gram. Acad. = compl. sociativ); este considerat şi adjectiv substantivat, variabil, cu două terminaţii...;

ce = pronume relativ, simplu, invariabil, substituie pronumele *tot*: masc., sg., N, subiect, element de relaţie subordonator în frază, introduce o AT;

se (află) = pronume reflexiv, formă neaccentuată, pers.a III-a, sg., Ac., morfem al diatezei reflexive;

al lor = pronume personal, pers.a III-a, pl., masc., G., precedat de art. pos.gen.„al", nume predicativ (al predicatului nominal *e al lor*);

-l = pronume personal, formă neaccentuată, pers. a III-a, sg., neutru, Ac., complement direct;

-i = pronume personal, formă neaccentuată, pers.a IiI-a, pl., masc., Ac., complement direct;

ei = pronume personal, pers. a III-a, pl., masc., N., subiect întărit de adverbul de mod „şi";

al aceluia = pronume demonstrativ de depărtare, formă simplă, masc., sing., G., precedat de art. posesiv-genitival „al", nume predicativ (al pred. nominal *e al aceluia*);

care = pronume relativ simplu, substituie pronumele „acela", masc., sg., N., subiect, element de relaţie subordonator în frază, introduce o AT;

le = pronume personal, formă neacc., pers.a III-a, pl., masc., D, complement indirect;

ce = pronume relativ simplu, invariabil, Ac., complement direct al verbului „ştiu", element de relaţie subordonator în frază, introduce o CD.

NOTĂ: Cuvîntul *tot* din P 15 *este adverb de mod* („întocmai", „exact", „continuu"), *nu* pronume nehotărît, deci nu este regent pentru P 16 (care în acest caz ar fi fost atributivă).

II.3. Să se identifice familiile lexicale ale cuvintelor *pămînt, noapte,* (a) *cumpăra,* (a) *crede* şi să se precizeze procedeul prin care a fost format fiecare cuvînt.

Scanned with OKEN Scanner

pământ

pământean,-ă (*pământ* suf. *-ean*)
nepământean,-ă (pref. *ne-* + *pământean*)
pământiu,-ie (*pământ* + suf. *-iu*)
pământos,-oasă (*pământ* + suf. *-os*)
pământel (*pământ* + suf. *-el*)
pământeancă (*pământean* + suf. *-că*)
pământesc,-ească (*pământean* + suf. *-esc*)
(a) *împământeni* (pref.*în* + *pământean* + suf. *-i*)
împământenit,-ă (*împământeni* + suf. *-it*)
neîmpământenit,-ă (pref.*ne* + *împământenit*)
împământenire (*împământeni* + suf. *-re*)
subpământean,-ă (pref.*sub.* + *pământean*).

noapte

noptatic,-ă (*noapte* + suf. *atic*)
nopticică (*noapte* + suf. *-icică*)
noptieră (*noapte* + suf. *-ieră*)
(a) *înnopta* (pref. *în* + *noapte* + suf. *-a*)
înnoptare (*înnopta* + suf. *-re*)
innoptat,-ă (adj.) (*înnopta* + suf. *-at*)

(a) *cumpăra*

cumpărat,-ă (*cumpăra* + suf. *-at*)
cumpărare (*cumpăra* + suf. *-re*)
cumpărător,-toare (*cumpăra* + suf. *-tor*)
cumpărătură (*cumpăra* + suf. *-ătură*)
necumpărat,-ă (pref. *ne* + *cumpărat*)
răscumpărare (*răscumpăra* + suf. *-re*)
răscumpărat,-ă (*răscumpăra* + suf. *-at*)

(a) *crede*

crez (*crede*, prin deviere regresivă)
crezut,-ă (*crede* + suf. *ut*)
necrezut,-ă (pref. *ne* + *crezut*)
(a) *încrede* (pref. *în* + *crede*)
încredere (*încrede* + suf. *-re*)
încrezut,-ă (*încrede* + suf. *-ut*)
neîncredere (pref. *ne* + *încredere*)
încrezător,-oare (*încrede* + suf. *-ător*)
neîncrezător,-oare (pref. *ne* + *încrezător*)
crezare (*crede* + suf. *-are*)
crezământ (*crede* + suf. *-ământ*).

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA CLUJ-NAPOCA, LITERE 1991

I. Se dau structurile de mai jos. Să se răspundă cerinţelor indicate între paranteze.

NOTĂ: Abrevierea c.s. = cuvîntul subliniat

Instrucţiuni.

a. La rezolvare, se va repeta numărul curent şi structura, iar soluţia se va da la dreapta structurii, fără abrevieri.

b. A se respecta ordinea de pe tablă.

1. Mi-i *drag* să călătoresc (c.s.: parte de vorbire, funcţie sintactică) = adverb provenit din adjectiv, nume predicativ;

2. A început să plouă. (felul subordonatei) = subiectivă;

3. Ion este hotărît să reuşească (felul subordonatei) = completivă indirectă;

4. L-a convins datorită puternicilor sale *argumente*. (c.s.: caz, funcţie sintactică) = dativ, precedat de prep. *datorită*, împreună cu care are funcţie de compl. circ. instrumental;

5. Sosirea lor în *gară* ne-a surprins. (c.s.: caz, funcţie sintactică) = acuzativ, precedat de prepoziţia simplă „în", atribut substantival prepoziţional;

6. Dacă te ceartă este pentru că te iubeşte. (felul subordonatei) = *dacă te ceartă* = subiectivă; *pentru că te iubeşte* = cauzală

7. Pare *ciudat* că n-a venit. (c.s.: parte de vorbire, funcţie sintactică) = adverb provenit din adjectiv (prin conversiune), nume predicativ;

8. Nu s-a aflat *nimic* despre Maria. (c.s.: parte de vorbire, funcţie sintactică) = pronume negativ în N., subiect;

9. Părerea lui era contrară bunului *simţ*. (c.s.: caz, funcţie sintactică) = dativ, complement indirect;

10. Bucuros că a ştiut, a telefonat părinţilor, (felul subordonatei) = că a ştiut = completivă indirectă;

11. Acest fenomen poate *fi înţeles* uşor. (c.s.: parte de vorbire, mod, timp, diateză, funcţie sintactică) = verb (a înţelege), infinit. prezent, diateza pasivă, complement direct;

12. A venit din propria-*i* iniţiativă (c.s.: parte de vorbire, caz, funcţie sintactică) = pronume personal, formă neaccentuată, D., posesiv, atribut pronominal în dativ (determină subst. *iniţiativă*);

13. Succesul *iubitei* sale fiice l-a bucurat. (c.s.: parte de vorbire, caz, funcţie sintactică) = adjectiv variabil, G., atribut adjectival (are formă articulată, hot., enclitic „-i", preluat de la subst. următor);

14. Putem să vă fim de vreun *folos*? (c.s.: parte de vorbire,

Scanned with OKEN Scanner

caz, funcţie sintactică) = precedat de prep. *de*, substantivul în A. este locuţiune adjectivală - nume predicativ;

15. De vreme ce plouă, stăm acasă. (felul subordonatei) = cauzală;

16. Credeţi-mă că nu l-am văzut. (felul subordonatei) = completivă indirectă (Gram.Acad. - de relaţie);

17. Este bine ştiut că vine. (felul subordonatei) = subiectivă;

18. Finul *este cosit* la timp. (c.s.: mod, timp, felul predicatului) = verb (a cosi) - diateza pasivă - indicativ prezent, predicat verbal;

19 . Părerile *lor* sînt împărţite. (c.s.: parte de vorbire, caz, funcţie sintactică) = pronume personal, G., atribut genitival;

20. Îi place să studieze. (felul subordonatei) = subiectivă;

21. Se sfieşte să-şi spună părerea (felul subordonatei) = completivă indirectă (de relaţie);

22. Le-a, scris părinţilor *noştri*. (c.s.: parte de vorbire, caz, funcţie sintactică) = adjectiv pronominal posesiv, Dativ, atribut adjectival.

II. Construiţi cîte un exemplu pentru fiecare din cerinţele de mai jos:

Instrucţiuni

a. La rezolvare, se va repeta numărul curent şi cerinţa, iar exemplul se va scrie la dreapta cerinţei.

b. A se respecta ordinea de pe tablă.

1. Relativul *ce* să fie atribut adjectival: Nu ştiu/(*ce*) carte voi cumpăra./

2. Un complement indirect în dativ care să determine un adjectiv: (Un obiect) foarte necesar *familiei*.

3. O propoziţie în care să existe un verb la infinitv prezent, diateza pasivă: Noi vrem a *fi conduşi* în sală.

4. O propoziţie în care să existe un verb la infinitiv perfect, diateza activă: Înainte de *a fi venit* tu, noi am mîncat.

5. Un verb la gerunziu cu funcţie de complement circumstanţial de timp: *Plecînd* de acasă, s-a întîlnit cu un coleg.

6. Un atribut pronominal în genitiv cu prepoziţie: Paharele *din faţă lui* sînt goale.

7. Relativul *ce* să fie complement direct: Nu se ştie/(*ce*) vom găsi acolo./

8. Daţi, pe cazuri, formele accentuate ale pronumelui reflexiv de persoana a III-a singular: D.: *sieşi, sie, şie*. A.: (pe *sine*).

9. Relativul *care* să fie complement indirect în dativ: Am multe cunoştinţe/(*cărora*) le scriu.

10. Un verb la gerunziu cu funcţie de complement direct:

Scanned with OKEN Scanner

Aud *chemîndu-mă*.

11. Relativul *cum* să fie nume predicativ: Nu ştiu/(*cum*) sînt fructele./

12. Un verb la gerunziu, diateza pasivă, cu funcţie de complement de cauză: *Fiind împins* în apă, s-a înecat.

13. Relativul *care* să fie atribut pronominal genitival: Am revăzut şcoala / pe culoarele *(căreia)* alergam cîndva.

14. Predicat verbal exprimat prin verb la viitorul anterior, diateza pasivă: Cînd vei ajunge tu, noi *vom fi fost conduşi* de profesori în clase.

15. Nume predicativ exprimat prin adverb: Este *foarte bine* / să înveţi.

16. Un substantiv în genitiv cu prepoziţie să fie complement de timp: *Înaintea plecării* la şcoală, îşi verifică temele.

17. Conjuncţia *dacă* să introducă o cauzală: (*Dacă*) nu a învăţat, / a luat notă mică.

18. Relativul *care* să fie complement de cauză: Nu ştiu / *(din cauza căruia)* ai lipsit.

III. Textul de mai jos conţine greşeli de ortografie.

a. Pe ciornă, copiaţi-l aşa cum este pe tablă.

b. Pe curat, transcrieţi-l corect.

1. Să nu mai fi nepăsător. / *Să nu mai fii nepăsător.*

2. Eu veni-i cu trenul. / *Eu venii cu trenul.*

3. Mie mi indiferent dacă vii sau nu vi. / *Mie mi-e indiferent dacă vii sau nu vii.*

4. I-am văzut cu proprii mei ochi. / *I-am văzut cu propriii mei ochi.*

5. Cartea aceia predatu-o-ai la bibliotecă? *Cartea aceea preda-tu-o-ai la bibliotecă*?

6. Copiii, văzu-tu-mi-i-ai la ştrand? / *Copiii văzutu-mi-i-ai la ştrand?*

7. A creat ce nimeni nu mai creează astăzi şi nici nu va mai creea vreodată. / *A creat ce nimeni nu mai crează astăzi şi nici nu va mai crea vreodată.*

8. Foile aceleeaşi cărţi s-au înegrit. / *Foile aceleiaşi* cărţi s-au înnegrit.

9. Pe Maria, întîlni-tu-o-ai ieri? / *Pe Maria întîlnitu-o-ai ieri?*

10. Am stat de vorbă cu palavragii aceea. / *Am stat de vorbă cu palavragii aceia.*

11. Nu fii indolent cînd ştii că nu trebuie să fii astfel. / *Nu fi indolent cînd ştii că nu trebuie să fii astfel.*

12. Mă sfii să-i spun totul. / *Mă sfiii să-i spun totul.*

Scanned with OKEN Scanner

13. Au fost de faţă preşedintele şi patru simplii membri. / *Au fost de faţă preşedintele şi patru simpli membri.*

14. Fi-ţi mai integrii cum trebuie să fie toţi arbitrii. / *Fiţi mai integri cum trebuie să fie toţi arbitrii.*

UNIVERSITATEA CLUJ-NAPOCA, LITERE, 1991

(pentru specializarea Limba şi literatura maghiară - limba română sau o limbă străină)

I.A. Analizaţi morfologic şi sintactic cuvintele subliniate din structurile de mai jos:

1. E *inutil* să vii.
2. Părerea *noastră* este favorabilă.
3. Prietenii *lor* sînt conştiincioşi.
4. Cartea *a fost publicată* de curînd.
5. *Supărîndu-se*, n-a mai venit.
6. Masina *din faţa blocului* e nouă.

B. Construiţi cîte o frază în care subordonata să fie:

1. Atributivă introdusă prin *cînd*;
2. Completivă indirectă;
3. Predicativă.

C.1. Daţi, în propoziţii, o pereche de paronime.

2. Daţi derivate ale cuvintului *om*.
3. Daţi sinonime ale cuvîntului *a alcătui*.

II. *Moara cu noroc* de Ioan Slavici.

I. A.

1. *inutil* = adverb de mod provenit din adjectiv prin schimbarea valorii gramaticale (sau prin conversiune), nume predicativ al predicatului nominal *e inutil*, exprimat prin expresie verbală impersonală;

2. *noastră* = adjectiv pronominal posesiv, persoana I plural, substituie mai mulţi posesori, are formă acordată cu substantivul *părerea* (numele obiectului): feminin, singular, N., atribut adjectival;

3. *lor* = pronume personal, persoana a III-a, pl., G., atribut pronominal genitival;

4. *a fost publicată* = verb predicativ (a publica), personal, conjug. I, diateza pasivă, intranzitiv - la diateza activă este

tranzitiv - indicativ, perfectul compus, persoana a III-a, singular, predicat verbal;

5. *supărîndu-se* = verb nepredicativ, conjugarea I, diateza reflexivă - cu pronumele reflexiv „se", formă neaccentuată, în Ac., pers. a III-a, sg., intranzitiv (la diateza activă este tranzitiv), gerunziu, complement circumstanţial de cauză;

6. *din faţa blocului* = substantiv comun, simplu, neutru, sg., G., precedat de locuţ. prepoz. „din faţa", articulat cu art. hot. enclitic „-lui"; atribut subst. prep.

I.B

P AT

1. A trecut vremea 1/ (cînd) voi nu făceaţi nimic. 2/

P CI

2. Eu nu am habar / (cînd) aţi venit voi. 2/

P PR

3. Întrebarea este 1/ (cînd) veţi reveni. 2/

I.C

1.a. A dat un răspuns *original*; 1.b. Este *originar* din Craiova.

2. *onuleţ, omuşor*, (a) *omeni, omenit,-ă, neomenit,-ă, omenesc,-ească, omeneşte, omenire, neom, omenos,-oasă, neomenos,-oasă* etc.

3. *a compune, crea, redacta* (o operă); *a formula* (un plan); *a construi* (o frază); *a constitui* (un grup).

UNIVERSITATEA TIMIŞOARA, LITERE, 1991

I. Silaba (definiţie; modalităţi de alcătuire a silabei). Principalele reguli de despărţire în silabe.

II. /„**Copilul** *nu înţelegea* 1/ (despre ce)-*i vorba*, 2/ *auzea* însă rîs în juru-i 3/ (şi) *rîdea* şi **el**, bătînd din palme. 4/ **Oamenii** aceia, în depărtarea rampei, îi *apăreau* ca nişte păpuşi, trase şi purtate de sfori. 5/ **Unul** *avea* mustăţi mari, 6/ **altul** ochelari rotunzi. 7/ *Păreau* 8/ (că) *se supără*, 9/ *păreau* 10 (că) *se împacă* 11/ (şi) *se veselesc*. 12/ *Văzu* capul cuconiţei Tina apropiindu-se de al mamei 13/ (şi) le *auzi* şoptind uşor, apoi rîzînd...14/ Poate *ar fi fost mai bine* 15/ *(să) stea* acasă cu moş Avram 16/ *(să) se ducă* la pădurice 17/, *(să)* mai *vadă* acolo un iepure". 18/

(M.Sadoveanu, *Opere*, VIII, p.169-17o)

Se cere:

1. Să se arate felul propoziţiilor din text şi relaţiile dintre ele. Se va scrie fiecare propoziţie separat, arătîndu-se felul ei şi relaţiile cu celelalte propoziţii. Nu se vor face scheme.

1. *Copilul nu înţelegea* = P.P. regentă;

2. *despre ce-i vorba* = P.CD, subord. la 1, leg. prin „despre ce";

3. *auzea însă rîs în juru-i* = P.P., coord. advers. cu 1, leg. prin „însă";

4. *şi rîdea şi el, bătînd din palme* = P.P., coord. copul. cu 3, leg. prin „şi";

5. *Oamenii aceia, în depărtarea rampei, îi apăreau ca nişte păpuşi, trase şi purtate de sfori* = P.P. independentă;

6. *Unul avea mustăţi mari* = P.P.

7. *altul ochelari rotunzi* = P.P., coord. advers., prin juxtapunere;

8. *Păreau* = P.P., regentă;

9. *că se supără* = P.Pr., subord. la 8, leg. prin „că";

10. *păreau* = P.P., regentă;

11. *că se împacă* = P.Pr., subord. la 10, leg. prin „că";

12. *şi se veselesc* = P.Pr., subord. la 10, leg. prin „că", coord. cu 11, leg. prin „şi";

13. *văzu capul cuconiţei Tina apropiindu-se de al mamei* = P.P.;

14. *şi le auzi şoptind uşor, apoi rîzînd* = P.P., coord. cu 13, leg. prin „şi";

15. *Poate ar fi fost mai bine* = P.P., regentă;

16. *să stea acasă cu moş Avram* = P.SB, subord. la 15, leg. prin „să";

17. *să se ducă la pădurice* = P.SB., subord. la 15, leg. prin „să", coord. cu 16, leg. prin juxtapunere;

18. *să mai vadă acolo un iepure* = P.F., subord. la 17, leg. prin „să".

2. Să se analizeze morfologic şi sintactic fragmentul subliniat:

- *Poate* = adverb de mod, simplu, fără funcţie sintactică;
- *ar fi fost mai bine* = expresie vb. impers., formată din:

ar fi fost = vb. conj. IV, intranz., condiţ.-opt.,perfect, pers.a III-a, sg.;

mai bine = adverb, gr. comp. de super., pred. nom.;

- *să stea* = vb., conj. I, intranz., diat. activă, conjunctiv prezent, pers. a III-a, sg., predicat verbal;
- *acasă* = adv. de loc, compl. circ. de loc;
- *(cu) moş* = subst. comun, simplu, masc., sg., neart., Ac., precedat de prep. *cu*, c.i.;

Scanned with OKEN Scanner

- *Avram* = subst. propriu, masc., sg., neart., N., atribut substantival, apoz.;
- *să se ducă* = vb. conj. a III-a, intranz., diat. reflex., conjunctiv prezent, pers. a III-a, sg., pred. verbal;
- *(la) pădure* = subst. comun, simplu, fem., sg., neart., Ac., precedat de prep. *la*, compl. circ. de loc;
- *să...vadă* = vb. conj. a II-a, tranz., diat. act., conjunctiv prezent, pers. a III-a, sg., predicat verbal;
- *mai* = adverb, fără funcţie sintactică;
- *acolo* = adv. de loc, compl. circ. de loc;
- *un iepure* = subst. comun, simplu, masc., sg., art. cu art. nehot. *un*, Ac., c.d.;

UNIVERSITATEA CRAIOVA, LITERE, 1991

Se dă textul:

Chiar *asta şi zicea*, răspunzînd în discuţie *cuiva, care* nu înţelegea *de ce nu se desparte*, că aia nu e viaţă, *pe care o duc ei împreună*, discuţie pe care căzusem şi care se reluase după ce eu, *fără să* dau mîna cu nimeni, fiindcă *nimeni* nu se deranjase să se ridice de pe scaun cînd intrasem - vorbesc de bărbaţi - mă aşezasem pe un scaun departe de Matilda şi începusem să mănînc fără poftă *din icrele* de crap *pe care* Tasia *mi le pusese înainte*".

(Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pămînteni*)

I.1. Identificarea predicatelor prin subliniere şi a elementelor de relaţie prin încercuire.

2. Despărţirea în propoziţii, precizarea felului fiecărei propoziţii şi identificarea raporturilor dintre ele prin schema frazei.

II.1. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate.

2. Formaţi cîte două derivate de la toate verbele din text.

I.1.2. Chiar asta şi *zicea*, răspunzînd în discuţie cuiva, 1/ (**care**) *nu înţelegea* 2/ (de ce) *nu se desparte*, 3/ (că) **aia** *nu e viaţă* 4/ (pe care) o *duc* **ei** împreună, 5/ discuţie 1/ (pe care) *căzusem* 6/ (şi) (**care**) *se reluase* 7/ (după ce) **eu**, 8/ (fără *să*) *dau mîna* cu nimeni, 9/ (fiindcă) **nimeni** *nu se deranjase* 10/ (*să*) *se ridice* de pe scaun 11/ (cînd) *intrasem* 12/ - vorbesc de bărbaţi - 13/ *mă aşezasem* pe un scaun departe de Matilda 8/ (şi) *începusem* 14/ (*să*) *mănînc* fără poftă din icrele de crap 15/ (pe care) **Tasia** mi le *pusese* înainte. 16/

Scanned with OKEN Scanner

1. PP
2. AT (1)
3. CD (2)
4. APOZ (1) sau CZ (3)
5. AT (4)
6. AT (1)
7. AT (1)
8. CT (7)
9. CM (8)
10. CZ (9)
11. CI nţ. CS (10)
12. CT (11)
13. PP incid.
14. CT (7)
15. CD (14)
16. AT (15)

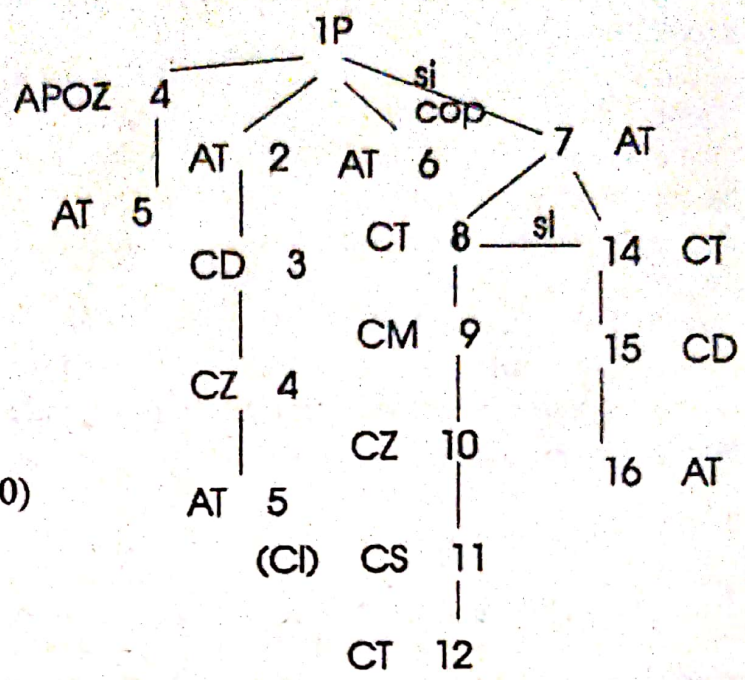

P 13 este incidentă

II.1. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:

asta: compl. direct, exprimat prin pron. demonstr. de apropiere, formă populară, feminin - valoare neutră -, sg.,Ac.;

şi: adverb de mod de întărire, fără funcţie sintactică, întăreşte predicatul „zicea";

zicea: predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a III-a, diateza activa, tranzitiv, indicativ, imperfect, pers. a III-a, singular;

cuiva: compl. indirect, exprimat prin pronume nehotărît compus, sg., D.;

care: subiect, exprimat prin pronume relativ simplu, sg., N, element de relaţie subordonator care introduce o AT;

de ce: compl. circumst. de cauză, exprimat prin pron. relativ simplu, invariabil, Ac., precedat de prep. simplă „de", element de relaţie subordonator în frază, introduce o CD;

nu se desparte: predicat verbal, formă negativă - cu adv. de mod de negaţie „nu", exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a IV-a, diateza reflexivă - cu pron. reflexiv „se", formă neaccentuată în Ac., intranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, sg.;

pe care: compl.direct, reluat prin forma neacc. a pron. pers. „o" în Ac., exprimat prin pron. relativ simplu, substituie subst. „viaţă", fem., sg., Ac., precedat de prep. „pe", are rol de element de relaţie subordonator, introduce o AT;

Scanned with OKEN Scanner

o: compl. direct reluat, exprimat prin pronume pers., formă neacc., pers. a III-a, sg., fem., Ac.;

duc: predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a III-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, pl.;

ei: subiect, exprimat prin pron. personal, pers.a III-a, pl., masc., N;

împreună: compl. circumst. de mod, exprimat prin adverb de mod;

fără să: locuţiune conjunct. subordonatoare, introduce o CM;

nimeni: subiect, exprimat prin pronume negativ simplu, N;

din icrele: compl. indirect, exprimat prin subst. comun simplu, fem., pl., Ac., precedat de prepoziţia simplă „din", articulat cu art. hot. enclitic „-le";

pe care: compl. direct reluat prin forma neacc. de Ac., *le*, a pron. pers., exprimat prin pron. relativ simplu, substituie subst. „icre", fem., pl.,Ac., precedat de prep. simplă „de", element de relaţie subordonator care introduce o AT;

mi: compl.indirect, exprimat prin pron. personal, pers.I, sg., D, formă neacc.;

le: compl. direct reluat, exprimat prin pron. personal, pers. a III-a, pl., fe., Ac., formă neacc.;

pusese: predicat verbal, exprimat prin verb predicativ personal, conj.a III-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ m.m.c.perf., pers. a III-a, sg.;

înainte: compl. circumst. de loc, exprimat prin adverb de loc, pozitiv.

II.2. Formaţi cîte două derivate de la toate verbele din text:

a zice: zicere, zicătoare
a răspunde: răspundere, răspunzător,-toare
a înţelege: înţelegere, neînţelegere
a se despărţi: despărţire, despărţitor,-toare
a fi: fire, fiinţă
a duce: ducere, dus
a cădea: cădere, căzător,-toare
a se relua: reluare, nereluare
a da: dare, darnic
a se deranja: deranjare, deranjat,-ă
a se ridica: ridicare, ridicător,-toare
a intra: intrare, intrat, un intrînd
a vorbi: vorbire, vorbitor,-toare
a aşeza: aşezare, neaşezat
a începe: începere, începător,-toare
a mînca: mîncare, nemîncat,-ă
a pune: punere, repunere

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA CRAIOVA, DREPT, 1991

Se dă textul:

„De la moartea mamei începusem să-l vizitez *mai des, mai ales după ce* observai *într-o zi*, privindu-l cu atenţie, că ochii şi sprîncenele *lui* semănau aievea cu ale ei, restul chipului fiind desfigurat *de bătrîneţe* ca să mai pot descoperi *si alte* asemănări. Ghicisem atunci în el bărbatul de modă veche, care nu putea concepe să acorde *în sinea lui femeii* un locşor cît de mic, *oricîte viclenii*, ură sau iubire *l-ar fi asaltat din partea vreuneia* cît fusese tînăr, sau din partea bunicii, după ce se însurase şi *îi făcuse atîtea fete*."

(Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pămînteni*)

I.1. Identificarea predicatelor prin subliniere şi a elementelor de relaţie prin încercuire.

2. Despărţirea în propoziţii, precizarea felului fiecărei propoziţii şi identificarea raporturilor dintre ele prin schema frazei.

II.1. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate.

2. Despărţiţi în silabe următoarele cuvinte: *inerent, funcţie, subiectivă, ineficacitate.*

3. Daţi patru exemple de cuvinte omonime.

I.1.2. De la moartea mamei *începusem* 1/ (*să*)-l *vizitez* mai des, 2/ mai ales (după ce) *observai* într-o zi, privindu-l cu atenţie, 3/ (că) **ochii şi sprîncenele** lui *semănau* aievea cu ale ei, restul chipului fiind desfigurat de bătrîneţe 4/ (ca *să*) mai *pot* descoperi şi alte asemănări. 5/ *Ghicisem* atunci în el bărbatul de modă veche, 6/ (**care**) *nu putea* concepe 7/ *(să) acorde* în sinea lui femeii un locşor cît de mic, 8/ (oricîte) **viclenii, ură sau iubire** l-*ar fi asaltat* din partea vreuneia 9/ (cît) *fusese tînăr*, 10/ (sau) din partea bunicii, 9/ (după ce) *se însurase* 11/ (şi) îi *făcuse* atîtea fete. 12/

1. PP
2. CD (1)
3. CT (2)
4. CD (3)
5. CNS (4)
6. PP
7. AT (6)
8. CD (7)
9. CV (8)
10. CT (9)
11. CT (9)
12. CT (9)

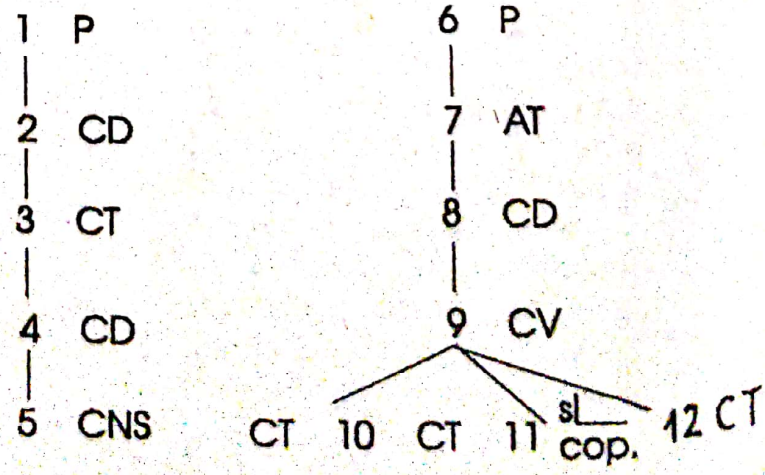

UNIVERSITATEA CRAIOVA, DREPT, 1991

Se dă textul:

„De la moartea mamei începusem să-l vizitez *mai des, mai ales după ce* observai *într-o zi*, privindu-l cu atenţie, că ochii şi sprîncenele *lui* semănau aievea cu ale ei, restul chipului fiind desfigurat *de bătrîneţe* ca să mai pot descoperi *si alte* asemănări. Ghicisem atunci în el bărbatul de modă veche, care nu putea concepe să acorde *în sinea lui femeii* un locşor cît de mic, *oricîte viclenii*, ură sau iubire *l-ar fi asaltat din partea vreuneia* cît fusese tînăr, sau din partea bunicii, după ce se însurase şi *îi făcuse atîtea fete*."

(Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pămînteni*)

I.1.Identificarea predicatelor prin subliniere şi a elementelor de relaţie prin încercuire.

2. Despărţirea în propoziţii, precizarea felului fiecărei propoziţii şi identificarea raporturilor dintre ele prin schema frazei.

II.1. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate.

2. Despărţiţi în silabe următoarele cuvinte: *inerent, funcţie, subiectivă, ineficacitate.*

3. Daţi patru exemple de cuvinte omonime.

I.1.2. De la moartea mamei *începusem* 1/ (*să*)-l *vizitez* mai des, 2/ mai ales (după ce) *observai* într-o zi, privindu-l cu atenţie, 3/ (că) **ochii şi sprîncenele** lui *semănau* aievea cu ale ei, restul chipului fiind desfigurat de bătrîneţe 4/ (ca *să*) mai *pot* descoperi şi alte asemănări. 5/ *Ghicisem* atunci în el bărbatul de modă veche, 6/ (**care**) *nu putea* concepe 7/ (*să*) *acorde* în sinea lui femeii un locşor cît de mic, 8/ (oricîte) **viclenii, ură sau iubire** l-*ar fi asaltat* din partea vreuneia 9/ (cît) *fusese tînăr*, 10/ (sau) din partea bunicii, 9/ (după ce) *se însurase* 11/ (şi) îi *făcuse* atîtea fete. 12/

1. PP
2. CD (1)
3. CT (2)
4. CD (3)
5. CNS (4)
6. PP
7. AT (6)
8. CD (7)
9. CV (8)
10. CT (9)
11. CT (9)
12. CT (9)

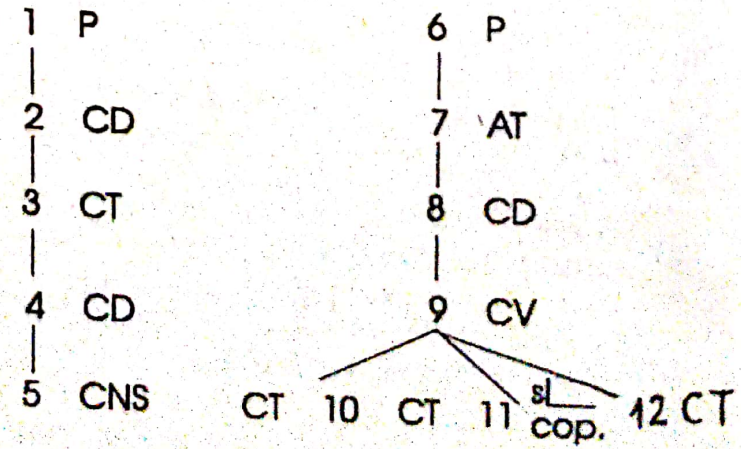

II.1. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:

mai des: compl. circ. de mod, exprimat prin adverb de mod, simplu, comparativ de superioritate;

mai ales: compl. circ. de mod, exprimat prin locuţiune adverb. de mod;

după ce: locuţiune conjuncţională subordonatoare, fără funcţie sintactică în propoziţia circ. de timp pe care o introduce;

într-o zi: compl. circ. de timp, exprimat prin subst. comun, fem., sing., Ac., precedat de prep. simplă „întru", articulat cu art. nehot. proclitic „o";

lui: atribut pronom. genitival, exprimat prin pronume personal, pers. a III-a, sg., masc., G.;

de bătrîneţe: compl. de agent şi, d.p.d.v. logic, subiect, exprimat prin subst. comun, simplu, feminin, sg., Ac., precedat de prep. simplă „de", neart.; altă interpretare: compl. circ. de cauză;

şi: adverb de mod de întărire, fără funcţie sintactică, întăreşte atributul „alte";

alte: atribut adj., exprimat prin adjectiv nehotărît simplu, se acordă cu subst. „asemănări": fem., pl., Ac.;

în sinea: compl. circ. de mod, compl. indirect, exprimat prin subst. comun, simplu, provenit din pron. reflexiv prin schimbarea valorii gramaticale, fem., sg. - defectiv de pl. - Ac., precedat de prep. simplă „în", articulat cu art. hot. enclitic „a";

lui: atribut pronom. genitival, exprimat prin pronume personal, pers. a III-a, sg., masc., G.;

femeii: compl. indirect, exprimat prin subst. comun, simplu, fem., sg., G., articulat cu art. hot. enclitic „-i";

oricîte: atribut adj., exprimat prin adj. pronom. nehotărît, compus, se acordă cu subst.„vicleniі": fem., pl., N., are rol de element subordonator în frază, introducînd o concesivă;

viclenii: subiect gramatical - împreună cu *ură* sau *iubire* formează un subiect multiplu - exprimat prin subst. comun, simplu, fem., pl., N., neart.;

l-: compl. direct, exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, pers. a III-a, sg., masc., Ac.;

ar fi asaltat: predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. I, diat. activă, tranzitiv, condiţional-optativ, perfect, pers. a III-a, pl.;

din partea vreuneia: compl. indirect, exprimat prin pronume

Scanned with OKEN Scanner

nehotărît compus, fem., sg., G., precedat de locuţiunea prepoz. „din partea";

cît: compl. circ. de timp, exprimat prin adverb de timp, relativ, cu rol de element subordonator în frază, introduce o CT;

îi: compl. indirect, exprimat prin pron. personal, formă neacc., pers. a III-a, sg., fem., D.;

făcuse: predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal conjug. a III-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ,-m.m.c.perf., pers. a III-a, sg.;

atîtea: atribut adj. exprimat prin adj. nehot., simplu, se acordă cu subst. *fete*: fem., pl., Ac.;

fete: compl. direct, exprimat prin subst. comun, simplu, fem., pl.,Ac., nearticulat;

II.2. Despărţiţi în silabe următoarele cuvinte:
i-ne-rent
func-ţi-e
su-biec-ti-vă
in-e-fi-ca-ci-ta-te

II.3. Daţi patru exemple de cuvinte omonime:
acru-ă, -i, -e: adj.;
acru-i: subst. masc., unitate de măsură;
anticar (antitanc): adj.;
anticar-i: subst.masc., persoană;
augur-i: subst. masc., preot;
augur, auguriu,-ii: subst. neutru, (prevestire);
bandă-e: subst., fem., grup;
bandă-zi: subst. fem., fişie.

UNIVERSITATEA CRAIOVA, LITERE, 1991
(fără frecvenţă)

Se dă textul:

"*Ceea ce doream*, şi *mi* s-a refuzat mai mult timp, ca să nu văd lucruri *care era mai bine să nu fie văzute de ochi atenţi* şi critici, era să merg pe teatrul operaţiunilor. Am avut *asupra acestei dorinţi şi* o scenă neplăcută cu un „superior", *care* voia să mă determine să simt situaţia *mea* pentru moment."

(Nicolae Iorga, *O viaţă de om*)

Scanned with OKEN Scanner

I.1. Identificarea predicatelor prin subliniere şi a elementelor de relaţie prin încercuire.

2. Despărţirea în propoziţii, precizarea felului fiecărei propoziţii şi identificarea raporturilor dintre ele prin schema frazei.

II.1. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate.

2. Alcătuiţi familiile cuvintelor: *dor, a privi, viaţă, lung.*

I.1.2. (Ceea ce) *doream*, 1/ (şi) mi *s-a refuzat* mai mult timp, 2/ (ca *să*) *nu văd* lucruri 3/ (care) *era mai bine* 4/ *(să) nu fie văzute* de ochi atenţi şi critici, 5/ *era* 6/ *(să) merg* pe teatrul operaţiunilor. 7/ *Am avut* asupra acestei dorinţi şi o scenă neplăcută cu un „superior", 8/ (care) *voia* 9/ (să) mă *determine* 10/ *(să) simt* situaţia mea pentru moment. 11/

1. SB (6)
2. SB (6)
3. CS (2)
4. AT (3)
5. SB (4)
6. PP
7. PR (6)
8. PP
9. AT (8)
10. CD (9)
11. CI (10)

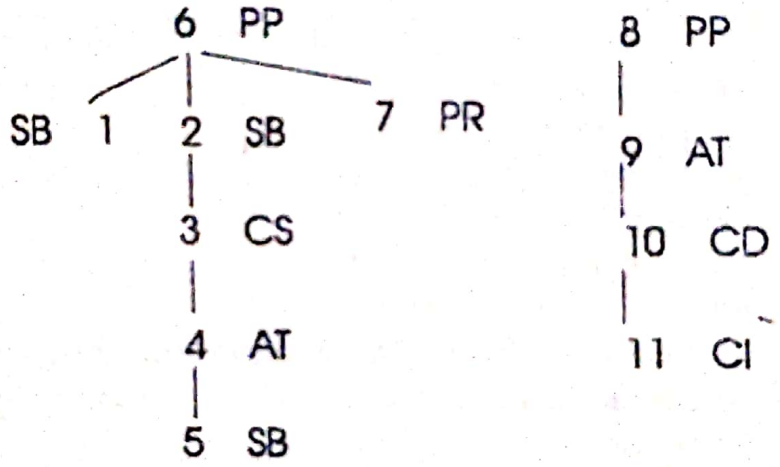

II.1. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:

ceea ce: compl. direct, exprimat prin pron. relativ compus, fem., valoare neutră, sg., Ac., element subordonator în frază, introduce o SB;

doream: predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a IV-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ, imperfect, pers. I sg.;

mi: compl. indirect, exprimat prin pronume personal, formă neacc., pers. I, sg., D.;

care: subiect al predicatului „să nu fie văzute" din P 5, exprimat prin pron. relativ simplu, care substituie subst. „lucruri", neutru, pl., N., element subordonator în frază, introduce atributiva nr. 4;

Scanned with OKEN Scanner

era mai bine: predicat nominal, exprimat prin expresie verbală impersonală, alcătuită din:

era: verb copulativ impersonal, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ, imperfect, are formă de pers. a III-a, sg.;

mai bine: nume predicativ, exprimat prin adverb de mod, simplu, gradul comparativ de superioritate;

să nu fie văzute: predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a II-a, diateza pasivă, intranzitiv - la diateza activă este tranzitiv -, conjunctiv prezent, pers. a III-a, pl., predicatul are formă negativă - cu adverbul de mod de negaţie „nu";

de ochi: compl. de agent şi, d.p.d.v. logic, subiect, exprimat prin subst. comun simplu, masc., pl., Ac., precedat de prepoziţia simplă „de", neart.;

atenţi: atribut adj., exprimat prin adj. variabil cu două terminaţii, masc., pl., Ac., gradul pozitiv;

asupra...dorinţi: compl. indirect, compl. de relaţie, exprimat prin subst. comun, simplu, fem., sg., G., precedat de prep. simplă „asupra", neart.;

acestei: atribut adj., exprimat prin adj. pronom., demonstrativ de apropiere, fem., sg., G.;

şi: adverb de mod de întărire, fără funcţie sintactică, întăreşte compl. direct „o scenă";

care: subiect, exprimat prin pron. relativ simplu, substituie subst. „superior", masc., sg., N., element de relaţie subordonator în frază, introduce o AT;

mea: atribut adj., exprimat prin adj. pronom. posesiv, pers. I, se acordă cu subst. „situaţia": fem., sg., Ac.;

II.2. Alcătuiţi familiile cuvintelor: *dor, a privi, viaţă, lung*.

doruţ	*privit,-ă*	*vieţişoară*	*lung,-ă*
doruleţ	*neprivit,-ă*	*vieţui*	*lungan,-ă*
dornic,-ă	*privitor,-toare*	*vieţuit,-ă*	*lunguieţ,-iaţă*
nedornic,-a	*neprivitor,-toare*	*nevieţuit,-ă*	*lunguţ,-ă*
a dori	*privire*	*vieţuire*	*lungăreţ,-eaţă*
dorit,-ă	*privinţă*	*vieţuitor,-toare*	*lungime*
nedorit,-ă	*privală*	*convieţui,-ă*	*lungiş*
redori	*reprivi*	*convieţuire*	*lunguleţ,-eaţă*
redorit,-ă	*răsprivi*	*convieţuitor,-toare*	*lungi*
dorinţă		*supravieţui*	*lungit,-ă*
doritor,-toare		*supravieţuit,-ă*	*nelungit,-ă*
nedoritor,-toare		*supravieţuire*	*lungire*
		supravieţuitor,-toare	

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA CRAIOVA, DREPT 1991 (fără frecvenţă)

Se dă textul:

„*Ceea ce nu înţeleg unii*, zise el, *ca şi cînd n-ar fi auzit* ce-i spusesem, e că în epoca *noastră tragicul nu mai e cu putinţă* şi că, astfel, tragedia e mai mare, *pentru că*, s-a degradat şi o dată cu ea, *noi înşine*. Tragicul e sublim prin definiţie, dar în zilele noastre sublimul *e eliminat*, tragedia *mai mare care* rezultă nu înseamnă însă că aduce un sublim mai mare, ci în mod straniu, dispare, deşi există."

(Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pămînteni*)

I.1. Identificarea predicatelor prin subliniere şi a elementelor de relaţie prin încercuire.

2. Despărţirea în propoziţii, precizarea felului fiecărei propoziţii şi identificarea raporturilor dintre ele prin schema frazei.

III.1. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate.

2. Alcătuiţi familiile cuvintelor: *a trece, a înţelege, a bate, mînă.*

I.1.2. (Ceea ce) *nu înţeleg* **unii**, 1/ *zise* **el**, 2/ (ca şi cînd) *n-ar fi auzit* 3/ (ce)-i *spusesem*, 4/ *e* 5/ (că) în epoca noastră **tragicul** *nu* mai *e cu putinţă* 6/ (şi) (că) astfel, **tragedia** *e mai mare*, 7/ (pentru că) *s-a degradat* 8/ (şi) o dată cu ea, **noi** înşine. 9/ **Tragicul** *e sublim* prin definiţie, 10/ (dar) în zilele noastre **sublimul** *e eliminat*, 11/ **tragedia** mai mare 12/ (**care**) *rezultă* 13/ *nu înseamnă* însă 12/ (că) *aduce* un sublim mai mare, 14/ (ci) în mod straniu, *dispare*, 15/ (deşi) *există*. 16/

1. SB (5)
2. PP incidentă
3. CM (2)
4. CD (3)
5. PP
6. PR (5)
7. PR (5)
8. CZ (7)
9. CZ (7)
10. PP
11. PP
12. PP
13. AT (12)
14. PR (12)
15. PR (12)
16. CV (15)

Scanned with OKEN Scanner

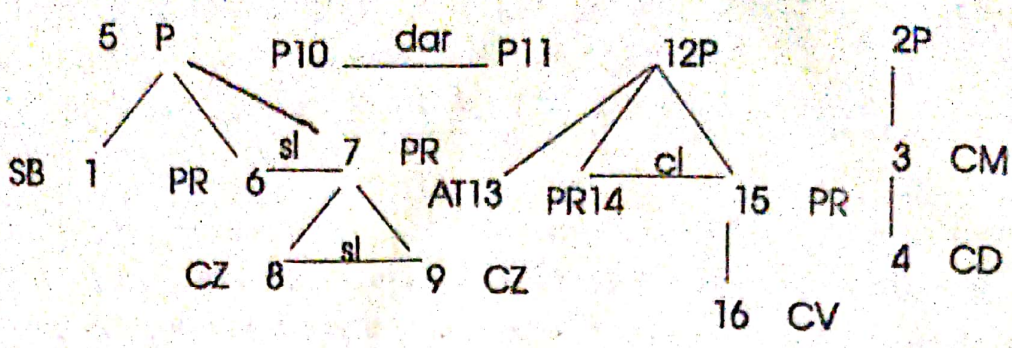

II.1. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:

ceea ce: compl. direct, exprimat prin pron. relativ compus, fem., valoare neutră, sg., Ac., element de relaţie subordonator în frază, introduce o SB;

nu înţeleg: pred. verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conj. a III-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ, prezent, pers. a III-a, pl., predicatul are formă negativă - cu adverbul de mod de negaţie „nu";

unii: subiect, exprimat prin pron. nehot. simplu, masc., pl., N.;

ca şi cînd: locuţiune conjuncţională subordonatoare circumstanţială, fără funcţie sintactică în propoziţia subordonată circ. de mod pe care o introduce;

ce: compl. direct, exprimat prin pron. relativ simplu, invariabil, Ac., element de relaţie subordonator în frază, introduce o CD;

noastră: atribut adj., exprimat prin adj. pronom. posesiv, pers. I, pl., substituie mai mulţi posesori, are formă acordată cu substantivul „epoca": fem., sg., Ac.;

tragicul: subiect, exprimat prin subst. comun, simplu, neutru, sg., N., articulat cu art. hot. enclitic „-l";

nu e cu putinţă: predicat nominal format din:

nu e: verb copulativ, formă negativă cu adverbul de mod de negaţie „nu", conj. a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, sg.;

cu putinţă: nume predicativ, exprimat prin locuţiune adjectivală, gradul pozitiv;

mai: compl. circ. de mod, exprimat prin adverb de mod;

pentru că: locuţiune conjuncţională subordonatoare circumstanţială fără funcţie sintactică în propoziţia subordonată circ. de cauză pe care o introduce;

noi: subiect, exprimat prin pron. pers., pers.I, masc., pl., N.

înşine: atribut adj., exprimat prin adj. pronom. de întărire, pers. I, pl., masc., N.;

e eliminat: predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conj. I, diateza pasivă, intranzitiv - la diateza activă

este tranzitiv -, indicativ prezent, pers. a III-a, sg.;

mai mare: atribut adj., exprimat prin adj. variabil cu o singură terminaţie la singular, se acordă cu subst. „tragedia": fem., sg., N., gradul de comparativ de superioritate;

care: subiect, exprimat prin pronume relativ simplu, substituie subst.„tragedia": fem., sg., N., element de relaţie subordonator care introduce o atributivă;

II.2. Alcătuiţi familiile cuvintelor:

trecut subst.	*înţeles subst.*	*bătut subst.*	*mînuţă*
trecut,-ă	*înţeles,-easă*	*bătută subst.*	*mînuşoară*
netrecut,-ă	*neînţeles,-easă*	*bătut,-ă*	*mănuşă*
trecere	*înţelegere*	*nebătut,-ă*	*mănuşar*
a întrece	*neînţelegere*	*batere*	*a mîna*
întrecut,-ă	*înţelegător,-toare*	*a rebate*	*mînat,-ă*
neîntrecut,-ă	*neînţelegător-toare*	*rebătut,-ă*	*nemînat,-ă*
întrecere	*a subînţelege*	*nerebătut,-ă*	*mînare*
trecător,-toare	*subînţeles,-easă*	*rebatere*	*a mînui*
netrecător,-toare	*subînţeles*	*a dezbate*	*mînuit,-ă*
trecătoare	*subînţelegere*	*dezbătut,-ă*	*nemînuit,-ă*
a retrece		*nedezbătut,-ă*	*mînuire*
retrecere		*dezbatere*	*a înmîna*
		a redezbate	*înmînat,-ă*
		redezbătut,-ă	*neînmînat,-ă*
		redezbatere	*înmînare*
		bătător	*neînmînare*
			îndemînă
			îndemînatic,-ă
			neîndemînatic,-ă
			îndemînare
			mînecă

UNIVERSITATEA CRAIOVA, BIROTICĂ, 1991

Se dă textul:

„Trecuse la atac, *ca şi cînd s-ar fi dovedit* între timp *cu prisosinţă* că n-a fost *un laş* şi avea *acum* resentimente *împotriva tuturor celor care* îl blamaseră. Îi permisei să creadă ce vrea înţelegînd *de ce nu-i mai era acum frică să stea* cu mine *de vorbă într-o braserie*."

I.1. Identificarea predicatelor prin subliniere şi a elementelor de relaţie prin încercuire.

2. Despărţirea în propoziţii, precizarea felului fiecărei propoziţii şi identificarea raporturilor dintre ele prin schema frazei.

Scanned with OKEN Scanner

II.1. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate.

2. Despărţiţi în silabe următoarele cuvinte: *subordonat, sihlă, dreptunghi, jertfă.*

3. Daţi exemple de patru serii de cuvinte sinonime.

I.1.2. *Trecuse* la atac 1/ (ca şi cînd) *s-ar fi dovedit* între timp cu prisosinţă 2/ (că) *n-a fost un laş* 3/ (şi) *avea* acum resentimente împotriva tuturor celor 4/ (**care**) îl *blamaseră.* 5/ Îi *permisei* 6/ *(să) creadă* 7/ (ce) *vrea* 8/ înţelegînd în acelaşi timp 6/ (de ce) *nu*-i mai *era* acum **frică** 9/ *(să) stea* cu mine *de vorbă* într-o braserie. 10/

1. PP
2. CM (1)
3. SB (2)
4. PP
5. AT (4)
6. P.P.
7. CD (6)
8. CD (7)
9. CD (6)
10. CI (9)

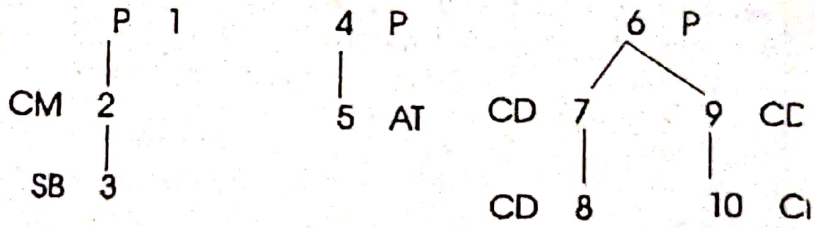

II.1. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:

ca şi cînd: locuţ. conjuncţ. subord., fără funcţie sintactică, introduce o CM;

s-ar fi dovedit: predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conj. a IV-a, diateza reflexivă - cu sens pasiv, cu pron. reflexiv „se", formă neacc., în Ac.-, intranzitiv, condiţional-optativ, perfect, pers. a III-a, sg.;

cu prisosinţă: compl. circ. de mod, exprimat prin locuţ. adverbială de mod;

un laş: nume predicativ al predicatului nominal „n-a fost un laş", exprimat prin subst. comun, simplu, masc., sg., N., articulat cu art.nehot. proclitic „un";

acum: compl. circ. de timp, exprimat prin adv. de timp;

împotriva celor: compl. indirect, exprimat prin pron. demonstrativ de depărtare, formă scurtă, pl., G., precedat de prep. simplă „împotriva";

Scanned with OKEN Scanner

tuturor: atribut adj., exprimat prin adj. nehot., simplu, pl., G., este considerat şi adj. variabil cu două terminaţii, pl., G.;

care: subiect, exprimat prin pron. relativ simplu, pl., N., are rol de element de relaţie subordonator care introduce o AT;

de ce: compl. circ. de cauză, exprimat prin pron. relativ simplu, Ac., precedat de prep. simplă „de", are rol de element de relaţie subordonator care introduce o CD;

nu era: predicat verbal, formă negativă, cu adv. de mod de negaţie „nu", exprimat prin verb predicativ, conj. a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ imperfect, pers. a III-a, sg.;

frică: subiect gramatical simplu, exprimat prin subst. comun, simplu, fem., sg.,N., neart.;

mai: compl. circ. de mod, exprimat prin adverb de mod;

-i: compl. indirect şi, d.p.d.v. logic, subiect, exprimat prin pron. pers., formă neacc., pers. a III-a, sg., masc., D.;

acum: compl. circ. de timp, exprimat prin adverb de timp;

să stea de vorbă: predicat verbal, exprimat prin locuţ. verbală intranzitivă, cu verb conjug. I, diat. activă, conjunctiv prezent, pers. a III-a, sg.;

într-o braserie: compl. circ. de loc, exprimat prin subst. comun, simplu, fem., sg., Ac., precedat de prep. simplă „întru", articulat cu art. nehot. proclitic „o";

II.2. Despărţiţi în silabe următoarele cuvinte:

sub-or-do-nat
si-hlă
drept-un-ghic
jert-fă.

II.3. Daţi exemple de patru serii de cuvinte sinonime:

succes, biruinţă, victorie, izbîndă;
teamă, frică, angoasă, spaimă;
steag, flamură, drapel;
falnic, măreţ, impunător, mîndru, fălos.

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA BACĂU, FILOLOGIE, 1991

1. *Complementul circumstanţial de cauză şi propoziţia subordonată circumstanţială de cauză*

2. Delimitaţi propoziţiile din textul de mai jos şi indicaţi-le felul:

După năravul femeilor prostimii, întru nimic deosebit de al jupîneselor, *nu uitau* 1/ *(să) bage de seamă* 2/ (că) **Măria-sa** *a oprit* pe Doamnă de a veni la Hîrlău 3/ (şi) *a lăsat-o* la Suceava, 4/ (deşi) **Voichiţa-Doamna** *iubea* petrecerile şi ospeţele 5/ (şi) îi *plăcea* foarte 6/ *(să) se afle* lîngă Domnul său. 7/ *Poate* 8/ (că) singură **Voichiţa-Doamna** *(să) nu fi poftit* a veni 9/ (căci) *trăia* încă la curţile din Hîrlău **Maria-Răreşoaia,** o ibovnică mai de mult a Măriei Sale. 10/ *Se petrecuseră* **anii** fragezi, 11/ totuşi *era* încă *frumoasă*, cu sprîncenele îmbinate şi ochii vii: 12/ (şi) din post în post *îşi* tot *amîna* călugăria. 13/ (Iar) acuma, 15/ *grăiau* între ele **femeile,** 14/ *s-a auzit* 15/ (că) **Vodă** îi *zideşte* un sfînt schit, 16/ (unde) *să se aline*, 17/ (căci) *are* de la Măria sa fecior, 18/ (căruia) i-*a înfierat* **mustaţă.** 19/ *Se auzise* 20/ (că)-*i* vicleană *muiere* 21/ (şi) *are* un rîs dezmierdat. 22/

(M.Sadoveanu)

1. P
2. CD (1)
3. CD (2) } şi
4. CD (2) }
5. CV (4) } şi
6. CV (4) }
7. SB (6)
8. P
9. SB (8)
10. CZ (9)
11. P } juxt.
12. P } şi
13. P }
14. P Incidentă
15. P
16. SB (15)
17. AT (16)
18. CZ (17)
19. AT (18)
20. P
21. SB (20) } şi
22. SB (20) }

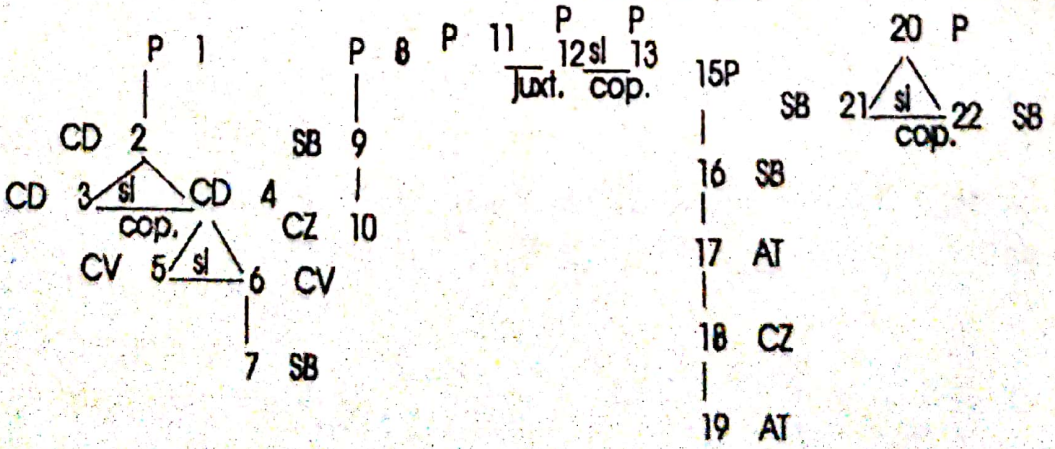

Propoziţia nr. 14 = Principală incidentă.

NOTĂ: *Propoziţia nr. 11 poate fi interpretată ca o concesivă în raport de subordonare prin juxtapunere (sau parataxă) cu propoziţia nr. 12 - în care prezenţa adverbului corelativ totuşi ar presupune introducere unei conjuncţii subordonatoare concesive în propoziţia nr. 11. În acest caz, propoziţiile 11, 12, 13 ar avea schemă tipică alăturată.*

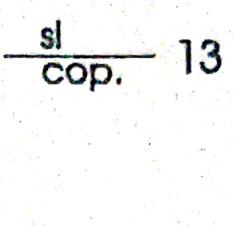

3. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:

să bage de seamă: predicat verbal, exprimat prin locuţiune verbală tranzitivă, alcătuită din:

- *să bage*: verb, conj. I, diateza activă, conjunctiv prezent, persoana a III-a, sg.;

- *de seamă*: substantiv comun, feminin, sg.-defectiv de plural-, Ac., precedat de prepoziţia simplă „de", nearticulat;

Măria sa: subiect, exprimat prin locuţiune pronominală de politeţe, persoana a III-a, sg., N.; este alcătuit din substantivul *Măria* şi adjectivul posesiv *sa*, persoana a III-a, sg., fem., N.;

de a veni: complement indirect prin verb nepredicativ, conj. a IV-a, diateza activă, intranzitiv, infinitiv prezent, precedat de prepoziţia compusă „de a";

îi: complement indirect, exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, sg., fem., D;

său: atribut adjectival, exprimat prin adjectiv pronominal posesiv, pers. a III-a, sg., are formă acordată cu subst. *Domnul*: masc., Ac.;

din Hîrlău: atribut substantival prepoziţional, exprimat prin substantiv propriu, simplu, Ac., precedat de prepoziţia simplă „din";

o ibovnică: atribut substantival apoziţional, exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, sg., N., articulat cu art. nehot. proclitic „o";

se petrecuseră: predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza reflexivă-cu pronumele reflexiv *se*, formă neaccentuată în Ac.- intranzitiv, indicativ, m.m.c.p., pers. a III-a, pl.;

anii: subiect, exprimat prin subst. comun, simplu, masc., pl., N., articulat cu art. hot. enclitic „-i";

tot: complement circumstanţial de mod cu nuanţă temporală, prin adverb de mod de durată;

căruia: complement indirect, exprimat prin pronume relativ simplu, substituie substantivul „fecior": masc., sg., D., are rol de element de relaţie subordonator în frază - introduce o AT.

Scanned with OKEN Scanner

I.1. Segmentaţi textul în propoziţii; rescrieţi propoziţiile, arătînd felul lor şi raporturile sintactice dintre ele; precizaţi prin ce elemente de relaţie se realizează aceste raporturi:

„**Matilda** îmi *apărea* de pildă acum în primul rînd ridicolă, pe lîngă faptul 1/ (că) *nu*-mi mai *părea fascinantă* 2/ (fiindcă) **opinia ei**, 3/ (că) **un ticălos** *nu poate* fi învinut 4/ (dacă) *e firesc* în ticăloşia lui, 5/ îmi *stăruia* în amintire ca o mare stupiditate, 3/ (**care**) *lăsa* 6/ *(să) se ghicească* în spatele **ei un şir** nesfîrşit de alte stupidităţi, 7/ *(cum) ar fi* **aceea** 8/ (că) *nu avem* dreptul 9/ *(să) învinuim* un astfel de om, 10/ (ci), dimpotrivă, *(să) ne purtăm* frumos cu el..." 11/

(Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pămînteni*)

1. *Matilda îmi apărea de pildă acum în primul rînd ridicolă, pe lîngă faptul* = propoziţie principală regentă pentru P 2 şi P 3, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

2. *că nu-mi mai părea fascinantă* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul „faptul" din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „că", enunţiativă propriu-zisă, negativă, dezvoltată;

3. *fiindcă opinia ei...îmi stăruia în amintire ca o mare stupiditate* = propoziţie subordonată circumstanţială de cauză faţă de P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „fiindcă", regentă pentru P 4 şi P 6, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

4. *că un ticălos nu poate fi învinuit* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul „opinia" din P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „că", regentă pentru P 5, enunţiativă, negativă, dezvoltată;

5. *dacă e firesc în ticăloşia lui* = propoziţie subordonată circumstanţială condiţională faţă de P 4, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „dacă", enunţiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

6. *care lăsa* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul „stupiditate" din P 3, introdusă prin pronumele relativ „care", regentă pentru P 7, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă;

7. *să se ghicească în spatele ei un şir nesfîrşit de alte stupidităţi* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv „lăsa" din P 6, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „să", regentă pentru P 8, enunţiativă, potenţială (propriu-zisă), afirmativă, dezvoltată;

Scanned with OKEN Scanner

8. *cum ar fi aceea* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul „stupidităţi" din P 7, introdusă prin adverbul relativ „cum", regentă pentru P 9, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă;

9. *că nu avem dreptul* = propoziţie subordonată atributivă faţă de pronumele „aceea" din P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „că", regentă pentru *10 şi* 11, enunţiativă, propriu-zisă, negativă, dezvoltată;

10. *să învinuim un astfel de om* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul „dreptul" din P 9, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „să", enunţiativă, potenţială (propriu-zisă), afirmativă, dezvoltată;

11. *ci, dimpotrivă, să ne purtăm frumos cu el* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul „dreptul" din P 9, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „să", coordonată prin conjuncţia adversativă „ci", enunţiativă potenţială (propriu-zisă), afirmativă, dezvoltată.

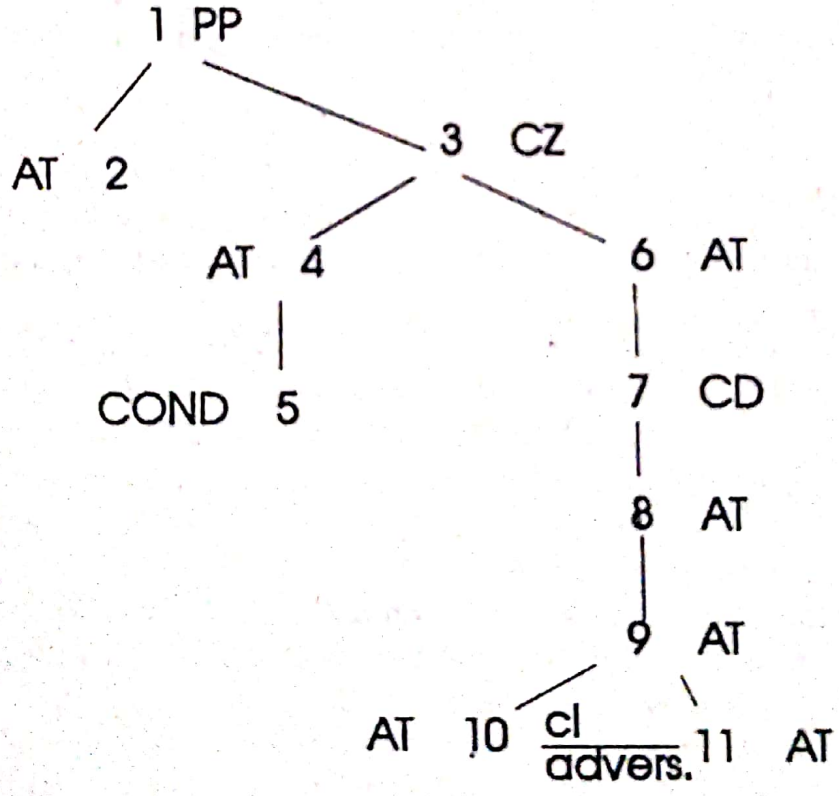

I.2. Analizaţi sintactic şi morfologic atributele din text:

primul: atr. adjectival, exprimat prin numeral ordinal cu valoare adjectivală, acordat cu subst.„rînd": neutru, sg., Ac., formă articulată cu art. hotărît enclitic „-l" preluat de la subst.„rînd" pe care îl precede;

ei: atr. pronominal genitival, exprimat prin pronume personal, pers. a III-a, sg., fem., G.;

Scanned with OKEN Scanner

lui: atr. pronom.genitival, exprimat prin pronume personal, pers. a III-a, sg., masc.,G.;

mare: atr. adj., exprimat prin adj. variabil cu o terminaţie la N.Ac., sg., acordat cu substantivul „stupiditate": fem., sg., Ac., gradul pozitiv;

ei: atr. pronom. genitival, exprimat prin pronume personal, pers. a III-a, sg., fem., G.;

nesfîrşit: atr. adj., exprimat prin adj. variabil cu două terminaţii, provenit din verb la modul participiu-negativ-, acordat cu subst.„şir": neutru, sg., N., gradul pozitiv cu sens de superlativ absolut;

de stupidităţi: atr. substantival prepoziţional, exprimat prin subst. comun, simplu, fem., pl., Ac., precedat de prep. simplă „de", nearticulat;

alte: atr. adj., exprimat prin adjectiv pronominal nehotărît simplu, acordat cu subst. „stupidităţi": fem., pl., Ac.;

astfel: atribut adjectival, exprimat prin adjectiv invariabil, provenit din adverb prin schimbarea valorii gramaticale, acordat cu substantivul „om" de care se leagă prin prepoziţia „de": masc., sg., Ac.

II. Ce sînt omonimele? Indicaţi cel puţin cinci perechi de omonime, formulînd cu fiecare dintre ele cîte o propoziţie.

Omonimele sînt cuvinte care au aceeaşi formă, dar sensuri diferite.

Unele sînt **omonime totale**, avînd toate formele diferite (şi, de regulă, şi etimologii diferite): *ban* „monedă" („Un leu are o sută de *bani*") - *ban* „funcţie boierească" („Mihai Viteazu a fost *Ban* al Craiovei"); *casă* „clădire" („Am construit o *casă* mare şi spaţioasă") - *casă* „locul unde se încasează banii" („Banii trebuie plătiţi la *casă*").

Altele sînt **omonime parţiale**, fiind identice numai la anumite forme: *corn,-i* „instrument muzical" („În liniştea serii s-a auzit sunetul unui *corn*") - *corn, corni* „arbore" („era un baston făcut din lemn de *corn*") - *corn, cornuri* „specialitate de pîine" („Eu dimineaţa mănînc un *corn* cu unt şi gem"); *Somn, somni* „peşte" („Pescarii au prin un *somn* uriaş") - *somn, somnuri* „stare de repaus" („După un *somn* bun, oboseala îmi trece").

Omonimele morfologice sînt forme întîmplător identice ale unor părţi de vorbire diferite: subst. *vie* „specie horticolă" („Toamna culegem *via*") - adj.: *vie* „care trăieşte" („Langusta era încă *vie* şi a doua zi după ce a fost prinsă").

Scanned with OKEN Scanner

I.a. Să se împartă textul în propoziţii, să se arate felul lor şi relaţiile dintre ele:

„- Acum, luminate crăişor, 1/ (ca *să*) *vezi* 2/ (cît) *poate* 3/ *(să)*-ţi *ajute* **milostenia**, 4/ *stai* **linistit**, 1/ *uită-te* drept în ochii mei 5/ (şi) *ascultă* cu luare-aminte 6/ (ce) ţi-*oi spune*: 7/ *du-te* la tată-tău 8/ (şi) *cere* 9/ *(să)*-ţi *deie* calul, armele şi hainele 10/ (cu care) *a fost* el *mire*, 11/ (şi) atunci *ai să* te *poţi* duce 12/ (unde) *n-au putut* merge **fraţii** tăi, 13/ (pentru că) 14/ ţie 15/ *a fost scris* 14/ *(să)*-ţi *fie dată* această **cinste**.“ 15/

(Ion Creangă)

1. *Acum, luminate crăişor,...stai liniştit* = prop. principală regentă pentru P 2, enunţiativă, imperativă, afirmativă, dezvoltată;

2. *ca să vezi* = propoziţie subordonată circumstanţială de scop (finală) faţă de P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare compusă „ca să“, regentă pentru P 3, enunţiativă potenţială (propriu-zisă), afirmativă, dezvoltată;

3. *cît poate* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv „să vezi“ din P 2, introdusă prin adverbul relativ „cît“, regentă pentru P 4, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată - deşi adverbul de mod *cît* din P 3 pe care o introduce are funcţie de complement circ. de mod în P 4 (determinînd verbul „să ajute“);

4. *să-ţi ajute milostenia* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv „poate“ din P 3, introdusă prin conjuncţia subord. „să“, enunţiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

5. *uită-te drept în ochii mei* = propoziţie principală coordonată prin juxtapunere cu P 1, enunţiativă, imperativă, afirmativă, dezvoltată;

6. *şi ascultă cu luare-aminte* = propoziţie principală, regentă pentru P 7, coordonată prin conjuncţia copulativă „şi“ cu P 5, enunţiativă imperativă, afirmativă, dezvoltată;

7. *ce ţi-oi spune* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv „ascultă“ din P 6, introdusă prin pronumele relativ „ce“, enunţiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

8. *du-te la tată-tău* = propoziţie principală coordonată prin juxtapunere (;) cu P 6, enunţiativă, imperativă, afirmativă dezvoltată;

9. *şi cere* = propoziţie principală coordonată prin conjuncţia copulativă „şi“ cu P 8, enunţiativă imperativă, afirmativă, simplă;

Scanned with OKEN Scanner

10. *să-ţi deie calul, armele şi hainele* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv „cere" din P9, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „să", regentă pentru P 11, enunţiativă potenţială (propriu-zisă), afirmativă, dezvoltată;

11. *cu care a fost el mire* = propoziţie subordonată atributivă faţă de P 10, introdusă prin pronumele relativ „care" în Ac., precedat de prepoziţia „cu", enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

12. *şi atunci ai să te poţi duce* = propoziţie principală coordonată cu P 10 prin conjuncţia copulativă „şi", regentă pentru P 13 şi P 14, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

13. *unde n-au putut merge fraţii tăi* = propoziţie subordonată circumstanţială de loc faţă de P 12, introdusă prin adverbul relativ „unde", enunţiativă propriu-zisă, negativă, dezvoltată;

14. *pentru că a fost scris* = proproziţie subordonată circumstanţială de cauză faţă de P 12, introdusă prin locuţiunea conjunctivală „pentru că", regentă pentru P 15, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă;

15. *ţie...să-ţi fie dată această cinste* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de P 14, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „să", enunţiativă potenţială (propriu-zisă), afirmativă, dezvoltată.

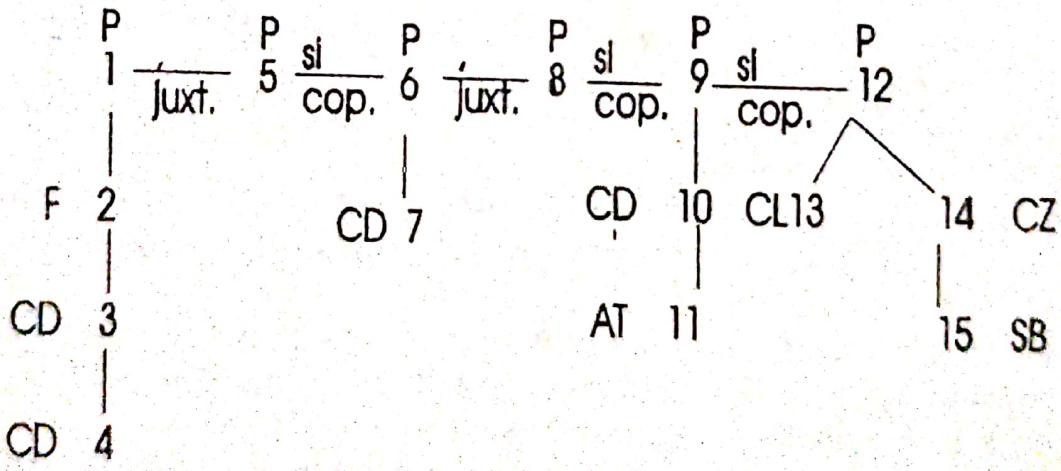

NOTĂ: Dacă între P 7 şi P 8 ar fi altă punctuaţie, adică două puncte (:), iar nu punct şi virgulă (;), propoziţiile 8, 9 şi 12 ar fi apozitive faţă de pronumele *ce* din P 7 pe care îl explică. În acest caz, schema frazei ar fi următoarea:

Scanned with OKEN Scanner

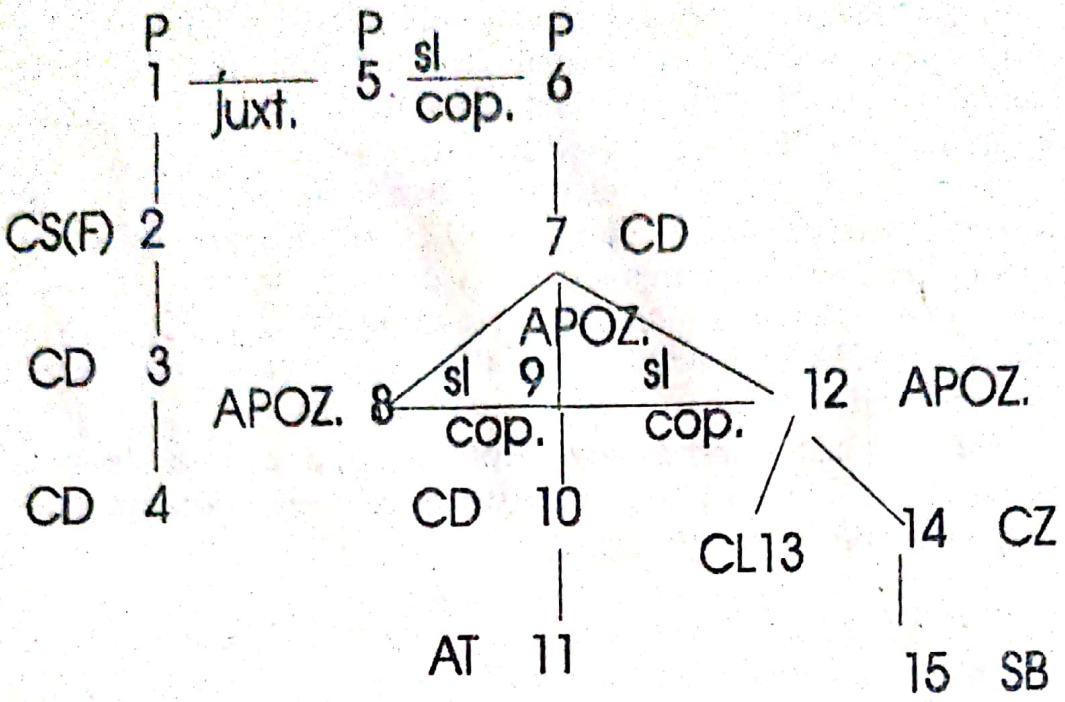

I.b. Să se transforme părţile de propoziţie subliniate în subordonate corespunzătoare şi să se arate felul lor:

milostenia, subiectul predicatului *să ajute* devine prin expansiune o subordonată subiectivă pe lîngă acelaşi verb regent: „ceea ce ai în suflet", „cine este milostiv";

cu luare-aminte, complement circumstanţial de mod al verbului „ascultă", devine prin expansiune subordonată circumstanţială de mod pe lîngă acelaşi verb regent: „cum trebuie", „fără să mă deranjezi";

merge, complementul direct al verbului „n-au putut", devine prin expansiune propoziţie subordonată completivă pe lîngă acelaşi verb regent: „să meargă";

I.c. Să se analizeze morfo-sintactic cuvintele din text:

crăişor = substantiv comun, simplu, masc., sg., Vocativ, fără funcţie sintactică;

mei = adjectiv pronominal posesiv, persoana I singular - substituie un singur posesor -, are formă acordată cu subst. „ochi": masc., pl., Ac., atribut adjectival;

cu luare-aminte = locuţiune adverbială de mod provenită din locuţiune substantivală în Ac., precedată de prepoziţia simplă „cu" nearticulată, complement circumstanţial de mod;

cu care = pronume relativ simplu, substituie substantivul „hainele": fem., pl., Ac., precedat de prepoziţia „cu", complement indirect al predicatului „a fost mire", element de relaţie subordonator al AT nr. 11 pe care o introduce;

Scanned with OKEN Scanner

a fost scris = verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza pasivă, intranzitiv - la diateza activă verbul „a scrie" este tranzitiv -, modul indicativ, timpul perfectul compus, are formă de persoana a III-a, sg., predicat verbal;

NOTĂ: *A fost scris* este considerată o expresie verbală impersonală provenită dintr-un verb la diateza pasivă cu funcţie de predicat nominal alcătuit din:

a fost = verb copulativ impersonal, conjugarea a IV-a, diateza pasivă, intranzitiv, indicativ perf. compus, are formă de pers. a III-a, sg.;

scris = nume predicativ exprimat prin adverb de mod provenit din verb la participiu prin schimbarea valorii gramaticale (sau conversiune);

II.a. Alcătuiţi fraze în care adverbul relativ *cum* să introducă următoarele subordonate:

- Subiectivă: *Nu se ştie* 1/ (cum) *ne vom petrece* vacanţa. 2/ (1=P, 2=SB)
- Predicativă: **Întrebarea** *este* 1/ (cum) *vom fi primiţi* acolo. 2/ (1=P, 2=PR)
- Atributivă: *S-a pus* **problema** 1/ (cum) *veţi citi* toate cărţile. 2/ (1=P, 2=AT)
- Temporală: (Cum) *veţi sosi*, 1/ imediat *veţi fi cazaţi*. 2/ (1=CT, 2=P)
- Modală: (Cum) *vă veţi pregăti*, 1/ aşa *veţi şti*. 2/ (1=CM, 2=P).

II.b. Formulaţi propoziţii în care cuvîntul *o* să aibă valorile morfologice cunoscute:

- *Substantiv* (nume de sunete, litere): **Cuvîntul** „alcool" *se scrie* cu doi „o".
- *Articol nehotărît* proclitic: **Maria** *a citit* o carte frumoasă.
- *Pronume personal* - formă neaccentuată: în Ac., fem.: Pe ea o -vedea- zilnic.
- *Adjectiv pronominal nehotărît*: **Maria** *a citit* o carte, iar **eu** alta.
- *Numeral cardinal propriu-zis* cu valoare adjectivală: **Maria** *a citit* o carte, iar **eu** două.
- *Verb auxiliar*: *O veni*? (o=va): *O să vină*? (o=are)
- *Interjecţie* (care exprimă o stare sufletească): O, voi munţi...!

III. Predicatul nominal şi propoziţia predicativă.

Scanned with OKEN Scanner

I.a. Analiza propoziţiilor după toate criteriile de clasificare:

(Dacă) *învingi* momentul acela 1/ (cînd) îţi *trece prin cap* 2/ (că) *e zadarnic* 3/ *(să) te* mai *ascunzi*, 4/ îţi *merge* mintea scînteie. 5/ *Aproape* 6/ (că)-ţi *vine* şi ţie 7/ *(să) crezi* 8/ (că) *nu s-a întîmplat* nimic, 9/ (şi) (că) pe pistolarul acela, Hanţ nu-ştiu-cum, l-*a chemat* maică-sa acasă 10/ (şi) el *s-a dus* de bunăvoie viu şi nevătămat. 11/

1. propoziţie subordonată circumstanţială condiţională faţă de P 5, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „dacă", regentă pentru P 2, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

2. propoziţie subordonată atributivă faţă de subst. *momentul* din P 1, introdusă prin adverbul relativ „cînd", regentă pentru P 3, enunţiativă propriu-zisă,afirmativă, dezvoltată;

3. propoziţie subordonată subiectivă faţă de locuţiunea verbală impersonală „(îţi) trece prin cap" din P 2, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „că", regentă pentru P 4, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă;

4. propoziţie subordonată subiectivă faţă de expresia verbală impersonală „e zadarnic" din P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „să", enunţiativă propriu-zisă (potenţială), afirmativă, dezvoltată;

5. propoziţie principală, regentă pentru P 1, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

6. propoziţie principală insuficientă, regentă pentru P 7, enunţiativă, afirmativă, simplă;

7. propoziţie subordonată subiectivă faţă de P 6, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „că", regentă pentru P 8, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

8. propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal „(îţi) vine" din P 7, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 9, P 10 şi P 11, enunţiativă propriu-zisă (potenţială), afirmativă, simplă;

9. propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv „să crezi" din P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „că", enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă;

10. propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv „să crezi" din P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „că", în raport de coordonare copulativă cu P 9, prin conjuncţia „şi", enunţiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

11. propoziţie subordonată completivă directă faţă de

verbul tranzitiv „să crezi" din P 8, în raport de coordonare copulativă cu P 10 prin conjuncţia „şi", enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.

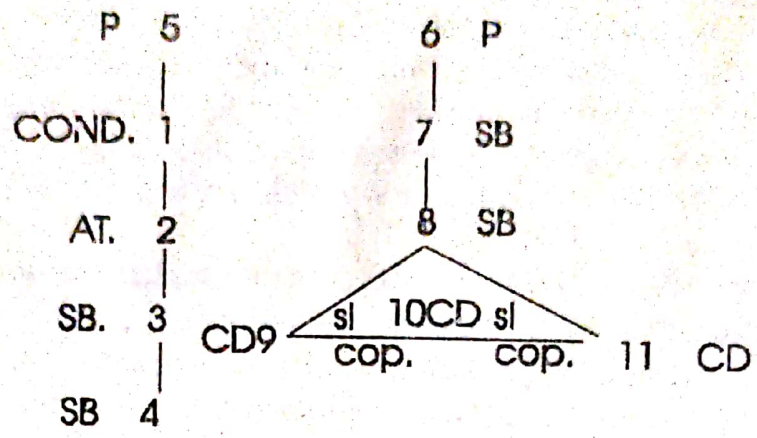

I.b. Comentarea punctuaţiei şi a ortografiei textului.

...ascunzi,îţi = **virgula**, semn de punctuaţie, marchează pauza dintre subordonata condiţională nr.1 (cu grupul următor de propoziţii) şi propoziţia regentă nr.5;

scînteie. = **punctul**, semn de punctuaţie, marchează pauza de la sfîrşitul frazei cu propoziţii enunţiative;

că-ţi = **cratima**, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte neaccentuate: conjuncţia *că* şi pronumele personal neaccentuat în Dativ „-ţi"; marchează, de asemenea, şi elidarea sunetului „î-";

s-a = **cratima**, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte neaccentuate: pronumele reflexiv *se* în Ac. şi verbul auxiliar *a*; marchează şi elidarea sunetului *e*;

nimic, = **virgula**, semn de punctuaţie, marchează pauza dintre două propoziţii completive directe, coordonate prin conjuncţia copulativă *şi*: este o pauză logică, nejustificată gramatical;

acela, Hans = **virgula**, semn de punctuaţie, marchează pauza dintre un substantiv *(pistolarul)* şi o apoziţie dezvoltată; apoziţia „Hans nu-ştiu-cum" ar fi trebuit intercalată între două virgule;

nu-ştiu-cum = **cratimele**, semne ortografic, marchează legătura dintre elementele unui substantiv compus (provenit din locuţiune adverbială);

l-a = **cratima**, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte neaccentuate: pronumele *l-* în Ac. şi verbul auxiliar *-a*;

maică-sa = **cratimă**, semn ortografic, marchează legătura dintre adjectivul posesiv *se* şi substantivul nearticulat „maică" - ce exprimă un grad de rudenie;

Scanned with OKEN Scanner

s-a = **cratima,** semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte neaccentuate: pronumele reflexiv *se* în Ac. şi verbul auxiliar *-a*; marchează şi elidarea sunetului *e*;

nevătămat. = **punctul,** semn de punctuaţie, marchează pauza de la sfîrşitul frazei cu propoziţii enunţiative;

„Dacă...nevătămat" = **semnele citării sau ghilimelele,** semn de punctuaţie, marchează reproducerea întocmai a unui text scris de cineva;

II. Analizaţi predicatele din text:

învingi = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a III-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ prezent, persoana a II-a, sg.;

(îţi) *trece prin cap* = predicat verbal, exprimat prin locuţiune verbală intranzitivă, alcătuită din pronume personal în dativ, forma neaccentuată, din substantivul în Ac. precedat de prepoziţie şi din verb, conjugarea a III-a, diateza activă, indicativ prezent, pers. a III-a, sg.;

e zadarnic = predicat nominal, exprimat prin expresia verbală impersonală alcătuită din:

e = verb copulativ, impersonal, intranzitiv, conj.a IV-a, indicativ, prezent, pers. a III-a, sg.;

zadarnic = nume predicativ, exprimat prin adverb de mod, simplu, pozitiv, provenit din adjective prin schimbarea valorii gramaticale;

să te ascunzi = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a III-a, diateza reflexivă - cu pron. reflexiv *te* în Ac., - intranzitiv (la diateza activă este tranzitiv), conjunctiv prezent, pers. a II-a, sg.;

merge = predicat verbal (în expresia „a-i merge mintea"), exprimat prin verb predicativ, conj. a III-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, sg.;

aproape = predicat verbal, exprimat prin adverb de mod predicativ;

vine = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, impersonal, conj. a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ prezent, are formă de pers. a III-a, sg.;

să crezi = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conj. a III-a, diateza activă, tranzitiv, conjunctiv prezent, pers. a II-a, sg.;

nu s-a întîmplat = predicat verbal, formă negativă cu adverbul de mod de negaţie „nu„, exprimat prin verb predicativ impersonal, conj.I, diateza reflexivă cu pron. reflexiv *se* în Ac. - intranzitiv, indicativ perfect compus, are formă de pers. a III-a, sg.;

a chemat = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ,

Scanned with OKEN Scanner

personal, conj.I, diateza activă, tranzitiv, indicativ perfectul compus, pers. a III-a, sg.;

s-a dus = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conj. a III-a, diateza reflexivă - cu pronumele *se* în Ac. - intranzitiv (la diateza activă e tranzitiv), indicativ perf. compus, pers. a III-a, sg.;

III. Predicatul verbal.

UNIVERSITATEA CONSTANŢA, BIROTICĂ, 1991

I.a. *Analiza propoziţiilor după toate criteriile de clasificare.*

„Mare de inimă, iar de gură şi mai mare, **părintele** Duhu *nu se învrednicise* de o viaţă mai bună; 1/ (dar) *se vede* 2/ (că) *nici poftea* el una ca asta, 3/ (de vreme ce) *nu-şi astîmpăra gura* cătră mai marii sai, 4/ (măcar *să*)-l *fi pîcat cu lumînarea.*" 5/

(Ion Creangă)

1. propoziţie principală, enunţiativă propriu-zisă, negativă, dezvoltată;

2. propoziţie principală, coordonată cu P 1 prin conjuncţia adversativă *dar*, regentă pentru P 3;

3. propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal „se vede" din P 2, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „că", regentă pentru P 4, enunţiativă propriu-zisă, negativă, dezvoltată;

4. propoziţie subordonată circumstanţială cauzală faţă de P 3, introdusă prin locuţiunea conjuncţională „de vreme ce", regentă pentru P 5, enunţiativă propriu-zisă, negativă, dezvoltată;

5. proproziţie subordonată circumstanţială concesivă faţă de P 4, introdusă prin locuţ. conjuncţională „măcar să", enunţiativă propriu-zisă (potenţială), afirmativă, dezvoltată.

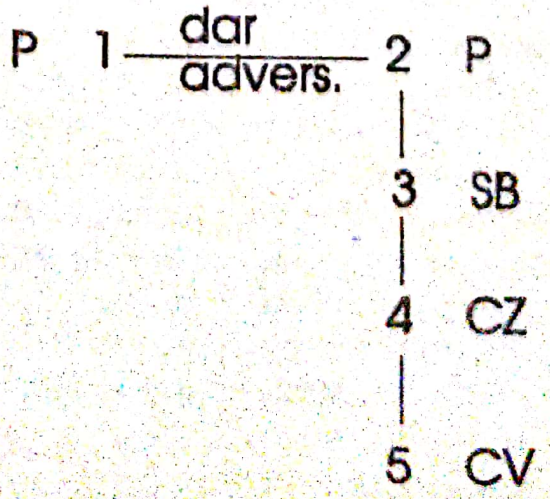

I.b.Comentarea punctuaţiei şi a ortografiei textului

Mare...lumînarea.“ = **semnele citării (ghilimelele)**, semn de punctuaţia, marchează reproducerea întocmai a unui text scris;

...inimă, iar = **virgula,** semn de punctuaţie, marchează pauza dintre două atribute adjectivale cu nuanţă concesivă aflate în raport de coorodnare adversativă prin conjuncţia „iar“;

...mai bună; dar = **punctul şi virgula,** semn de punctuaţie, marchează pauza dintre o propoziţie şi restul frazei, ambele formînd unităţi cvasi-independente;

asta, = **virgula,** semn de punctuaţie, marchează pauza dintre regentă şi o cauzală postpusă;

nu-şi = **cratima,** semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte neaccentuate: adverbul de mod de negaţie *nu* şi pron. reflexiv în dativ *-şi*; marchează şi elidarea sunetului „î-“;

săi, = **virgula,** semn de punctuaţie, marchează pauza dintre regentă şi o concesivă postpusă;

să-l = **cratima,** semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte neaccentuate: conjuncţia „să“ şi pronumele personal în Ac. „-l“; marchează şi elidarea sunetului „î-“;

lumînare. = **punctul,** semn de punctuaţie, marchează pauza de la sfîrşitul frazei cu propoziţii enunţiative.

II. Analizaţi predicatele din text

nu se învrednicise = predicat verbal, formă negativă cu adverbul de mod de negaţie *nu*, exprimat prin verb predicativ, personal, conj. a IV-a, diateza reflexivă - cu pron. reflexiv *se* în Ac., formă neaccentuată - intranzitiv (la diateza activă este tranzitiv), indicativ, mai mult ca perfectul, pers. a III-a, sg.;

se vede = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, impersonal, conj. a II-a, diateza reflexivă - cu pron. reflexiv *se*, formă neacc. în Ac. - intranzitiv (la diateza activă este tranzitiv), indicativ prezent, are formă de persoana a III-a, sg.;

nici poftea = predicat verbal, formă negativă cu adverbul de mod de negaţie „nici“, exprimat prin verb predicativ, personal, conj. a IV-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ imperfect, pers. a III-a, sg.;

nu-şi astîmpăra gura = predicat verbal, formă negativă, cu adverbul de mod de negaţie *nu*, exprimat prin locuţiune verbală intranzitivă cu verbul la conjugarea I, diateza reflexivă - cu pronumele reflexiv *şi*, formă neaccentuată în D. posesiv, cu funcţie de atribut pronominal în dativ care determină substantivul *gura-*, indicativ, imperfect, pers. a III-a, sg.; substantivul *gura* în Ac. are funcţie de complement direct în locuţiunea verbală;

să fi picat cu lumînarea = predicat verbal, exprimat prin

Scanned with OKEN Scanner

locuţiune verbală tranzitivă, cu verbul la conjugarea I, diateza activă, conjunctiv perfect, persoana a III-a, sg.;

cu lumînarea = subst. în Ac., precedat de prepoziţia „cu", are funcţie în locuţ. verbală de complement instrumental.

III. Semnele de punctuaţie: punctul, virgula, semnul întrebării, semnul exclamării, semnele citării.

Punctul este semnul de punctuaţie care marchează pauza pe care o fac vorbitorii după propoziţii (fraze) enunţiative („Studentul merge la facultate." „Cînd am ajuns acasă, el învăţa.") sau, mai rar, chiar în cuprinsul unei propoziţii (Mergeau cu toţii veseli. Cîntînd.) sau fraze („N-am avut nici un moment de ezitare. Căci dreptatea era de partea noastră.).

Virgula marchează o pauză scurtă care se face pe parcursul rostirii propoziţiilor: - între părţile de vorbire de acelaşi fel, cînd nu e prezent mijlocul de legătură coordonator („Andrei, Maria şi Dorin studiază", „Am văzut bărbaţi, femei, copii"); - în locul unui predicat subînţeles (Aici, zgomot iar acolo, linişte"); - pentru izolarea unor apoziţii („Popescu, vecinul meu de bancă, lipseşte"), construcţii gerunziale sau participiale („Copilul, alergînd mereu, a obosit", „Cămaşa, lăsată la soare, s-a decolorat"), complementele circumstanţiale intercalate („A apărut, fără zgomot, la timp"), cuvinte şi construcţii incidente („Nu vreau, zice, să particip"; „Nu e din punctul meu de vedere, important"), vocative şi interjecţii („Du-te, băiatule, unde vrei", „Hei, ia vino-ncoace!").

În frază, virgula desparte: - propoziţii coordonate juxtapuse („Vin, mă uit, nu văd nimic şi plec"), - propoziţii coordonate legate prin anumite conjuncţii sau locuţiuni conjuncţionale („Nici nu intră, nici nu iese", „Eu îi spun, iar el se face că n-aude", „Sau e obosit, sau nu vrea să muncească", „Are tot ce-i trebuie, deci nu se poate plînge de lipsuri"), propoziţii subordonate: atribuitve explicative („Munteanu, care locuieşte mai aporape, l-a vizitat"), completive aşezate înaintea regentei („Pe cei ce au trecut, lasă-i", „Că ştii, nu sînt sigur"), cea mai mare parte a circumstanţialelor („Cînd l-am văzut, nu mai era supărat"; „N-a acceptat, pentru că însemna să piardă", „Ai venit atunci special, ca să cîştigi popularitate", „Mergea încet, ca şi cînd ar fi fost bolnav", „Dacă nu vroiam, nu acceptam", „N-am putut veni, cu toate că aş fi dorit„, „A plouat atît de mult, încît a provocat inundaţie"), propoziţii intercalate de orice fel („Omul spuse, cînd văzu aceste lucruri, tot ce trebuia spus").

Semnul întrebării marchează sfîrşitul propoziţiilor şi frazelor interogative: „Unde te duci?", „De ce să nu-i spun că nu sînt de acord?"

Scanned with OKEN Scanner

Semnul exclamării marchează sfîrşitul propoziţiilor şi frazelor exclamative sau imperative: „Frumoasă eşti, natură!", „Opreşte-l, că fuge!"

Semnele citării (sau *ghilimele*) marchează un cuvînt, un grup de cuvinte sau un enunţ mai larg reprodus exact cum l-a exprimat autorul citat („am venit" sînt singurele cuvinte pe care le-a putut articula", Stau de vorbă şi se căinează:„Nu mai putem continua; am terminat rezervele şi n-avem speranţe să le reîmprospătăm").

UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS" DIN GALAŢI, 1991

I. Atributul: definiţie, feluri, exprimare. Propoziţia subordonată atributivă.

II. Clasificarea prepoziţiilor şi a locuţiunilor prepoziţionale după cazul pe care îl cer.

III. Să se facă:

a. analiza sintactică a frazelor: b. analiza sintactico-morfologică a cuvintelor subliniate:

a. (**Ceea ce**) *se iveşte* la fereastra unei mănăstiri de călugăriţe 1/, *are* totdeauna ceva trainic şi plin de farmec. 2/ Acolo, 3/ (chiar dacă) *e bătrînă*, 4/ **femeia** *pare tînără*, 3/ chiar urîtă, *pare frumoasă*, 5/ (iară) **lucrurile** *sînt* 6/ (*cum*) **ele** ne *par*. 7/

(Ioan Slavici, *Mara*)

1. *ceea ce se iveşte la fereastra unei mănăstiri de călugăriţe* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de P 2, introdusă prin pronumele relativ compus „ceea ce", enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

2. *are totdeauna ceva trainic şi plin de farmec* = propoziţie principală, regentă pentru P 1, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

3. *acolo,...femeia pare tînără* = propoziţie principală, regentă pentru P 4, enunţ. propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

4. *chiar dacă e bătrînă* = propoziţie subordonată concesivă faţă de P 3, introdusă prin locuţiunea conjuncţională „chiar dacă", enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

5. *chiar urîtă, pare frumoasă* = propoziţie principală coordonată cu P 3 prin juxtapunere, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă;

Scanned with OKEN Scanner

6. *iară lucrurile sînt* = propoziţie principală, regentă pentru P 7, coordonată cu P 5 prin conjuncţia adversativă „iară", enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă;

7. *cum ele ne par* = proproziţie subordonată predicativă faţă de P 6, introdusă prin adverbul relativ „cum", enunţiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.

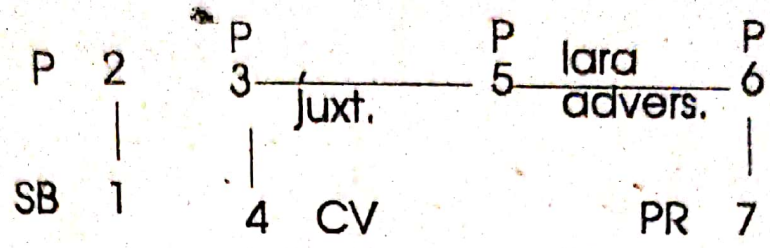

III.b. Analiza sintactico-morfologică a cuvintelor subliniate:

unei mănăstiri = atribut substantival genitival, exprimat prin subst. comun, simplu, fem., sg., G., articulat cu art. nehot. proclitic „unei";

ceva = complement direct, exprimat prin pronume nehotărît compus, Ac.;

trainic = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, sg., Ac., gradul pozitiv;

tînără = nume predicativ al predicatului nominal „pare tînără", exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, fem.,sg., N., gradul pozitiv;

cum = nume predicativ al predicatului nominal „cum par", exprimat prin adverb de mod relativ, element de relaţie subordonator în frază, care introduce o PR.

UNIVERSITATEA ORADEA, COLEGIUL DE ADMINISTRAŢIE ŞI SECRETARIAT, 1991

I. Analizaţi fraza de mai jos:

Fiecare *îşi face* despre tine icoana 1/ (de care) *e capabil*, 2/ (dar) de aici *nu urmează* 3/ (că) **tu** *eşti dator* 4/ *(să) te recunoşti* în toate. 5/

(N.Iorga, *Cugetări*, p.242)

1. *Fiecare îşi face despre tine icoana* = propoziţie principală, regentă pentru P2, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

2. *de care e capabil* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul „icoana" din P 1, introdusă prin pronumele relativ „care" precedat de prepoziţia „de", enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

Scanned with OKEN Scanner

3. *dar de aici nu urmează* = propoziţie principală, regentă pentru P 4, coordonată prin conjuncţia adversativă „dar", enunţiativă propriu-zisă, negativă, dezvoltată;

4. *că eşti dator* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal „nu urmează" din P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „că", regentă pentru P 5, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă;

5. *să te recunoşti în toate* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de adjectivul „dator" din P 4, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „să", enunţiativă potenţială (propriu-zisă), afirmativă, dezvoltată;

II. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:

fiecare = subiect, exprimat prin pronume nehotărît compus, N;

despre tine = complement indirect, exprimat prin pronume personal, formă accentuată, pers. a II-a, sg., Ac., precedat de prepoziţia compusă „despre"

icoana = complement direct, exprimat prin subst. comun, simplu, fem., sg.,Ac., articulat cu art. hot. enclitic „-a";

de care = complement indirect (determină adjectivul *capabil*), exprimat prin pronume relativ simplu, susbtituie substantivul „icoana": fem., sg., Ac., precedat de prepoziţia simplă „de", element de relaţie subordonator în frază, introduce o AT;

e capabil = predicat nominal format din:

e = verb copulativ, personal, conj. a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ, prezent, pers. a III-a, sg.;

capabil = nume predicativ, exprimat prin adjectiv variabil, cu două terminaţii, masc., sg., N., gradul pozitiv;

de aici = complement circ. de loc (de fapt, complement indirect), exprimat prin adverb de loc precedat de prepoziţia simplă „de";

să te recunoşti = predieat verbal, exprimat prin verb predicativ personal, conj. a III-a, diateza reflexivă - cu pronumele reflexiv *te*, formă neaccentuată în Ac. - intranzitiv, conjunctiv, prezent, per. a II-a, sg.;

în toate = complement indirect, exprimat prin pronume nehotărît, simplu, fem., pl.,Ac., precedat de prepoziţia simplă „în"; *Gram.Acad.* îl consideră adjectiv variabil cu două terminaţii, substantivat, fem., pl., Ac., precedat de prep. „în", compl. indirect;

III.Îmbogăţirea vocabularului prin mijloace interne

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA ORADEA, LITERE, 1991

1. Să se analizeze fraza de mai jos:

„Noi, românii,.2/ (însă) trebuie 1/ *(să) ne bucurăm* văzînd 2/ (că), 3/ (după ce) mai multe **generaţii** ale tinerimii noastre *au primit* atîtea idei de ştiinţă şi atîtea simţiri de artă din străinătate, 4/ *a sosit* **timpul** 3/ (ca) şi **noi** *(să) putem* răspunde cu ceva 5/ (şi) (că) tînăra **literatură** română *a fost în stare* 6/ *(să) dea* bătrînei Europe prilejul unei emoţiuni estetice din chiar izvorul cel curat al vieţei sale populare.“ 7/

(Titu Maiorescu, *Critice*, p. 399)

1. *însă trebuie* = propoziţie principală, regentă pentru P 2, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă;

2. *noi, românii24,...să ne bucurăm văzînd* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal „trebuie“ din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „să“, regentă pentru P 3 şi P 6, enunţiativă potenţială (propriu-zisă), afirmativă, dezvoltată;

3. *că...a sosit timpul* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv „văzînd“ din P 2, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „că“, regentă pentru P 4 şi P 5, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă;

4. *după ce mai multe generaţii ale tinerimii noastre au primit atîtea idei de ştiinţă şi atîtea simţiri de artă din străinătate* = propoziţie subordonată circumstanţială de timp faţă de P 3, introdusă prin locuţiunea conjuncţională subordonatoare „după ce“, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

5. *ca şi noi să putem răspunde cu ceva* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul „timpul“ din P 3, introdusă prin conjuncţia compusă „ca...să“, enunţiativă potenţială (propriu-zisă), afirmativă, dezvoltată;

6. *şi că tînăra literatură română a fost în stare* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv „văzînd“ din P 2, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „că“, coordonată prin conjuncţia copulativă „şi“ cu P 3, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

7. *să dea bătrînei Europe prilejul unei emoţiuni estetice din chiar izvorul cel curat al vieţei sale populare* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de locuţiunea adjectivală „în stare“ din P 6, introdusă prin conjuncţia subordonatoare „să“, enunţiativă, potenţială (propriu-zisă), afirmativă, dezvoltată.

Scanned with OKEN Scanner

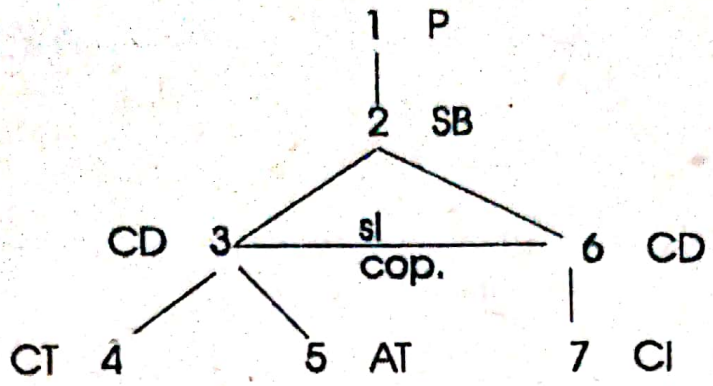

2. Să se analizeze sintactic şi morfologic cuvintele subliniate în textul de mai sus:

românii = atribut substantival apoziţional, exprimat prin substantiv comun, simplu, masc., pl., N, articulat cu articolul hotărît enclitic „-i";

ale tinerimii = atribut substantival genitival, exprimat prin subst. comun, simplu, fem., sg., cu sens colectiv, G., precedat de articolul posesiv-genitival „ale", articulat cu articolul hotărît enclitic „-i";

noastre = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv pronominal posesiv, pers. I plural - substituie mai mulţi posesori -, are formă acrodată cu substantivul „tinerime": feminin, sg., genitiv;

atîtea = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv pronominal nehotărît simplu, acordat cu subst. „idei": fem., pl., Ac.;

de ştiinţă = atribut substantival prepoziţional, exprimat prin substantiv comun, simplu, fem., sg., Ac., precedat de prepoziţia simplă „de", nearticulat;

timpul = subiect, exprimat prin substantiv comun, simplu, neutru, sg., N., articulat cu art. hot. encl. „-i";

răspunde = complement direct, exprimat prin verb, conj. a III-a, diateza activă, tranzitiv, infinitiv prezent;

bătrînei = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv variabil, cu două terminaţii, fem., sg., D., formă articulată cu articolul hotărît enclitic „-i" preluat de la subst. pe care îl precede;

Europe = complement indirect, exprimat prin substantiv propriu, simplu, fem., sg., D.; articolul hotărît enclitic „-i" este preluat de adjectivul care îl precede;

sale = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv pronominal posesiv, pers. a III-a, sg., fem.,G.

3. Adverbul şi locuţiunile adverbiale.

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA PITEŞTI, TEOLOGIE-LITERE, 1991

I. Atributul şi subordonata atributivă.

II. Formaţi familiile lexicale ale următoarelor cuvinte: *moş, copil, drept, a studia, tînăr.*

moş	*copil*	*drept*
moaşa	*copilă*	*dreaptă*
strămoş	*copilaş*	*dreptar*
strămoaşa	*copiliţă*	*nedrept,-ă*
(a) moşi	*copilărie*	*dreptate*
moşit,-ă	*(a) copilări*	*(a) îndreptui*
moşie	*copilărit,-ă*	*îndreptuit,-ă*
moşică	*copilăreşte*	*îndreptuire*
moşic	*copilandru*	*(a) îndrepta*
moşier	*copilandră*	*îndreptar*
moşierească	*copilăresc,-ească*	*îndreptat,-ă*
moşieriţă	*copilăros,oasă*	*neîndreptat,-ă*
moşieresc,ească		*îndreptător,-toare*
moşiereşte		*îndreptare*
moşierime		*(a) îndreptăţi*
strămoşesc,-ă		*îndreptăţit,-ă*
strămoşeşte		*neîndreptăţit,-ă*
moşneag		*îndreptăţire*
moşnegesc		
moşnegeşte		

(a) studia	*tînăr*
studiere	*tînăr* (adj.)
studiat,-ă	*tinerel*
nestudiat,-ă	*tinerea*
(a) restuida restudiat	*tinerică*
studios	*tineresc,-ească*
nestudios	*tinereşte*
student	*tineret*
	tinereţe
	tinerime
	(a) întineri
	întinerit,-ă
	întinerire
	întineritor,-toare
	(a) reîntineri
	reîntinerire

Scanned with OKEN Scanner

III.1. Delimitaţi textul în propoziţii şi arătaţi felul acestora:

(Cînd) *mă deşteptai* a doua zi, numai după o clipă, parcă, de somn, 1/ *băgai de seamă* 2/ (că) **soarele** *fusese* cu mult *mai harnic* decît mine, 3/ (căci) *se părea* 4/ (că) *se înălţase* pe ceruri, în vîrful degetelor 5/ (şi), de peste întărituri, *se uita*, furiş la mine tocmai în fundul peşterii. 6/

(Hogaş, *Singur*)

1. CT (2)
2. P
3. CD (2)
4. CZ (3)
5. SB (4) > şi
6. SB (4) >

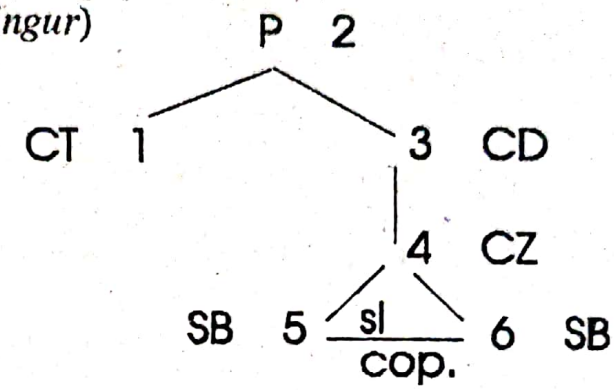

III.2. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:

a doua = atribut adjectival, exprimat prin numeral ordinal cu valoare adjectivală, acordat cu subst. *zi*: fem., sg., Ac.;

băgai de seamă = predicat verbal, exprimat prin locuţiune verbală tranzitivă, cu verbul la conjugarea I, diateza activă, indicativ perfectul simplu, pers. a II-a, sg.;

decît mine = complement circumstanţial de mod comparativ, care determină adjectivul *mai harnic*, exprimat prin pronume personal, formă accentuată, pers. I, sg., Ac., precedat de adverbul de mod de comparaţie *decît*, cu valoare de prepoziţie;

pe ceruri = complement circumstanţil de loc, exprimat prin substantiv comun, simplu, neutru, pl., Ac., precedat de prepoziţia simplă „pe", nearticulat;

în vîrful degetelor = complement circumstanţial de mod, exprimat prin locuţiune adverbială de mod („tiptil", „fără zgomot", „pe nesimţite" etc.).

UNIVERSITATEA PITEŞTI, FILOLOGIE, 1991

I. Complementul circumstanţial de mod şi propoziţia subordonată circumstanţială de mod:

II.1. Arătaţi felul propoziţiilor din textul dat:

„**Ridicolul** *ucide*, 1/ *s-a spus*, 2/ (dar) *ucide* numai pe cei 3/ (**care**) *depind* de alţii într-un fel ori altul, 4/ pe subalterni ori pe snobi 3/ (**care**) *vor* 5/ (*să*) *pară* măcar, 6/ (dacă) *nu pot* 7/ (*să*) *fie* 8/ (*ceea ce*) *nu sînt*." 9/.

Scanned with OKEN Scanner

1. P
2. P incidentă
3. P
4. AT (3)
5. AT (3)
6. CD (5)
7. CZ (nuanţă CT) (5)
8. CD (7)
9. PR (8)

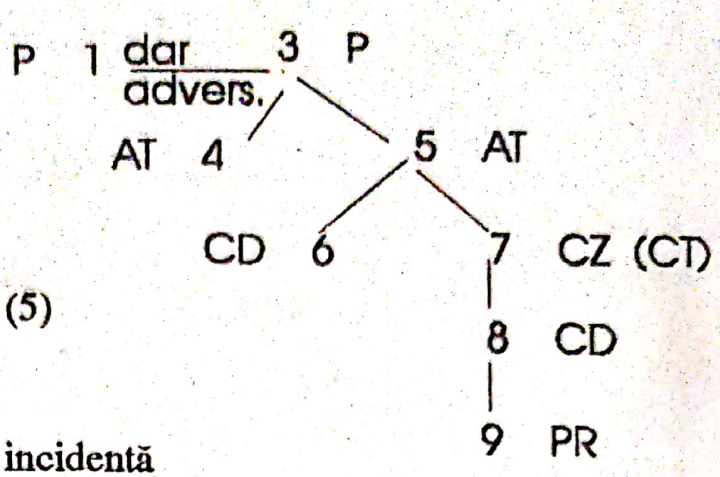

Prop.2 = Principală incidentă

II. 2. Faceţi analiza morfologică şi sinatctică a cuvintelor subliniate

ridicolul = subst. comun, simplu, neutru, sg. - defectiv de plural-, N., articulat cu articolul hotărît enclitic „-l", subiect;

numai = adverb de mod de exclusivitate, compus, fără funcţie sintactică;

pe cei = pronume demonstrativ de depărtare, formă scurtă, masc., pl., Ac., precedat de prepoziţia simplă „pe", complement direct;

care = pronume relativ simplu, substituie pronumele „cei": masc., pl., N., subiect, are rol de element de relaţie subordonator în frază - introduce o AT;

de alţii = pronume nehotărît simplu, masc., pl., Ac., precedat de prepoziţia „de";

într-un fel = subst. comun simplu, neutru, sg., Ac., precedat de prepoziţia „întru", complement circ. de mod; *un* = adjectiv nehotărît simplu, neutru, sg., Ac.,atribut adjectival.

II.3. Analizaţi predicatele propoziţiilor din text

ucide = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a III-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, sg.;

s-a spus = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, impersonal, conj. a III-a, diateza reflexivă - cu pron. reflex. *se*, formă neaccentuată în Ac.- intranzitiv (la diateza activă este tranzitiv), indicativ perfectul compus, are formă de persoana a III-a, sg.;

ucide = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a III-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, sg.;

depind = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a III-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, pl.;

Scanned with OKEN Scanner

vor = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a II-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, pl.;

să pară = predicat nominal incomplet (cu nume predicativ, exprimat prin propoziţia predicativă nr. 9), alcătuit din verb copulativ, personal, conjug. a II-a, diateza activă, intranzitiv, conjunctiv prezent, pers. a III-a, pl.;

nu pot = predicat verbal, formă negativă cu adverbul de mod de negaţie *nu*, exprimat prin verb predicativ personal, conjug. a II-a, diat. activă, tranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, pl.;

să fie = predicat nominal incomplet (al cărui nume predicativ este exprimat prin propoziţia predicativă nr.9), alcătuit din verb copulativ, personal, conjug. a IV-a, diat. activă, intranzitiv, conjunctiv prezent, pers. a III-a, pl.;

ceea ce nu sînt = predicat nominal alcătuit din:

ceea ce = nume predicativ exprimat prin pronume relativ compus, fem. (cu valoare neutră), sg., N, element de relaţie subordonator în frază, introduce o PR;

nu sînt = verb copulativ, formă negativă cu adverbul de mod de negaţie „nu", conj. a IV-a, diat. activă, intranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, pl.

II.4. Treceţi verbul „s-a spus" la modurile şi timpurile cunoscute:

indicativ:	prezent: *se spune* imperfect: *se spunea* perf. simplu: *se spuse* perf. compus: *s-a spus* m.m.c.p.: *se spusese* viitor: *se va spune* viitor anterior: *se va fi spus*
conjunctiv:	prezent: *să se spună* perfect: *să se fi spus*
condiţional-optativ:	prezent: *s-ar spune* perfect: *s-ar fi spus*
prezumtiv:	prezent: *s-o fi spunînd* perfect: *s-o fi spus*
imperativ:	afirmativ: *să se spună!* negativ: *să nu se spună!*
infinitiv:	prezent: *a se spune* perfect: *a se fi spus*

gerunziu: *spunîndu-se.*

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA SIBIU, LITERE, 1991

I.a. *Delimitaţi propoziţiile, precizaţi felul lor raporturile sintactice din frază:*

„(Dar) *era lesne* **de înţeles** 1/ (că) **Răzvan** 3/ (după ce) *va ajunge* în apropiere de duşman 2/ *nu va fi* poate *stăpîn* 3/ *(să) se ferească* de bătaie, 4/ (chiar dacă) *lăsăm* de-o parte natura lui cea prea cutezătoare 5/ (şi) *ar fi fost* mult *mai bine* 6/ (dacă) **Batori** *întreprindea* singur această expediţie 7/ (sau) (de) *da* de atunci lui Răzvan un ajutor mai însemnat 8/ (care) *ar fi ajuns* 9/ *(să) ferească* pe necredinciosul său Răzvan şi oastea lui de trista soartă 10/, (ce) *întîmpinară* în Moldova.“ 11/

(Nicolae Bălcescu)

1. P
2. CT (3)
3. CD (1)
4. CI (3)
5. CV (3)
6. P
7. SB (6)
8. SB (6)
9. AT (8)
10. PR (9)
11. AT (10)

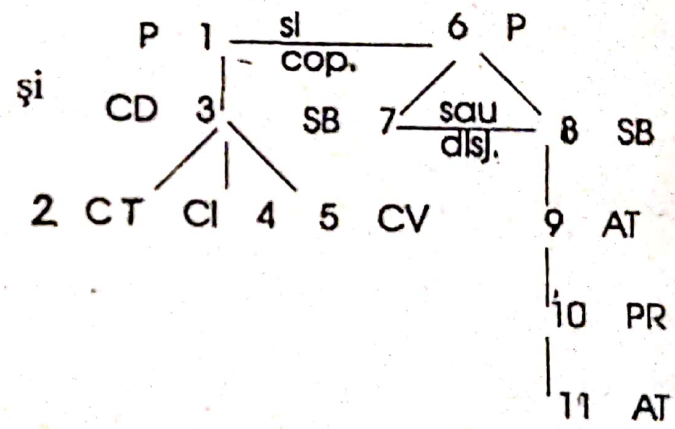

I.b. *Analizaţi sintactic şi morfologic adjectivele şi adverbele din text.*

lesne = nume predicativ (al expresiei verbale impersonale *era lesne*, cu funcţie de predicat nominal), exprimat prin adverb de mod, pozitiv;

poate = complement circumstanţial de mod, exprimat prin adverb de mod;

stăpîn = nume predicativ, exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, masc., sg., N., pozitiv;

nu (va fi stăpîn) = adverb de mod de negaţie, fără funcţie sintactică;

de-o parte = complement circumstanţial de mod, exprimat prin locuţiune adverbială de mod („separat“)

prea cutezătoare = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, fem., sg., Ac., gradul superlativ absolut;

mult = compl. circumst. de mod (determină adverbul *mai bine*), exprimat prin adverb de mod, gradul pozitiv;

Scanned with OKEN Scanner

mai bine = nume predicativ (al expresiei verbale impersonale *ar fi fost mai bine*), exprimat prin adverb de mod, simplu, comparativ de superioritate;

singur = complement circ. de mod (după Gram. Acad. = element pred. suplimentar), exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, masc., sg., N, pozitiv;

de atunci = complement circumstanţial de timp, exprimat prin adverb de timp precedat de prepoziţia simplă „de";

mai însemnat = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, neutru, sg., Ac., gradul comparativ de superioritate;

credinciosul = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, masc., sg., Ac., pozitiv, formă articulată cu articolul hotărît enclitic „-l", preluat de la substantivul „Răzvan" pe care îl precede;

trista = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, fem., sg., Ac., pozitiv, formă articulată cu articolul hotărît enclitic „-a", preluat de la subst. „soartă" pe care îl precede.

NOTĂ: În text, există şi următoarele adjective pronominale:

cea = atr. adj., exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare, formă scurtă, fem., sg., Ac.;

această = atr. adj., exprimat prin adj. pronominal demonstr. de apropiere, simplu, fem., sg., Ac.;

său = atr. adj., exprimat prin adj. pronominal posesiv, pers. a III-a, sg., masc., Ac.

Lc. *Alcătuiţi fraze cu propoziţii subordonate introduse prin „să":*

P SB
Ar fi foarte bine 1/ *(să) cîştig* concursul.
P R
Problema *este* 1/ *(să) termin* materia. 2/
P CI
Dar **eu** *nu am habar* 1/ *(să) fac* sinteze. 2/
COND. P
(Să) fi avut **eu** curajul,tău, 1/ de mult *aş fi plecat*. 2/
CV P
(Să) te dai şi *peste cap*, 1/ şi tot *nu* mă *îndupleci*. 2/
P CNS
Noi *sîntem prea cunoscuţi*, 1/ *(să) scăpăm* de nepoftiţi. 2/

II. a. *Predicatul şi propoziţia predicativă* (cu explicaţii şi exemple).

II. b. *Dativul posesiv şi etic* (consideraţii morfologice, sintactice şi stilistice)

I.b. Delimitaţi propoziţiile şi precizaţi felul lor:

„*Fireşte* (dar) 1/ (că) 4/ recentele **răscoale** ale maselor ţărăneşti, 2/ (care) *au luat proporţiile* unei hotărîte revoluţiuni teroriste, aproape ale unui crunt război civil, 3/ *trebuia* 4/ *(să) producă* în Europa emoţiuni şi uimire. 2/ (Cine) 5/ (însă) 6/ *cunoaşte* ca noi de aproape organele acestui stat şi funcţionarea lui 5/ *se miră*, acum, 6/ nu (de **ceea ce**) *se întîmplă*, 7/ (ci) 11/ (dacă) *a existat 8/ (cum)* era îndreptăţit 9/ *(să) nu* mai *crează*, 10/ atîta **energie** în acele mase, 8/ - (cum de) *n-a izbucnit* acest enorm **scandal** public cu mult mai înainte." 11/

(I.L.Caragiale)

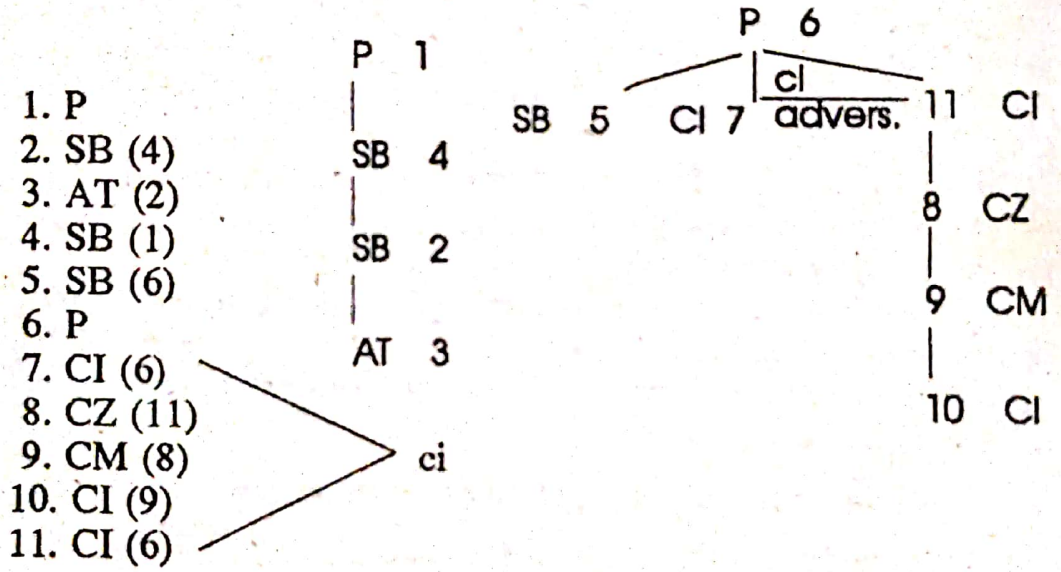

I.a. *Analizaţi sintactic şi morfologic predicatele din prima frază:*

fireşte = predicat verbal, exprimat prin adverb de mod predicativ;

au luat proporţiile = predicat verbal, exprimat prin expresie cu valoarea unei locuţiuni verbale („s-au amplificat"), cu verbul la conjug. I, diateza activă, indicativ perfectul compus, persoana a III-a, plural;

trebuia = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, impersonal (în alte variante, are formă personală *trebuiau*), intranzitiv, indicativ, imperfect, are formă de pers. a III-a, sg.;

să producă = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a III-a, diateza activă, tranzitiv, conjunctiv prezent, persoana a III-a, plural.

Scanned with OKEN Scanner

I.c. *Analizaţi sintactic şi morfologie pronumele din fraza a doua:*

cine = subiect, exprimat prin pronume relativ, simplu, N, element de relaţie subordonator - introduce o SB;

ca noi = compl. circ. de mod comparativ, exprimat prin pronume personal, formă accentuată, pers.I, pl., Ac., precedat de adv. de mod comp. „ca" - cu valoare de prepoziţie;

lui = atribut pronom. genitival, exprimat prin pronume personal, pers. a III-a, sg., masc., G.;

se (miră) = pronume reflexiv, formă neacc., pers. a III-a, sg., Ac., - morfem al diatezei reflexive;

(de) *ceea ce* = subiect, exprimat prin pron. relativ compus, fem. (cu valoare de neutru), sg., Ac., precedat de prep. „de", excepţie de la cazul N al subiectului - întrucît pronumele relativ „ceea ce" are rol de element de relaţie subordonator care introduce o CI;

se (întîmplă) = pronume reflexiv fără funcţie sintactică, pers. a III-a, sg., Ac., formă neacc., morfem al diatezei reflexive.

În text există si patru *adjective pronominale*:

- *acestui* = atr.adj., exprimat prin adj. pronom., demonstr. de apropiere, neutru, sg., G.;
- *atîta* = atr. adj., exprimat prin adj. pronom. nehotărît, simplu, fem., sg., N;
- *acele* = atr. adj., exprimat prin adj. pronom. demonstrativ de depărtare, fem., pl., Ac.;
- *acest* = atr. adj., exprimat prin adj. pronom. demonstr. de apropiere, neutru, sg., N.

II.a. Atributele substantivale şi adjectivale (cu explicaţii şi exemple în propoziţii).

II.b. Alcătuiţi fraze cu propoziţii subordonate introduse prin *cît* (minim şase subordonate diferite)

P SB

1. *Nu se ştie* 1/ (cît) *vom* mai *aştepta*. 2/

P PR

2. **Întrebarea** *este* 1/ (cît) *a stat* acolo. 2/

P AT

3. *S-a pus* cîndva **problema** 1/ (cît) *vom* mai *răbda*. 2/

P CD

4. *Nu ştiu* nici **eu** 1/ (cît) *vor merge*. 2/

P CI

5. Nici *nu mă gîndesc* 1/ (cît) *este* de *greu* **examenul**. 2/

P CI
6. *Vom merge* 1/ (cît) *vom vedea* cu ochii. 2/
P CT
7. *A stat* la şcoală 1/ (cît) *a vrut*. 2/
CM P
8. (Cît) *a muncit*, 1/ atît *a cîştigat*. 2/
CV P
9. (Cît) *te-ai străduit*, 1/ tot *nu termini*. 2/

UNIVERSITATEA SIBIU, TEOLOGIE ORTODOXĂ, 1991

1. *Apariţia şi dezvoltarea limbii române; originea şi caracterul latin al limbii române.*

2. Comentaţi literar şi stilistic versurile:

„De din vale de Rovine
Grăim, Doamnă, către Tine,
Nu din gură, ci din carte,
Că ne eşti aşa departe.
Te-am ruga, mări, ruga
Să-mi trimiţi prin cineva
Ce-i mai mîndru-n valea Ta:
Codrul cu poienele,
Ochii cu sprîncenele;
Că şi eu trimite-voi
Ce-i mai mîndru pe la noi:
Oastea mea cu flamurile,
Codrul şi cu ramurile,
Coiful nalt cu penele,
Ochii cu sprîncenele.
Şi să ştiţi că-s sănătos,
Că, mulţămind lui Cristos,
Te sărut, Doamnă, frumos,"

Comentariul stilistic poate fi structurat în jurul următoarelor idei:

- Dominantele textului sînt stilul popular şi unele reflexe ale limbajului protocolar de curte.

- Stilul popular se regăseşte în: versificaţia simplă (măsura versului de 8 silabe, rima împerecheată, ritmul trohaic); adresarea directă, intimă, la persoana a II-a, singular (*către Tine, Valea Ta, Te sărut*); cuvintele şi expresiile populare (*de*

Scanned with OKEN Scanner

din vale, mări, mîndru, codrul); modelele sintactice specifice poeziei populare (*codrul cu poienile, ochii cu sprîncenele..., trimite-voi, ce-i mai mîndru*), repetate o dată sau de mai multe ori, ca o incantaţie. Repetiţia are şi alte roluri: de a contura liniile „umbrelor" care persistă în memoria afectivă a tînărului pătruns de dor faţă de iubită (*ce-i mai mîndru - ochii cu sprîncenele*) şi faţă de decorul asociat iubirii lor (*codrul cu poienele, codrul cu ramurile*); de a pune în antiteză imaginile marţiale ale cîmpului de luptă (*oastea cu flamurile, coiful nalt cu penele*) cu imaginile delicate, odihnitoare ale ochilor iubitei şi codrului prieten.

- Limbajul protocolar solemn, al curţii domneşti e sugerat de pluralul maiestăţii (*grăim, ne eşti, te-am ruga, pe la noi, să ştiţi*), de scrierea cu literă mare a pronumelor care se referă la domniţă (către *Tine*, valea *Ta*, *Te* sărut), de caracterul arhaic, livresc al unor termeni (care au şi rolul de a asigura culoarea de epocă: *grăim, carte* cu sensul de „scrisoare", *flamurile, coif, mulţămind*), de apelativul de curte *Doamnă* şi de formula *mulţămind lui Cristos*, care arată credinţa religioasă a viitorului „uns al lui Dumnezeu".

- Împletirea celor două componente stilistice se realizează într-o perfectă coordonare, fără nici cea mai mică stridenţă, creind o atmosferă de un rafinament afectiv discret, în care sentimentele pure, simple, firești se îmbină armonios cu o uşoară şi delicată atitudine solemnă, evlavioasă a fiului de domn. Iar cuvîntul final al fragmentului - *frumos* - constituie o adevărată apoteoză a stării de suflet pe care o încearcă tînărul luptător după încheierea cu succes a bătăliei şi revenirea la componenta optimistă şi fericită a vieţii.

UNIVERSITATEA SIBIU, TEOLOGIE ORTODOXĂ - LITERE, 1991

I.2-3. *Delimitaţi propoziţiile şi precizaţi felul lor; stabiliţi raporturile de coordonare şi de subordonare dintre propoziţii:*

/"(Dar) *capul* lui Mihai cu mîna ţeapănă deasupra, aşa 1/ (cum) *părea* 2/ (că) *se fereşte* de lumină, 3/ cu singurul ochi alb privindu-l înspăimîntător şi cu celălalt supt de viermele dezgustător, îi *era* atît de aproape şi de întreg *prezent*, 1/ (încît) *s-ar fi crezut* 4/ (că) feşele bandajului le-*au împreunat* capetele alături, unul în faţă celuilalt, 5/ *(să) se alipească*, 6/ *(să) se îngemăneze*, 7/ *(să) se contopească* 8/ (şi) *să) nu* se mai *poată* părăsi". 9/

(Cezar Petrescu, *Întunecare*)

Scanned with OKEN Scanner

1. PP
2. P.CM (1), introdusă prin adv. rel.*cum*;
3. P.PR (2), introdusă prin conjunct. subord. *că*;
4. P.CNS (1), introdusă prin conjuncţ. subord. *încît*;
5. P.SB (4), introdusă prin conjuncţ. subord. *că*;
6. P.CS (5), introdusă prin conjuncţ. subord. *să*;
7. P.CS (5), legată prin juxtapunere cu "6";
8. P.CS (5), legată prin juxtapunere cu „6" şi „7";
9. P.CS (5), legată prin conjuncţ. „şi" cu „6", „7" şi „8".

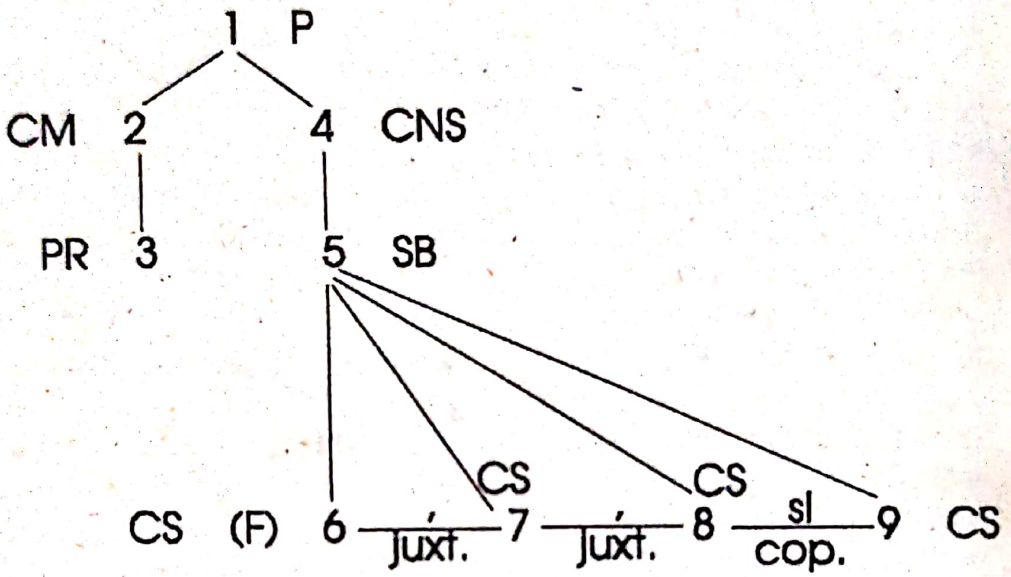

I.1. *Subliniaţi predicatele şi arătaţi felul fiecăruia:*

părea = predicat nominal (al cărui nume predicativ este P 3 - PR) format din verb copulativ, conjug. a II-a, diat. activă, intranzitiv, indicativ imperfect, pers. a III-a, sg.;

se fereşte = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a IV-a, diat. reflexivă - cu pron. reflex. *se*, formă neacc. în Ac. - intranzitiv, ind. prezent, pers. a III-a, sg.;

era prezent = predicat nominal alcătuit din:

era = verb copulativ, conjug. a IV-a, diat. activă, intranz., indic. imperfect, pers. a III-a, sg.;

prezent = nume predicativ, exprimat prin adj. variabil cu două terminaţii, neutru, sg., N., pozitiv;

s-ar fi crezut = pred. verbal, exprimat prin verb predicativ, impersonal, conjug. a III-a, diat. reflexivă - cu pron. refl., formă neacc. în Ac. - intranz., condiţ.-opt., perfect, pers. a III-a, sg.

au împreunat = pred. verbal, exprimat prin verb pred., conjug. I, diat. activă,, tranz., indicativ, perfect compus, pers. a III-a, sg.;

să se alipească = pred. verbal, exprimat prin verb pred., conjug. a IV-a, diat. reflexivă - cu pron. reflexiv *se*, formă neacc. în Ac.- intranz. (la diat. activă este tranz.), conjunctiv prezent, pers. a III-a, pl.;

Scanned with OKEN Scanner

să se îngemăneze = pred. verbal, exprimat prin verb pred., conjug. I, diat. reflexivă - cu pron. rel. *se*, formă neacc., în Ac., - intranzitiv (la diat. activă este tranzitiv), conjunctiv prezent, pers. a III-a, pl.;

să se contopească = pred. verbal, exprimat prin verb pred., conjug. a IV-a, diat. refl. - cu pron. refl. *se*, formă neacc. în Ac. - intranz. (la diat. activă este tranz.), conjunctiv prezent, pers. a III-a, pl.;

să nu poată = predicat verbal, formă negativă - cu adverbul de mod de negaţie „nu" -, exprimat prin verb predicativ, conjug. a II-a, diat. activă, tranzitiv, conjunctiv prezent, persoana a III-a, pl.

I.4. Contrageţi ultimele patru propoziţii în părţile de propoziţie corespunzătoare:

Cele patru propoziţii subordonate circumstanţiale de scop (sau finale) se pot contrage în patru complemente circumstanţiale de scop subordonate prop. nr.5 (verbului „au împreunat"):

(că) feşele bandajului le-au împreunat capetele alături, unul în faţă celuilalt, *pentru a se alipi, a se îngemăna, a se contopi* şi *a nu se mai putea părăsi.*

I.5. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele:

lui Mihai = atribut substantival genitival, exprimat prin subst. propriu, masc., sg., G, articulat cu articolul hotărît proclitic „lui";

alb = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv variabil, cu două terminaţii, masc., sg., Ac., pozitiv;

(a se) *părăsi* = compl. direct, exprimat prin verb, conjug. a IV-a, diat. reflexivă - cu pronumele reflexiv „se", formă neacc. în Ac. - intranz. (la diat. activă este tranz.), infinitiv prezent.

II. *Predicatul şi predicativa*

UNIVERSITATEA SIBIU, BIBLIOTECONOMIE-ARHIVISTICĂ, 1991

I.a. *Delimitaţi şi precizaţi felul propoziţiilor„*

„(Cînd) *ştii* 1/ (că) **visu**-acesta cu moarte *se sfîrşeşte*, 2/
(Că)-n urmă-ţi *rămîn* **toate** *astfel* 3/ *(cum) sînt*, 4/ (de) *dregi* 5/
(Oricît) *ai drege*-n lume 6/ -atunci te *oboseşte*
Eterna **alergare**...7/ (ş)-**un gînd** te-*ademeneşte*: 8/
<<(Că) *vis* al morţii-eterne *e* **viaţa** lumii-ntregi.>>" 9/
(M.Eminescu)

1. CT (7)
2. CD (1) > juxt.
3. CD (1) >
4. CM (3)
5. CV (7)
6. CM (5)
7. P > şi
8. P >
9. APOZITIVĂ (8)

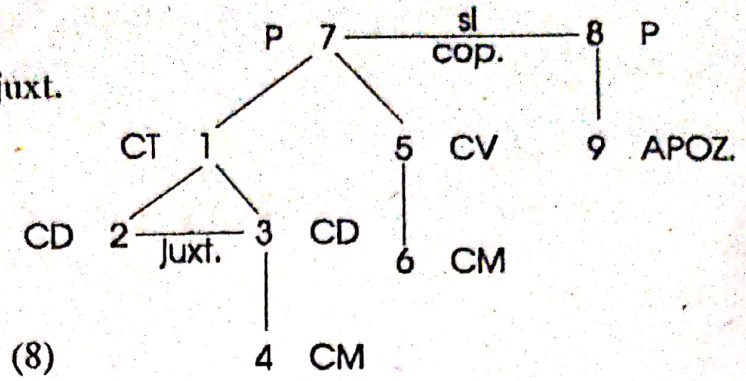

I.b. Analizaţi sintactic şi morfologic predicatele din text:

ştii = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a IV-a, diat. activă, tranzitiv, indicativ prezent, persoana a II-a, sg.;

se sfîrşeşte = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a IV-a, diateza reflexivă cu pron. reflex. *se*, formă neacc. în Ac., intranzitiv (la diateza activă este tranzitiv), indicativ prezent, persoana a III-a, singular;

rămîn astfel = predicat nominal alcătuit din:

rămîn = verb copulativ, personal, conjug. a III-a, diat. activă, intranz., indicativ prezent, pers. a III-a, pl.;

astfel = nume predicativ, exprimat prin adverb de mod, compus;

cum sînt = predicat nominal, alcătuit din:

cum = nume predicativ, exprimat prin adverb de mod, relativ, cu rol de element de relaţie subordonator care introduce o CM;

sînt = verb copulativ, conjug. a IV-a, diat. activă, intranz., indicativ prezent, pers. a III-a, pl.;

dregi = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ personal, conjug. a III-a, diat. activă, tranzitiv, indicativ prezent, pers. a II-a, sg.;

ai drege = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a III-a, diat. activă, tranzitiv, condiţional-optativ, prezent, pers. a II-a, sg.;

oboseşte = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a IV-a, diat. activă, tranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, sg.;

ademeneşte = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjug. a IV-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, sg.;

vis...e = predicat nominal alcătuit din:

vis = nume predicativ, exprimat prin subst. comun, simplu, neutru, sg., N., nearticulat;

e = verb copulativ, conjug. a IV-a, diat. activă, intranz., indicativ prezent, pers. a III-a, sg.;

Scanned with OKEN Scanner

II.a. *Alcătuiţi fraze cu propoziţii subordonate introduse prin „cum":*

P SB
Nu se ştie 1/ (cum) *se va desfăşura* **examenul**. 2/

P PR
Întrebarea *este* 1/ (cum) *ne vom prezenta*. 2/

P AT
S-a pus **problema** 1/ (cum) *vom găsi* materialele necesare. 2/

P CI
Mă gîndesc 1/ (cum) *voi reacţiona* atunci. 2/

CM P
(Cum) *ne vom pregăti*, 1/ aşa *vom şti*. 2/

CZ P
(Cum) *nu a ştiut* nimic, 1/ *a luat* nişte note mici. 2/

II.b. Alcătuiţi şase propoziţii, cu predicate exprimate prin verbe predicative, şi şase propoziţii cu aceleaşi verbe, avînd însă statutul de verbe copulative.

1.a. *Este* linişte.
2.a. El *iese* din fabrică.
3.a. Noi *rămînem* aici.
4.a. Voi *aţi ajuns* la şcoală.
5.a. *Pare* a ploua.
6.a. Aici *s-a făcut* un atelier.

1.b. El *este foarte liniştit.*
2.b. El *a ieşit* un foarte bun *inginer.*
3.b. Noi *am rămas aceiaşi.*
4.b. Voi *aţi ajuns campioni.*
5.b. El *pare plouat.*
6.b. El *s-a făcut galben* de ciudă.

II.c. Precizaţi funcţiile cazurilor nominativ, dativ şi acuzativ (cu exemple în propoziţii).

UNIVERSITATEA „ŞTEFAN CEL MARE" SUCEAVA - BIROTICĂ; MUZEOGRAFIE, ARHIVISTICĂ, ETNOLOGIE, 1991

1.a. Delimitaţi şi identificaţi propoziţiile din textul de mai jos:

/„Totuşi, **Herdelea** *se ferea* 1/ *(să) nu ajungă* **indignarea** lor pînă la urechile preotului. 2/ **Rîvna** lui *era* 3/ *(să) fie bine* cu toată lumea 4/, *(să) nu jignească* pe nimeni 5/ (şi) astfel *(să) se strecoare* mai lesne prin viaţa aceasta plină de dureri. 6/ **Soarta** îi *hărăzise* atîtea necazuri 7/ (că) *avea nevoie* de bunăvoinţa tuturor." 8/

1. P.P
2. P.CI (1)
3. P.P
4. P.PR (3)
5. P.PR (3)
6. P.PR (3)
7. P.P
8. P.CNS (7)

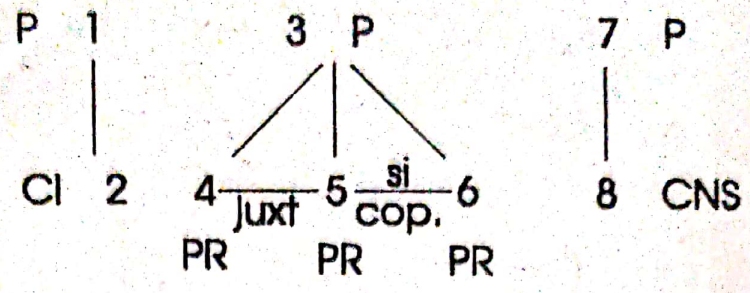

b. Analizaţi morfologic şi sintactic pronumele şi adjectivele pronominale din text:

se (ferea) = pron. refl., pers. a III-a, Ac., formă neacc., ajută la formarea diat. refl.;

lor pron. pers., pers. a III-a, pl., G., atr. pronom. genitival;

lui = pron. pers. pers. a III-a, sg., masc., G., atr. pronom. genitival;

toată = adj. pronom. nehot. simplu, fem., sg., Ac., atr. adj.;

(pe) nimeni = pron. neg. simplu, Ac., precedat de prep. „pe", c.d.;

(să) se (strecoare) = pron. reflexiv, pers. a III-a, sg., Ac., formă neacc., ajută la formarea diat. reflexive;

această = adj. demonstr. de apropiere, fem., sg., Ac., atr. adj.;

îi = pron. pers., pers. a III-a, sg., masc., D, formă neacc., c.i.;

atîtea = adj. pronom., nehot. simplu, n., pl., Ac., atr. adj.;

tuturor = pron. nehot., simplu, pl., G., atr. pronom., genitival.

2. Unui director, părîndu-i-se prea lung şi prea costisitor textul unei telegrame formate din şase propoziţii, dintre care cinci subordonate, i-a cerut secretarei s-o reformuleze astfel, încît să conţină doar două subordonate şi o principală, însă să se păstreze conţinutul iniţial al telegramei. Arătaţi, prin exemple, cum a procedat secretara.

/Vă comunicăm 1/ (că), 5/ (întrucît) nu am reuşit 2/ (să) terminăm proiectul 3/ (şi) (să) procurăm materia primă, 4/ nu putem 5/ (să) onorăm comanda dumneavoastră. 6/

Vă comunicăm 1/ (că), nereuşind terminarea proiectului şi procurarea materiei prime, nu putem 2/ (să) onorăm comanda dumneavoastră. 3/

Scanned with OKEN Scanner

3. Găsiţi trei cuvinte care pot forma fiecare: un compus, un derivat şi un cuvînt cu altă valoare morfologică. Folosiţi cuvintele obţinute prin cele trei mijloace de îmbogăţire a vocabularului în enunţuri, precizînd valoarea lor morfologică.

a. *bun*

Bunurile dobîndite pe cale legală rămîn în proprietatea sa. Mîncarea este proastă, dar vinul e *bunişor*.

A ajuns la un stadiu apreciabil de *bunăstare*.

b. *verde*

Costumul este *verzuliu*.

Verdele acesta crud te frapează.

Nu e altceva decît un *burtă-verde*.

c. *dulce*

Dulcele este gustul lui preferat.

Deodată am simţit un gust *dulceag*.

Vreau să mănînc o *turtă-dulce*.

4. Să se scrie în mod diferit cuvintele: *mila, ceai, odată, decît, devreme, deloc*, arătîndu-se prin exemplificări, valorile lor morfologice.

Mila nu trebuie să te părăsească niciodată. (subst.)

Mi l-a arătat imediat. (pron. pers. în D. + pron. pers. în Ac. + verb auxiliar)

Notele *mi, la* revin frecvent în acest solfegiu. (substantive)

Cînd e cald, trebuie să bei *ceai*. (subst.)

Ce-ai cu el? (pron. interog. + verb)

A fost *odată* un împărat. (adv. de timp)

Ocazia ţi se oferă numai *o dată* (numeral adverbial)

Vom fixa termenul la *o dată* precisă. (substantiv)

Sîntem mai buni *decît* ei. (adv. comparativ)

De cît timp dispui? (prep. + adj. pronom. interog.)

Cine se scoală *devreme* ajunge departe. (adv. de timp)

Nu e o problemă *de vreme*. (pred. + subst.)

Nu l-am văzut *deloc*. (adv. de mod)

De loc e din Bucureşti. (prep. + substantiv)

Nu de casă discutăm, ci *de loc*. (prep. + subst.)

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA „ŞTEFAN CEL MARE", SUCEAVA - FILOLOGIE, 1991

1. Delimitaţi şi identificaţi propoziţiile din textul de mai jos.

/„**Tot** 3/ (ce) *pot* 1/ (*să*) te *sfătuiesc* 2/ *e* 3/ (*să*) *nu porneşti* chiar totdeauna cu ei la asalt. 4/ *important e* 5/ (*să*) *urmăreşti* mişcarea frontului de la comandamentul diviziei 6/ (şi) (*să*) *afli* şi de sus şi de jos 7/ (cum) *se obţine* o **victorie**. 8/ (Dacă) *îţi dai seama* 9/ (că) *nu poţi* prinde secretul unei victorii 10/ numai (dacă) *te duci* chiar acolo 11/ (unde) *se dau* **luptele** 12/, atunci *te duci*." 13/

1. P.AT (3
2. P.CD (1)
3. P.P
4. P.PR (3)
5. P.P
6. P.SB (5)
7. P.SB (5)
8. P.CD (7)
9. P.COND (13)
10. P.CI (9)
11. P.COND (10)
12. P.CL (11)
13. P.P

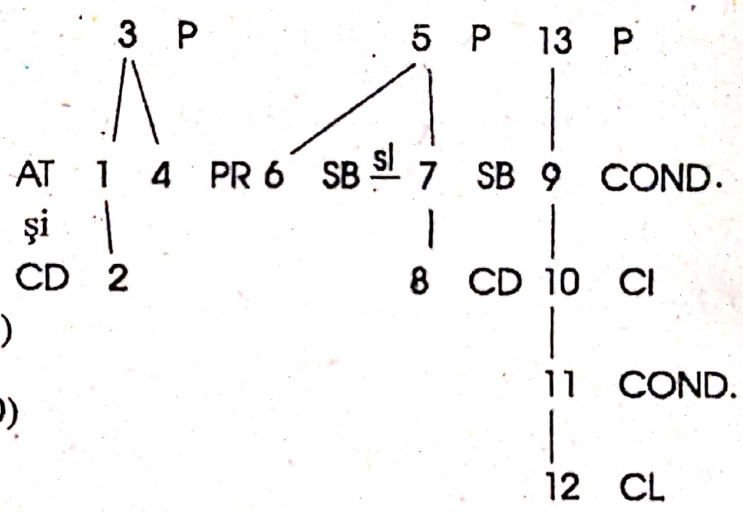

2. Analizaţi morfologic şi sintactic adverbele din textul dat.

(să) *nu* (porneşti) = adverb de mod de negaţie, fără funcţie sintactică;

chiar = adv. de mod, fără funcţie sintactică;

totdeauna = adv. de timp, compus, compl. circ. de timp;

important = adv. de mod, simplu, gr. poz., n. pred. (împreună cu vb. copulativ *e* formează pred. nominal, exprimat prin expresie verbală impersonală);

şi...şi = conjuncţie coordonatoare copulativă repetată, leagă două complemente circumstanţiale de loc;

(de) sus = adv. de loc, simplu, gr. poz., precedat de prep. *de*, compl. circ. de loc;

(de) jos = adv. de loc simplu, gr. poz., precedat de prep. *de*, compl. circ. de loc;

cum = adv. de mod simplu, compl. circ. de mod; are rol de element de relaţie subordonator în frază - introduce o CD;

Scanned with OKEN Scanner

nu (poţi) = adv. de mod negativ (de negaţie), fără funcţie sintactică;

numai = adv. de mod, fără funcţie sintactică;

chiar = adv. de mod, fără funcţie sintactică;

acolo = adv. de loc simplu, are funcţie dublă: de compl. circ. de loc şi de corelativ al mijl. de legătură din subordonata CL (*unde*);

unde = adv. de loc simplu, are funcţie dublă: de compl. circ. de loc şi de relativ (mijloc de legătură) al subordonatei circ. de loc nr.12;

atunci = adv. corelativ, fără funcţie sintactică.

3. Formaţi cu ajutorul substantivului *vreme* patru locuţiuni diferite ca valoare morfologică şi introduceţi-le în enunţuri. Indicaţi cîte un sinonim pentru fiecare locuţiune.

- Claxona *din vreme-n vreme* = „uneori", „din cînd în cînd", locuţ. adv. de timp;
- *În vreme ce* tu aştepţi, eu mă plimb = „în timp ce", locuţ. conjuncţională;
- Era o *pierdere de vreme* bine mascată = „chiul, inactivitate", locuţ. substantivală;
- A avut o naştere *înainte de vreme* = „prematură", locuţ. adjectivală.

4. Introduceţi într-o propoziţie două gerunzii cu funcţii sintactice diferite şi transformaţi-le apoi în subordonate corespunzătoare.

- *Cîntînd* toată vara, iarna greierul a fost văzut *flămînzind*, (*cîntînd* = compl. circ. de cauză; *flămînzind* = compl. circ. de mod)
- */Deoarece toată vara a cîntat*, 1/iarna greierul a fost văzut 2/ *cum flămînzea.* 3/

(prop.1 = circ. de cauză; prop. 3 = compl. circ. de mod).

- *Secerînd* toată vara, ei au nişte mîini *sîngerînde*)

Secerînd = compl. circ. de cauză
sîngerînd atribut verbal
sîngerînde = atribut adjectival)

Pentru că au secerat toată vara, 1/ ei au nişte mîini 2/ *care sîngerează.* 3/

P.1 = CIRC.DE CAUZĂ
P.3 = ATRIBUTIVĂ

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTE ADMITERE 1992

LICEE, IULIE, 1992

Cerinţe:

a) subliniaţi predicatele şi indicaţi felul lor:

„Şi, după mintea 1/ (ce)-o *aveam* 2/, *ne-am fi întors* chiar atunci 1/, (de) *nu eram daţi în seama* lui moş Luca, 3/ (de care) *ne ruşinam* ca şi de părinţii noştri. 4/"

(I.Creangă)

Felul predicatelor

aveam = predicat verbal;

ne-am fi întors = predicat verbal

nu eram daţi în seama = predicat verbal exprimat prin locuţiune verbală la diateza pasivă („eram încredinţaţi")

ne ruşinam = predicat verbal

b) delimitaţi propoziţiile şi precizaţi felul acestora:

P 1 - *Şi după mintea...ne-am fi întors chiar atunci* = propoziţie principală, regentă pentru P 2 şi P 3; enunţiativă optativă, afirmativă, dezvoltată;

P 2 - *ce-o aveam* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *mintea* din P 1, introdusă prin pronumele relativ *ce*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

P 3 - *de nu eram daţi în seama lui moş Luca* = propoziţie subordonată condiţională faţă de verbul *ne-am fi întors* din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *de*, regentă pentru P 4; enunţiativă propriu-zisă, negativă, compusă;

Scanned with OKEN Scanner

P 4 - *de care ne ruşinam ca şi părinţii noştri* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *Luca*, din P 3 introdusă prin pronumele relativ *care* precedat de prepoziţie; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

c. construiţi două fraze în care pronumele relativ *ce* să introducă alte două propoziţii subordonate diferite; arătaţi felul lor:

Este bine 1/ (ce) *ai făcut*. 2/

1 = PP; 2 = SB (1)

Preocuparea mea *este* 1/ (ce) *vom face* la examen. 2/

1 = PP; 2 = PR (1)

Observaţii: Pronumele relativ *ce* mai poate introduce:

CD - *Nu ştie* 1/ (ce) *să facă*. 2/

CI - *Se gîndeşte* 1/ (ce) *să răspundă* la această întrebare. 2/

AT - *A luat* atitudinea 1/ (ce) *se cuvenea*. 2/

CL - *Gîndul lui se îndreaptă* 1/ (spre ce)-l *preocupa*. 2/

CNS - (Ce) i-*ai face* 1/, tot *nu spune*. 2/

d) alcătuiţi două fraze cu cîte o propoziţie subordonată care să aibă ca element regent acelaşi verb - *a se întoarce* - (diferite faţă de cea din text);

SB - *S-a întors* 1/ (cine) *a vrut*. 2/

CL - *S-a întors* 1/ (de unde) *a plecat*. 2/

Observaţii:

Verbul *a se întoarce* mai poate fi termen regent şi pentru următoarele specii de subordonate:

CT: *S-a întors* 1/ (cînd) *a putut* 2/

CM: *Se va întoarce* de acolo 1/ (cum) *a plecat*. 2/

CZ: *S-a întors* 1/ (din cauză că) îşi *uitase* umbrela. 2/

CS: *S-a întors* 1/ (ca *să*) ne *comunice* hotărîrea sa. 2/

CNS: *S-a întors* aşa de repede 1/, (încît) ne-*a uimit*. 2/

CV: (Deşi) *n-a călătorit* cu acceleratul 1/, *s-a întors* repede de la Craiova. 2/

CI: *S-a întors* 1/ (la ceea ce)-l *preocupa* de mult timp. 2/

De verbul *a se întoarce* nu pot depinde:

- predicativa (pentru că este verb predicativ, nu copulativ;
- atributivă (pentru că această subordonată nu determină un verb, ci un substantiv sau un substituit al acestuia)
- completivă directă (pentru că este verb intranzitiv, nu tranzitiv)

Scanned with OKEN Scanner

2. „*Aţi auzit*, oameni buni, grăi deodată cu glas gros boierul, că domnia Tomşei s-a petrecut din lumea *asta* şi-a venit în scaunul ţării Alexandru-Vodă, *pe care* şi noi l-am ajutat şi l-am apărat,..."

Cerinţe:

a) justificaţi, pe baza cunoştinţelor de gramatică, folosirea virgulelor în textul dat:

- *Aţi auzit (,) oameni buni...* = **virgula** s-a folosit înaintea unui substantiv în cazul vocativ urmat de un determinant şi aşezat la sfîrşitul propoziţiei;

- *... (,) grăi deodată cu glas gros boierul (,)...* = cele două **virgule** izolează o propoziţie principală incidentă de restul frazei;

- *...Alexandru-Vodă (,) pe care şi voi...* = **virgula** desparte o propoziţie atributivă explicativă (izolată) de restul frazei.

b) analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:

aţi auzit = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, tranzitiv, regulat, conjug. a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul perfect compus, persoana a II-a, sg.;

asta = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere, formă populară, acordat în gen, număr şi caz cu substantivul determinat *lumea* - feminin, singular, acuzativ;

pe care = complement direct exprimat prin pronume relativ simplu, genul masculin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziţia simplă *pe*, în frază introduce o atributivă.

c) construiţi o propoziţie în care cuvîntul *asta* să-şi schimbe valoarea gramaticală de cea din text:

Asta este o problemă dificilă. (pronume demonstrativ de apropiere, cu o valoare neutră).

d) construiţi două propoziţii în care verbul *a se petrece* poate avea şi alte înţelesuri decît cel din text:

Florile *s-au petrecut*. („a se ofili, a se veşteji")

Aşa *s-au petrecut* lucrurile. („A se desfăşura, a evolua")

Scanned with OKEN Scanner

LICEE, AUGUST-SEPTEMBRIE, 1992

Se dă textul:

„Împăraţi *pe care* lumea *nu putea*
Să-i mai încapă,
Au venit şi-n ţara *noastră*, de-au
cerut pământ şi apă..."

(M.Eminescu - *Scrisoarea III*)

Cerinţe:

a) identificaţi predicatele şi precizaţi felul lor;
b) delimitaţi propoziţiile şi precizaţi felul lor:
c) analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate;
d) contrageţi ultima propoziţie printr-o parte de prepoziţie corespunzătoare;
e) alcătuiţi familia lexicală a substantivului *pământ*;
f) construiţi două propoziţii subordonate introduse prin conjuncţia subordonatoare *de* şi precizaţi felul lor:

I.a,b,c = vezi sept. 1990. Licee - a, b, c.

nu putea =predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, tranzitiv, regulat, conjugarea a II-a, diateza activă, modul indicativ, timpul imperfect, pers. a III-a, sg., formă negativă;

noastră = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal posesiv, acordat în gen, număr şi caz cu substantivul determinat *ţara* - feminin, sg., Ac., pers.I, mai mulţi posesori;

d) contragerea ultimei propoziţii în partea de propoziţie corespunzătoare:

„Împăraţi...au venit şi-n ţara noastră *pentru a cere* pământ şi apă: (*complement circumstanţial de scop* exprimat prin verb la infinitiv precedat de prepoziţie)

Observaţie: În contragerea unei subordonate în partea de propoziţie corespunzătoare au loc următoarele transformări:

- dispare elementul subordonator;
- dispare predicatul subordonatei prin:
  - trecerea verbului cu funcţie de predicat la un mod nepredicativ (nepersonal);
  - înlocuirea lui printr-un substantiv provenit din infinitivul lung;
  - prin înlăturarea verbului copulativ din predicatul nominal etc.

Scanned with OKEN Scanner

Iată cîte un exemplu:

Nu poate 1/ *(să) plece.* 2/

Nu poate *pleca.*

Nu-i convenea 1/ *(să)-l cheme.* 2/

Nu-i convenea *chemarea.*

Omul / (care) este harnic 2/ este lăudat. 1b/

Omul *harnic* este lăudat.

Acest procedeu se numeşte depredicativizare.

e) familia lexicală a substantivului *pămînt* (vezi sept. 1990 - Licee, punctul e).

f) 2 propoziţii subordonate introduse prin conjuncţia subordonatoare *de* (vezi, septembrie 1990 - Licee, punctul d).

UNIVERSITATEA BUCUREŞTI, LITERE, LIMBA ROMÂNĂ (A), 1992

1. *Faceţi analiza sintactică a textului*, arătînd felul propoziţiilor şi relaţiile dintre ele:

- Acum, 1/ (ori) (c)-*a fi trăind* **calul**, 2/ (ori) (că) *n-a fi trăind*, 3/ **aceasta** mă *priveşte* pe mine; 1/ numai *vreau* 4/ *(să) ştiu* 5/ (dacă) mi-l *dai* 6/ (ori) *ba* 7/.

- Din partea mea, *dat să-ţi fie*, dragul tatei, 8/ (dar) mi-*i de-a mirarea* 9/ (de unde) *ai să*-l *iei*, 10/ dacă *n-are fiinţă* pe lume 11/.

- Despre aceasta *nu mă plîng* eu, tată, 12/ *bine* 13/ (că) mi l-*ai dat*; 14/ (de unde)-*a fi*, 15/ (de unde) *n-a fi* 16/ (dacă) l-*oi găsi*, 17/ *al meu să fie.* 18/

(I. Creangă)

$\sqrt{} = e$

1. *acum,...acesta mă priveşte pe mine* = propoziţie principală, regentă pentru P şi P 3; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

2. *ori c-a fi trăind calul* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de P 1 - reluată,în această propoziţie prin subiectul pronominal *acesta* -, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*; enunţiativă dubitativă (prezumtivă), afirmativă, simplă;

3. *ori că n-a fi trăind* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, în

Scanned with OKEN Scanner

raport de coordonare disjunctivă cu P 2 prin conjuncţia repetată *ori...ori*; enunţiativă dubitativă (prezumtivă), negativă, simplă;
4. *numai vreu* = propoziţie principală, coordonată prin juxtapunere cu P 1, regentă pentru P 5; enunţiativă prorpiu-zisă, afirmativă, simplă;
5. *să ştiu* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *vreau* din P 4, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă *să*, regentă pentru P 6 şi P 7; enunţiativă potenţială - considerată şi enunţiativă propriu-zisă, afirmativă simplă;
6. *dacă mi-l dai* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *să ştiu* din P 5, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă *dacă*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;
7. *ori ba* = propoziţie completivă directă faţă de P 5, coordonată prin conjuncţia disjunctivă *ori* cu P 6; propoziţie neanalizabilă;
8. *din partea mea, dat să-ţi fie, dragul tatei* = propoziţie principală; enunţiativă imperativă-exclamativă, afirmativă, dezvoltată;
9. *dar mi-i de-a mirarea* = propoziţie principală coordonată cu P 8 prin conjuncţia adversativă *dar*, regentă pentru P 10 şi P 11; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;
10. *de unde ai să-l iei* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de expresia verbală impersonală *i de-a mirarea* din P 9, introdusă prin adverbul relativ unde precedat de prepoziţia *de*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;
11. *dacă n-are fiinţă pe lume* = propoziţie subordonată cauzală faţă de P 9, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă „dacă"; enunţiativă propriu-zisă negativă, dezvoltată;
12. *despre aceasta nu mă plîng eu, tată* = propoziţie principală; enunţiativă exclamativă, negativă, dezvoltată;
13. *bine* = propoziţie principală, coordonată cu P 12 prin juxtapunere, regentă pentru P 14, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă;
14. *că mi l-ai dat* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de expresia verbală impersonală *(e) bine* din P 13; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;
15. *de unde-a fi* = propoziţie subordonată circumstanţială de loc (cu nuanţă concesivă) faţă de P 18, introdusă prin adverbul relativ *unde* precedat de prepoziţia *de*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

Scanned with OKEN Scanner

16. *de unde n-a fi* = propoziţie subordonată circumstanţială de loc (cu nuanţă concesivă) faţă de P 18, introdusă prin adverbul *unde* precedat de prepoziţia *de*, coordonată prin juxtapunere cu P 15, enunţiativă propriu-zisă, negativă, dezvoltată;
17. *dacă l-oi găsi* = propoziţie subordonată circumstanţială condiţională faţă de P 18, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *dacă*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;
18. *al meu să fie* = propoziţie principală, coordonată cu P 13 prin juxtapunere; enunţiativă imperativă, afirmativă, simplă.

2. Faceţi analiza morfologică a cuvintelor legate prin cratimă; explicaţi rolul cratimei:

c-a = **cratima** este semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte, precum şi elidarea sunetului *ă*:

c(ă) = conjuncţie subordonatoare simplă

a = verb auxiliar *(a vrea)*, formează modul prezumtiv,timpul prezent, (= *va fi* trăind);

n-a = **cratima**, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte, precum şi elidarea sunetului *u*:

n(u) = adverb de mod de negaţie;

a = verb auxiliar (*a vrea*), formează prezumtivul prezent;

mi-l = cratima, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte;

mi = pronume personal, formă neaccentuată, persoana I, sg., dativ, complement indirect;

-l = pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, sg., masc., acuzativ, complement direct;

să-ţi = **cratima**, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte:

să = conjuncţie simplă, marcă a conjunctivului cu valoare imperativă;

ţi = pronume personal, formă neaccentuată, persoana a II-a, singular, dativ, complement indirect;

mi-i = **cratima**, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte:

mi = pronume personal, formă neaccentuată, persoana I, singular, dativ, complement indirect;

-i = verb copulativ impersonal, formă scurtă, conjugarea a IV-a, are formă de persoana a III-a, singular;

de-a = **cratimă**, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte:

de = prepoziţie simplă

a = prepoziţie simplă

Scanned with OKEN Scanner

să-l = **cratima**, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte:

să = conjuncţie simplă, marcă a viitorului popular

-l = pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, masculin, acuzativ, complement direct.

n-are = **cratima**, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a unui cvînt *nu* şi începutul celui de-al doilea cuvînt (n-a), precum şi elidarea sunetului *u*:

n(u) = adverb de mod de negaţie

are = verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ prezent, persoana a III-a, singular;

l-ai = **cratima**, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte:

l = pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, masculin, acuzativ, complement direct;

ai = verb auxiliar, nepredicativ, conjugarea a II-a, formează perfectul compus al verbului *a da*;

unde-a = **cratima**, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a ultimei părţi a cuvîntului *unde* şi a unui cuvînt (/de-a):

unde = adverb de loc relativ

a = verb auxiliar (*a vrea*), conjugarea a II-a, formează viitorul popular al verbului *a fi*;

n-a = **cratima**, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte:

n(u) = adverb de mod de negaţie;

a = verb auxiliar (*a vrea*), conjugarea a II-a, formează viitorul popular al verbului *a fi*

l-oi = **cratima**, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte:

l = pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, masculin, acuzativ, complement direct

oi =verb auxiliar (*a vrea*), conjugarea a II-a, formează viitorul popular al verbului *a găsi*.

3. Identificaţi în text elemente de oralitate.

Acestea sînt: cuvinte (*acum, ba, mă priveşte*), forme morfologice (*a fi trăind; n-a fi trăind; a fi; n-a fi; oi găsi*), construcţii (*nu-i de-a mirarea, dat să-ţi fie, n-are fiinţă pe lume*).

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA BUCUREŞTI, LITERE, LIMBA ROMÂNĂ (B), 1992

I.1. Faceţi analiza frazei, arătînd felul propoziţiilor şi raporturile dintre ele.

(Dar) **eu** *nu vreau* 1/ *(să) povestesc* aici „amintiri", ci doar lucruri 2/ (pe care) le *contemplu* şi azi 3/ (fără *să*) le *înţeleg*, străine parcă de mine, 4/ cu un sentiment de nelinişte 3/ (că) *s-ar fi putut* totuşi 5/ *(să) nu aibă loc* 6/, (şi) atunci nici **lumina** ciudată, 7/ (**care**) le *însoţeşte* azi în amintire 8/ (şi) pe care *o să încerc* 9/ în aceste însemnări (s)-o *scot la iveală*, 10/ *(să) nu fi existat*. 7/

(M.Preda, *Imposibila întoarcere*)

1. *Dar eu nu vreau* = propoziţie principală, regentă pentru P 2; enunţiativă propriu-zisă, negativă, simplă;
2. *să povestesc aici amintiri, ci doar lucruri* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul *vreau* din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonată *să*, regentă pentru P 3; enunţiativă potenţială - considerată şi propriu-zisă, negativă, dezvoltată;
3. *pe care le contemplu şi azi cu un sentiment de nelinişte* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *lucruri* din P 2, introdusă prin pronumele relativ *care* precedat de prepoziţie, regentă pentru P 4 şi P 5; enunţiativă, afirmativă, dezvoltată;
4. *fără să le înţeleg, străine parcă de mine* = propoziţie subordonată circumstanţială de mod faţă de P 3, introdusă prin locuţiunea conjuncţională subordonatoare *fără să*; enunţiativă potenţială - considerată şi propriu-zisă -, afirmativă, dezvoltată.
5. *că s-ar fi putut totuşi* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *sentiment* din P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă *că*, regentă pentru P 6 şi P 7; enunţiativă optativă, afirmativă, dezvoltată.
6. *să nu aibă loc* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *s-ar fi putut* din P 5, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*; enunţiativă potenţială - considerată şi propriu-zisă, negativă, simplă;
7. *si atunci nici lumina ciudată să nu fi existat* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *s-ar fi putut* din P 5, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, coordonată cu P 6 prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 8 şi P 9; enunţiativă potenţială - considerată şi propriu-zisă-, negativă, dezvoltată;
8. *care le însoţeşte azi în amintire* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *lumina* din P 7, introdusă prin pronumele relativ *care*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

Scanned with OKEN Scanner

9. *şi pe care o să încerc* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *lumina* din P 7, introdusă prin pronumele relativ *care* precedat de prepoziţia *pe*, coordonată cu P 8 prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 10; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă (întrucît pronumele relativ *care* în Ac. face parte din P 9, pentru că o introduce, dar funcţia sa este de complement direct pe lîngă verbul tranzitiv *să scot* din P 10);
10. *în aceste însemnări s-o scot la iveală* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *a încerca* din P 9, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*; enunţiativă potenţială - considerată şi propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.

I.2. *Analizaţi morfologic şi sintactic verbele din text*:
nu vreau = verb predicativ, personal, conjug. a II-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ prezent, pers. I, sg., predicat verbal formă negativă cu adverbul de mod de negaţie *nu*;
să povestesc = verb predicativ, personal, conjug. a IV-a, diateza activă, tranzitiv, conjunctiv prezent, pers. I, sg., predicat verbal;
contemplu = verb predicativ, personal, conjug. I, diateza activă, tranzitiv, indicativ prezent, pers.I, sg., predicat verbal;
să înţeleg = verb predicativ, personal, conjug. a III-a, diateza activă, tranzitiv, conjunctiv prezent, pers. I, sg., predicat verbal;
s-ar fi putut = verb predicativ, impersonal, conjug. a II-a, diateza reflexivă - cu pronumele reflexiv *se*, formă neaccentuată în Ac.- intranzitiv, condiţional-optativ perfect, are formă de pers. a III-a, sg., predicat verbal;
să nu aibă loc = predicat verbal, exprimat prin locuţiune verbală alcătuită din:
să nu aibă = verb predicativ, conjug. a II-a, diateza activă, tranzitiv, conjunctiv prezent, pers. a III-a, pl., formă negativă cu adverbul de mod de negaţie *nu*;
loc = substantiv comun, simplu, neutru, sg., Ac., nearticulat;
însoţeşte = verb predicativ, conjug. a IV-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ prezent, pers. a III-a, sg., predicat verbal;
o să încerc = verb predicativ, personal, conjug. I, diateza activă, tranzitiv, indicativ viitor, formă populară, pers. I, sg., predicat verbal;
să scot la iveală = locuţiune verbală tranzitivă cu funcţie de predicat verbal, cu verbul *a scoate*, conjug. a III-a, diateza activă, tranzitiv, conjunctiv prezent, pers. I, singular;
să nu fi existat = verb predicativ, personal, conjugarea I, diateza activă, intranzitiv, conjunctiv, perfect, pers. a III-a, singular, predicat verbal, formă negativă cu adverbul de mod de negaţie *nu*.

Scanned with OKEN Scanner

II. Arătaţi prin ce se exprimă umorul în fragmentul următor:

„Era în sat şi dascălul Iordache, fîrnîitul de la strana mare, dar ce ţi-i bun? Ştia şi el glasurile pe dinafară de biserică, nu-i vorbă, dar clămpănea de bătrîn ce era; şi-apoi mai avea şi darul suptului...Aşadar şcoala a rămas pustie pentru o bucată de vreme, şi cîţiva dintre noi, care ne ţineam de părintele Ioan, calea-valea: biserica deschide pe om. Duminicile bîzîiam la strană, şi hîrşti! cîte-un colac!"

(Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Umorul se exprimă prin: epitetul sugestiv (*fîrnîitul*) privind ridicolul personajului, metaforele imitative (*clămpănea, bîzîiam*), eufemismele (*darul, suptului*), interjecţia onomatopeică (*hîrşti!*), contrastul ironic dintre afirmaţia înţeleaptă „biserica deschide pe om" şi furtul colacilor ce însoţea (sau chiar determina) cîntatul în strană.

UNIVERSITATEA BUCUREŞTI, JURNALISTICĂ, 1992

I.1. Delimitaţi propoziţiile, arătaţi felul lor şi raporturile dintre ele.

Multe *am avut* de zis 1/ (cînd) **ai noştri** *au trecut* Dunărea 2/ (şi) cu grijă *am întrebat* de tocmele de zapis şi chezăşie, ca Stan păţitul, 3/ (**care**) *nu crede* cu una cu două 4/ (**cîte**) i *se spun*, 5/ (ci) *vrea* 6/ *(să) aibă* iscălitura la mînă, 7/ (ca *să*) *poată* apoi 8/ *(să) se judece* răzăşeşte pînă-n pînzele albe 9/ (cînd) *ar fi* 10 *(să) aibă* gîlceavă cu boierii cei mari, 11/ (că) pînă la împăratul *rabzi* încăieratul avînd înscris, dar încă fără dînsul. 12/

(Timpul, 16.12.1877)

1. *Multe am avut de zis* = propoziţie principală, regentă pentru P 2; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.
2. *cînd ai noştri au trecut Dunărea* = propoziţie subordonată circumstanţială de timp faţă de P 1, introdusă prin adverbul relativ *cînd*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.
3. *şi cu grijă am întrebat de tocmele de zapis şi chezăşie, ca Stan păţitul* = propoziţie principală, coordonată cu P 1 prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 4 şi P 6; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.

Scanned with OKEN Scanner

4. *care nu crede cu una cu două* = propoziţie subordonată atributivă faţă de P 3, introdusă prin pronumele relativ *care*, regentă pentru P 5; enunţiativă propriu-zisă, negativă, dezvoltată.
5. *cîte i se spun* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul *a crede* din P 4, introdusă prin pronumele relativ *cîte*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.
6. *ci vrea* = propoziţie subordonată atributivă faţă de P 3, coordonată cu P 4 prin conjuncţia adversativă *ci*, regentă pentru P 7; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă.
7. *să aibă iscălitură la mînă* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *vrea* din P 6, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 8 şi P 12; enunţiativă potenţială - considerată şi propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.
8. *ca să poată apoi* = propoziţie subordonată circumstanţială de scop faţă de P 7, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *ca să*, regentă pentru P 9; enunţiativă potenţială-considerată şi propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.
9. *să se judece răzăşeşte pînă-n pînzele albe* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *a putea* din P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 10; enunţiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.
10. *cînd ar fi* = propoziţie subordonată circumstanţială de timp, cu nuanţă condiţională, faţă de P 9, introdusă prin adverbul relativ cînd, regentă pentru P 11; enunţiativă optativă, afirmativă, dezvoltată.
11. *să aibă gîlceavă cu boierii cei mari* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *ar fi* din P 10, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.
12. *că pînă la împăratul răzbi încăieratul avînd înscris, dar încă fără dînsul* = propoziţie subordonată circumstanţială cauzală faţă de P 7, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.

2. *Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate*
multe = complement direct al verbului *de zis*, exprimat prin adjectiv substantivat, variabil cu două terminaţii, feminin, plural, acuzativ, pozitiv; este considerat şi pronume nehotărît simplu;
de zis = complement direct al verbului *am avut*, exprimat prin verb nepersonal, conjugarea a III-a, diateza activă, tranzitiv, modul supin;
ai noştri = subiect exprimat prin pronume posesiv, persoana I, plural, masculin, nominativ;

Scanned with OKEN Scanner

de tocmele = complement indirect exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, plural (singular = *tocmeală*), acuzativ precedat de prepoziţia simplă *de*, nearticulat;
de zapis = atribut substantival prepoziţional, exprimat prin substantiv comun, simplu, neutru, singular, acuzativ precedat de prepoziţia simplă *de*, nearticulat;
care = subiect exprimat prin pronume relativ simplu, ţine locul unui substantiv de genul masculin, număr singular, N, în frază are rol de element de relaţie subordonator, introduce o atributivă;
să aibă = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea a II-a, diateza activă, tranzitiv, conjunctiv, prezent, persoana a III-a, singular;
răzăşeşte = complement circumstanţial de mod, exprimat prin adverb de mod.

3. Găsiţi sinonime pentru cuvîntul *gîlceavă* (minimum 3 sinonime)
ceartă, conflict, dezacord, diferend, dispută, disensiune, divergenţă, neînţelegere.

4. La cine s-ar putea referi verbele şi pronumele utilizate în text la pers. I şi a II-a.
Pers. I, pl., a vb. *am avut (de zis)*, *am întrebat* se referă, probabil la presă şi la opinia publică; pers. I a pronumelui *ai noştri* la oştile româneşti, iar persoana a II-a (*razbi*) are un sens neutru, general („orice om", „orice persoană").

5. Explicaţi sensul pasajului subliniat cu o linie: ...(că pînă la împăratul răbzi încăieratul avînd înscris, dar încă fără dînsul):
Pasajul subliniat cu o linie este concluzia amară a nedreptăţiilor făcute de autorităţile juridico-administrative mărunte din toate timpurile, chiar dacă dispui de documente care-ţi susţin dreptul: coruperea lor de către cei puternici şi bogaţi este mai puternică decît frica de autoritatea supremă care i-ar putea pedepsi ulterior. Această concluzie a făcut ca poporul (român) să fie reticent şi precaut cînd întreprinde ceva, căutînd să-şi asigure în prealabil probele juridice justificative.

II. Corectaţi abaterile de la normele limbii literare din textul de mai jos:
Opiniind că, la examenele din acest an, testele de cunoştinte trebuie să înlocuiască într-un procent de 60 % vechile tipuri de subiecte, interlocutorul nostru a declarat: „În conceptul

nostru, absolvenţii de bacalaureat pot fi capabili să rezolve asemenea teste."

Opinînd că, la examenele din acest an, testele de cunoştinţe trebuie să înlocuiască într-o proporţie de 60 % vechile tipuri de subiecte, interlocutorul nostru a declarat: „În concepţia noastră, absolvenţii cu bacalaureat sînt capabili să rezolve asemenea teste".

III. Titlul de mai jos (în articol este vorba de o firmă de import-export) vi se pare bine sau rău construit? Argumentaţi-vă răspunsul.

Firma domnului Popescu infirmă.

Dacă articolul este critic, titlul este bine construit, realizînd un joc de cuvinte ironic *firmă-infirmă*, în cuprinsul articolului putîndu-se face şi paralelismul *importă-infirmă*, cu potenţial expresiv evident.

UNIVERSITATEA BUCUREŞTI, TEOLOGIE-LITERE, 1992

1. Analiza sintactică a frazei: propoziţiile, felul lor şi elementele de legătură.

Notarul *se mişcă* 1/ (şi) *turnă* hotărît în pahare păstrînd pe chip acea expresie gravă a unuia mai în vîrstă, 2/ (**care**) 3/ (deşi) *îşi dă seama* 4/ (că) **spusele** celuilalt *sînt împrumutate* din cărţi, 5/ *vede* 3/ (că) *nu e mai puţin adevărat* 6/ (că) aceste **cărţi** *i-au vrăjit* mintea 7/ (şi) *i-au pregătit-o* 8/ (fie) *(să) gîndească* cu totul deosebit de cei din jur, 9/ (fie) *(să) primească* de la unul din ei o gîndire nouă, apropiată de soarta lui de om tînăr, 10/ (în faţa căruia) *stăteau* deschise atîtea **drumuri**. 11/

(M.Preda, *Moromeţii*)

1. *Notarul se mişcă* = propoziţie principală
2. *şi turnă hotărît în pahare păstrînd pe chip acea expresie gravă a unuia mai în vîrstă* = propoziţie principală coordonată cu P 1 prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 3;

Scanned with OKEN Scanner

2. *care vede* = propoziţie subordonată atributivă faţă de pronumele *unuia* din P 2, introdusă prin pronumele relativ *care*, regentă pentru P 4 şi P 6;
4. *deşi îşi dă seama* = propoziţie subordonată circumstanţială concesivă faţă de P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *deşi*, regentă pentru P 5;
5. *că spusele celuilalt sînt împrumutate din cărţi* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de locuţiunea verbală *a-şi da seama* din P 4, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*;
6. *că nu e mai puţin adevărat* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *vede* din P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, regentă pentru P 7 şi P 8;
7. *că aceste cărţi i-au vrăjit mintea* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de expresia verbală impersonală *nu e mai puţin adevărat* din P 6, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*;
8. *şi i-au pregătit-o* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de P 6, coordonată cu P 7 prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 9 şi P 10;
9 *fie să gîndească cu totul deosebit de cei din jur* = propoziţie subordonată circumstanţială de scop faţă de P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*;
10. *fie să primească de la unul din ei o gîndire nouă, apropiată de soarta lui de om tînăr* = propoziţie subordonată circumstanţială de scop (sau finală) faţă de P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, coordonată cu P 9 prin conjuncţia disjunctivă repetată *fie...fie*, regentă pentru P 11;
11. *în faţa căruia stăteau deschise atîtea drumuri* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *om* din P 10, introdusă prin pronumele relativ *care* în G precedat de locuţiune prepoziţională *în faţa*;

2.Analiza sintactică şi morfologică a cuvintelor subliniate în text.

- *fie...fie* = conjuncţie coordonatoare disjunctivă repetată, fără funcţie sintactică în propoziţie, leagă două propoziţii subordonate circumstanţiale de scop sau finale
- *să primească* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea a IV-a, diateza activă, tranzitiv, conjunctiv prezent, persoana a III-a, singular

Scanned with OKEN Scanner

- *de la unul* = complement indirect exprimat prin pronume nehotărît simplu, masculin, singular, acuzativ, precedat de prepoziţia compusă *de la*
- *din el* = atribut pronominal prepoziţional exprimat prin pronume personal, formă accentuată, persoana a III-a plural, masculin, acuzativ precedat de prepoziţia simplă *din*
- *o gîndire* = complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ, articulat cu articolul nehotărît proclitic *o*
- *nouă* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, feminin, singular, acuzativ, gradul pozitiv
- *apropiată* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii provenit din verb la participiu, feminin, singular, acuzativ
- *de soarta* = complement indirect exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ precedat de prepoziţia simplă *de*, articulat cu articolul hotărît enclitic *-a*
- *lui* = atribut pronominal genitival exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, singular, genitiv
-*de om* = atribut substantival prepoziţional exprimat prin substantiv comun, simplu, masculin, singular, acuzativ, precedat de prepoziţia simplă *de*, nearticulat
- *tînăr* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, masculin, singular, acuzativ, gradul pozitiv
- *în faţa căruia* = complement circumstanţial de loc exprimat prin pronume relativ simplu, substituie substantivul *om*: masculin, singular, genitiv precedat de locuţiunea prepoziţională *în faţa*, în frază are rol de element de relaţie subordonator care introduce o atributivă
- *stăteau* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, intranzitiv, indicativ imperfect, persoana a III-a, plural.
- *deschise* = complement de mod (sau element predicativ suplimentar după *Gramatica Academiei*), exprimat prin verb nepersonal, conjugarea a III-a, modul participiu cu formă adjectivală: neutru, plural, nominativ.
- *drumuri* = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, neutru, plural, nominativ, nearticulat.

Scanned with OKEN Scanner

3. Formaţi derivate (cu sufixe şi prefixe) de la cuvintele: *scoală, piatră, a vedea*

scoală	*piatră*	*(a) vedea*
şcolar adj.	*pietricică*	*văzut*
subst.	*pietricea*	*nevăzut*
extraşcolar,-ă	*pietroi*	*vedere*
preşcolar adj.	*(a) pietrui*	*a revedea*
subst.	*pietruit,-ă*	*revăzut*
neşcolar	*nepietruit,-ă*	*revedere*
şcoliţă	*pietruire*	*(a) prevedea*
(a) şcoli	*pietrar*	*văzător*
şcolit	*pietros,-oasă*	*nevăzător*
şcolăresc,-ească	*(a) pietrifica*	*prevăzător*
şcolăreşte	*pietrificat,-ă*	*clarvăzător*
	pietrificare	

UNIVERSITATEA BUCUREŞTI, COLEGIU, 1992

1. Faceţi *analiza frazei*, arătînd felul porpoziţiilor şi raporturile dintre ele.

Tata *n-a vrut* 1/ *(să)-mi spună*, 2/ *a rămas mut şi mîhnit* 3/ (că) nici **fiul** său *nu se deosebeşte* de ceilalţi oameni, 4/ *nu-şi dă seama* 5/ (**ce**) *e* cu el 6/ (şi) *(cine) e*, 7/ (şi) (că) *trebuie* 8/ (ca) şi ceilalţi **fii** ai săi mai mari 9/, (**care**) *fugiseră* de-acasă, 10/ *(să) străbată* un întreg drum al greşelii, 9/ (ca *să*) *înţeleagă* un lucru 11/ (pe care) de fapt cu mintea îl şi *ştia*. 12/

(Marin Preda, *Marele singuratic*)

1. *tata n-a vrut* = propoziţie principală, regentă pentru P 2; enunţiativă propriu-zisă, simplă, negativă.
2. *să-mi spună* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *a vrea* din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*; enunţiativă potenţială - considerată şi propriu-zisă, dezvoltată, afirmativă.
3. *a rămas mut şi mîhnit* = propoziţie principală, coordonată cu P 1 prin juxtapunere, regentă pentru P 4, P 5 şi P 8 enunţiativă propriu-zisă, simplă, afirmativă.
4. *că nici fiul său nu se deosebeşte de ceilalţi oameni* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de adjectivul *mîhnit* din P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*; enunţiativă propriu-zisă, dezvoltată, negativă.

Scanned with OKEN Scanner

5. *nu-şi dă seama* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de P 3, coordonată prin juxtapunere cu P 4, regentă pentru P 6 şi P 7; enunţiativă propriu-zisă, simplă, negativă.
6. *ce e cu el* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de locuţiunea verbală intranzitivă *a-şi da seama* din P 5, introdusă prin pronumele relativ *ce*; enunţiativă propriu-zisă, dezvoltată, afirmativă.
7. *şi cine e* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de P 5, introdusă prin pronumele relativ *cine*, coordonată cu P 6 prin conjuncţia copulativă *şi*; enunţiativă propriu-zisă, simplă, afirmativă.
8. *şi că trebuie* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, în raport de coordonare cu P 5 prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 9; enunţiativă propriu-zisă, simplă, afirmativă.
9. *ca şi ceilalţi fii ai săi, să străbată un întreg drum al greşelii* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *trebuie* din P 8, introdusă prin conjuncţia subordonată *să*, regentă pentru P 10 şi P 11; enunţiativă propriu-zisă, dezvoltată, afirmativă.
10. *care fugiseră de-acasă* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *fii* din P 9, introdusă prin pronumele relativ *care*; enunţiativă propriu-zisă, dezvoltată, afirmativă.
11. *ca să înţeleagă un lucru* = propoziţie subordonată circumstanţială de scop faţă de P 9, introdusă prin conjuncţia subordonatoare compusă *ca să*, regentă pentru P 12; enunţiativă propriu-zisă, dezvoltată, afirmativă.
12. *pe care de fapt cu mintea îl şi ştia* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *lucru* din P 11, introdusă prin pronumele relativ *care* precedat de prepoziţie; enunţiativă propriu-zisă, dezvoltată, afirmativă.

2. *Analizaţi sintactic şi morfologic pronumele şi adjectivele pronominale din text*
- *mi* = complement indirect, exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana I, singular, dativ;
- *său* = adjectiv pronominal posesiv, substituie un posesor de persoana a III-a, are formă acordată cu substantivul *fiul*: masculin, singular, nominativ;
- *se* (deosebeşte) = pronume reflexiv, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, acuzativ - morfem al diatezei reflexive, considerat şi complement direct;
- *ceilalţi* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal

demonstrativ de depărtare compus, masculin, plural, acuzativ;
- (nu)-*şi* (dă seama) = pronume reflexiv, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, dativ, morfem al diatezei reflexive, fără funcţie sintactică;
- *ce* = subiect al verbului impersonal *e* „se întîmplă", exprimat prin pronume relativ simplu, invariabil, nominativ, în frază este element de relaţie subordonator care introduce o CI;
- *cu el* = complement indirect exprimat prin pronume personal, formă accentuată, persoana a III-a, singular, masculin, acuzativ precedat de prepoziţia simplă *cu*;
- *cine* = nume predicativ - care împreună cu verbul copulativ *e* formează predicatul nominal -, exprimat prin pronume relativ simplu, nominativ, în frază este element de relaţie subordonator, introduce o CI;
- *ceilalţi* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare compus, masculin, plural, acuzativ;
- *ai săi* = adjectiv pronominal posesiv, ţine locul unui posesor de persoana a III-a, singular, are formă acordată cu substantivul *fii*: masculin, plural, acuzativ;
- *care* = subiect exprimat prin pronume relativ simplu, substituie substantivul *fii*: masculin, plural, nominativ, în frază este element de relaţie subordonator care introduc o AT;
- *pe care* = complement direct - reluat prin forma neaccentuată a pronumelui personal *îl* -, exprimat prin pronume relativ simplu, ţine locul substantivului *lucru*: neutru, singular, acuzativ precedat de prepoziţia simplă *pe*, în frază este element de relaţie subordonator care introduce o atributivă;
- *îl* = complement direct - care reia complementul direct *pe care,* exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, neutru, acuzativ.

3. Faceţi *derivate de la cuvintele om, casă, a şti.*
Arătaţi modul în care le-aţi derivat.

Om

omuşor = *om* + suf. *-uşor*
omuleţ = *om* + suf. *-uleţ*
omenesc = *oameni* + suf. *-esc*
omenire = *oameni* + suf. *-re*
omoi = *om* + suf. *-oi*
supraomenesc = prefixul *supra* + *omenesc*
neom = prefixul *ne* + *om*

Scanned with OKEN Scanner

casă

căsuţă = *casă* + suf. *-uţă*
căsoaie = *casă* + suf. *-oaie*
căsean = *casă* + suf. *-ean*
casnic = *casă* + suf. *-nic*
căsnicie = *casnic* + suf. *-ie*
căscioară = *căsuţă* + suf. *ioară*

a şti

ştire = a *şti* + suf. *re*
neştiut = pref. *ne-* + *ştiut*
ştiutor = *şti* + suf. *tor*
neştiutor = pref. *ne-* + *ştiutor*
ştiinţă = *şti* + suf. *inţă*
neştiinţă = pref. *ne* + *ştiinţă*
înştiinţă = pref. *în* + *ştiinţă* + suf. *-a*

UNIVERSITATEA BUCUREŞTI, FACULTATEA DE DREPT, 1992

I. Să se identifice şi să se rescrie integral numai propoziţia sau propoziţiile principale din următorul text:

„O, dacă geniul ce scoase / Ca din adîncul unei mări
Din fundul inimii zdrobite / Comoara asta de cîntări
Nu te-ar fi ars zvîcnindu-ţi tîmpla / De flăcările-năbuşite
Ce-ţi luminau ale gîndirii / Împărăţii neţărmurite
Şi, de-ar fi fost lăsat prin lume / Să treci ca orice om de rînd,
Ce lesne-ai fi pus frîu durerii ? Şi răzvrătitului tău gînd"
(Al.Vlahuţă)

II.1. Să se facă analiza sintactică a frazei care urmează, rescriindu-se fiecare propoziţie şi arătîndu-se felul ei (schema nu este necesară);

2. Să se analizeze exclusiv din punctul de vedere al sintaxei propoziţiei cele două segmente subliniate;

3. Să se identifice derivatele care există în acelaşi text şi să se explice mecanismul lor de formare:

„Mare minunăţie-i *să-şi puie cineva obrăjorul* pentru unul ca tine şi să te hrănească *ca pe un trîntor*" (După Ion Creangă).

Scanned with OKEN Scanner

III. Să se indice funcţia sintactică a pronumelui relativ-interogativ *care* din următoarele contexte:
1. „Vino-n codru la izvorul *care* tremură pe prund (M.Eminescu)
2. Scrie-mi şi mie *care* este noul tău număr de telefon;
3. Există oameni *a căror* experienţă de viaţă este foarte bogată;
5. Ultimul film *pe care* l-am văzut m-a impresionat profund;
6. Am cunoscut pe omul *căruia* m-ai recomandat atît de călduros.

IV. Să se indice prin sinonime lexicale sau frazeologice (aşadar prin simple cuvinte sau prin combinaţii stabile de cuvinte) sensurile verbului predicativ *a fi* din următoarele contexte:
1. În lumea asta *sînt* femei cu ochi ce izvorăsc scîntei (M.Eminescu)
2. De două luni de zile *este* în concediu medical;
3. În Piaţa Romană *a fost* un accident care s-a soldat cu doi morţi;
4. Mîine *va fi* un an de la căsătoria lor civilă;
5. Tu *eşti* din Constanţa, iar el *este* din Bucureşti;
6. Orice oră de curs *este* de 50 de minute;
7. Anul trecut *a fost* la Paris cu propria-i maşină;
8. Cît *este* un kilogram şi jumătate de banane?;
9. Pe unde *aţi fost* de dimineaţă şi pînă acum?;
10. Ce *e* cînd ţi se zbate ochiul stîng?;
11. Tot ce ţi-am spus *era* pe la 1400;
12. Cît *vor fi* lumea şi pămîntul, vor exista şi oameni nefericiţi.

V. Să se rescrie următorul text, corectîndu-se toate greşelile pe care le conţine (indiferent de natura lor):
"Ori, dacă se are în vedere însăşi faptul că în această probă de extremă fineţă cîştigarea unui centimetru sau doi se obţin prin eforturi supra-omeneşti, atunci cei şase centimetri peste recordul mondial reprezintă un lucru extraordinar."

VI. Să se arate, prin rescriere, care sînt formele verbale corecte (şi deci potrivite) în următoarele contexte:
1. Justiţia nu poate *să absolve/să absolvească* pe autorul unei crime premeditate.
2. Populaţia de la oraşe *contractă/contractează* mai uşor maladiile infecţioase.
3. Foarte mulţi factori *concură/concurează* la realizarea unui ideal.
4. Astăzi oamenii *manifestă/manifestează* nestingherit pentru satisfacerea revendicărilor lor.
5. Literatura nu trebuie să *reflecte/reflecteze* foarte fidel realitatea.
6. În studiourile de la Hollywood *se toarnă/se turnează* un nou western.

Scanned with OKEN Scanner

VII. Rescrieţi următoarele versuri populare, corectînd greşelile de ortografie introduse în text şi adăugînd semnele de punctuaţie care lipsesc:

1. Cine a stîrnit cătăniia
Mîncaiar casa pustiia
Şi nevasta văduviia
Şi copii sărăcia

2. Murgule murguţul meu
Datumitea taicătu
Ca să-mi fii de ajutor
La nevoie şi la zor.

VIII. Rescieţi forma literară (corectă) din următoarele perechi: anticameră-antecameră, bleumarin-bleumaren, corabora-corobora,delicvent-delincvent, divident-dividend, escalada-excalada,decrepitudine-decreptitudine,desuetudine-desuetitudine, frusta-frustra, importuna-inoportuna, jurisconsult-juristconsult, muschetar-muşchetar, oprobiu-oprobriu, precept(e)-percept(e), propietate-proprietate, repercusiune-repercursiune, standard-ştandard, ştres-stres, spicher-şpicher, usufruct-uzufruct, vindicativ-vindecativ.

IX. Să se indice cîte un singur sinonim neologic pentru următoarele adjective din fondul vechi al limbii:

adînc, beţiv, caraghios, cinstit, ciudat, deştept, făţarnic, îngîmfat, lacom, inolipsitor, obraznic, răutăcios, trist, veşnic, vinovat, zadarnic şi zgîrcit.

X. Indicaţi, prin rescriere, care este paronimul potrivit în următoarele contexte:

1. Primind o asemenea veste, împăratul a dat imediat *sfoară/sfară* în ţară.
2. Alegerea făcută a fost absolut *arbitrară/arbitrală.*
3. Reuniunile *familiale/familiare* sînt pentru mulţi dintre noi o plăcere.
4. Industria noastră *carbonieră/carboniferă* este în regres.
5. Zăcămintele *petroliere/petrolifere* sînt o importantă bogăţie naţională.
6. Primirea care i s-a făcut a fost destul de *glacială/glaciară.*
7. Domnitorii noştri îi *investeau/învesteau* pe boieri cu diverse funcţii.
8. Şederea într-o staţiune balneară e *temporară/temporală.*
9. Acolo...sînt ruinele încă *inveterate/învederaie* ale anticei cetăţi . (Al. Odobescu)
10. Am fost şi voi fi totdeauna contra nepotismului...o bubă *inveterată/învederată* a societăţii noastre. (I.L.Caragiale)

Scanned with OKEN Scanner

REZOLVARE

I. Să se identifice şi să se rescrie integral numai porpoziţia sau propoziţiile principale:

O,...ce lesne-ai fi pus frîu durerii şi răzvrătitului tău gînd = propoziţie principală.

II. 1. Analiza sintactică a frazei:

Mare *minunăţie-i* 1/ *(să)-şi puie* **cineva** *obrăjorul* pentru unul ca tine 2/ (şi)(*să*) te *hrănească* ca pe un trîntor. 3/

1. *mare minunăţie-i* = propoziţie principală, regentă pentru P 2 şi P 3; enunţiativă propriu-zisă exclamativă, afirmativă, dezvoltată.

2. *să-şi puie cineva obrăjorul pentru unul ca tine* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare să enunţiativă potenţială - considerată şi propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.

3. *şi să te hrănească ca pe un trîntor* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, coordonată cu P 2 prin conjuncţia copulativă *şi*; enunţiativă potenţială - sau propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.

II. 2. *Analiza sintactică a celor două segmente subliniate*

să-şi puie obrăjorul = predicat verbal exprimat prin locuţiune verbală, cu verbul verbal *a-şi pune*, conjugarea a III-a, diateza reflexivă - cu formele reflexiv *şi* formă neaccentuată, în D posesiv-, tranzitiv prezent, persoana a III-a, singular.

cineva = subiect exprimat prin pronume nehotărît compus, N.

ca pe un trîntor = complement circumstanţial de mod comparativ, exprimat prin substantiv comun, simplu, masculin, singular, acuzativ *ca*, articulat cu articolul nehotărît proclitic *un*.

II.3. *Derivatele din text şi mecanismul lor de formare*:

minunăţie = substantiv derivat, format din *minunat*, adjectiv + sufixul substantival abstract *-ie*;

obrăjor = substantiv derivat, format din substantivul *obraz* + sufixul diminutival *-ior*.

III. Funcţia sintactică a pronumelui relativ-interogativ *care*:

1. *care* = subiect
2. *care* = nume predicativ (al predicatului nominal *care este*)
3. *care* =atribut adjectival exprimat prin adjectiv interogativ
4. *a căror* = atribut pronominal genitival
5. *pe care* = complement direct
6. *căruia* = complement indirect

Scanned with OKEN Scanner

IV. Sinonime lexicale sau frazeologice pentru sensurile verbului predicativ *a fi*:

1. În lumea asat *sînt* femei...(*sînt* = „*există*“)
2. ...*este* în concediu... (*este* = „*se află*“)
3. ...*a fost* un accident... (*a fost* = „*a avut loc*“, „*s-a produs*“)
4. Mîine *va fi* un an de la... (*va fi* = „*se va împlini*“)
5. Tu *eşti* din Constanţa... (*eşti* = „*eşti de loc*“)
6. Orice oră de curs *este* de 50 de minute.(*este* = „*durează*“)
7. Anul trecut *a fost* la Paris...(*a fost* = „*s-a dus*“)
8. Cît *este* un kg... (*este* = „*costă*“)
9. Pe unde *aţi fost* de dimineaţă şi pînă acum?
(*aţi fost* = *v-aţi plimbat*“, „*ati colindat*“)
10. Ce *e* cînd ţi se zbate ochiul stîng?
(*e* = „*semnifică*“)
11. ...*era* pe la 1400. (*era* = „*se întîmpla*“)
12. Cît *vor fi* lumea şi pămîntul...
(*vor fi* = „*va dăinui*“, „*va dura*“)

V. Rescrierea textului - cu corectarea greşelilor:

„*Or*, dacă se are în vedere *însuşi* faptul că în această probă de extremă *fineţe* cîştigarea unui centimetru sau *a doi se obţine* prin eforturi *supraomeneşti*, atunci cei şase centimetri peste recordul mondial reprezintă un lucru extraordinar“.

VI. Rescrierea formelor verbale potrivite

1. Justiţia nu poate *să absolve* pe autorul...
2. Populaţia de la oraşe *contractează* mai uşor maladiile.
3. Foarte mulţi factori *concură* la realizarea...
4. Astăzi oamenii *manifestează* nestingheriţi pentru...
5. Literatura nu trebuie *să reflecte* foarte fidel realitatea.
6. În studiourile de la Hollywood *se turnează*...

VII. Rescrierea versurilor populare corectate:

1. *Cine-a* stîrnit *cătănia*
Mînca-i-ar casa *pustia*
Şi nevasta *văduvia*
Şi *copiii sărăcia*.

2. Murgule, murguţul meu,
Datu-mi-te-a taică-tău
Ca să-mi fii de ajutor
La nevoie şi la zor.

Scanned with OKEN Scanner

VIII. Rescrierea formelor literare corecte din perechile:
anticameră, bleumarin, corobora
delincvent, dividend, escalada,
decrepitudine, desuetudine, frustra
inoportuna, jurisconsult, muşchetar
oprobriu, precept(e), proprietate
repercusiune, standard, stres
spicher, uzufruct, vindicativ

IX. Sinonime neologice pentru adjective din fondul vechi:

adînc = *profund*	deştept = *inteligent*
beţiv = *alcoolic*	făţărnic = *ipocrit*
caraghios = *ridicol*	îngîmfat = *infatuat*
cinstit = *onest*	lacom = *avid*
ciudat = *bizar*	molipsitor = *contagios*
obraznic = *insolent*	vinovat = *culpabil*
răutăcios = *maliţios*	zadarnic = *inutil*
trist = *melancolic*	zgîrcit = *avar*
veşnic = *etérn*	

X. Paronimul potrivit în contextele:
1...împăratul a dat imediat *sfară/sfoară* în ţară.
2. Alegerea a fost absolut *arbitrară*.
3. Reuniunile *familiale* sînt ...o plăcere.
4. Industria noastră *carbonieră* este în regres.
5. Zăcămintele *petrolifere* sînt o importantă bogăţie...
6. Primire făcută a fost *glacială*.
7. Domnitorii noştri îi *învesteau* pe boieri cu diverse funcţii.
8. Şederea într-o staţiune balneară e *temporară*.
9. Acolo sînt ruinele încă *învederate* ale anticei cetăţi.
10. ...contra nepotismului,...o bubă *inveterată* a societăţii noastre.

ACADEMIA NAŢIONALĂ DE EDUCAŢIE FIZICĂ ŞI SPORT, 1992

I.a) - delimitarea propoziţiilor şi precizarea felului lor:

Mai *ţin minte* 1/ (că) *i-am dat* o bucată de plăcintă, 2/ (că) *l-am bătut*, 3/ (fiindcă) *nu voia* 4/ (*să*)-mi *lase* cimpoiul 5/ (şi) (că) *era băiat* bun 6/ (căci) *nu s-a supărat*. 7/

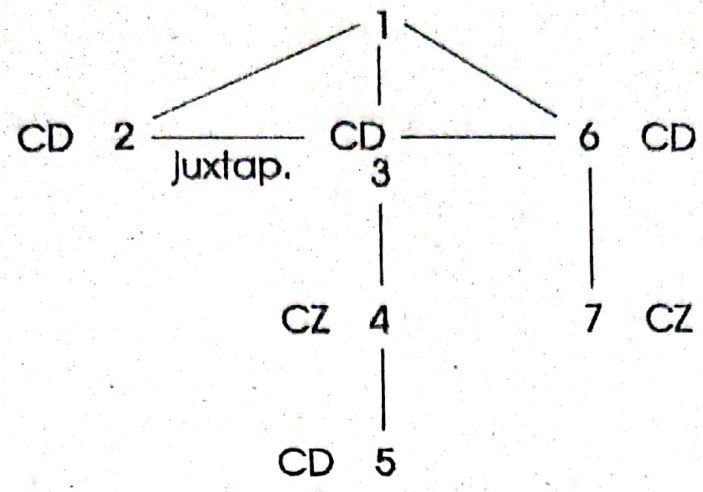

I.b. *Analiza sintactică şi morfologică a cuvintelor subliniate*

i = complement indirect exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, masculin, dativ;

am dat = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea I, diateza activă, tranzitiv, indicativ, perfectul compus, persoana I, singular

o bucată = complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ, articulat cu articolul nehotărît proclitic *o*

de plăcintă = atribut substantival prepoziţional exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ precedat de prepoziţia simplă *de*, nearticulat

II. Formaţi familia lexicală a cuvîntului *om*:

omuleţ	*supraomenesc, -ească*
omuşor	*omenos,-oasă*
(a) omeni	*omenesc,-ească*
omenire	
neom	
omoi	

III. Alcătuiţi propoziţii cu următoarele cuvinte:

stradă: „*Strada noastră* e *stradă* liniştită."
estradă: „În faţa sălii au montat o *estradă*."
a enerva: „Pe mine *nu* mă *enervează* zgomotele străzii."
a inerva: „Musculatura corpului omenesc este *inervată* de o reţea nervoasă specială."
a releva: „Analiza a *relevat* mai multe aspecte interesante."
a revela: „Cheia problemei i-a fost *revelată* în vis."
funcţional: „Structural se prezintă convenabil, *funcţional* însă n-a convins."
funcţionar: „Bunicul a fost *funcţionar* la un minister."

Scanned with OKEN Scanner

IV. Folosiţi în propoziţii următoarele cuvinte:
odată (adverb): Am plecat *odată* în munţi
o dată (subst.) 1 Decembrie este *o dată* plină de semnificaţii
(numeral-adverbial): Am fost doar *o dată* în Franţa.
sau (conjuncţie disjunctivă): Vom merge la munte *sau* la mare.
s-au (pron. reflexiv + verb auxiliar): Ei *s-au* speriat.
mai (adverb de mod): *Mai* stai?
m-ai (pron. personal + verb auxiliar) Nu *m-ai* aşteptat.
dune (subst.): În multe ţări sînt *dune* de nisip.
du-ne (verb imperativ + propnume personal): *Du-ne* mai repede!

ACADEMIA DE POLIŢIE, SERIA A, 1992

Cerinţe:
1.a) subliniaţi predicatele şi indicaţi felul lor:
b) despărţiţi textul în propoziţii şi precizaţi felul acestora;

Nu ştiu 1/ **alţii** *(cum) sînt*, 2/ (dar) eu, 3/ (cînd) *mă gîndesc* la locul naşterii mele, la casa părintească din Humuleşti, la stîlpul hornului 4/ (unde) *lega* **mama** o şfară cu motocei la capăt, 5/ (de) *crăpau* **mîţele** jucîndu-se cu ei, 6/ la prichiciul vetrei cel humuit 4/ (de care) *mă ţineam* 7/ (cînd) *începusem* a merge copăcel, 8/ la cuptiorul 4/ (pe care) *mă ascundeam*, 9/ (cînd) *ne, jucam* **noi**, băieţii, de-a mijoarca, 10/ şi la alte jocuri şi jucării pline de hazul şi farmecul copilăresc, 4/ parcă-mi *saltă* şi acum inima de bucurie. 3/
(Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

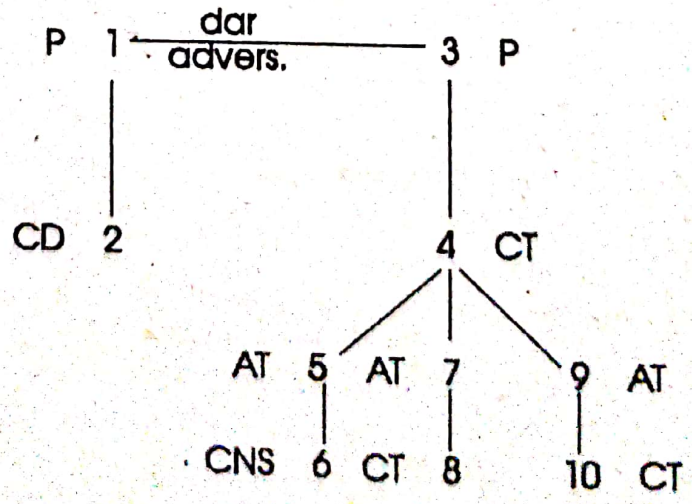

Nu ştiu = predicat verbal
cum sînt = predicat nominal
mă gîndesc = predicat verbal
lega = predicat verbal
crăpau = predicat verbal
ţineam = predicat verbal
începusem = predicat verbal
mă ascundeam = predicat verbal
ne jucam = predicat verbal
saltă = predicat verbal

1.c. Alcătuiţi enunţuri în care adverbul relativ *unde* să introducă alte patru feluri de propoziţii subordonate, diferite faţă de cea din text; menţionaţi felul fiecăreia;
Nu se ştie 1/ (unde) *vom merge.* 2/ (1=P, 2=SB)
Întrebarea *este* 1/ (unde) mi-*am pus* caietul. 2/ (1=P, 2=PR)
Habr nu am 1/ (unde) *s-a dus.* 2/ (1=P, 2=CI)
A plecat 1/ (unde) *a fost trimis.* 2/ (1=P, 2=CL)

1.d. Dezvoltaţi într-o propoziţie subordonată corespunzătoare, partea de propoziţie din text, încadrată în chenar.
naşterii = atribut substantival genitival
...mă gîndesc la locul/ (unde) *m-am născut/*
unde m-am născut = propoziţie subordonată atributivă

I.e. *Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate*
alţii = subiect exprimat prin pronume nehotărît, masculin, plural, nominativ.
mă gîndesc = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea a IV-a, diateza reflexivă, cu pronumele reflexiv *se*, formă neaccentuată în Ac., intranzitiv, indicativ prezent, persoana I, singular.
de bucurie = complement circumstanţial de cauză exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ, precedat de prepoziţia simplă *de*, nearticulat.

2. Identificaţi patru figuri de stil în următoarele versuri:
„Pe cînd oastea se aşează, iată soarele apune,
Voind creştetele nalte ale ţării să-ncunune
Cu un nimb de biruinţă; fulger lung încremenit
Mărgineşte munţii negri în întregul asfinţit.
Pîn'ce izvorăsc din veacuri stele una cîte una
Şi din neguri, dintre codri, tremurînd s-arată Luna:
Doamna mărilor şi-a nopţii varsă linişte şi somn."
(M.Eminescu - *Scrisoarea III*)
- *creştete* = metaforă
- *fulger* = hiperbolă, metaforă
- *încremenit* = epitet
- *doamna mărilor şi-a nopţii* = personificare, metaforă

Scanned with OKEN Scanner

3. Construiţi patru enunţuri care să ilustreze caracterul polisemantic al verbului „*a ţine*"; precizaţi sensul acestuia în fiecare enunţ.

a) „a conduce, a stăpîni" *Ţine* bine frînele ţării.
b) „a lua, a primi" *Ţine* pachetul acesta şi du-l în clasă.
c) „a cuprinde" Butoiul acesta *ţine* o sută de litri.
d) „a fi mîndru" *Se ţine* cu nasul pe sus

4. Despărţiţi în silabe următoarele cuvinte:

conjuncţie = con-junc-ţi-e
dezechilibru = dez-e-chi-li-bru
ineficacitate = in-e-fi-ca-ci-ta-te
inerent = i-ne-rent
somptuos = somp-tu-os
sublinia = sub-li-ni-a

5. Explicaţi folosirea semnelor de punctuaţie şi de ortografie în textul de mai jos:

"-Moş Luca, de te-a întreba cineva...de ce trag caii aşa de greu, să-i spui că aduci nişte drobi de sare de la Ocnă şi las'dacă nu te-a crede fiecare!..."

(Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

a) („) = *ghilimelele* sau semnele citării, semn de punctuaţie care marchează re[producere exactă a unui text;
b) (-) =*linia de dialog*, semn de punctuaţie, marchează începutul vorbirii unei persoane dintr-un dialog;
c) (,) =*virgula*, semn de punctuaţie, marchează pauza dintre un substantiv în vocativ şi restul propoziţiei;
d) (te-a) =*cratima*, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte;
e) (...) =*punctele de suspensie*, semn de punctuaţie, marchează întreruperea şirului vorbirii;
f) (,) =*virgula*, semn de punctuaţie, marchează pauza dintre o subordonată circumstanţială condiţională şi regenta care urmează;
g) (să-i) =*cratima*, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte;
h) (') =*apostroful*, semn ortografic, marchează lipsa accidentală din vorbire a sunetului *-ă*;
i) (te-a) =*cratima*, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte;
j) (!) =*semnul exclamării*, semn de punctuaţie, marchează intonaţia exclamativă a unei fraze.
k) (...) =*punctele de suspensie*, semn de punctuaţie, marchează întreruperea şirului vorbirii.

Scanned with OKEN Scanner

6. Alcătuiţi, în cca o jumătate de pagină, o *scrisoare* de mulţumire, respectînd cerinţele acestui tip de compunere.
Cerinţe:

- Locul şi data
- Formula de adresare
- Folosirea virgulei după formulă
- Respectarea celor trei părţi ale conţinutului (introducere, cuprins, încheiere)
- Adecvarea conţinutului în raport cu destinatarul
- Folosirea unui limbaj care să fie şi protocolar, dar să marcheze respectul, recunoştinţa, apropierea sufletească faţă de destinatar)
- Formula de încheiere, inclusiv semnătura.

ACADEMIA DE POLIŢIE
SERIA B, 1992

(Dacă) *am reuşit* 1/ *(să) dau* ceva valabil neamului meu, 2/ apoi 3/ toate laudele, 4/ (pe care) le *primesc* cu recunoştinţă, 5/ *vreau* 3/ *(să)* le *întorc* umiliţilor şi ofensaţilor vieţii, acelora, 4/ (care) *s-au petrecut* ca frunzele şi florile anotimpurilor 6/ (şi) care) mi-*au transmis* depozitul lor, 7/ (ca *să*)-l *pun* în faţă lumii nouă, mărturie pentru nedreptatea imensă 8/ (pe care) *au suferit-o*. 9/
(M.Sadoveanu)

1.a. Subliniaţi predicatele şi indicaţi felul lor:
am reuşit = predicat verbal
să dau = predicat verbal
primesc = predicat verbal
vreau = predicat verbal
să întorc = predicat verbal
s-au petrecut = predicat verbal
au transmis = predicat verbal
să pun = predicat verbal
au suferit = predicat verbal

Scanned with OKEN Scanner

1.b. Despărţiţi textul în propoziţii şi precizaţi felul acestora.

1. CZ (3)
2. CD (1)
3. P
4. CD (3)
5. AT (4)
6. AT (4)
7. AT (4) > şi
8. CS (7)
9. AT (8)

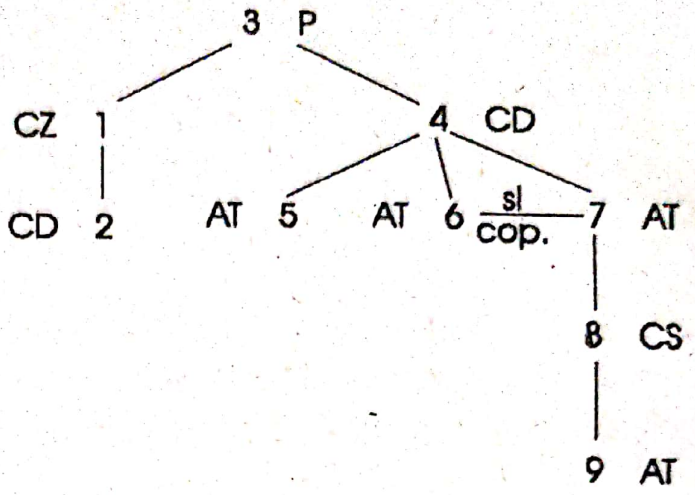

1.c. Dezvoltaţi, într-o propoziţie subordonată corespunzătoare, partea de propoziţie din text încadrată în chenar.
valabil = *atribut* adjectival, care poate fi transformat în *atributivă*

ceva/*care este valabil* neamului meu/pentru neamul meu.

1.d. Construiţi enunţuri în care să existe alte patru feluri de propoziţii subordonate, diferite faţă de cea din text, introduse prin conjuncţia *să*; menţionaţi felul fiecărei subordonate:

Este foarte greu 1/ *(să) iei* notă mare. 2/ (1=P, 2=SB)
Problema *este* 1/ *(să) iei* notă mare. 2/ (1=P, 2=PR)
Mă gîndesc 1/ *(să) plec* mai repede. 2/ (1=P, 2=CI)
(Să) am timp, 1/ *aş citi* mereu. 2/ (1=COND., 2=P)

1.e. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate.
ceva = complement direct exprimat prin pronume nehotărît compus, acuzativ.
pe care = complement direct - reluat prin forma neaccentuată de Ac., a pronumelui personal *le* -, exprimat prin pronume relativ simplu, ţine locul substantivului *laude*: feminin, plural, acuzativ, precedat de prepoziţia *pe*; în frază este element de relaţie subordonator care introduce o atributivă.
în faţă lumii = complement circumstanţial de loc exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, genitiv precedat de locuţiunea prepoziţională *în faţa*, articulat cu articolul hotărît enclitic *-i*.

Scanned with OKEN Scanner

1.f. Construiţi trei enunţuri în care verbul *a petrece* să aibă alte sensuri decît cele din text.

- „a trăi" El *şi-a petrecut* viaţă în chinuri.
- „a se distra" El *a petrecut* tot timpul.
- „a se întîmpla" Acolo *s-au petrecut* multe.
- „a însoţi" Ei *l-au petrecut* pînă la gară.

1.g. Indicaţi două sinonime care ar putea înlocui, în text, cuvîntul *imensă*.

enorm, fantastic, formidabil, teribil, colosal.

2. Alcătuiţi enunţuri în care substantivul *ţară* să aibă, pe rînd, funcţiile sintactice de:

- *subiect*: *Ţara* mea este frumoasă.
- *nume predicativ*: România va deveni *o ţară* dezvoltată.
- *complement direct*: Să ne iubim *ţara*!
- *complement indirect*: Au dat *ţării* suprema jertfă.

3. Ilustraţi, prin trei enunţuri, valoarea gramaticală diferită a cuvîntului *greu* (substantiv, adjectiv, adverb)

- substantiv: *Greul* de-abia începe.
- adjectiv: Acesta este un obiect *greu*.
- adverb: Este *greu* să prevezi viitorul.

4. Identificaţi trei figuri de stil diferite în versurile următoare:

„Şi gonind biruitoare tot veneau a ţării steaguri,/ ca potop ce prăpădeşte, ca o mare turburată-/ Peste-un ceas păgînătatea e ca pleava vînturată. / Acea grindin-oţelită înspre Dunăre o mînă,/ Iar în urma lor se-ntinde falnic armia română."

(M.Eminescu - *„Scrisoarea III"*)

steaguri = metonimie
ca potop = comparaţie
turburată = epitet
grindină = metaforă

5. Explicaţi folosirea semnelor de punctuaţie şi de ortografie din textul următor:

„-Da'tu ce mai spui, Batore sărace?
Şi calul, pipăind fînul cu buzele mari, groase, da din cap..."

(I.Agârbiceanu - *Fefeleaga*)

- („) = *ghilimelele* sau semnele citării, semn de punctuaţie, marchează reproducerea exactă a unui text.

Scanned with OKEN Scanner

- (-) = *linia de dialog*, semn de punctuaţie, marchează începutul vorbirii unei persoane dintr-un dialog.
- (') = *apostroful*, semn ortografic, marchează lipsa accidentală din vorbire a sunetului *r*.
- (?) = *semnul întrebării*, semn de punctuaţie, marchează intonaţia interogativă a unei porpoziţii.
- calul, pipăind..., da = cele două *virgule* marchează două pauze făcute prin introducerea grupului unui complement circumstanţial între subiectul şi predicatul propoziţiei.
- mari, groase = *virgula* marchează coordonarea dintre două atribute adjectivale
- ... = *punctele de suspensie*, semn de punctuaţie, marchează întreruperea textului.

Alcătuiţi, în cca o jumătate de pagină, o scrisoare cu caracter familial, respectînd cerinţele acestui tip de compunere.
Cerinţe:
- locul şi data
- formula de adresare
- virgula după formulă
- respectarea celor trei părţi ale conţinutului (introducere, cuprins, încheiere)
- folosirea unui limbaj adecvat relaţiilor familiale
- adecvarea conţinutului în raport cu destinatarul
- formula de încheiere, inclusiv semnătura.

UNIVERSITATEA „AL.I.CUZA" IAŞI, LITERE, 1992

I. Predicatul nominal şi propoziţia predicativă.

II.1. Să se delimiteze propoziţiile (rescriindu-se fiecare în parte), să se arate felul lor şi raporturile dintre ele, la subordonate indicîndu-se şi cuvîntul determinat:

- Domnilor, 1/ *continuă* **patronul**, 2/ **armele** *sînt* alături. 1/ (**Cine**) *vrea* 3/ (şi) **cine** *se pricepe* 4/ *(să) tragă* cu ele 5/ *se înarmează*, 6/ (**cine**) *nu 1*, 7/ *n-are rost* 8/ *(să) rişte*. 9/ **O armă** în buzunar *naşte* întrebarea legitimă: 10/ împotriva cui 12/ *vroiai* 11/ *(să) tragi* cu ea? 12/

Mitraliera 13/ (**care**) *trăsese* prin apropiere 14/ *făcuse* deodată 13/ *(să) fie abandonată* **credinţa** naivă 15/ (că) **evenimentele** 16/ (**care**) *au avut loc* în lume 17/ (şi) (**care**) *izbucneau* deodată şi aici 18/ *puteau* fi aranjate de alţii, 16/ (şi) ei, redactorii acestui ziar, 2 feriţi de vreo opţiune dramatică. 19/

(Marin Preda)

1 = vrea
2 = puteau fi

1. *Domnilor...armele sînt alături* = propoziţie principală independentă; enunţiativă propriu-zisă, exclamativă, afirmativă, dezvoltată;
2. *continuă patronul* = propoziţie principală incidentă; enunţiativă, propriu-zisă, afirmativă, simplă;
3. *cine vrea* = propoziţie subiectivă faţă de verbul *se înarmează* din P 6, introdusă prin pronumele relativ *cine*; enunţiativă, afirmativă, simplă;
4. *şi cine se pricepe* = propozitie subiectivă faţă de verbul *se înarmează* din P 6, introdusă prin pronumele relativ *cine*, coordonată cu P 3 prin conjuncţia copulativă *si*, regentă pentru P 5; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă;
5. *să tragă cu ele* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de verbul *se pricepe* din P 4, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*; enunţiativă potenţială - considerată şi propriu-zisă-, afirmativă, dezvoltată;
6. *se înarmează* = propoziţie principală, regentă pentru P 3 şi P 4;
7. *cine nu* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul *să rişte* din P 9, introdusă prin pronumele relativ *cine*; enunţiativă propriu-zisă, negativă, simplă - cu predicatul subînţeles;
8. *n-are rost* = propoziţie principală, regenta pentru P 9;
9. *să rişte* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de locuţiunea verbală *n-are rost* din P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 7; enunţiativă potenţială - sau propriu-zisă, afirmativă, simplă;
10. *O armă în buzunar naşte întrebarea legitimă* = propoziţie principală independentă; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;
11. *vroiai* = propoziţie principală, regentă pentru P 12, interogativă propriu-zisă, afirmativă, simplă;
12. *împotriva cui...să tragi cu ea* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *vroiai* din P 11, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*; enunţiativă potenţială - considerată şi propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;
13. *mitraliera... făcuse deodată* = propoziţie principală, regentă pentru P 14 şi P 15; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;
14. *care trăsese prin apropiere* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *mitraliera* din P 13, introdusă prin pronumele relativ *care*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă dezvoltată;

Scanned with OKEN Scanner

15. *să fie abandonată credinţa naivă* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul *făcuse* din P 13, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 16 şi P 19; enunţiativă potenţială - considerată şi propriu-zisă-, afirmativă, dezvoltată.
16. *că evenimentele nu puteau fi aranjate de alţii* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *credinţa* din P 15, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, regentă pentru P 17 şi P 18; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;
17. *care au avut loc în lume* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *evenimentele* din P 16, introdusă prin pronumele relativ *care*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;
18. *şi care izbucneau deodată şi aici* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *evenimentele* din P 16, introdusă prin pronumele relativ *care*, coordonată cu P 17 prin conjuncţia copulativă *şi*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;
19. *şi ei, redactorii acestui ziar, feriţi de vreo opţiune dramatică* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *credinţa* din P 15, coordonată cu P 16 prin conjuncţia copulativă *şi*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.

II.2. Să se analizeze sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:

cine = subiect exprimat prin pronume relativ simplu, nominativ, în frază introduce o subiectivă;

nu = adverb de mod negativ, fără funcţie sintactică; se subînţelege verbul *vrea*, cu care formează predicatul verbal, formă negativă;

împotriva cui = complement indirect exprimat prin pronume interogativ, genitiv precedat de prepoziţia *împotriva*;

să fie abandonată = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza pasivă, intranzitiv - la diateza activă *a abandona* este tranzitiv-,conjunctiv prezent, persoana a III-a singular;

care = subiect exprimat prin pronume relativ simplu, ţine locul substantivului *eveniment*: neutru, plural, nominativ, în frază introduce o atributivă;

au avut loc = predicat verbal exprimat prin locuţiune verbală cu verbul *a avea*: conjugarea a II-a, diateza activă, indicativ, perfectul compus, persoana a III-a, plural.

şi = adverb de mod de întărire, fără funcţie sintactică, întăreşte complementul de loc *aici*;

Scanned with OKEN Scanner

vreo = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv pronominal nehotărît compus, se acordă cu substantivul *opţiune*, feminin, singular, acuzativ.

II.3. Să se arate, cu argumente, cărui stil funcţional aparţine textul:

Stilul beletristic în care este scris textul poate fi recunoscut prin următoarele:

- folosirea dialogului, a stilului direct şi a stilului indirect;
- mare diversitate de enunţuri (scurte, ample, interogative, afirmative);
- stratificare temporală prin intermediul timpurilor: prezent, perfect simplu, imperfect, mai mult ca perfect, perfect compus (indicativ); alături de forme de infinitiv şi conjunctiv; alternanţa diatezei active cu cele reflexivă şi pasivă;
- diversitate lexico-gramaticală şi bogăţia lexicală.

UNIVERSITATEA „AL.I.CUZA" IAŞI, DREPT, 1992

I. Pronumele reflexiv şi pronumele şi adjectivul pronominal de întărire - forme şi funcţii.

II.1. Să se delimiteze propoziţiile (rescriindu-se fiecare în parte), să se arate felul lor şi raporturile dintre ele, la subordonate indicîndu-se şi cuvîntul determinat.

„*Se pare* 1/ (că) **nimeni** *nu înţelegea* 2/ (că) 3/ hotărîndu-se în sfîrşit plecarea lui Achim la Bucureşti, *însemna* 3/ (că) *trebuia* 4/ *(să)* li *se facă* celor trei *pe plac* pînă la capăt...5/ (şi) 7/ (cum) altceva *n-aveau* ce vinde, 6/ salcîmul *trebuia* **tăiat** 7/. *Mai ciudat era* 8/ (că) nici **cei trei** în cauză *nu înţelegeau*, 9/ (încît) **răspunsul** lui Moromete 10 (că) *a tăiat* salcîmul 11/ (ca *să*) *se mire* **proştii** 12/ *nu era o batjocură* întîmplătoare la adresa fiilor. 10/

(Marin Preda)

1. *se pare* = propoziţie principală, regentă pentru P 2;

2. *că nimeni nu înţelegea* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *se pare* din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, regentă pentru P 3;

3. *că hotărîndu-se în sfîrşit plecarea lui Achim la Bucureşti însemna* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de

verbul tranzitiv *înţelegea* din P 2, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, regentă, pentru P 4 şi P 7;

4. *că trebuia* = propoziţie subordonată predicativă faţă de verbul copulativ *însemna* din P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, regentă pentru P 5;

5. *să li se facă celor trei pe plac pînă la capăt* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *trebuia* din P 4, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*;

6. *cum altceva n-aveau ce vinde* = propoziţie subordonată circumstanţială cauzală faţă de verbul (trebuia) *tăiat* din P 7, introdusă prin adverbul relativ *cum* cu valoare de conjuncţie subordonatoare.

7. *şi...salcîmul trebuia tăiat* = propoziţie subordonată predicativă faţă de verbul copulativ *însemna* din P 3, coordonată cu P 4 prin conjuncţia copulativă *şi*;

8. *mai ciudat era* = propoziţie principală, regentă pentru P 9;

9. *că nici cei trei în cauză nu înţelegeau* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de expresia verbală impersonală *mai ciudat era* din P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, regentă pentru P 10;

10. *încît răspunsul lui Moromete...nu era o batjocură întîmplătoare la adresa fiilor* = propoziţie subordonată circumstanţială consecutivă faţă de verbul *nu înţelegea* din P 9, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *încît*, regentă pentru P 11;

11. *că a tăiat salcîmul* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *răspunsul* din P 10, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, regentă pentru P 12;

12. *ca să se mire proştii* = propoziţie subordonată circumstanţială de scop faţă de verbul *a tăiat* din P 11 introdusă prin conjuncţia subordonatoare compusă *ca să*.

II.2. Să se analizeze morfologic şi sintactic cuvintele subliniate.

nimeni = pronume negativ simplu, nominativ, subiect;

în sfîrşit = locuţiune adverbială de timp cu funcţie de complement circumstanţial de timp;

lui = articol hotărît proclitic în genitiv; substantivul *Achim* împreună cu articolul *lui* are funcţie de atribut substantival genitival;

însemna = verb copulativ, conjugarea I, diateza activă, intranzitiv, indicativ imperfect, persoana a III-a, singular, numele predicativ al predicatului nominal este exprimat prin două propoziţii predicative.

Scanned with OKEN Scanner

să se facă pe plac = locuţiune verbală cu verbul *a se face* conjugarea a III-a, diateza reflexivă cu sens pasiv - cu pronumele reflexiv *se*, formă neaccentuată în Ac.-, conjunctiv perfect, persoana a III-a, singular; *pe plac* este locuţiune adverbială în cadrul locuţiunii verbale; locuţiunea verbală are funcţie de predicat verbal;

li = pronume personal, persoana a III-a, plural, dativ, complement indirect;

celor trei = numeral cardinal propriu-zis simplu, cu valoare substantivală, masculin, genitiv, formă articulată cu articol demonstrativ-adjectival *celor*, complement indirect;

ce = pronume relativ simplu, invariabil, acuzativ, complement direct al verbului la modul infinitiv *vinde*, împreună cu care formează o construcţie infinitivă relativă;

în cauză = locuţiune adjectivală - atribut adjectival, este considerat şi atribut substantival prepoziţional care determină numeralul *cei trei*.

II.3. *Motivaţi semnele ortografice şi de punctuaţie din text*:

- („) = *ghilimelele sau semnele citării*, semn de punctuaţie, marchează reproducerea exactă a unui text extras dintr-o operă literară;

- *hotărîndu-se* = *cratima*, semn ortografic, marchează legătura gramaticală dintre pronumele reflexiv *se*, formă neaccentuată, postpus, şi verbul *hotărît* precedent care este accentuat;

- ... = *punctele de suspensie*, semn de punctuaţie, marchează întreruperea şirului vorbirii - de fapt eliminarea unui pasaj din citat;

- *vinde, salcîmul* = *virgula*, semn de punctuaţie, marchează pauza dintre cauzala antepusă şi regenta care urmează; cauzala fiind intercalată în regentă *şi...salcîmul trebuia tăiat* trebuie pusă între două virgule, deci corect este *şi, cum...vinde, salcîmul...*

n-avem = *cratima*, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a unui cuvînt *nu* şi a primei părţi din cuvîntul următor (*n-a/*), precum şi elidarea sunetului *u* din adverbul de mod de negaţie *nu*;

- *tăiat.* = *punctul*, semn de punctuaţie, marchează pauza de la sfîrşitul unie fraze cu propoziţii enunţiative;

- *nu înţelegeau, încît* = *virgula*, semn de punctuaţie, marchează pauza dintre regentă şi consecutiva care urmează;

- *punctul*, semn de punctuaţie, marchează pauza de la sfîrşitul celei de a două fraze - cu propoziţii enunţiative.

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA „AL.I.CUZA" IAŞI, TEOLOGIE, 1992

I. Cazurile substantivului

II.1. Delimitaţi propoziţiile şi indicaţi felul acestora, precum şi relaţiile dintre ele.

Galbeni, stupi, oi, cai, boi şi alde bagateluri de alde aceste, prefăcute în parale, 2/ *trebuia* 1/ (să) *ducă* **dascălii** poclon catihetului de la fabrica de popi din Folticeni; 2/ (ş)-apoi *lasă-te* în conta sfinţiei-sale, 3/ (că) te *scoate* poponeţ, ca din cutie...4/

Pentru mine (însă) numai dăuă merţe de orz şi două de ovăz *a dat* **tata** 5/ (cui) *se cuvine*, 6/ (de) *am fost primit* în Folticeni, 7/ (căci) **şcoala** *era* numai de mîntuială; 8/ boii *să iasă*.9/

(Ion Creangă)

1. *trebuia* = propoziţie principală, regentă pentru P 2;

2. *galbeni, stupi, oi, cai şi alte bagateluri de alde aceste, prefăcute în paralè - să ducă dascălii poclon catihetului de la fabrica de popi din Folticeni* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *trebuia* din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*;

3. *ş-apoi lasă-te în conta sfinţiei-sale* = propoziţie principală, coordonată cu P 1 prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 4;

4. *că te scoate poponeţ, ca din cutie* = propoziţie subordonată circumstanţială cauzală faţăde verbul *lasă-te* din P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*;

5. *pentru mine însă numai două merţe de orz şi două de ovăz a dat tata* = propoziţie principală, coordonată cu P 3 prin conjuncţia adversativă *însă*, regentă pentru P 6, P 7 şi P 8;

6. *cui se cuvine* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de verbul *a dat* din P 5, introdusă prin pronumele relativ *cui*;

7. *de am fost primit în Folticeni* = propoziţie subordonată circumstanţială de scop, faţă de verbul *a dat* din P 5, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *de*;

8. *căci şcoala era numai de mîntuială* = propoziţie circumstanţială de cauză faţă de verbul *a dat* din P 5, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *căci*;

9. *boii să iasă* = propoziţie principală.

Scanned with OKEN Scanner

II.2. *Analizaţi morfologic şi sintactic cuvintele subliniate*

sfinţiei-sale = substantiv + adjectiv posesiv cu valoarea unei locuţiuni pronominale de politeţe, persoana a III-a, singular, genitiv, atribut pronominal genitival;

pentru mine = pronume personal, formă accentuată, persoana I singular, acuzativ, precedat de prepoziţia simplă *pentru*, complement indirect;

însă = conjuncţie coordonatoare adversativă cu valoare narativă, leagă două propoziţii principale din fraze diferite;

numai = adverb de mod compus, fără funcţie sintactică, întăreşte numeralul *două*;

două = numeral cardinal propriu-zis simplu, valoare adjectivală, se acordă cu substantivul *merţe*: feminin, acuzativ, atribut adjectival;

cui = pronume relativ simplu, dativ, complement indirect; în frază este element de relaţie subordonator - introduce o completivă indirectă.

III. Alcătuiţi o frază din zece propoziţii, dintre care una singură să fie propoziţie principală:

(Cînd) *mi-am dat seama* 1/ (că) **tot** 2/ (**ce**) *se întîmplase* acolo 3/ (unde) *stătea* **el** 4/ *era* atît de *straniu* 2/ (încît) cu greu *putea* 5/ (**cine**) *era mai slab* 6/*(să) se liniştească*, 7/ *am crezut* 8/ (că) *era* **cazul** 9/ *(să) intervin.* 10/

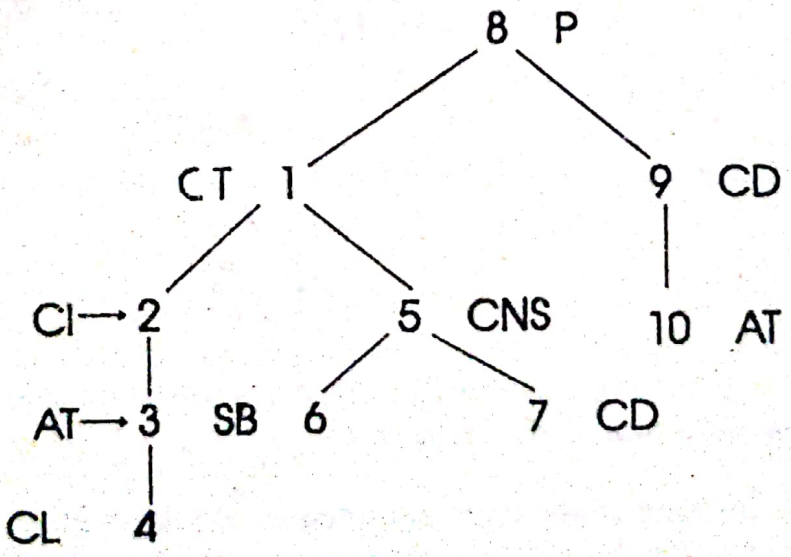

UNIVERSITATEA „AL.I.CUZA" IAŞI, EDUCAŢIE FIZICĂ, 1992

1. Să se împartă textul în propoziţii, să se arate felul lor şi relaţiile dintre ele.

Negreşit, nici **faptul** 1/ (că) *era aşezat* într-un vas frumos de porţelan, cu chenare aurii şi cu felurimi de chipuri zugrăvite în fel de fel de culori, 2/ nici **împrejurarea** 1/ (că)-i *fusese dăruit* de-o cucoană mare, 3/ *nu* l-*au putut* schimba în cine ştie ce altă floare minunată, 1/ (ci) tot *maghiran a rămas*; 4/ (dar), 5/ (pentru că) **lumea** *e* aşa de *ciudată*, 6/ (încît) *nu-şi face* dragostea după preţul lucrurilor, 7/ (ci) *face* de-a-ndoaselea: 8/ preţul lucrului după dragostea 9/ (ce) *are* pentru el, 10/ (şi) (pentru că) babei *nu i-a dat în gînd* 11/ *(să) schimbe* ciudăţenia lumii, 12/ *ţine* la el ca la singura podoabă 5/ (**care**) mai *înseninează* căsuţa ei posomorîtă. 13/

(I.Al.Brătescu-Voineşti)

√ = *îşi face*

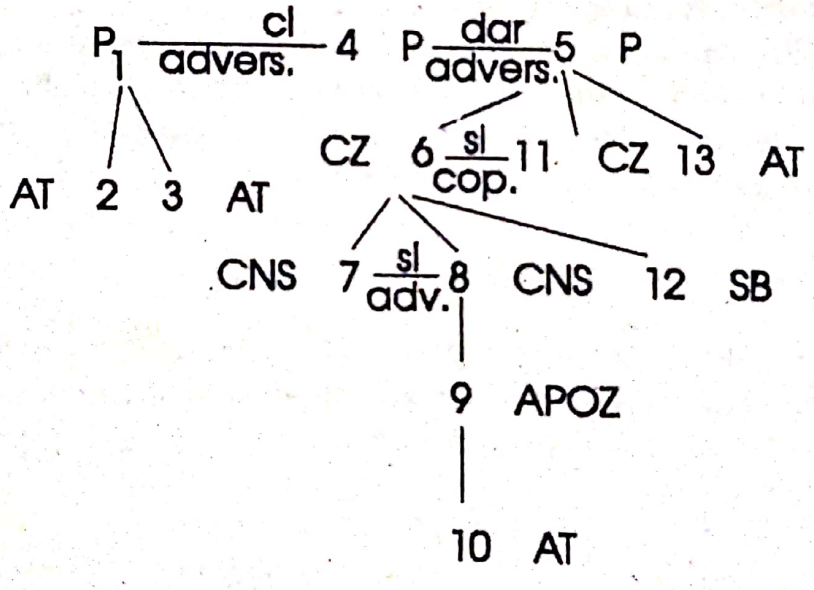

Observaţie: Adverbul *negreşit* din P 1 poate fi interpretat şi ca o propoziţie principală incidentă.

2. Analizaţi morfologic complementele din text.

negreşit = complement de mod, exprimat prin adverb la mod compus; este considerat şi adverb predicativ cu funcţie de predicat verbal al unei propoziţii principale incidente;

într-un vas = complement circumstanţial de loc, exprimat prin substantiv comun, simplu, neutru, singular, acuzativ precedat de

prepoziţia simplă *într-u*, articulat cu articolul nehotărît proclitic *un*;
în culori = complement circumstanţial de mod (cu nuanţă instrumentală), exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, plural, acuzativ, precedat de prepoziţia simplă *în*, nearticulat;
-i = complement indirect, exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, masculin, dativ;
de-o cucoană = complement de agent, exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ precedat de prepoziţia simplă *de*, articulat cu articolul nehotărît proclitic *o*;
-l = complement direct, exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a singular, masculin, acuzativ;
schimba = complement direct, exprimat prin verb nepersonal, conjugarea I, diateza activă, tranzitiv, infinitiv prezent;
în floare = complement indirect, exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ precedat de prepoziţia simplă *în*, nearticulat;
tot = complement circumstanţial de mod, exprimat prin adverb de mod simplu;
aşa (de) = complement circumstanţial de mod care determină adjectivul *ciudată*, exprimat prin adverb de mod simplu, urmat de prepoziţia de legătură *de*; împreună cu adjectivul *ciudată* este considerat şi un superlativ absolut;
-şi = complement indirect al verbului *face*, exprimat prin pronume reflexiv, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, dativ; are şi valoare de dativ posesiv cu funcţie de atribut pronominal în dativ - care determină substantivul *dragostea*;
dragostea = complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-a*;
după preţul = complement circumstanţial de mod exprimat prin substantiv comun, simplu neutru, singular, acuzativ precedat de prepoziţia simplă *după*, articulat cu articolul hotărît enclitic *l*;
de-a-ndoaselea = complement circumstanţial de mod exprimat prin locuţiune adverbială de mod:
preţul = complement direct al verbului subînţeles *face*, exprimat prin substantiv comun, simplu, neutru, singular, acuzativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-l*;
după dragostea = complement circumstanţial de mod exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ precedat de prepoziţia *după*, articulat cu articolul hotărît enclitic *a*;
ce = complement direct exprimat prin pronume relativ simplu,

Scanned with OKEN Scanner

introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 8;

8. *ce masa o domină* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivele *prostia şi răutatea* din P 7, introdusă prin pronumele relativ *ce*;

9. *nedînd nimic pe ele, să faci din ele scara spre-a te urca pe dînsa l-avere şi mărire* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *să poţi* din P 6, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *şi*, coordonată cu P 7 prin juxtapunere;

10. *prefă-te numai* = propoziţie principală, regentă pentru P 5 şi P 11;

11. *cum că tu preţuieşti acele mari calităţi şi-alese* = propoziţie subordonată predicativă faţă de verbul copulativ *prefă-te* din P 10, introdusă prin locuţiunea conjuncţională *cum că*;

12. *numeşte-le* = propoziţie principală, regentă pentru P 13;

13. *cum vrei* = propoziţie subordonată circumstanţială modală faţă de verbul *numeşte* din P 12, introdusă prin adverbul relativ *cum*;

14. *c-o frază linguşeşte deşertăciunea lor* = propoziţie principală, coordonată cu P 10 prin juxtapunere.

15. *şi pe-umeri te vor duce, sacrificînd averea, viaţa pentru tine* = propoziţie principală, coordonată cu P 14 prin conjuncţia completivă *şi*;

Observaţie: P 11 şi P 14 pot fi interpretate şi ca subordonate circumstanţiale condiţionale juxtapuse faţă de P 14.

II.2. Să se analizeze morfologic şi sintactic elementele subliniate.

- *şi* = conjuncţie coordonatoare adversativă;
- *singură* = adjectiv propriu-zis variabil cu două terminaţii, acordat în gen, număr şi caz cu substantivul (subînţeles în propoziţie) *mulţimea*: feminin, singular, nominativ; atribut adjectival;
- *e dusă* = verb predicativ, conjugarea a III-a, tranzitiv, diateza pasivă, indicativ, prezent, persoana a III-a singular; predicat verbal;
- *de...şireţi* = substantiv comun, simplu, masculin, plural, acuzativ, precedat de prepoziţia simplă *de*, nearticulat; complement de agent;
- *o mînă de* = locuţiune adjectivală nehotărîtă (=„cîţiva"), atribut adjectival.

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA CLUJ-NAPOCA, 1992

I. Se dau structurile de mai jos.

Instrucţiuni

La rezolvare, se va repeta numărul curent şi structura, iar soluţia se va da la dreapta structurii, fără abrevieri. A se respecta ordinea de pe foaie/tablă.

I.a) Să se delimiteze subordonatele şi să se arate felul lor:

1. Dat fiind faptul 1/ (că) a citit mult 2/ este foarte informat 1/
   2 = atributivă
2. A reuşit 1/ (întrucît) a muncit intens. 2/
   2 = cauzală
3. L-am făcut 1/ (să) se răzgîndească. 2/
   2 = predicativă suplimentară (considerată *completivă directă* ori *circumstanţială de mod*)
4. Mă deranjează 1/ (că) n-ai venit la timp. 2/
   2 = subiectivă
5. E prea greu sacul 1/ (ca să)-l poţi ridica. 2/
   2 = consecutivă

I.b. Să se analizeze sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:

6. Părerea lor a fost conformă *aşteptărilor*.

aşteptărilor =complement indirect - substantiv comun, simplu, feminin, plural, dativ, articulat cu articolul hotărît enclitic - *lor*;

7. A acţionat potrivit *convingerilor* sale.

(potrivit) *convingerilor* = complement circumstanţial de mod - substantiv comun, simplu, feminin, plural, dativ precedat de prepoziţia *potrivit*, articulat cu articolul hotarît enclitic - *lor*;

8. Elevul *căruia* i s-a dat cartea a restituit-o.

căruia = complement indirect - pronume relativ simplu, substituie substantivul *elev*: masculin, singular, dativ, în frază este element de relaţie subordonator care introduce o atributivă;

9. Nu s-a întîmplat nimic *deosebit*.

deosebit = atribut adjectival - adjectiv variabil cu două terminaţii, neutru, singular, nominativ, gradul pozitiv;

10. I-am dat fetiţei *ei* o carte.

ei =atribut pronominal genitival - pronume persoanl, persoana a III-a, singular, feminin, genitiv;

11. Excursia lor la *mare* a fost reuşită.

(la) mare =atribut substantival prepoziţional - substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ, precedat de prepoziţia simplă „la", nearticulat;

Scanned with OKEN Scanner

12. cărţile *lor* sînt valoroase.

lor =atribut pronominal genitival - pronume personal, persoana a III-a plural, genitiv.

13. Ei au sosit înaintea *celorlalţi*.

(înaintea) *celorlalţi* =complement circumstanţial de timp - pronume demonstrativ de depărtare (de identificare) compus, masculin, plural, genitiv precedat de prepoziţia „înaintea";

14. Şi-a păstrat bunu-*i* renume.

-i =atribut pronominal în dativ (determină substantivul *renume*) - pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, dativ, posesiv.

15. Ei sînt copiii *noştri*.

noştri =atribut adjectival - adjectiv pronominal posesiv, substituie mai mulţi posesori de persoana I plural, are formă acordată cu substantivul *copiii*: masculin, plural, nominativ;

16. Elevii conştiincioşi sînt împotriva *indolenţei*.

(împotriva) *indolenţei* =nume predicativ - substantiv comun, simplu, feminin, singular, genitiv, precedat de prepoziţia *împotriva*, articulat cu articolul hotărît enclitic *-i*.

17. Noutăţile *vor fi transmise* curînt.

-vor fi transmise = predicat verbal - verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza pasivă, intranzitiv - la diateza activă „a transmite" e tranzitiv-, indicativ viitor, persoana a III-a, plural.

18. Este *ciudat* că nu ne-a scris.

ciudat =nume predicativ (al predicatului nominal *este ciudat* exprimat prin expresie verbală impersonală) - adverb de mod, gradul pozitiv, provenit din adjectiv prin conversiune.

II. Construiţi cîte un exemplu pentru fiecare cerinţă:

1. Un *subiect* exprimat prin verb la infinitiv prezent diateza pasivă:

Îmi place *a fi rugat* de colegi.

2. Un *predicat verbal* exprimat printr-un verb la conjunctiv perfect diateza pasivă:

Aş fi vrut ca tu *să fi fost sfătuit* mai des.

3. Un *complement indirect* în acuzativ cu prepoziţie subordonat unui adjectiv:

Am un sac plin *cu mere*.

4. Un *complement indirect* exprimat prin verb la gerunziu:

Nu se mai satură *privind*.

Scanned with OKEN Scanner

5. Un *atribut substantival prepoziţional* în dativ:
Reuşita *datorită muncii* ne-a bucurat.
6. Relativul *cum* să fie nume predicativ;
Nu ştiu/*cum* eşti.
7. Relativul *care* să fie atribut adjectival în acuzativ:
Ştiu/*pecare* stradă locuieşti.
8. *Despărţiţi în silabe* cuvintele: *inapt, atlet, funcţie, subofiţer, descrie.*

inapt = *in-apt* subofiţer = *sub-o-fi-ţer*
atlet = *a-tlet* reflexivă = *re-fle-xi-vă*
funcţie = *func-ţi-e*

9. Un *complement de timp* exprimat printr-un verb la gerunziu diateza reflexivă:
Ducîndu-se acasă, a găsit uşa deschisă.

III. Textul de mai jos conţine greşeli de ortografie.
a) Pe ciornă, copiaţi-l aşa cum este pe foaie/tablă;
b) Pe curat, transcrieţi-l corect.

1. Eu nu-i auzi-i vorbind.
2. Ai să devi profesor.
3. Unii dintre membrii au fost absenţi.
4. Ne-am adresat aceleeaşi autorităţi.
5. Unii ne crează complicaţii.
6. Cartea aceea, cititu-ai?
7. Lui nu i egal dacă vii sau nu vii.
8. Proprii noştri elevi ne vor da satisfacţii.
9. Caută să nu mai fi nepăsător.

1. Eu nu-i auzii vorbind.
2. Ai să devii profesor.
3. Unii dintre membri au fost absenţi.
4. Ne-am adresat aceleiaşi autorităţi.
5. Unii ne creează complicaţii.
6. Cartea aceea cititu-o-ai?
7. Lui nu-i egal dacă vii sau nu vii.
8. Propriii noştri elevi ne vor da satisfacţii.
9. Caută să nu mai fii nepăsător.

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA TIMIŞOARA, LITERE, 1992

1. Felul propoziţiilor şi relaţiile dintre ele. Se va scrie fiecare propoziţie separat, indicîndu-se felul ei şi relaţia cu alte propoziţii din text. Nu se vor face scheme.

Cu timpul, *ajunsesem* 1/ *(să) scriu* zece, cincisprezece pagini despre unele din aceste petreceri, căutînd 2/ *(să) reproduc* cît mai fidel dialogurile, cu expresiile caracteristice ale fiecăruia. 3/ (Cînd) *am început* „Romanul adolescentului miop", 4/ *am folosit* multe din acest pagini, uneori- 5/ ca de pildă (cînd) *am descris* societatea noastră „Muza" - 6/ transcriind de-a dreptul pasaje întregi. 5/ În sfîrşit, în ultimele două clase de liceu, **„Jurnalul"** *ajunsese confidentul* tuturor crizelor mele de melancolie 7/ (şi) *e probabil* 8/ (că) excesele acestea de lirism şi lamentaţie *au reuşit* într-o zi 9/ (*să*) mă *dezguste*, 10/ (astfel că) *am abandonat* „Jurnalul" 11/ (şi) *nu* l-*am reluat* decît în vara anului 1928. 12/

(M.Eliade, *Memorii*, I, p.70)

1. *Cu timpul ajunsesem* = propoziţie principală, regentă pentru P 2;

2. *să scriu zece, cincisprezece pagini despre unele din aceste petreceri, căutînd* = propoziţie subordonată predicativă faţă de verbul copulativ *ajunsesem* din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 3;

3. *să reproduc cît mai fidel dialogurile, cu expresiile caracteristice ale fiecăruia* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *căutînd* din P 2, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*;

4. *Cînd am început „Romanul adolescentului miop"* = propoziţie subordonată circumstanţială de timp faţă de verbul *am folosit* din P 5, introdusă prin adverbul relativ *cînd*;

5. *am folosit multe din aceste pagini, uneori...transcriind de-a dreptul pasaje întregi* = propoziţie principală, regentă pentru P 4;

6. *ca de pildă cînd am descris societatea noastră „Muza"* = propoziţie subordonată circumstanţială de timp incidentă, introdusă prin adverbul relativ *cînd*;

7. *În sfîrşit, în ultimele două clase de liceu „Jurnalul" ajunsese confidentul tuturor crizelor mele de melancolie* = propoziţie principală;

8. *şi e probabil* = propoziţie principală, regentă pentru P 9;

9. *că excesele acestea de lirism şi lamentaţie au reuşit într-o zi* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de expresia

verbală impersonală din P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*;

10. *să mă dezguste* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *au reuşit* din P 9, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 11 şi P 12;

11. *astfel că am abandonat „jurnalul"* = propoziţie subordonată circumstanţială consecutivă faţă de verbul *să dezguste* din P 10, introdusă prin locuţiunea conjuncţională *astfel că*;

12. *şi nu l-am reluat decît în vara anului 1928* = propoziţie subordonată circumstanţială consecutivă faţă de verbul *să dezguste* din P 10, coordonată cu P 11 prin conjuncţia copulativă *şi*.

2. *Analiza morfosintactică a fragmentului subliniat*

Jurnalul = substantiv propriu, simplu, neutru, singular, nominativ, articulat cu articolul hotărît *-l*, subiect;

ajunsese = verb copulativ, conjugarea a III-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ, mai mult ca perfectul, persoana a III-a, singular;

confidentul = substantiv comun, simplu, masculin, nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-l*, nume predicativ;formează predicatul nominal împreună cu verbul copulativ *ajunsese*;

tuturor = adjectiv pronominal nehotărît simplu - considerat şi adjectiv variabil cu două terminaţii - feminin, plural, genitiv, atribut adjectival;

crizelor = substantiv comun, simplu, feminin, plural, genitiv, articulat cu articolul hotărît enclitic - *lor*, atribut substantival genitival;

mele = adjectiv pronominal posesiv, ţine locul unui posesor de persoana I singular, are formă acordată cu substantivul *crizelor*: feminin, plural, genitiv, atribut adjectival;

(de) melancolie = substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ precedat de prepoziţia simplă *de*, nearticulat, atribut substantival prepoziţional;

şi = conjuncţie coordonatoare copulativă simplă, leagă două propoziţii principale - 7 şi 8;

e probabil = expresie verbală impersonală cu funcţie de predicat nominal, alcătuită din:

e = verb copulativ, impersonal, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ prezent, are formă de persoana a III-a singular;

probabil = adverb de mod simplu, gradul pozitiv, nume predicativ;

Scanned with OKEN Scanner

că = conjuncţie subordonatoare necircumstanţială, nespecializată, introduce propoziţia subiectivă nr.9;
excesele = substantiv comun, simplu, neutru, plural, nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-le*, subiect;
acestea = adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere, acordat în gen, număr şi caz cu substantivul *excesele*: neutru, plural, nominativ, atribut adjectival;
(de) lirism = substantiv comun, simplu, neutru, singular, acuzativ precedat de prepoziţia simplă *de*, nearticulat, atribut substantival prepoziţional;
şi = conjuncţie coordonatoare copulativă simplă, leagă două atribute substantivale prepoziţionale;
lamentaţie = substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ cu prepoziţia subînţeleasă *de*, nearticulat, atribut substantival prepoziţional;
au reuşit = verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ, perfectul compus, persoana a III-a, plural, predicat verbal;
într-o zi = locuţiune adverbială de timp alcătuită din prepoziţia simplă *întru* şi substantivul *o zi*, feminin, singular, acuzativ, articulat cu articolul nehotărît proclitic *o*, complement circumstanţial de timp;
să = conjuncţie subordonatoare circumstanţială nespecifică, introduce completiva directă nr.10;
să dezguste = verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, tranzitiv, conjunctiv prezent, persoana a III-a plural, predicat verbal;
mă = pronume personal, formă neaccentuată, persoana I singular, acuzativ, complement direct.

3. Identificarea şi explicarea cuvintelor derivate şi compuse din text.

cincisprezece = numeral compus, alcătuit din:
cinci = numeral, *spre* = prepoziţie; *zece* = numeral
despre = prepoziţie compusă alcătuită din două prepoziţii:
de + spre
petrecere = verb derivat format din cuvîntul de bază *(a) petrece* + sufixul substantival abstract *-re*
(a) reproduce = verb derivat format din
re- = prefix iterativ şi (a) *produce* - cuvînt de bază
fiecare = pronume nehotărît compus, alcătuit din cuvintele:
fie = verb, *care* = pronume relativ-interogativ
uneori = adverb compus din:
une + ori

Scanned with OKEN Scanner

(a) descrie = verb derivat alcătuit din:
prefixul *des* + *scrie* = cuvînt de bază;
(a) transcrie = verb derivat alcătuit din:
prefixul *trans* + *scrie* - cuvînt de bază;
de-a = prepoziţie compusă alcătuită din două prep. simple
dezgusta = verb derivat, alcătuit din:
prefixul *dez* + verbul *(a) gusta* - cuvînt de bază
astfel = adverb compus din:
ast (adjectiv demonstrativ) + *fel* (substantiv)
relua = verb derivat alcătuit din:
re - prefix iterativ + *(a) lua* - verb - cuvînt de bază;
decît = adverb de mod compus din:
de - prepoziţie şi *cît* adverb;
1928 = numeral compus din:
o mie + nouă sute + douăzeci + şi + opt.

UNIVERSITATEA TIMIŞOARA, JURNALISTICĂ, 1992

I. Mijloacele interne de îmbogăţire a vocabularului.

II. Felul propoziţiilor din text şi relaţiile dintre ele.

„-Măria-ta, 1/ *a şoptit* el, 2/ *m-am înseninat*, 1/ (căci) *am ajuns* la domnul meu. 3/ **Mîhnirea** mea *e mai aspră* decît atunci, 4/ (căci) *m-am deşteptat* din boala 5/ (ce) *mă ardea* 6/ (şi) *am înţeles* 7/ (că) pe Căprioara, soţia mea iubită, *am pierdut-o* pe veci..." 8/

(M.Sadoveanu, *Nicoară Potcoavă*)

1. *-Măria-ta,...m-am înseninat* = propoziţie principală, regentă pentru P 3;
2. *a şoptit el* = propoziţie principală incidentă
3. *căci am ajuns la domnul meu* = propoziţie subordonată circumstanţială cauzală faţă de verbul *m-am înseninat* din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *căci*;
4. *Mîhnirea mea e mai aspră decît atunci* = propoziţie principală, regentă pentru P 5 şi P 7;
5. *căci m-am deşteptat din boala* = propoziţie subordonată circumstanţială cauzală faţă de P 4, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *căci*, regentă pentru P 6;

Scanned with OKEN Scanner

6. *ce mă ardea* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *boala* din P 5, introdusă prin pronumele relativ *ce*;
7. *si-am înţeles* = propoziţie subordonată circumstanţială cauzală faţă de P 4, coordonată cu P 5 prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 8;
8. *că pe Căprioara, soţia mea iubită, am pierdut-o pe veci* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *am înţeles* din P 7, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*;

II.2. *Explicarea semnelor de punctuaţie din text*:
(„) = *semnele citării sau ghilimelele* marchează redarea exactă a unui fragment dintr-un text mai mare;
(-) = *liniuţa de dialog* marchează începutul vorbirii unei persoane care participă la dialog;
Măria-ta, = *virgula* marchează pauza dintre un vocativ şi restul propoziţiei;
el, = *virgula* marchează pauza după o propoziţie principală incidentă;
, căci = *virgula* marchează pauza dintre regentă şi cauzala nr. 3 care urmează;
punctul marchează pauza de la sfîrşitul unei fraze cu propoziţii enunţiative;
, căci = *virgula* marchează pauza dintre o regentă antepusă şi cauzala nr. 5, care urmează
Căprioara, soţia mea iubită, = *virgulele* marchează pauzele făcute pentru a izola apoziţia dezvoltată;
... = *punctele de suspensie* marchează întreruperea textului citat.

UNIVERSITATEA CRAIOVA, LITERE, 1992

1. Analizaţi sintactic textul, subliniind predicatele, încercuind elementele de relaţie, delimitînd propoziţiile, specificînd felul lor şi raporturile dintre ele prin schema frazei:

Nu există decît **un** singur **drept** 1/ (**care**) *e mai presus* de orice, 2/ anume dreptul ţăranilor de a trăi în ţara lor, de a nu fi jefuiţi, de a fi ocrotiţi contra venalităţii unei administraţii corupte, de a fi sprijiniţi în lupta pentru recucerirea pămîntului lor strămoşesc din mîinile murdare ale exploatatorilor fără milă. 1/

Şi 3/ (**cine**) *nu înţelege* lupta aceasta de trei ori sfîntă, 4/ *trebuie* 3/ (*să*) *se coboare* la locul 5/ (**care**) *este mai potrivit* cu gradul lui de înţelegere a lucrurilor. 6/

Să se ştie 7/ (că) **toate** *au* o margine chiar şi în ţara noastră binecuvîntată 8/ (şi) (că) **pietrele** *s-ar ridica* singure 9/ (*să*) ne *lovească* 10/ (dacă) *am tolera* 11/ (ca) sîngele românilor *să plătească* incapacitatea guvernului. 12/

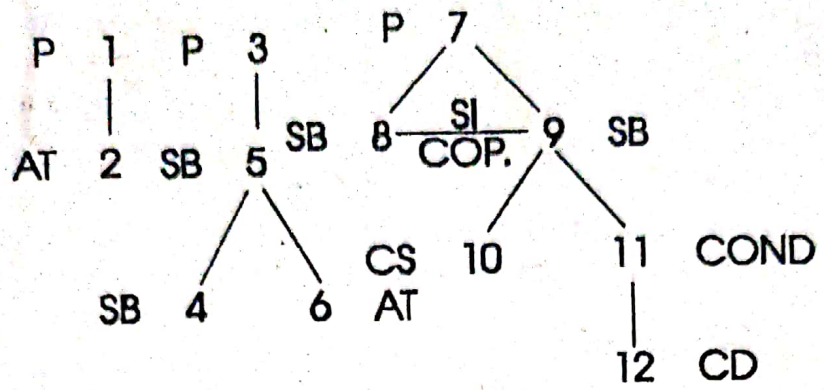

2. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate.

e mai presus = predicat nominal alcătuit din:

e = verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ prezent, persoana a III-a, singular;

mai presus = nume predicativ, exprimat prin locuţiune adjectivală, provenită din locuţiune adverbială prin schimbarea valorii gramaticale, se acordă cu substantivul *drept*: neutru, singular, N;

de a nu fi jefuiţi = atribut verbal, exprimat prin verb, conjugarea a IV-a, diateza pasivă, intranzitiv la diateza pasivă, dar tranzitiv la diateza activă, infinitiv precedat de prepoziţia compusă „de a", forma negativă cu adverbul de mod de negaţie „nu";

contra venalităţii = complement indirect exprimat prin substantiv comun simplu, feminin, singular, G, precedat de prepoziţia simplă „contra", articulat cu articolul hotărît enclitic *-i*;

lor = atribut pronominal genitival, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, plural, masculin, G;

cine = subiect exprimat prin pronume relativ simplu, singular, N, în frază are rolul de element de relaţie subordonator care introduce o SB;

aceasta = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere, se acordă cu substantivul „luptă", feminin, singular, Ac,.;

de trei ori = complement circumstanţial de mod - determină adjectivul *sfîntă-*, exprimat prin numeral cardianl adverbial sau de repetiţie, cu valoare adverbială;

Scanned with OKEN Scanner

sfîntă = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv propriu-zis, variabil cu două terminaţii, se acordă cu substantivul *luptă*: feminin, singular, Ac., gradul pozitiv;
care = subiect exprimat prin pronume relativ simplu, substituie substantivul *locul*: neutru, singular, N; în frază are rol de element de relaţie subordonator care introduce o AT;
toate = subiect exprimat prin pronume nehotărît simplu - considerat şi adjectiv substantivat - feminin (cu valoare neutră), plural, N;
noastră = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv pronominal posesiv, substituie mai mulţi posesori de persoana I plural, are formă acordată cu substantivul *ţara*: feminin, singular, Ac.

3. Extrageţi derivatele din textul dat şi arătaţi mijloacele lor de derivare.

(a) *jefui* = *jaf* + sufixul verbal *-ui*
venalitate = *venal* + sufixul substantival *-itate*
administraţie = (a) *administra* + sufixul *-at* + sufixul *ie*
(a) *sprijini* = *sprijin* + sufixul verbal *-i*
recucerire = prefixul *re* + *cuceri* + sufixul *-re*
strămoşesc = prefixul *stră* - + *moş* + sufixul *-esc*
exploatator = *exploata* + sufixul *-tor*
potrivit = *potrivi* + sufixul *-it*
înţelegere = *înţelege* + sufixul *-re*
binecuvîntat = *binecuvînta* + sufixul *-at*
incapacitate = prefixul *in-* + *capacitate*

UNIVERSITATEA CRAIOVA, DREPT, 1992

1. Analizaţi sintactic textul, subliniind predicatele, încercuind elementele de relaţie, delimitînd propoziţiile şi specificînd felul lor şi relaţiile dintre ele prin schema frazei:

I-am mărturisit 1/ (cît) de mult m-*a izbit* citind „Un om sfîrşit" asemănarea între noi...2/ (încît) la început mi-*a fost* chiar teamă 3/ (că) tot 4/ (ce) *voi face* 5/ *va fi socotit* imitaţie a operei lui 4/...

L-*am întrebat* 6/ (dacă) *e de acord* 7/ (să) *publice* convorbirea 8/ pe care o *vom avea* 9/ (şi), 10/ (pentru că) *a încuviinţat*, 11/ *am început* 10/ *să*-l *descos*. 12/

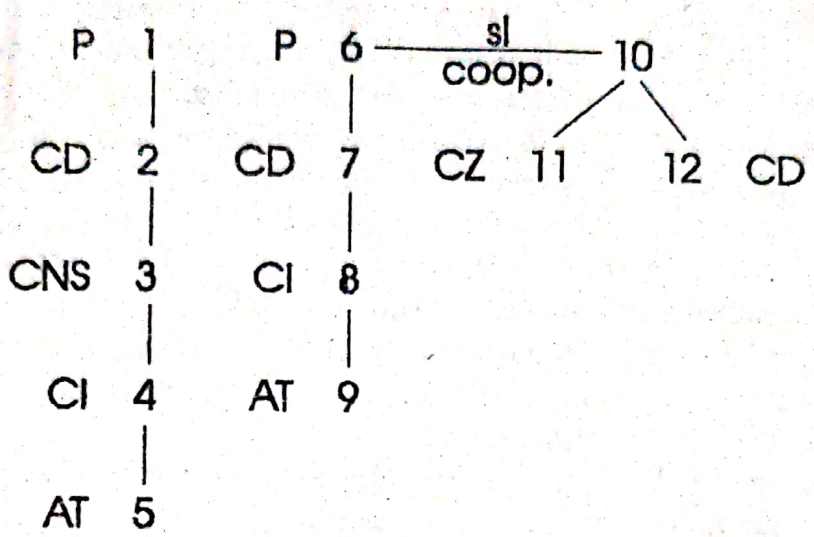

2. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate în text.

i = compl. indirect, exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, nr. singular, genul masculin, cazul dativ;

am mărturisit = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea a IV_a, diateza activă, tranzitiv, indicativ, perfectul compus, persoana I singular;

a izbit = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjugrea a IV-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ, perfectul compus, persoana a III-a singular;

citind = complement circumstanţial de timp, exprimat prin verb pred., conjugarea a IV-a, diateza activă, tranzitiv, modul gerunziu;

asemănarea = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *a*;

între noi (corect *dintre noi*) = atribut pronominal prepoziţional, exprimat prin pronume personal, formă accentuată, persoana I, plural, Ac., precedat de prepoziţia simplă *între*;

la început = complement circumstanţial de timp, exprimat prin locuţiune adverbială de timp;

mi = complement indirect şi, din punct de vedere logic, subiect („eu am avut...), exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana I, singular, D.;

a fost = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ perfect compus, persoana a III-a singular;

chiar = adverb de mod fără funcţie sintactică, întăreşte subiectul *teamă*;

Scanned with OKEN Scanner

teamă = subiect exprimat prin substantiv comun simplu, feminin, singular - defectiv de plural, N, nearticulat;
lui = atribut pronominal genitival, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, singular, masculin, G,;
pe care = complement direct, reluat prin forma neaccentuată de Ac, a pronumelui personal, exprimat prin pronume relativ simplu, substituie substantivul „convorbire": feminin, singular, Ac, precedat de prepoziţia simplă „pe", în frază are rol de element subordonator care introduce o AT;
o = complement direct care reia complementul direct „pe care", exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, feminin, Ac.;
pentru că = locuţiune conjuncţională subordonatoare fără funcţie sintactică, în frază introduce o CZ.

3.a. Despărţiţi în silabe cuvintele:
in-e-gal; chioş-curi; an-or-ga-nic; am-bi-gu-u.

3.b. Daţi exemple de cinci serii omonimice:
baie „cadă, cameră" - *baie* „mină"
vie „plantaţie" - *vie* (adjectiv) - *vie* (verb la conjunctiv să - *vie*)
port „aşezare" - *port* „costum" - *port* (verbul *a purta* la ind. prezent pers.I, sg.)
toc (subst.- la uşă, la pantof - *toc* (verbul a toca la indicativ prezent persoana I singular) - *toc*! (interjecţie)
broască „batracian" - *broască* „încuietoare"

UNIVERSITATEA CRAIOVA, TEOLOGIE, 1992

1. Analizaţi sintactic textul, subliniind predicatele, încercuind elementele de relaţie, delimitînd propoziţiile, specificînd felul lor şi relaţiile dintre ele prin schema frazei.

(Cînd) m-*a scos* odată la tablă, 1/ **Banciu** *a fost* atît de *surprins* 2/ (încît) *era gata* 3/ *(să)* mă *felicite*. 4/
Probabil 5/ (că) *şi-a spus* 6/ (că) **lecţia** 7/ (pe care) mi-*a dat*-o 8/ îmi *prinsese bine*. 7/
(Şi) 9/ (pentru că) **Banciu** mă *ameninţa* mereu 10 (că) mă *va lăsa* corigent 11/ (şi) 12/, (dacă) *nu voi învăţa* nici pentru examenul de corigenţă, 13/ mă *va lăsa* repetent 12/, (oricît) de *strălucit aş fi* la alte materii, 14/ **matematicile** *au ajuns* curînd *o* adevărată *teroare*. 9/

Scanned with OKEN Scanner

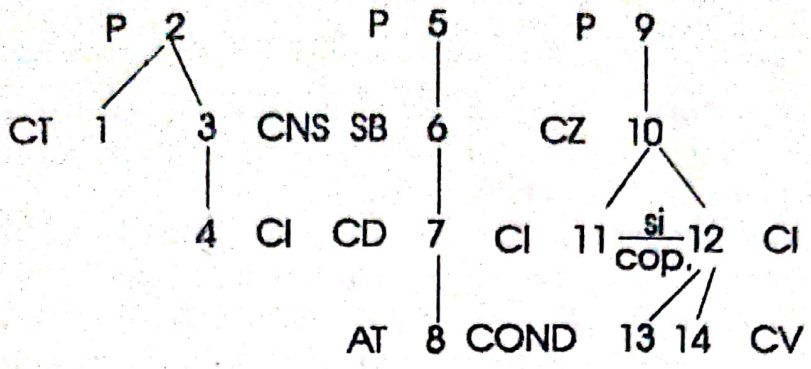

2. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate.
odată = complement circumstanţial de timp, exprimat prin adverb de timp compus;
pe care = complement direct - reluat prin forma neaccentuată în Ac a pronumelui personal -, exprimat prin pronume relativ simplu, substituie substantivul *lecţia*: feminin, singular, Ac. precedat de prepoziţia *pe*, în frază este element de relaţie subordonator care introduce o AT;
mereu = complement circumstanţial de mod cu nuanţă temporală, exprimat prin adverb de mod;
alte = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv pronominal nehotărît simplu, se acordă cu substantivul *materii*, feminin, plural, Ac;
curînd = complement circumstanţial de timp, exprimat prin adverb de timp compus;
o...teroare = nume predicativ al predicatului nominal *au ajuns o teroare*, exprimat prin substantiv comun simplu, feminin, singular, N, articulat cu articolul nehotărît proclitic „o";
adevărată = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, se acordă cu substantivul *teroare*: feminin, singular, N, pozitiv.

3. Despărţiţi în silabe cuvintele:
in-ac-cep-ta-bil
i-ner-ţi-e
re-a-lism

4. Formaţi derivate substantivale cu cel puţin cinci sufixe diferite:

copil-*aş*	mînca-*re*
copil-*andru*	vulp(e)-*oi*
copil-*iţă*	nebun-*ie*
copil-*ărie*	croi-*tor*
copil-*ă*	bătrîn-*eţe*

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA CRAIOVA, EDUCAŢIE FIZICĂ, 1992

1. Analizaţi sintactic textul, subliniind predicatele, încercuind elementele de relaţie, delimitînd propoziţiile şi specificînd felul lor şi relaţiile dintre ele prin schema frazei.

(Dacă) *ai* fantezie 1/ (şi) *eşti* şi tu *artist*, 2/ *nu te aşeza* nicăierea 3/ (şi) *nu prinde* rădăcini, 4/ *nu căuta* 5/ *(să) revezi* locurile 6/ (unde) *ai trăit*, 7/ (ci) *lasă*-ţi gîndul 8/ *(să) umble* slobod ca vîntul, 9/ *clădeşte*-ţi cu el palate, 10/ cu el *umple*-ţi golul nemărginit din suflet, 11/ creează imagini 12/ (şi) *desfată-te* cu ele, 13/ *alcătuieşte*-ţi închipuiri 14/ (şi) *nu iubi* nimic statornic 15/ (căci) *statornic* nimic *nu e* pe lume. 16/

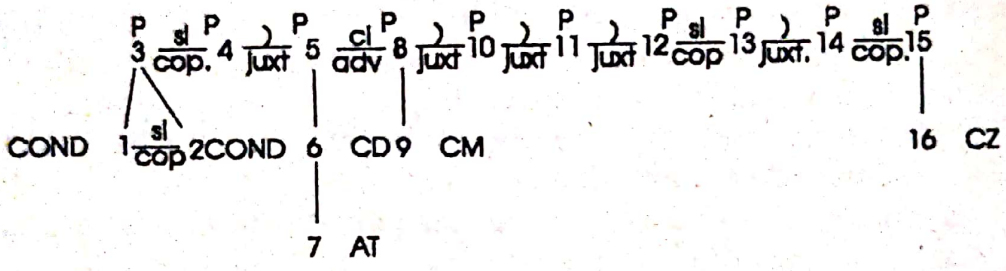

2. Analizaţi morfosintactic cuvintele subliniate.

eşti artist = predicat nominal alcătuit din:

eşti = verb copulativ, personal, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ prezent, persoana a II-a, singular;

artist = nume predicativ exprimat prin substantiv comun, simplu, masculin, singular, N, nearticulat;

şi = adverb de mod de întărire, fără funcţie sintactică, întăreşte subiectul *tu*;

tu = pronume personal, persoana a II-a, singular, N, subiect;

nicăirea = adverb de loc cu funcţie sintactică de complement circumstanţial de loc

unde = adverb de loc simplu, relativ, complement circumstanţial de loc, în frază are rol de element de relaţie subordonator care introduce o AT;

ai trăit = verb predicativ personal, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv - în alte contexte, deci cu alte sensuri, este tranzitiv -, indicativ, perfectul compus, persoana a II-a, singular, predicat verbal;

golul = substantiv comun simplu, provenit din adjectiv prin schimbarea valorii gramaticale, neutru, singular, Ac., articulat cu articolul hotărît enclitic *-l*, complement direct;

nimic = pronume negativ simplu, Ac., complement direct.

Scanned with OKEN Scanner

3. Alcătuiţi cinci serii de sinonime:

măreţ - grandios, impunător, falnic; maiestuos; mîndru; semeţ; îngîmfat; trufaş; orgolios

mijloc - centru, mediu, ambianţă; talie, brîu; cale, metodă, procedeu; avere, bani, resurse, fonduri;

mărunt - mic; fin; sfărîmat; scund; neînsemnat

steag - stindard, flamură, drapel

drum - cale, stradă, uliţă, potecă, ulicioară, alee, autostradă, cărare.

4. Formaţi familiile cuvintelor: *parte, a cuceri, vesel.*

parte	*(a) cuceri*	*vesel*
părticică	*cucerit,-ă*	*veselie*
părticea	*cucerire*	*veseli*
împărţi	*necucerit,-ă*	*veselit,-ă*
împărţire	*recuceri*	*veselire*
împărţeală	*recucerit,-ă*	*înveseli*
neîmpărţit,-ă	*recucerire*	*înveselire*
împărţitor	*cuceritor,-toare*	*înveselit*
deîmpărţit		
despărţi		
despărţit,-ă		
despărţire		
nedespărţit,-ă		

UNIVERSITATEA CRAIOVA, BIROTICĂ, 1992

1. Analizaţi sintactic textul, subliniind predicatele, încercuind elementele de relaţie, delimitînd propoziţiile, specificînd felul lor şi raporturile dintre ele prin schema frazei.

A pricepe 1/ (că) *nu poţi* pricepe 2/ (şi) că) *nu eşti în stare* de a împiedica împlinirea legilor firei 3/ *este* deja *interesant;* 1/ *(dar)* **a pricepe** 4/ (pentru ce) *nu poţi* pricepe 5/ *e minunat,* 4/ (fiindcă) 6/ (dacă) *ai putea* înlătura pricina 7/ (pentru care) *nu poţi* pricepe 8/ (şi) (care) *e* parte în tine, parte afară din tine, 9/ *ai pricepe* totul. 6/

Scanned with OKEN Scanner

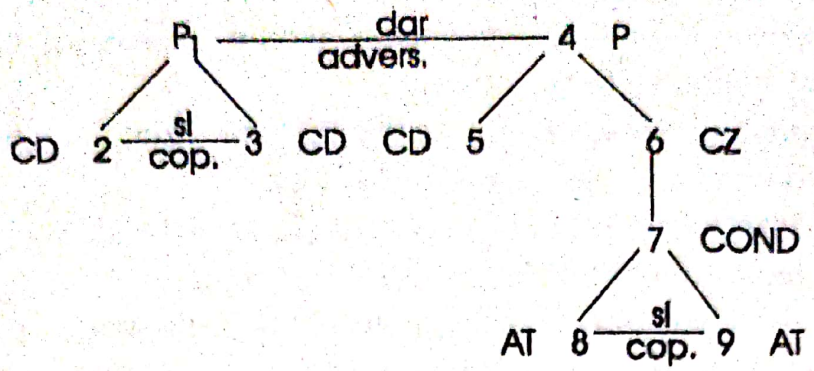

2. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:

nu eşti în stare = predicat nominal alcătuit din:

nu eşti = verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza acitvă, intranzitiv, indicativ prezent, persoana a II-a, singular, formă negativă cu adverbul de mod de negaţie „nu"

în stare = „capabil,-ă" = nume predicativ, exprimat prin locuţiune adjectivală, gradul pozitiv

de a împiedica = complement indirect, exprimat prin verb, conjugarea I, diateza activă, tranzitiv, infinitiv precedat de prepoziţia compusă „de a"

firei = atribut substantival genitival, exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, G, articulat cu articolul hotărît enclitic *i* (formă veche - prin ataşarea articolului *i* la NAc, singular, nu la forma de GD (unei) *firi + i*)

deja = complement circumstanţial de mod, exprimat prin adverb de mod cu o nuanţă temporală

interesant = nume predicativ (al predicatului nominal *este interesant* = expresie verbală impersonală), exprimat prin adverb de mod, provenit din adjectiv prin schimbarea valorii gramaticale, gradul pozitiv.

fiindcă = conjuncţie subordonatoare compusă, fără funcţie sintactică în propoziţie, în frază este element de relaţie care introduce o CZ.

pentru care = complement circumstanţial de cauză, exprimat prin pronume relativ simplu, substituie substantivul „pricină", feminin, singular, Ac, precedat de prepoziţia simplă „pentru", în frază este element de relaţie subordonator care introduce o AT.

totul = complement direct, exprimat prin substantiv comun, simplu, provenit din pronume nehotărît - iar, după *Gramatica Academiei*, din adjectiv - prin schimbarea valorii gramaticale, neutru, singular, Ac.

Scanned with OKEN Scanner

3. Formaţi familiile cuvintelor *frunză, copil, frumos*

frunză	*copil*	*frumos*
frunzuliţă	*copilă*	*frumuseţe*
frunzişoară	*copilaş*	*frumuşel*
frunziş	*copiliţă*	*frumuşea*
înfrunzi	*copilandru*	*înfrumuseţa*
înfrunzit,-ă	*copilări*	*înfrumuseţat,-ă*
înfrunzire	*copilărie*	*înfrumuseţare*
neînfrunzit,-ă		*neînfrumuseţat,-ă*
reînfrunzi		
reînfrunzit,-ă		
reînfrunzire		

4. Despărţiţi în silabe, cuvintele:
si-nop-tic; in-ad-mi-si-bil; îm-pros-pă-tat.

UNIVERSITATEA ALBA IULIA, LIMBA ROMÂNĂ (FILOLOGIE) ,1992

I.a) Delimitaţi propoziţiile şi indicaţi felul lor:

„De fapt, **tragedia** lui Moromete *nu provine* din inadaptare, 1/ **inadaptarea** *a declanşat* (însă) criza unei conştiinţe 2/ (**care**) *nu se* mai *regăseşte*, 3/ (pentru că) **întrebarea** fundamentală 4/ (pe care) şi-*o pune* la bătrîneţe, 5/ (cînd) *trăieşte* toate aceste schimbări, 6/ *este* 4/ (de ce) *se întîmplă* 7/ (**ceea ce**) *se întîmplă*, 8/ (orice) *ai face*.

(Marin Preda)

1. P
2. P > însă
3. AT (2)
4. CZ (3)
5. AT (4)
6. CT (5)
7. PR (4)
8. SB (7)
9. CSV (7)

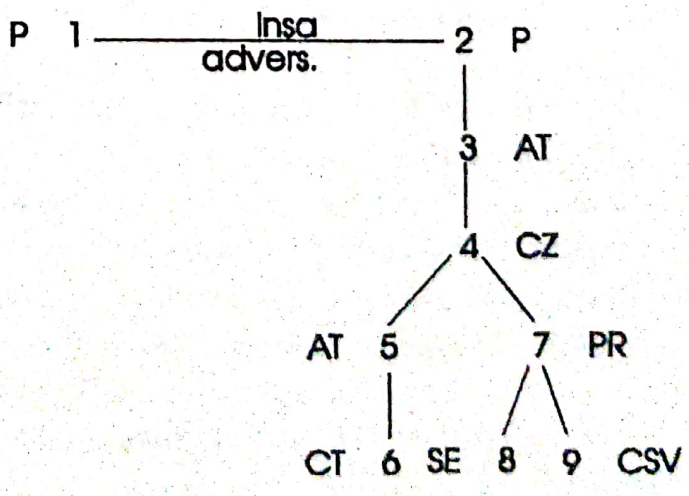

Scanned with OKEN Scanner

I.b. Analizaţi sintactic şi morfologic textul subliniat:
tragedia = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, N, articulat cu articolul hotărît enclitic *a*;
lui =articol hotărît proclitic care împreună cu substantivul *Moromete* (propriu, masc., sg., G) au funcţie de atribut substantival genitival;
pe care = complement direct exprimat prin pronume relativ, substituie substantivul „întrebare": feminin, singular, Ac., precedat de prepoziţia simplă „pe", în frază este element de relaţie subordonator care introduce o AT;
şi =complement indirect exprimat prin pronume reflexiv, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, dativ;
o = complement direct - reia complementul direct „pe care" - exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, Ac.;
(îşi) pune = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea a III-a, diateza reflexivă cu pronumele reflexiv *îşi* în cazul D-, tranzitiv, indicativ prezent, persoana a III-a, singular;
la bătrîneţe = complement circumstanţial de timp exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, Ac., precedat de prepoziţia simplă „la", nearticulat;
toate = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal nehotărît - considerat de *Gramatica Academiei* adjectiv variabil cu două terminaţii şi cinci forme flexionare-, feminin, plural, Ac.
aceste = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere, feminin, plural, Ac.
schimbări =complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, plural, Ac., nearticulat.

I.c. Indicaţi cinci locuţiuni sau expresii cu verbul *a face*:
a o face lată
a se face de rîs
a face cu mîna
a face feţe-feţe
a-şi face seama

II.a. *Precizaţi şi exemplificaţi principalele funcţii ale cazurilor.*

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA ARAD, TEOLOGIE-LITERE, 1992

1) Funcţiile sintactice ale infinitivului. Exemple.

2) Daţi două exemple de omonime:
Vapoarele intră *în port*. (*port* = „amenajare portuară")
Îmi place acest *port* popular. (*port* = „îmbrăcăminte")
Peştele trăieşte în *lac*. (*lac* = „apă stătătoare")
Aceşti pantofi de *lac* îmi plac. (*lac* = „varietate de piele")

3.a. Împărţiţi fraza în propoziţii şi arătaţi felul lor:
Era adevărat 1/ (că) acest **sergent** *nu încetase* 2/ *(să) se arate* vesel 3/ (de cînd) *venise* (de cîteva zile, înainte deci de evenimentele de ieri), 4/ (dar) *poate* 5/ (că) *ar fi fost* **cazul** 6/ (ca) tocmai evenimentele de ieri *(să)*-l *fi pus* şi pe el niţel *pe gînduri...*7/ **Una** din condiţiile puse vechiului aliat *era* 8/ (ca) **acesta** *(să) depună* armele 9/ (şi) *(să) se retragă*. 10
(M.Preda, *O oră din august*)

1. P
2. SB (1)
3. CD (2)
4. CT (2)
5. P
6. SB (4)
7. AT (5)
8. P
9. PR (7)
10. PR (7)

dar

şi

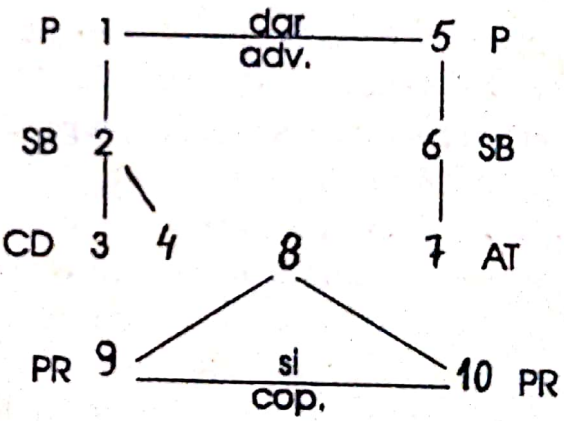

3.b. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:
acest = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere, acordat cu substantivul *sergent*: masculin, singular, nominativ;
de ieri = atribut adverbial, exprimat prin adverb de timp simplu, precedat de prepoziţia simplă „de";
vechiului = atribut adjectival, exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, simplu, se acordă cu substantivul *aliat*: masculin, singular, dativ, are formă articulată cu articolul hotărît enclitic *-lui* preluat de la substantivul *aliat* pe care îl precede.

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA BAIA MARE, LIMBA ROMÂNA-LITERE; TEOLOGIE-LITERE, 1992

I.1. Împărţiţi textul în propoziţii; rescrieţi propoziţiile arătînd: felul acestora; raporturile sintactice dintre propoziţii, modul de realizare a acestor raporturi (fără schemă).

Se pare 1/ (că) **nimeni** *nu înţelegea* 2/ (că) hotărîndu-se în sfîrşit plecarea lui Achim la Bucureşti *însemna* 3/ (că) *trebuia* 4/ *(să)* li *se facă* celor trei *pe plac* pînă la capăt, 5/ *(să) nu se* mai *atingă* **nimeni** de oi 6/ (şi) 8/ (cum) altceva *n-au* ce vinde, 7/ salcîmul *trebuia* tăiat. 8/

(Marin Preda, *Moromeţii*)

1. *se pare* = propoziţie principală, regentă pentru P 2;
2. *că nimeni nu înţelegea* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *se pare* din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă *că*, regentă pentru P 3;
3. *că hotărîndu-se în sfîrşit plecarea lui Achim la Bucureşti însemna* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *înţelegea* din P 2, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă *că*, regentă pentru P 4 şi P 8;
4. *că trebuia* = propoziţie subordonată predicativă faţă de verbul copulativ *însemna* din P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă *că*, regentă pentru P 5 şi P 6;
5. *să li se facă celor trei pe plac pla capăt* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *trebuia* din P 4, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă *să*;
6. *sa nu se mai atingă nimeni de oi* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *trebuia* din P 4, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, în raport de coordonare prin juxtapunere cu P 5;
7. *cum altceva n-au ce vinde* = propoziţie subordonată circumstanţială de cauză faţă de P 8, introdusă prin adverbul relativ *cum* cu valoare de conjuncţie;
8. *şi...salcîmul trebuia tăiat* = propoziţie subordonată predicativă faţă de verbul copulativ *însemna* din P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare subînţeleasă *că*, în raport de coordonare copulativă cu P 4 prin conjuncţia *şi*.

Scanned with OKEN Scanner

Observaţii:
- P 6 - subiectivă - are şi o valoare *apozitivă* (*„adică să nu se mai atingă...)*
- În P 7 *ce vinde* nu este o propoziţie cu predicatul verbal *vinde* la indicativ prezent, ci o construcţie infinitivală relativă cu funcţie de complement direct dezvoltat pe lîngă verbul predicativ *au* care are sensul „pot".

I.2. Faceţi analiza sintactică şi morfologică a cuvintelor subliniate:
se pare = predicat verbal exprimat prin verb predicativ impersonal, conjugarea a II-a, diateza reflexivă - cu pronumele reflexiv *se*, formă neaccentuată în Ac., intranzitiv, indicativ, prezent, are formă de persoana a III-a singular;
că = conjuncţia subordonatoare simplă, necircumstanţială, introduce o subiectivă;
nimeni = subiect exprimat prin pronume negativ simplu, cazul N;
hotărîndu-se = complement circumstanţial de cauză - cu nuanţă temporală - exprimat prin verb nepersonal, conjugarea a IV-a, diateza reflexivă cu sens pasiv - cu pronumele reflexiv *se*, formă neaccentuată persoana a III-a, singular, Ac., - intranzitiv, dar la diateza activă „a hotărî" este tranzitiv, gerunziu;
lui Achim = atribut substantival genitival, exprimat prin substantiv propriu, simplu, masculin, singular, N, articulat cu articolul hotărît proclitic *lui*;
însemna = predicat nominal incomplet exprimat prin verb copulativ, conjugarea I, diateza activă, intranzitiv, indicativ prezent, persoana a III-a, singular; numele predicativ este exprimat prin cele două propoziţii predicative care urmează (P 4 şi P 8);
li = complement indirect, care anticipă complementul indirect *celor trei*, exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a plural, masculin, dativ;
celor trei = complement indirect, anticipat prin forma neaccentuată a pronumelui personal în dativ, exprimat prin numeral cardinal propriu-zis simplu, valoare substantivală, masculin, plural, dativ, precedat de articolul demonstrativ-adjectival „celor";
nimeni = subiect exprimat prin pronume negativ simplu, nominativ;
altceva = complement direct exprimat prin pronume nehotărît compus, Ac.;
ce = complement direct al verbului *vinde*, exprimat prin pronume relativ simplu, invariabil, Ac.;
vinde = complement direct al verbului *au*, exprimat prin verb nepersonal, conjugarea a III-a, diateza activă, tranzitiv, infinitiv prezent;

Scanned with OKEN Scanner

I.3. Alcătuiţi familia lexicală pentru cuvintele:

(a) face	*- oaie*
(a) reface	*- oiţă*
(a) preface	*- oier*
(a) răsface	*- oieriţă*
(a) desface	*- oierit*
facere	*- oaie-neagră*
făcătură	
refacere	
răsfacere	
prefacere	
desfăcătură	
refăcută	
prefăcută	
nefăcută	
binefacere	
binefăcător	
răufăcător	

II. Arătaţi ce valori poate avea verbul *a fi* în limba română şi exemplificaţi fiecare situaţie:

1. *Valoare predicativă* care are sensurile „a exista", „a se afla", „a merge", „a se întîmpla" etc. Are funcţie de predicat verbal:

Ei *erau* acolo.
Noi *am fost* la ţară.
Ce *este* aici?
Astăzi *este* duminică.

2. *Valoare copulativă* avînd rolul de a face legătura dintre un subiect şi un nume predicativ:

Noi *sîntem şi vom fi* aceiaşi.

3. *Valoare de auxiliar morfologic* avînd rolul de a forma construcţiile compuse ale unor timpuri ale diatezei active şi ale tuturor timpurilor la diateza pasivă:

- la diateza activă

a/ viitor anterior
Eu voi *fi* plecat cînd vei veni tu.
b/ conjunctiv perfect şi condiţional-optativ perfect:
Să *fi* mers mai repede!; Ei ar *fi* mers mai repede.
c/ infinitiv perfect:
Înainte de *a fi* plecat de acasă, verifică apa!
d/ diateza pasivă:
Eu *sînt* ajutat de toţi (indicativ prezent)
Tu *vei fi* rugat de colegi (indicativ viitor) etc.

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA BAIA MARE, COLEGIUL DE BIROTICĂ, 1992

I.1. Analizaţi sintactic fraza:
Erau atîţia-n slujba lor de clacă
Cei osîndiţi 1/ (să) *plîngă* 2/ (şi) *(să) tacă*: 3/
Moşnegi slăbuţi, 1/ (ce) scris-*aveau* pe frunte
Zădărnicia pletelor cărunte; 4/
Bărbaţi sfîrşiţi, cu sufletele moarte,
Cu tot amarul unei vieţi deşarte. 1/
(Si)-n lung şirag **femeile** trudite,
Cu ochii stinşi, cu sînul supt de trudă,
Înaintau în cale, gîrbovite
De munca lungă, vitregă şi crudă. 5/
(O.Goga, *Clăcaşii*)

1. *Erau atîţia-n slujba lor de clacă cei osîndiţi...: moşnegi slăbiţi, bărbaţi sfîrşiţi, cu sufletele moarte, cu tot amarul unei vieţi deşarte* = propoziţie principală, regentă pentru P 2, P 3 şi P 4; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;
2. *să plîngă* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*; enunţiativă potenţială - considerată şi propriu-zisă, afirmativă, simplă;
3. *şi să tacă* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, coordonată cu P 2 prin conjuncţia copulativă *şi*-, enunţiativă potenţială - considerată şi propriu-zisă, afirmativă, simplă;
4. *ce scris-aveau pe frunte zădărnicia pletelor cărunte* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *bărbaţi* din P 1, introdusă prin pronumele relativ *ce*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;
5. *şi-n lung şirag femeile trudite, cu ochii stinşi, cu sînul supt de trudă, înaintau în cale, gîrbovite de munca lungă, vitregă şi crudă* = propoziţie principală, coordonată cu P 1 prin conjuncţia copulativă *şi*; enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată;

I.2. *Analizaţi morfosintactic cuvintele subliniate:*
lor = pronume personal, persoana a III-a, plural, masculin, genitiv, atribut pronominal genitival;
cei osîndiţi = adjectiv variabil cu două terminaţii simplu, substantivat, provenit din verb la participiu prin schimbarea valorii gramaticale, masculin, plural, nominativ, precedat de articolul adjectival demonstrativ *cei*, subiect;
ce = pronume relativ simplu, invariabil, substituie substantivul *moşnegi*: masculin plural, nominativ, subiect; în frază are rol

de element de relaţie subordonator care introduce AT nr. 4;
cărunte = adjectiv variabil cu două terminaţii, simplu, feminin, plural, genitiv, gradul pozitiv, atribut adjectival;
cu sufletele = substantiv comun, simplu, neutru, plural, acuzativ precedat de prepoziţia simplă *cu*, articulat cu articolul hotărît enclitic *-le*, atribut substantival prepoziţional.

I.3. Indicaţi familia lexicală a cuvîntului *bărbat*

bărbat	*bărbătuş*
bărbăţel	*(a) îmbărbăta*
bărbăţoi	*îmbărbătare*
bărbăteşte	*îmbărbătat*

II. Predicatul verbal în limba română.

UNIVERSITATEA BACĂU, LITERE, ROMÂNĂ A, 1992

I. Atributul

II.1. Despărţiţi textul în propoziţii şi arătaţi felul lor:

„(După ce) *se subţiară* **nourii** 1/ (şi) *conteni* **ploaia**, 2/ *izbucni* deodată **soarele** 3/. (Îndată ce) *reveni* la lumea obişnuită şi în peisajul cunoscut, 4/ **domnul** Bernard *aşteptă* veşti de la Necşeşti, 5/ (ca *să*)-şi *poată* întregi observaţiile sale ascunse. 6/ (Cum) **elementele** *se coalizau* întrucîtva cu oamenii, 7/ **datoria** lui *era* 8/ *(să) ajungă* la o biruinţă cît mai rapidă. 9/

Probabil 10/ (că) **toamna** *nu va fi mai lungă* decît pînă la jumătatea lui octombrie. 11/ După căderea frunzelor, 13/ *va trebui* 12/ (ca) **lucrătorii** huţuli *(să) intre* în acţiune. 13/

(M.Sadoveanu)

√ = *este*, verb copulativ

1. CT (3)
2. CT (3) > şi
3. P
4. CT (5)
5. P
6. CS (5)
7. CZ (8)
8. P
9. PR (8)
10. P
11. SB (10)
12. P
13. SB (12)

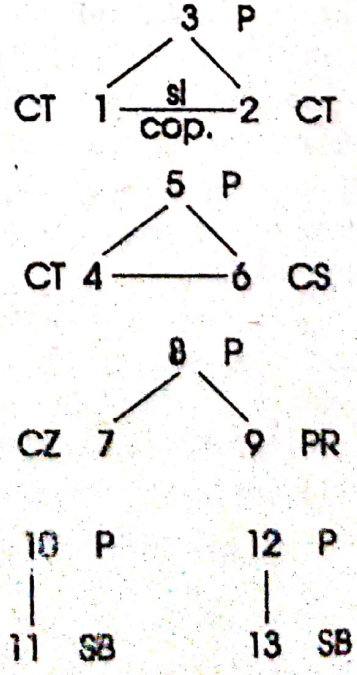

Scanned with OKEN Scanner

II.2. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:
nourii = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, formă regională, neutru, plural, nominativ, articulat cu articolul hotărît-*i*;
izbucni = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ, perfectul simplu, persoana a III-a, singular;
cunoscut = atribut adjectival exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, provenit din verb la participiu prin conversiune, neutru, singular, acuzativ, gradul pozitiv;
sale = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal posesiv, substituie un posesor de persoana a III-a singular, are formă acordată cu substantivul *observaţiile*: feminin, plural, acuzativ;
datoria = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-a*;
lui = atribut pronominal genitival exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, singular, masculin, genitiv;
probabil = nume predicativ al expresiei verbale impersonale *este probabil* - cu verbul copulativ impersonal subînţeles-, exprimat prin adverb de mod simplu, gradul pozitiv.

NOTĂ: este considerat adesea şi *predicat verbal* exprimat prin adverb de mod predicativ
nu va fi mai lungă = predicat nominal alcătuit din:
nu va fi = verb copulativ, formă negativă cu adverbul de mod *nu*, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ, viitor, persoana a III-a, singular;
mai lungă = nume predicativ exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, feminin, singular, nominativ, comparativ de superioritate;
lui = articol hotărît proclitic care precede substantivul *octombrie*, masculin, singular, genitiv.

UNIVERSITATEA BACĂU, LITERE, ROMÂNĂ B, 1992

I.1. Despărţiţi textul în propoziţii şi arătaţi felul lor.
(A se vedea rezolvarea subiectului II.1 de la secţia Română A).

I.2. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate (A se vedea rezolvarea subiectului II.2 de la secţia Română A).

II.1. Construiţi enunţuri în care să apară corect folosite următoarele cuvinte:

Scanned with OKEN Scanner

incident : Între cei doi a avut loc un *incident* neașteptat.
accident: În *accidentul* de circulație și-a pierdut viața un om.
funcționar: El este *funcționar* la primărie.
funcțional: Este un aparat foarte *funcțional.*
a stimula: Vîntul *stimulează* focul.
a simula: Victor *a simulat* boala.
literar: Este o formă *literară*, nu populară.
literal: A examinat textul cu atenție, *literal.*
petrolier: Utilajul *petrolier* a fost adus ieri.
petrolifer: Cîmpul *petrolifer* ține cît vezi cu ochii.

II.2. Alcătuiți familia lexicală a cuvîntului *tînăr*:

tînăr	*a întineri*	*neîntinerit,-ă*	*întinerire*
tineret	*întinerit,-ă*	*tinerel*	*tinerică*
tinerețe	*reîntinerit,-ă*	*tinerime*	*reîntinerire*

UNIVERSITATEA BACĂU, EDUCAȚIE FIZICĂ, KINETOTERAPIE, 1992

I.1. Despărțiți textul în propoziții și precizați felul lor.

„**Starea** cea mai pizmuită, 1/ (ce) *putea* 2/ *(s)*-o *aibă* **un cetățean**, în ierarhia slujbelor, în noua orînduire socială, 3/ *era aceea* de cumulard de salarii, singura stare 1/ (ce) *putea* 4/ (*să*) *satisfacă* apetiturile instinctuale 5/ (de care) **momentul** istoric *e dominat.* 6/

(Lucian Blaga)

1. P
2. AT (1)
3. CD (2)
4. AT (1)
5. CD (4)
6. AT (5)

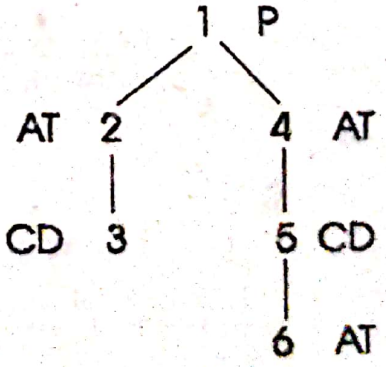

II.2. Analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate:

starea = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-a*

putea = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ imperfect, persoana a III-a singular;

Scanned with OKEN Scanner

slujbelor = atribut substantival genitival, exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, plural, genitiv, articulat cu articolul hotărît enclitic *-lor*;
istoric = atribut adjectival exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, neutru, singular, nominativ, pozitiv fără comparaţie.

II. Construiţi enunţuri în care să apară corect folosite cuvintele:
a evoca: Conferenţiarul *a evocat* personalitatea celui comemorat.
a invoca: Învinuitul *a invocat* tot felul de motive justificative.
riguros: A analizat totul în mod *riguros*.
viguros: Este un lăstar *viguros*.
afluenţă: La expoziţie este o mare *afluenţă* de vizitatori.
influenţă: Are o mare *influenţă* asupra prietenului său.
eminent: Este un student *eminent*.
iminent: Traversînd strada astfel, pericolul de accident e *iminent*.
aluzie: A făcut *aluzie* la meritele lui anterioare.
iluzie: Îmbogăţirea rapidă este pentru mulţi o *iluzie*.

III. Stabiliţi formele corecte:
aceeaşi părere (nu *aceiaşi* parere)
însăşi ideea (nu *însăţi* ideia)
acelaşi om (nu *acelaş* om)
creînd (nu *creind*)
eu *însumi* (nu *eu însuşi*)

UNIVERSITATEA BRAŞOV, LITERE, 1992

I. Analiza sintactică a frazei:
Firesc ar fi fost 1/ (*să*) *schimb* slujba 2/, (daca) *ţineam* 3/ (*să*) *fiu în slujbă* 4/, şi (*să*) *trăiesc* ca un fecior de bani gata, făcînd cel mult politică, aşa 5/ (cum) mi-*a spus* ministrul, fără a şti 6/ (că) *se face ecoul* lumii întregi, 7/(a cărei) **nedumerire** *fusese sporită* de faptul 8/ (că) ,10a/ (după ce) *rămăsesem* în poliţie 9/, *nu voiam* 10b/ nici (*să*) *înaintez*, de trei ori cedînd locul unor colegi mai în etate 11a/, (ca), la retragere, (*să*) *aibă* pensie mai mare 12/ (şi) de alte două ori, 11b (ca *să*) *dau putinţă* unor numiri din afară. 13/

1. *Firesc ar fi fost* = propoziţie principală, regentă pentru P 2 şi P 5;

2. *să schimb slujba* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de expresia verbală impersonală din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 3;

3. *dacă ţineam* = propoziţie subordonată circumstanţială condiţională faţă de verbul *să schimb* din P 2, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *dacă*, regentă pentru P 4;

4. *să fiu în slujbă* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de verbul *ţineam* din P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*;

5. *şi să trăiesc ca un fecior de bani gata, facînd cel mult politică, aşa* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de expresia verbală impersonală din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, coordonată cu P 2 prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 6;

6. *cum mi-a spus ministrul, fără a şti* = propoziţie subordonată circumstanţială de mod faţă de adverbul *aşa* din P 5, introdusă prin adverbul relativ *cum*, regentă pentru P 7;

7. *că se face ecoul lumii întregi* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul *a şti* din P 6, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, regentă pentru P 8;

8. *a cărei nedumerire fusese sporită de faptul* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *lumii*, introdusă prin pronumele relativ *a cărei*, regentă pentru P 10;

9. *după ce rămăsesem în poliţie* = propoziţie subordonată circumstanţială de timp faţă de verbul *nu voiam* din P 10, introdusă prin locuţiunea conjuncţională *după ce*;

10. *că...,nu voiam* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *faptul* din P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, regentă pentru P 9, P 11;

11. *nici să înaintez, de trei ori cedînd locul unor colegi mai în etate...şi de alte două ori* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul *voiam* din P 10, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 12 şi P 13;

12. *ca, la retragere, să aibă pensie mai mare* = propoziţie subordonată circumstanţială de scop (finală) faţă de verbul *cedînd* din P 11, introdusă prin conjuncţia subordonatoare compusă *ca...să*;

13. *ca să dau putinţa unor numiri din afară* = propoziţie subordonată circumstanţială de scop (finală) faţă de verbul *cedînd* din P 11, introdusă prin conjuncţia subordonatoare compusă *ca să*.

Scanned with OKEN Scanner

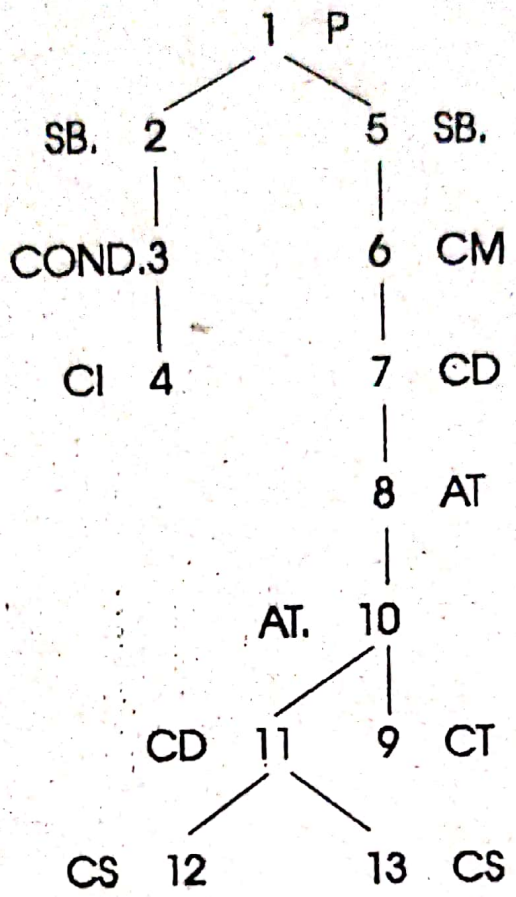

II.a) Analiza sintactico-morfologică a cuvintelor subliniate:

Firesc = nume predicativ, exprimat prin adverb (împreumă cu *ar fi fost* formează o expresie impersonală cu funcţie de predicat nominal);

cum = complement circumstanţial de mod, exprimat prin adverb de mod, relativ, care introduce o CM;

a cărei = atribut pronominal genitival, exprimat prin pronume relativ, cazul genitiv, numărul singular, genul feminin, însoţit de articolul posesiv *a*, introduce o AT;

fusese sporită = predicat verbal exprimat prin verb tranzitiv, conjugarea a IV-a, diateza pasivă, indicativ, mai mult ca perfectul, persoana a III-a, numărul singular;

unor numiri = complement indirect, exprimat prin substantiv comun, simplu, gen feminin, număr singular, caz dativ, articol nehotărît *unor*;

din afară = atribut adverbial, adverb de loc cu prepoziţie.

b) Construiţi trei subordonate diferite introduse prin conjuncţia „de":

-„*De* va ninge, 1/ nu voi pleca." 2/ - *condiţională*

-„Bătea vîntul 1/ *de* apleca toţi copacii." 2/ - *consecutivă*

-„*De* nu acceptă 1/ înseamnă 2/ că are altă ofertă." 3/ - *subiectivă*

III. Adverbul şi locuţiunea adverbială.

UNIVERSITATEA BRAŞOV, EDUCAŢIE FIZICĂ ŞI SPORT, 1992

I. Analizaţi sintactic fraza şi întocmiţi schema relaţională:

Mai *ţin* apoi *minte* 1/ /(că) i-*am dat* o bucată de plăcintă 2/, /(că) l-*am bătut* 3/,/ (fiindcă) *nu voia* 4/ /(să)-mi *lase* cimpoiul 5/, (şi) (că) *era băiat* bun 6/, (căci) *nu s-a supărat* 7/, /(deşi) *era mai mare* decît mine. 8/

1. propoziţie principală; regentă pentru P 2, P 3 şi P 6;

2. propoziţie subordonată completivă directă faţă de locuţiunea verbală din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*;

3. propoziţie subordonată completivă directă faţă de locuţiunea verbală din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, coordonată cu P 2 prin juxtapunere; regentă pentru P 4;

4. propoziţie subordonată circumstanţială cauzală faţă de verbul *am bătut* din P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *fiindcă*; regentă pentru P 5;

5. propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul *nu voia* din P 4, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*;

6. propoziţie subordonată completivă directă faţă de locuţiunea verbală din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, coordonată cu P 2 şi P 3 prin conjuncţia copulativă *şi*; regentă pentru P 7;

7. propoziţie subordonată circumstanţială cauzală faţă de P 6, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *căci*; regentă pentru P 8;

8. propoziţie subordonată circumstanţială concesivă faţă de verbul *nu s-a supărat* din P 7, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *deşi*.

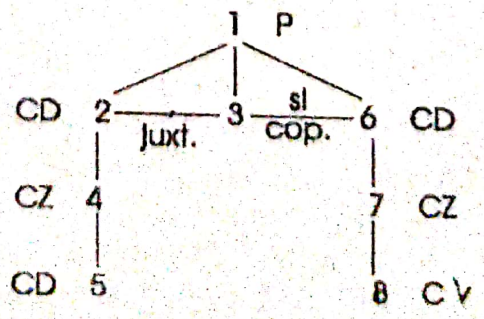

II.1. Analizaţi morfo-sintactic cuvintele subliniate:

- *apoi* = adverb de timp, exprimat prin compl.circ. de timp;

- *i* = pronume personal, persoana a III-a, numărul singular, cazul dativ, forma neaccentuată; complement indirect;

- *de plăcintă* =substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ cu prepoziţia *de*, nearticulat; atribut substantival prepoziţional;

- *nu s-a supărat* = verb predicativ, personal, conjugarea I, diateza reflexivă - cu pronumele reflexiv *se*, formă neaccentuată în Ac.-intranzitiv, indicativ, perfectul compus, persoana a III-a,sg., predicat verbal;

mai mare = adjectiv variabil cu o singură terminaţie, masculin, singular, nominativ, gradul pozitiv, nume predicativ care împreună cu verbul copulativ *era* formează predicatul nominal al propoziţiei;

(*decît*) *mine* =pronume personal, formă accentuată, persoana I, singular, Ac. precedat de adverbul de mod comparativ *decît*, complement circumstanţial de mod comparativ.

2. Găsiţi sinonimele cuvintelor: *bucată, fiindcă, băiat;* alcătuiţi cu fiecare din ele cîte o propoziţie:

- *bucată - piesă, parte, componentă, fragment;*

Am ascultat o *piesă* muzicală frumoasă.

A rupt o *parte* din întreg şi a oferit-o.

Trebuie pusă fiecare *componentă* la locul ei,,

Ce aţi văzut dumneavoastră este numai un *fragment* din lucrare.

- *fiindcă-că, căci, pentru că, deoarece*

Nu-ţi spun, *că tu* eşti în stare să divulgi imediat secretul.

Şi a luptat, *căci* ştia să lupte.

Pentru că nu m-au crezut, a trebuit să le fac demonstraţia pe loc.

Am cumpărat un alt stilou, *deoarece* pe cel vechi îl pierdusem.

- *băiat-om, flăcău, tînăr;*

Era un *om* cumsecade.

Tu eşti de-acum *flăcău.*

Se uita cu atenţie la *tînărul* acela.

III. Subiectul (definiţie, clasificare, exprimare, exemple).

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA „OVIDIUS" CONSTANŢA, LITERE, DREPT, 1992

1. Analiza sintactică a frazei: despărţirea în propoziţii, clasificarea propoziţiilor şi raporturilor dintre ele.

Nu e cu putinţă 1/ (ca) **un popor** *(să) se bucure* de formele dinafară ale unei culturi mai înalte 2/ (şi) *(să) urmeze* totodată înlăuntru apucăturile barbariei 3/ (şi) 4/ (fiindcă) 5/ *(să) dai înapoi* 6/ *e cu neputinţă*, 5/ nouă *nu* ne *rămîne* pentru existenţa noastră naţională altă **alternativă** 4/ (decît *să*) *cerem* de la clasele noastre culte atîta conştiinţă 7/ (cîtă) *trebuie* 8/ *(să)* o *aibă* 9/ şi atîta ştiinţă 7/ (cîtă) o *pot* avea. 10/

(Titu Maiorescu)

1. *Nu e cu putinţă* = propoziţie principală, regentă pentru P 2 şi P 3;

2. *ca un popor să se bucure de formele dinafară ale unei culturi mai înalte* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de expresia verbală impersonală „nu e cu putinţă" din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare compusă *ca...să*;

3. *şi să urmeze totodată înlăuntru apucăturile barbariei* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, coordonată cu P 2, prin conjuncţia copulativă (cu valoare adversativă) *şi*;

4. *şi...nouă nu ne rămîne pentru existenţa noastră naţională altă alternativă* = propoziţie principală, coordonată prin conjuncţia copulativă *şi* cu P 1, regentă pentru P 5 şi P 7;

5. *fiindcă...e cu neputinţă* = propoziţie subordonată circumstanţială cauzală faţă de P 4, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *fiindcă*, regentă pentru P 6;

6. *să dai înapoi* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de expresia verbală impersonală *e cu neputinţă* din P 5, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă *să*;

7. *decît să cerem de la clasele noastre culte atîta conştiinţă...şi atîta ştiinţă* = propoziţie subordonată circumstanţială de excepţie faţă de P 4, introdusă prin locuţiunea conjuncţională subordonatoare *decît să*, regentă pentru P 8 şi P 10;

8. *cîtă trebuie* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *cunoştinţă* din P 7, introdusă prin pronumele

relativ simplu *cîtă*, regentă pentru P 9;

9. *să o aibă* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *trebuie* din P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă *să*;

10. *cîtă o pot avea* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *ştiinţă* din P 7, introdusă prin pronumele relativ simplu *cîtă*;

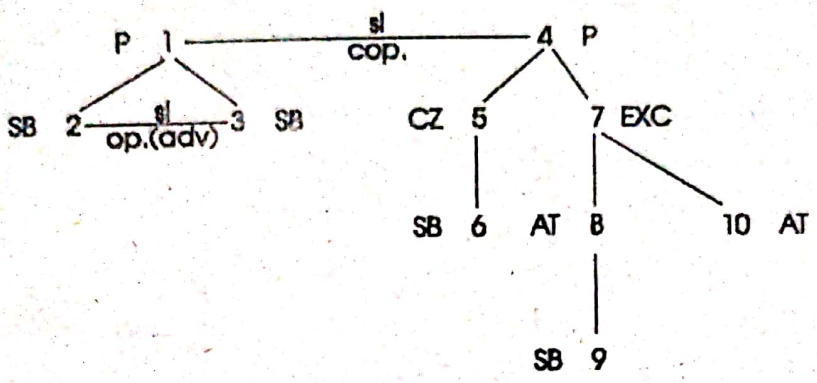

2. Analiza morfologică şi sintactică a cuvintelor subliniate.

nu e cu putinţă = expresie verbală impersonală cu funcţie de predicat nominal, formată din:

nu e = verb copulativ impersonal, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ prezent, formă de persoana a III-a, singular, precedat de adverbul de mod de negaţie *nu*;

cu putinţă = locuţiune adverbială de mod, nume predicativ

un popor = substantiv comun simplu, neutru, singular, N, articulat cu articolul nehotărît proclitic *un*, subiect;

ca ...să = conjuncţie subordonatoare compusă, fără funcţie sintactică, introduce o subiectivă;

să se bucure = verb predicativ personal, conjugarea I, diateza reflexivă cu pronumele reflexiv formă neaccentuată în Ac *se* -, intranzitiv - dar la diateza activă „a bucura" este tranzitiv-conjunctiv prezent, persoana a III-a, singular, predicat verbal;

de formele = substantiv comun simplu, feminin, plural, Ac., precedat de prepoziţia simplă *de*, articulat cu articolul hotărît enclitic - *le*, complement indirect;

din afară = adverb de loc precedat de prepoziţie, atribut adverbial;

ale unei culturi = substantiv comun, simplu, feminin, singular, genitiv precedat de articolul posesiv-genitival „ale", articulat cu articolul nehotărît proclitic *unei*, atribut substantival genitival;

mai înalte = adjectiv variabil cu două terminaţii, feminin,

singular, genitiv, gradul comparativ de superioritate, atribut adjectival;

nouă = pronume personal, formă accentuată, persoana I, plural, dativ, complement indirect, reluat prin forma neaccentuată *ne*;

ne = pronume personal formă neaccentuată, persoana I, plural, dativ, complement indirect care reia complementul indirect *nouă*;

nu...rămîne = verb predicativ impersonal, conjugarea a III-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ prezent, are formă de persoana a III-a, singular, predicat verbal formă negativă cu adverbul de mod de negaţie *nu*;

pentru existenţa = substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ, precedat de prepoziţia simplă *pentru*, articulat cu articolul hotărît enclitic - *a*, complement indirect cu nuanţă de scop;

noastră = adjectiv pronominal posesiv, ţine locul unor posesori de persoana I plural, are formă acordată cu substantivul *existenţa*: feminin, singular, acuzativ, atribut adjectival;

naţională = adjectiv variabil cu două terminaţii, feminin, singular, acuzativ, pozitiv - fără comparaţie, atribut adjectival;

altă = adjectiv pronominal nehotărît simplu feminin, singular, nominativ, atribut adjectival;

alternativă = substantiv comun, simplu, feminin, singular, nominativ, nearticulat, subiect.

3. Propoziţia subordonată concesivă

UNIVERSITATEA „OVIDIUS" CONSTANŢA, BIROTICĂ, 1992

1. Analiza sintactică a frazei: despărţirea în propoziţii, clasificarea propoziţiilor şi raporturile dintre ele.

Oiţă bîrsană, 1/
(De) *eşti năzdrăvănă* 2/
(Şi) (de) *o fi* 3/(*să*) *mor*,
În cîmp de mohor, 4/
Să-i *spui* lui vrîncean
Şi lui ungurean 1/
(Mioriţa)

(Ca *să*) mă *îngroape*
Aice pe-aproape
În strunga de oi, 5/
(*Să*) *fiu* tot *cu voi*, 6/
În dosul stînii, 5/
(*Să*)-mi *aud* cîinii. 7/

1. *Oiţă bîrsană....să-i spui lui vrîncean şi lui ungurean* = propoziţie principală, regentă pentru P 2, P 3 şi P 5;

2. *de eşti năzdrăvană* = propoziţie subordonată circumstanţială condiţională faţă de P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *de*;
3. *şi de-o fi* = propoziţie subordonată circumstanţială condiţională faţă de P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *de*, coordonată cu P 2 prin conjuncţia copulativă *si*, regentă pentru P 4;
4. *să mor în cîmp de mohor* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *o fi* din P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*;
5. *ca să mă îngroape aice pe-aproape în strunga de oi...în dosul stînii* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *să spui* din P 1, introdusă prin conjuncţia compusă *ca să*, regentă pentru P 6 şi P 7;
6. *să fiu tot cu voi* = propoziţie subordonată circumstanţială de scop faţă de P 5, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*;
7. *să-mi aud cîinii* = propoziţie subordonată circumstanţială de scop faţă de P 5, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*.

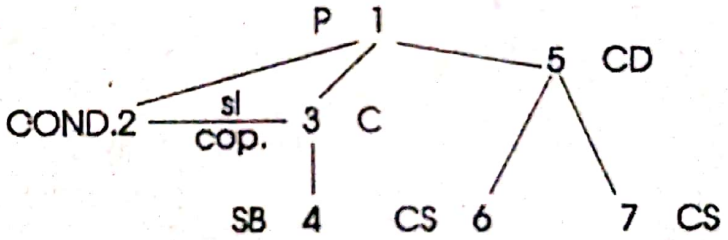

2. *Analiza predicatelor*

eşti năzdrăvană = predicat nominal format din„

eşti = verb copulativ, personal, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ, prezent, persoana a III-a, singular;

năzdrăvană = nume predicativ exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, feminin, singular, nominativ, poziţiv;

o fi = predicat verbal exprimat prin verb predicativ impersonal, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ viitor - formă populară-, are formă de persoana a III-a, singular;

să mor = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, conjunctiv prezent, persoana I, singular;

să spui = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea a III-a, diateza activă, tranzitiv, conjunctiv prezent cu valoare de imperativ, persoana a II-a, singular;

să îngroape = verb predicativ personal, conjugarea I, diateza activă, tranzitiv, conjunctiv prezent, persoana a III-a, singular;

Scanned with OKEN Scanner

să fiu cu voi = predicat nominal format din verb copulativ personal, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, conjunctiv prezent, persoana I singular şi nume predicativ exprimat prin pronume personal, formă accentuată, persoana a II-a, plural, acuzativ precedat de prepoziţia *cu*;
să (mi) aud = predicat verbal exprimat prin verb predicativ personal, conjugarea a IV-a, diateza reflexivă cu pronumele reflexiv *mi*, formă neaccentuată, în dativ posesiv, cu funcţie de atribut pronominal în dativ pe lîngă substantivul *cîinii* -, tranzitiv, conjunctiv prezent, persoana I singular.

3. Complementul direct (caracteristici şi exemple).

UNIVERSITATEA „OVIDIUS" CONSTANŢA, EDUCAŢIE FIZICĂ, 1992

1. Analiza sintactică a frazei: despărţirea în propoziţii, clasificarea propoziţiilor şi raporturile dintre ele.

„*Ar fi fost cuminte* 1/ *(să) se abată* în dreapta ori în stînga 2/ (şi) *(să) se ascundă* în pădurea 3/ (care) *stăpînea* pretutindeni, deopotrivă de întunecos. 4/ (Dar) **Păunaş** se *deşteptase* 5/ (şi) *începuse* 6/ *(să) plîngă* 7/ (şi) i *se părea* Agripinei 8/ (că) numai **vuietul** pîrîului *acoperea* destul de bine ţipetele lui. 9/
(Gala Galaction)

1. *Ar fi fost cuminte* = propoziţie principală, regentă pentru P 2 şi P 3;
2. *să se abată în dreapta ori în stînga* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de expresia verbală impersonală *ar fi fost cuminte* din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă *să*;
3. *şi să se ascundă în pădurea* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de expresia verbală impersonală *ar fi fost cuminte* din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, coordonată cu P 2 prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 4;
4. *care stăpînea pretutindeni, deopotrivă de întunecos* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *pădurea* din P 3, introdusă prin pronumele relativ *care*;
5. *Dar Păunaş se deşteptase* = propoziţie principală, coordonată cu P 1 prin conjuncţia adversativă *dar*;

6. *şi începuse* = propoziţie principală, coordonată cu P 5 prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 7;

7. *să plîngă* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *începuse* din P 6, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*;

8. *şi i se părea Agripinei* = propoziţie principală, coordonată cu P 6 prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 9;

9. *că numai vuietul pîrîului acoperea destul de bine ţipetele lui* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *se părea* din P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă *că*;

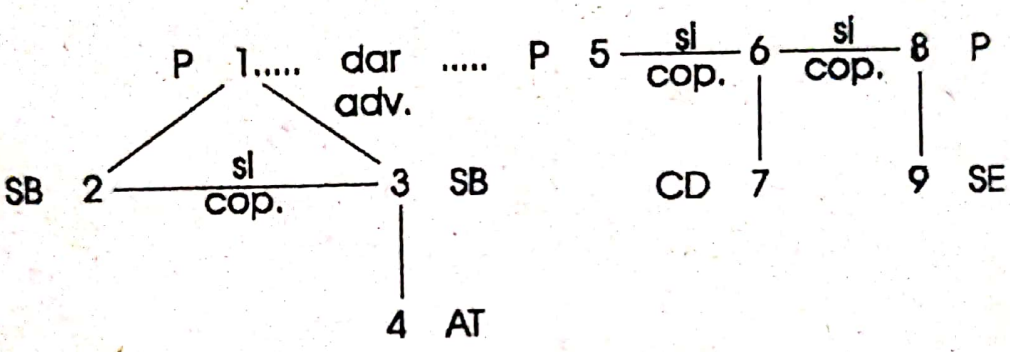

2. *Analiza predicatelor*

ar fi fost cuminte = predicat nominal exprimat prin expresie verbală impersonală formată din:

ar fi fost = verb copulativ impersonal, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, condiţional optativ perfect, are formă de persoana a III-a singular;

cuminte = nume predicativ exprimat prin adverb de mod simplu, gradul pozitiv, provenit din adjectiv prin schimbarea valorii gramaticale;

să se abată = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea a III-a, diateza reflexivă - cu pronumele reflexiv, formă neaccentuată în Ac,-intranzitiv, dar la forma activă „a abate" este tranzitiv, conjunctiv prezent, persoana a III-a, singular;

să se ascundă = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea a III-a, diateza reflexivă -cu pronumele reflexiv *se*, formă neaccentuată în Ac,-intranzitiv, dar la diateza activă verbul „a ascunde" este tranzitiv, conjunctiv prezent, persoana a III-a, singular;

stăpînea = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea a IV-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ imperfect, persoana a III-a, singular;

se deşteptase = predicat verbal exprimat prin verb predicativ,

Scanned with OKEN Scanner

personal, conjugarea I, diateza reflexivă, cu pronumele reflexiv *se*, formă neaccentuată în Ac., -intranzitiv, dar la diateza activă „a deştepta" este tranzitiv, indicativ, m.m.c.p., persoana a III-a, singular;
să plîngă = predicat verbal exprimat prin verb predicativ personal, conjugarea a III-a, diateza activă, tranzitiv, conjunctiv, prezent, persoana a III-a singular;
se părea = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, impersonal, conjugarea a II-a, diateza reflexivă, cu pronumele reflexiv *se* formă neaccentuată în Ac. -intranzitiv, indicativ imperfect, are formă de persoana a III-a, singular;
acoperea = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ imperfect persoana a III-a, singular.

3. Alcătuiţi nouă propoziţii cu subiecte exprimate prin diferite părţi de vorbire.
- *substantiv în N* = Îmi place *munca*.
- *substantiv în Ac.* = A venit *la lume*!
- *adjectiv substantivat* = *Cei mai buni* vor reuşi.
- *pronume personal* = *Ei* sînt cei mai buni.
- *pronume posesiv* = *Ai tăi* se duc pînă la ţară.
- *pronume interogativ* = *Ce* se întîmplă aici etc.
- *numeral* = *Amîndoi* sînt foarte buni.
- *verb la infinitiv* = E uşor *a scrie* versuri.
- *verb la supin* = E uşor *de zis*.

UNIVERSITATEA GALAŢI, ROMÂNĂ A, 1992

I.1. Identificaţi fenomenele fonetice din cuvintele:
neagră: - *ea* = diftong ascendent, alcătuit din semivocala *e* şi vocala *a*; grupul *gr* e printre excepţiile regulilor de despărţire în silabe;
lăcrămioară: - *ioa* =triftong alcătuit din semivocalele *i* şi *o*, precum şi din vocala *a*; grupul *cr* e printre excepţiile regulilor de despărţire în silabe;
soare: - *oa* =diftong ascendent, alcătuit din semivocala *o* şi vocala *a*;
spuneau: - *eau* = triftong alcătuit din semivocala *e*, vocala *a* şi semivocala *u*;
ştiinţă: - *ii* = două vocale în hiat (şti-*i*n)
respectuos: - *uo* = două vocale în hiat (*tu*-os)

Scanned with OKEN Scanner

I.2. Precizaţi regula după care se despart în silabe cuvintele.
a-cru: două consoane între două vocale, a două fiind *l* sau *r*, trec în silaba următoare - este o excepţie de la regula a două;
ar-tă: două consoane între două vocale se despart în silabe diferite - este regula a doua -
drept-unghi: cuvîntul compus din două elemente - regula cuvintelor compuse -
in-e-gal: la cuvintele derivate se despart elementele constitutive în silabele corespunzătoare (*in+egal*)
îm-pre-u-nă: trei consoane între două vocale - prima rămîne, celelalte două trec în silaba următoare (*îm-pre*) - este regula a treia - două vocale se despart în silabe diferite - regula hiatului - (*pre-u*) - o consoană între două vocale trece în silaba următoare (u-*nă*)
punc-taj: trei consoane între două vocale: este despărţit grupul *ct*., astfel că în prima silabă rămîn două consoane, iar în a doua una singură - este o excepţie de la regula a treia;
sculp-tor: trei consoane între două vocale cu grupul *pt* care se desparte, astfel încît două consoane rămîn în prima silabă, iar a treia trece în silaba următoare - este o excepţie de la regula a treia
somp-tu-os: excepţie de la regula a treia (so*mp-tu*) - regula hiatului: două vocale alăturate se despart în silabe diferite (*tu-os*)
ti-groai-că: excepţie de la regula a doua: două consoane dintre care a doua este *l* sau *r* trec amîndouă în silaba următoare (ti-*gro*ai); o consoană între două vocale (sau între un diftong ori triftong şi o vocală) trece în silaba următoare (groai-că)
al trei-lea: numeralul ordinal este *cuvînt compus* din numeralul cardinal propriu-zis *trei* şi desinenţa *-lea* (de fapt articolul hotărît enclitic *le* şi particula deictică *a*)

II. Găsiţi sinonimele cuvintelor:
apogeu = culme - Cariera lui a ajuns *la apogeu (la culme)*
certitudine = convinegere, siguranţă
Avem *certitudinea(siguranţa)* căii alese.
destin = soartă, predestinare
Destinul (soarta) lui a fost să fie şef.
a dobîndi = a obţine, a căpăta; a procura; a cîştiga
A dobîndit (a obţinut) tot ce a cerut. A dobîndit independenţa.
Vei dobîndi (vei căpăta) ce vrei, cu o condiţie...
hrană = aliment, mîncare; masă
A luat ca *hrană (mîncare)* ce a vrut.
A servit drept *hrană (masă)* pentru vulturi.
a învinge = a birui, a înfrînge, a întrece, a înfrîna, a doborî

Scanned with OKEN Scanner

Vom *învinge* (*vom birui, vom întrece*) toate echipele.
Ne *vom birui* (ne *vom înfrîna*) timiditatea.
L-*a învins* (l-*a doborît*) oboseala.

podoabă = decor, ornament, găteală, bijuterie
Obiectele de *podoabă* (*ornament*) *sînt foarte apreciate.*

a săvîrşi = a efectua, a îndeplini, a executa, a comite
A *săvîrşit* (*a îndeplinit*) toate însărcinările.
A *săvîrşit* (*a comis*) un accident.

speranţă = nădejde, credinţă
Speranţele (*nădejdile*) noastre s-au spulberat.
Mai am destulă *speranţă* (*credinţă*).

III. Funcţiile sintactice ale prenumelui personal. Enumerare şi exemple.

IV.1. Să se facă analiza sintactică a frazei şi analiza sintactică şi morfologică a cuvintelor subliniate.

Domnule, 1/ îmi *zisese* **părintele** Ghermănuţă la plecare, 2/ *nu era rău* 1/ (*să*) mai *fi zăbovit* **dumneavoastră** cîteva zile la noi, 3/ (că)-*i* tocmai la primenitul luminii 4/ (şi) **vremea** *poate* 5/ (*să*) *se schimbe*, 6/ (şi) 7/ (de) v-*a apuca* **ploaia**-n pădure, 8/ apoi *are să* vă *fie greu de tot* 7/; (şi), mai ales, 9/ (cum) *nu cunoaşteţi* **dumneavoastră** drumul, 10/*se poate* **întîmpla** 9/ (*să*) *rătăciţi*, 11/ (că) **potecile** *se taie* 12/ (şi) *se încrucişează* între ele...13/

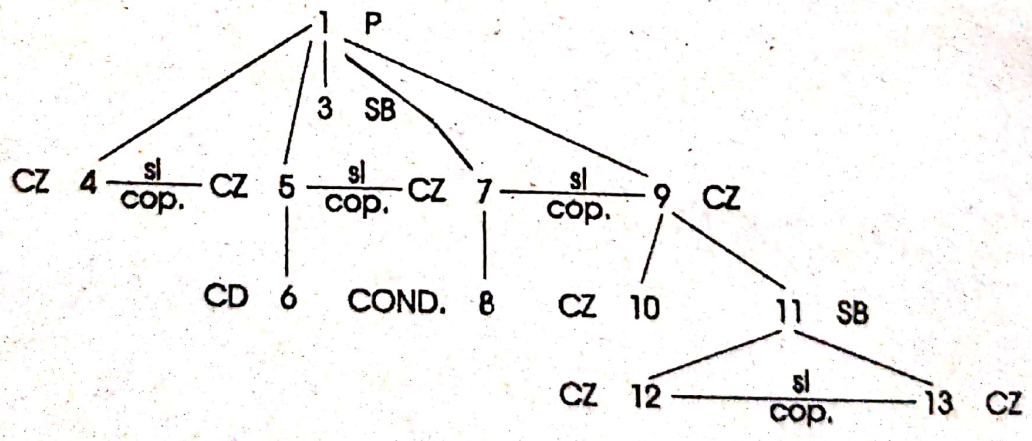

Prop.nr. 2 = prop.incidentă

Ghermănuţă = atribut substantival apoziţional - apoziţie simplă - exprimat prin substantiv propriu, simplu, masculin, singular, nominativ;

la plecare = complement circumstanţial de timp exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ,

Scanned with OKEN Scanner

precedat de prepoziţia simplă „la", nearticulat;

dumneavoastră = subiect exprimat prin pronume personal de politeţe, persoana a doua plural, nominativ;

cîteva = atribut adjectival exprimat prin adjectiv nehotărît compus, acordat cu substantivul *zile*: feminin, plural, acuzativ;

întîmpla = subiect al verbului impersonal *se poate*, exprimat prin verb nepersonal, impersonal, diateza reflexivă - cu pronumele reflexiv *se* subînţeles -, intranzitiv, infinitiv prezent.

IV.2. Construiţi cîte o frază pentru fiecare din schemele date:

1) (Ce) *ştim* foarte bine 1/ *este* 2/ (că) *nu ştim* nimic. 3/

1. SB (2)
2. P
3. PR (2)

2.a. (Dacă) *învăţăm* 1/ *este* 2/ (pentru că) ne *place*. 3/

1. SB (2)
2. P
3. CZ (2)

2.b. (Dacă) *învăţăm* 1/ *este* 2/ (pentru ca *să*) *reuşim*. 3/

1. SB (2)
2. P
3. CS (2)

UNIVERSITATEA GALAŢI, LITERE, ROMÂNĂ B, 1992

I. Textul următor este transcris fără semnele necesare de punctuaţie şi de ortografie. Puneţi acolo unde trebuie aceste semne.

Îndată ce ţăranul se iveşte arendaşul roşu de furie începe să strige

Opincarule mămăligarule ţopîrlanule să mă dai tu pe mine în vileag

Se apropie încet de el şi începe săi care la pumni în cap

Subprefectul zice cu blîndeţe

Cocoane Arghir cocoane Arghir

Însă Arendaşul e prea mînios ca săl audă Dă înainte şi tocmai după ce oboseşte iese pe uşă răcnind

Să te saturi de cercetare

Cînd ţăranul îşi mai vine în fire subprefectul îl întreabă

Ei i-a spune cum a fost.

Scanned with OKEN Scanner

Îndată ce ţăranul se iveşte, arendaşul, roşu de furie, începe să-i strige:

- Opincarule, mămăligarule, ţopîrlanule, să mă dai tu pe mine în vileag?!...

Se apropie încet de el şi începe să-i care la pumni în cap.

Subprefectul zice cu blîndeţe:

- Cocoane Arghir, cocoane Arghir...

Însă arendaşul e prea furios ca să-l audă. Dă înainte şi, tocmai după ce oboseşte, iese pe uşă răcnind:

- Să te saturi de cercetare!

Cînd ţăranul îşi mai vine în fire, subprefectul îl întreabă:

- Ei, ia spune cum a fost...

II. Alcătuiţi cîte o propoziţie sau cîte o frază cu fiecare din cuvintele: *familiar, familial, literar, literal, temporar, temporal, originar, original, solitar, solidar.*

familiar: Peisajul acesta îmi este *familiar.*

familial: Este o problemă *familială*, nu e o problemă de serviciu.

literar: Este o operă *literară*, de ficţiune.

literal: Citit *literal*, textul are un sens; citit în spirit, e altceva.

temporar: A fost o întrerupere *temporară* de curent.

temporal: Fraza are şi o propoziţie *temporală.*

originar: Defectul lui este *originar.*

original: Modelul rochiei este *original.*

solitar: Individul era *solitar*, ca un lup.

solidar: Fiindcă am făcut-o toţi, vom fi *solidari* la plată.

III. Analizaţi sintactic şi morfologic textul:

Arabii *au dovedit* 1/ (că) uneori **a modifica** *înseamnă a crea.* 2/

1. Propoziţie principală regentă pentru P 2

2. Propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *au dovedit* din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că.*

arabii = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, masculin, plural, nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-i*;

au dovedit = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea a IV-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ, perfectul compus, persoana a III-a, plural;

că = conjuncţie subordonatoare circumstanţială nespecifică, introduce completiva directă nr.2;

uneori = complement circumstanţial de timp, exprimat prin adverb de timp compus

a modifica = subiect exprimat prin verb nepersonal, conjugarea

I, diateza activă, tranzitiv, infinitiv prezent;
înseamnă a crea = predicat nominal alcătuit din:
înseamnă = verb copulativ, conjugarea I, diateza activă, intranzitiv, indicativ prezent, persoana a III-a, singular;
a crea = nume predicativ, exprimat prin verb nepersonal, conjugarea I, diateza activă, tranzitiv, infinitiv prezent.

UNIVERSITATEA DIN ORADEA, LITERE, 1992

1. Analizaţi sintactic fraza de mai jos; întocmiţi şi schema:
Bucuria 1/ (pe care) *o aveai* în momentul 2/ (cînd) **tot** 3/ (ce)-*ţi puseseşi în gînd* 4/ *se realizase*, 3/ (chiar dacă) **intenţia** unora *era* 5/ (ca) **totul** *(să) rămînă* 6/ *(cum) a fost*, 7/ *devenise* aşa de *mare*, 1/ (ca şi cînd) 8/ (ceea ce) *se petrecuse* 9/ *nu era un lucru* firesc şi posibil 8/ (oricui) *îşi face* datoria. 10/

1. *Bucuria...devenise aşa de mare* = propoziţie principală, regentă pentru P 2 şi P 8;
2. *pe care o aveai în momentul* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *bucuria* din P 1, introdusă prin pronumele relativ *care* precedat de prepoziţia *pe*, regentă pentru P 3;
3. *cînd tot...se realizase* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *momentul* din P 2, introdusă prin adverbul relativ *cînd*, regentă pentru P 4 şi P 5;
4. *ce-ţi puseseşi în gînd* = propoziţie subordonată atributivă faţă de pronumele nehotărît *tot* din P 3, introdusă prin pronumele relativ *ce*;
5. *chiar dacă intenţia unora era* = propoziţie subordonată circumstanţială concesivă faţă de verbul *se realizase* din P 3 introdusă prin locuţiunea conjuncţională *chiar dacă*, regentă pentru P 6;
6. *ca totul să rămînă* = propoziţie subordonată predicativă faţă de verbul copulativ era din P 5, introdusă prin conjuncţia subordonatoare compusă *ca...să*, regentă pentru P 7;
7. *cum a fost* = propoziţie subordonată predicativă faţă de verbul copulativ *să rămînă* din P 6, introdusă prin adverbul relativ *cum*;
8. *ca şi cînd...nu era un lucru firesc şi posibil* = propoziţie subordonată circumstanţială de mod faţă de P 1, introdusă prin locuţiunea conjuncţională subordonatoare *ca şi cînd*, regentă pentru P 9 şi P 10;

Scanned with OKEN Scanner

9. *ceea ce se petrecuse* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de P 8, introdusă prin pronumele relativ compus *ceea ce*;
10. *oricui îşi face datoria* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de adjectivele *firesc şi posibil* din P 8, introdusă prin pronumele nehotărît *oricine* în dativ.

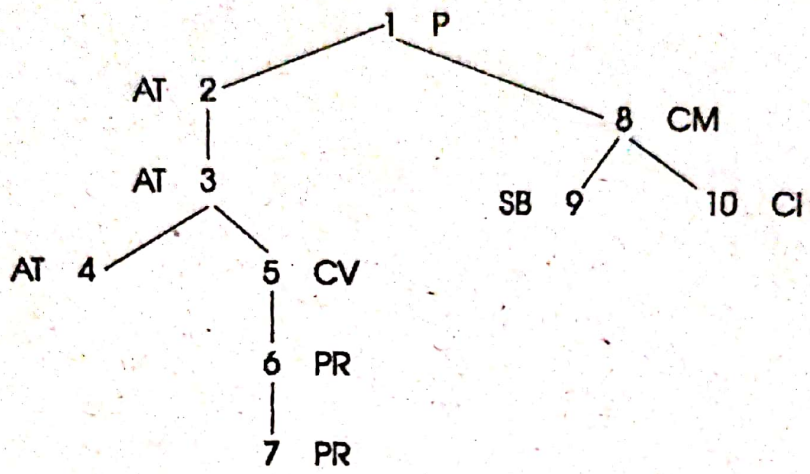

2. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate în text:
bucuria = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *a*;
pe care = complement direct - reluat prin forma neaccentuată a pronumelui personal „*o*" - exprimat prin pronume relativ simplu, substituie substantivul *bucurie*: feminin, singular, acuzativ precedat de prepoziţia simplă *pe*, în frază este element subordonator care introduce o atributivă;
o = complement direct - care reia complementul direct *pe care*-, exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, feminin, acuzativ;
aveai = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea a II-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ imperfect, persoana a II-a, singular;
în momentul = complement circumstanţial de timp exprimat prin substantiv comun, simplu, neutru, singular, acuzativ, precedat de prepoziţia simplă *în*, articulat cu articolul hotărît enclitic *-l*;
tot = subiect exprimat prin pronume nehotărît simplu - considerat şi adjectiv variabil cu două terminaţii substantivat - singular, nominativ;

Scanned with OKEN Scanner

ce = complement direct exprimat prin pronume relativ simplu, invariabil, ţine locul pronumelui *tot*: singular, acuzativ, în frază este element subordonator care introduce o atributivă;
intenţia = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-a*;
unora = atribut pronominal genitival exprimat prin pronume nehotărît simplu, plural, genitiv;
era = predicat nominal incomplet - al cărui nume predicativ este propoziţia predicativă nr. 6 - exprimat prin verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ imperfect, persoana a III-a, singular;
totul = subiect exprimat prin substantiv comun, provenit din adjectiv sau din pronume nehotărît prin schimbarea valorii gramaticale, singular, nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-l*;
să rămînă = predicat nominal incomplet - al cărui nume predicativ este propoziţia predicativă nr. 7-, format din verbul copulativ „a rămîne„, conjugarea a III-a, diateza activă, intranzitiv, conjunctiv perfect, persoana a III-a, singular;
cum a fost = predicat nominal format din:
cum = nume predicativ exprimat prin adverb de mod, relativ, în frază este element subordonator care introduce predicativa nr. 7;
a fost = verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ, perfectul compus, persoana a III-a, singular;
nu era un lucru = predicat nominal format din:
nu era = verb copualtiv, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ, imperfect, persoana a III-a, singular; are formă negativă - precedat de adverbul de mod de negaţie *nu*;
un lucru = nume predicativ exprimat prin substantiv comun, simplu, neutru, singular, nominativ, articulat cu articolul nehotărît proclitic *un*;
firesc şi posibil = atribut adjectival multiplu format din două atribute adjectivale simple coordonate prin conjuncţia copulativă *şi*, exprimate prin adjective variabile cu două terminaţii, neutru, plural, nominativ, gradul pozitiv.

3. Prepoziţia.

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA DIN ORADEA, TEOLOGIE-LITERE, 1992

I. Analizaţi sintactic fraza; întocmiţi schema.

Întîi *nu se putea* povesti tristeţea 1/ (care) *îi mîna* paşii, 2/ (cu toate că) *plecase* de la acest Isosică cu speranţa 3/ (că) *nu va ajunge* 4/ (să) i *se întîmple* 5/ (ceea ce) *fusese ameninţat* 6/ (că) i *se va întîmpla*, 7/ (dacă) *va continua* 8/ (*să*) *se vadă* cu prietenii lui 9/ (şi) (*să*) *discute* cu ei 10/ (ce) le *plăcea* la fiecare 11/ (*să*) *discute*, 12/ adică (*să*) *fie* toţi *ridicaţi* de şeful de post. 13/

1. *Întîi nu se putea povesti tristeţea* = propoziţie principală, regentă pentru P 2 şi P 3;
2. *care îi mîna paşii* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *tristeţea* din P 1, introdusă prin pronumele relativ *care*;
3. *cu toate că plecase de la acest Isosică cu speranţa* = propoziţie subordonată circumstanţială concesivă faţă de P 1, introdusă prin locuţiunea conjuncţională subordonatoare *cu toate că*, regentă pentru P 4;
4. *că nu va ajunge* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *speranţa* din P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, regentă pentru P 5 şi P 8;
5. *să i se întîmple* = propoziţie subordonată predicativă faţă de verbul copulativ *va ajunge* din P 4, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, regentă pentru P 6;
6. *ceea ce fusese ameninţat* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *să se întîmple* din P 5, introdusă prin pronumele relativ compus *ceea ce*, regentă pentru P 7 şi P 13;
7. *că i se va întîmpla* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de verbul la diateza pasivă *fusese ameninţat* din P 6, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, regentă pentru P 8 şi P 13;
8. *dacă va continua* = propoziţie subordonată circumstanţială condiţională faţă de P 4, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *dacă*, regentă pentru P 9 şi P 10;
9. *să se vadă cu prietenii lui* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv personal *va continua* din P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*;
10. *si să discute cu ei* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *va continua* din P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, coordonată cu P 9 prin conjuncţia copulativă *si*, regentă pentru P 11;

Scanned with OKEN Scanner

NOTĂ:

Verbul *a continua* din P 8 este predicativ, personal, cu sensul „*el* va duce mai departe ceva" - de aceea P 9 şi P 10 sînt CD.

În alte situaţii, are valoare impersonală „se va continua", „se va prelungi" - deci P 9 şi P 10 ar fi fost SB - *dar nu sînt SB* pentru că verbul *a continua* este personal, nu impersonal.

11. *ce le plăcea la fiecare* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul *să discute* din P 10, introdusă prin pronumele relativ *ce*, regentă pentru P 12 şi P 13;
12. *să discute* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *plăcea* din P 11, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*;
13. *adică să fie toţi ridicaţi de şeful de post* = propoziţie subordonată apozitivă faţă de pronumele relativ *ce* din P 11, introdusă prin conjuncţia *să* precedată de adverbul de mod explicativ *adică*.

NOTĂ:

Pronumele *ce* introduce P 11 dar are funcţie de complement direct în P 12 faţă de verbul tranzitiv *să discute*. În acest caz, P 13 ar explica sensul propoziţiei nr. 12.

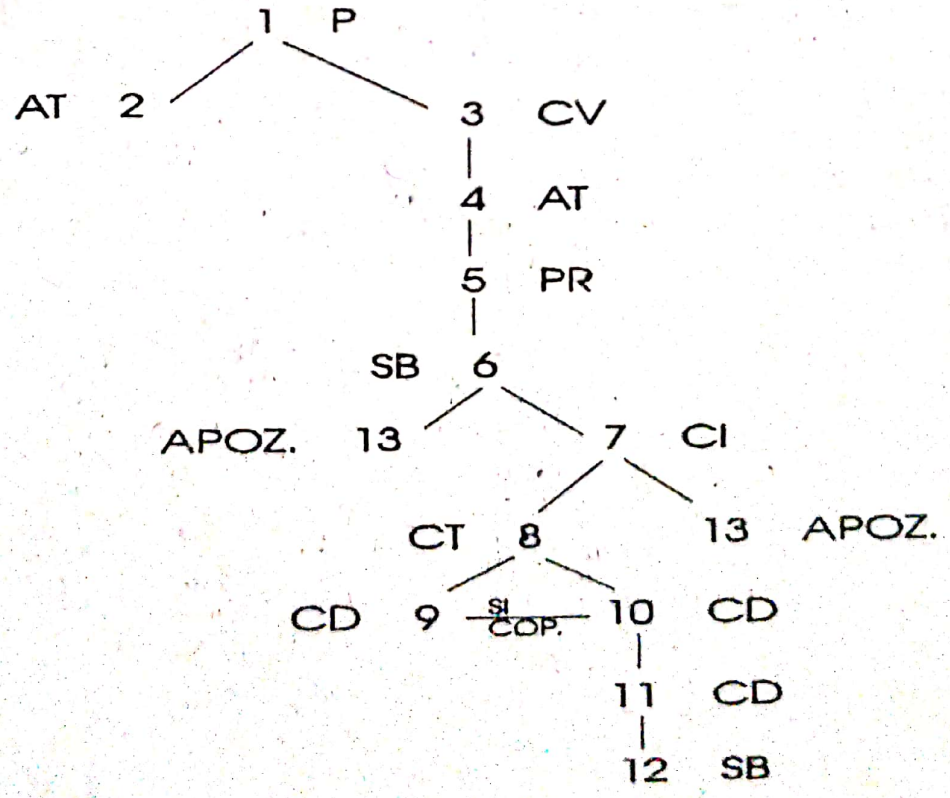

II. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate în text:
care = subiect exprimat prin pronume relativ simplu, substituie substantivul *tristeţea*: feminin, singular, nominativ; în frază este element subordonator care introduce AT nr.2;
paşii = complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu, masculin, plural, nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-i*;
plecase = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea I, diateza activă, intranzitiv, indicativ, mai mult ca perfectul, persoana a III-a, singular;
acest = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere, masculin, singular, acuzativ;
cu prietenii = complement indirect exprimat prin substantiv comun, simplu, masculin, plural, acuzativ, precedat de prepoziţia simplă *cu*, articulat cu articolul hotărît *i*;
lui = atribut pronominal genitival exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, singular, masculin, genitiv;
să fie ridicaţi = predicat verbal exprimat prin verb predicativ personal, conjugarea I, diateza pasivă, intranzitiv - la diateza activă „a ridica" este tranzitiv -, conjunctiv prezent, persoana a III-a, plural;
toţi = subiect exprimat prin pronume nehotărît simplu - considerat şi adjectiv variabil cu două terminaţii substantivat-, masculin, plural, nominativ;
de şeful = complement de agent exprimat prin substantiv comun, simplu, masculin, singular, acuzativ precedat de prepoziţia simplă *de*, articulat cu articolul hotărît enclitic *-l*;
de post = atribut substantival prepoziţional exprimat prin substantiv comun, simplu, neutru, singular, acuzativ, precedat de prepoziţia simplă *de*, nearticulat.

III. Atributul.

UNIVERSITATEA ORADEA, COLEGIUL ADMINISTRATIV, 1992

1. Analizaţi sintactic fraza de mai jos şi întocmiţi schema:
De azi încolo (deci) *să ştii* 1/ (că) eu *sînt mai mare* 2/ (şi) (că) *trebuie* 3/ *(să) faci* tot 4/ (ce)-ţi *zic* 5/ *(pînă cînd)* ţi-*oi spune* 6/ (că) *eşti sănătos.* 7/

1. *De azi încolo să ştii* = propoziţie principală, regentă pentru P 2şi P 3;

Scanned with OKEN Scanner

2. *că eu sînt mai mare* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *să ştii* din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*;
3. *şi că trebuie* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *să ştii* din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, coordonată cu P 2 prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 4;
4. *să faci tot* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *trebuie* din P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 5 şi P 6;
5. *ce-ţi zic* = propoziţie subordonată atributivă faţă de pronumele nehotărît *tot* din P 4, introdusă prin pronumele relativ *ce*;
6. *pînă cînd ţi-oi spune* = propoziţie subordonată circumstanţială de timp faţă de P 4, introdusă prin adverbul relativ *cînd* precedat de prepoziţia *pînă* (*pînă cînd* este considerat de *Gramatica Academiei* locuţiune conjuncţională), regentă pentru P 7;
7. *că eşti sănătos* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *oi spune* din P 6, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*;

2. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele din textul: „Apele curg la vale, munţii urcă spre cer, culorile lumii sînt vii, iar zvonurile ei clare."
apele = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, plural, nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-le*;
curg = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ, prezent, persoana a III-a, plural;
la vale = complement circumstanţial de loc exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ precedat de prepoziţia simplă *la*, nearticulat;
munţii = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, masculin, plural, nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-i*;
urcă = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, tranzitiv, indicativ, prezent, persoana a III-a, plural;
spre cer = complement circumstanţial de loc exprimat prin substantiv comun, simplu, neutru, singular, acuzativ, precedat de prepoziţia simplă *spre*, nearticulat;
culorile = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-le*;

Scanned with OKEN Scanner

lumii = atribut substantival genitival exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, genitiv, articulat cu articolul hotărît enclitic *-i*;
sînt vii = predicat nominal alcătuit din:
sînt = verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ, prezent, persoana a III-a, plural;
vii = nume predicativ exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, feminin, plural, nominativ, pozitiv;
iar = conjuncţie coordonatoare copulativă, fără funcţie sintactică în propoziţie, în frază leagă două propoziţii principale;
zvonurile = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, neutru, plural, nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-le*;
ei = atribut pronominal genitival exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, singular, feminin, genitiv;
(sînt) clare = predicat nominal alcătuit din:
sînt = verb copulativ subînţeles;
clare = nume predicativ exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, simplu, neutru, plural, nominativ, gradul pozitiv.

3. Formarea limbii române.

UNIVERSITATEA PITEŞTI, LITERE, 1992

I.a. Exprimarea numelui predicativ în limba română;
b. Propoziţia circumstanţială de loc: definiţie, întrebări, elemente de relaţie, exemple.

II. Se dă textul:
Într-o vreme, **Ilie** *s-a gîndit* 1/ *(să)* le *spună* 2/ (că) *nu e* chiar *aşa* 3/ (cum) *zic* **ei**, 4/ (dar) *şi-a dat seama* 5/ (că) **ei** *se cred* mult mai deştepţi decît el 6/ (şi) 7/ (dacă) *ar fi încercat* 8/ *(să)* le *arate* 9/ (că) **lucrurile** *nu stau* chiar aşa, 10/ **ei** *s-ar fi supărat*, 8/ (ba) chiar l-*ar fi ocolit* 11/ (şi) **Ilie** *nu voia* 12/ (ca) **ei** *(să)*-l *ocolească*, 13/ *erau prietenii* lui. 14/
(M.Predá, *Desfăşurarea*)

a) Să se arate felul propoziţiilor şi relaţiile dintre ele:
1. *Într-o vreme, Ilie s-a gîndit* = propoziţie principală, regentă pentru P 2;

2. *să le spună* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de verbul intranzitiv *s-a gîndit* din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 3;

3. *că nu e chiar aşa* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *să spună* din P 2, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, regentă pentru P 4;

4. *cum zic ei* = propoziţie subordonată circumstanţială de mod faţă de adverbul corelativ *aşa* din P 3; introdusă prin adverbul relativ *cum*;

5. *dar şi-a dat seama* = propoziţie principală, coordonată cu P 1 prin conjuncţia adversativă *dar*, regentă pentru P 6, P 7 şi P 11;

6. *că ei se cred mult mai deştepţi decît el* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de locuţiunea verbală tranzitivă *şi-a dat seama* din P 5, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*;

7. *şi...ei s-ar fi supărat* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de locuţiunea verbală *şi-a dat seama* din P 5, coordonată cu P 6 prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 8;

8. *dacă ar fi încercat* = propoziţie subordonată circumstanţială condiţionată faţă de verbul *s-ar fi supărat* din P 7, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *dacă*, regentă pentru P 9;

9. *să le arate* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *ar fi încercat* din P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 10;

10. *că lucrurile nu stau chiar aşa* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul *să arate* din P 9, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*;

11. *ba chiar l-ar fi ocolit* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de locuţiunea verbală *şi-a dat seama* din P 5, coordonată cu P 7 prin adverbul *ba* cu valoare de conjuncţie adversativă;

12. *şi Ilie nu voia* = propoziţie principală, coordonată cu P 5 prin conjuncţia copulativă *şi*, regentă pentru P 13 şi P 14;

13. *ca ei să-l ocolească* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *voia* din P 12, introdusă prin conjuncţia subordonatoare compusă *ca...să*;

14. *erau prietenii lui* = propoziţie subordonată circumstanţială cauzală faţă de verbul *(nu) voia* din P 12, în raport de coordonare prin juxtapunere sau parataxă cu regenta.

Scanned with OKEN Scanner

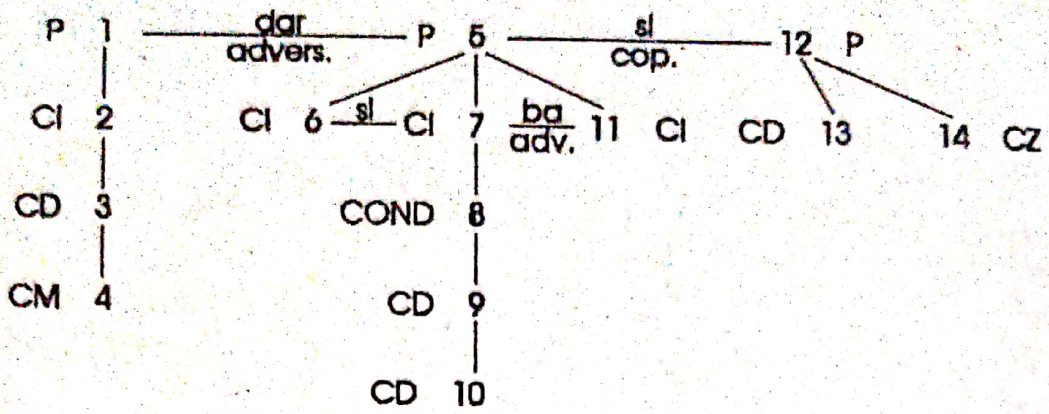

b) Să se analizeze sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:
într-o vreme = complement circumstanţial de timp exprimat prin locuţiune adverbială de timp;
Ilie = subiect exprimat prin substantiv propriu, simplu, masculin, singular, nominativ;
s-a gîndit = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea a IV-a, diateza reflexivă - cu pronumele *se*, formă neaccentuată în Ac., -intranzitiv, indicativ, perfectul compus, persoana a III-a, singular;
dar = conjuncţie coordonatoare adversativă simplă, fără funcţie sintactică, în frază leagă două propoziţii principale;
şi-a dat seama = predicat verbal exprimat prin locuţiune verbală intranzitivă, cu verbul la conjugarea I, diateza reflexivă - cu pronumele reflexiv *şi*, formă neaccentuată în dativ, indicativ, perfectul compus, persoana a III-a, singular;
dacă = conjuncţie subordonatoare circumstanţială specifică, fără funcţie sintactică în propoziţie, în frază introduce o condiţională;
ar fi încercat = predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea I, diateza activă, tranzitiv, condiţional-optativ, perfect, persoana a III-a, singular;
ca...să = conjuncţie subordonatoare compusă, nespecifică, fără funcţie sintactică în propoziţie, în frază introduce o completivă directă;
ei = subiect exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, plural, masculin, nominativ;
să ocolească = predicat verbal exprimat prin verb predicativ personal, conjugarea a IV-a, diateza activă, tranzitiv, conjunctiv, prezent, persoana a III-a, plural;
-l = complement direct exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, masculin, acuzativ.

Scanned with OKEN Scanner

c) Exemplificaţi tipurile de subordonate altele decît cele din text, introduse prin *că*:

- *subiectivă*:
  Se ştie 1/ (că) examenul va fi foarte greu. 2/ (L=P, 2=SB)
- *predicativă*:
  Adevărul e 1/ (că) ne vom pregăti bine. 2/ (1=P, 2=PR)
- *atributivă*:
  Nu-i convine ideea 1/ (că) timpul trece. 2/ (1=P, 2=AT)
- *circumstanţială de cauză*:
  N-a venit 1/ (că) n-a vrut. 2/ (1=P, 2=CZ)
- *circumstanţială concesivă*:
  Mama, 1/ (că) e mamă, 2/ şi tot mă ceartă.1/ (l=P, 2=CV)
- *circumstanţială consecutivă*:
  A învăţat atît de mult 1/ (că) ştie tot. 2/ (1=P, 2=CNS)

UNIVERSITATEA PITEŞTI, TEOLOGIE-LITERE, 1992

I. Subordonata subiectivă

II. Se dă textul:

Este de mult *ştiut* 1/ (că) *trebuie* 2/ *(să) fii* puţin *trist*, cu adevărat *trist* şi fără motiv 3/ (ca *să*) *poţi* percepe comedia. 4/ *Este o banalitate* 5/ (ce) *trebuie* 6/ *(să)*-ţi *fie* 7/ (însă) 5/ *amintită*, 7/ (că) **tristeţea** cea mai autentică *este a clovnilor*. 8/

(Al. Ivasiuc, *Păsările*)

II.a. Să se arate felul propoziţiilor şi relaţiile dintre ele; se va scrie fiecare propoziţie separat, arătînd felul ei şi relaţia cu alte propoziţii.

1. *Este de mult ştiut* = propoziţie principală, regentă pentru P 2;
2. *că trebuie* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă *că*, regentă pentru P 3;
3. *să fii trist, cu adevărat trist şi fără motiv* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de P 2, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 4;
4. *ca să poţi percepe comedia* = propoziţie subordonată circumstanţială consecutivă faţă de P 3, introdusă prin conjuncţia subordonatoare compusă *ca să*;
5. *Este o banalitate...însă* = propoziţie principală coordonată cu P 1 prin conjuncţia adversativă *însă*, regentă pentru P 6 şi P 8;

Scanned with OKEN Scanner

6. *ce trebuie* = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *banalitate* din P 5, introdusă prin pronumele relativ *ce*, regentă pentru P 7;

7. *să-ţi fie...amintită* = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *trebuie* din P 6, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*;

7. *că tristeţea cea mai autentică este a clovnilor* = propoziţie subordonată atributivă - apozitivă faţă de substantivul *banalitate* din P 5; poate fi interpretată şi ca subiectivă a predicatului nominal *este o banalitate* din P 5, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*.

II.b. Indicaţi subiectul şi predicatul fiecărei propoziţii şi faceţi analiza lor morfologică:

P 1 *predicatul*: *este ştiut* = predicat nominal exprimat prin expresie verbală impersonală formată din:

este = verb copulativ impersonal, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ, prezent, persoana a III-a, singular;

ştiut = adverb de mod, gradul pozitiv, provenit din verb la participiu.

NOTĂ: *este ştiut* este considerat şi predicat verbal, exprimat prin verbul „a şti" la diateza pasivă, cu valoare impersonală.

subiectul: este exprimat printr-o propoziţie subiectivă (nr.2);

P 2 *predicatul*: *trebuie* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, impersonal, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ, prezent, are formă de persoana a III-a, singular

subiectul: este exprimat printr-o propoziţie subiectivă (nr.3);

P 3 *predicatul*: *să fii trist...trist* = predicat nominal format din:

să fii = verb copulativ, personal, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, conjunctiv, prezent, persoana a II-a, singular;

trist...trist = nume predicativ exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii repetat, masculin, singular, nominativ, pozitiv;

subiectul: este inclus în desinenţa verbului;

P 4 *predicatul*: *să poţi* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea a II-a, diateza activă, tranzitiv, conjunctiv, prezent, persoana a II-a, singular;

subiectul = inclus în desinenţa verbului;

P 5 *predicatul*: *este o banalitate* = predicat nominal format din:

este = verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ, prezent, persoana a III-a, singular;

o banalitate = nume predicativ exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, nominativ, articulat cu articolul nehotărît proclitic *o*;

subiectul = este exprimat prin propoziţia subiectivă nr.8;

Scanned with OKEN Scanner

P 6 *predicatul*: *trebuie* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ impersonal, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ, prezent, are formă de persoana a III-a, singular;

subiectul: este exprimat prin propoziţia subiectivă nr. 7;

P 7 *predicatul*: *Să fie amintită* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza pasivă, intranzitiv, la diateza activă *a aminti* este tranzitiv-, conjunctiv prezent, persoana a III-a, singular;

subiectul: *ce* = subiect gramatical exprimat prin pronume relativ simplu invariabil, ţine locul substantivului *banalitate*: feminin, singular, nominativ, introduce propoziţia AT nr. 6;

P 8 *predicatul*: *este a clovnilor* = predicat nominal format din„

este = verb copulativ,. conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ, prezent, persoana a III-a, singular;

a clovnilor = nume predicativ exprimat prin substantiv comun, simplu, masculin, plural, genitiv, precedat de articolul posesiv-gentival *a*, articulat cu articolul hotărît enclitic *-lor*

subiectul: tristeţea = subiect gramatical simplu, exprimat prin substantiv comun simplu, feminin, nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-a*.

II.c Daţi antonimele cuvintelor subliniate:

trist = vesel
fără motiv = cu motiv, justificat, motivat
comedia = tragedia
o banalitate = o excepţie
amintită = uitată
tristeţea = veselia
autentica = falsa.

II.d. Explicaţi folosirea semnelor ortografice şi de punctuaţie din text.

(„) = *semnele citării sau ghilimelele*, semn de punctuaţie, marchează redarea întocmai a unui fragment dintr-o operă;

trist,...trist = *virgula*, semn de punctuaţie, marchează pauza dintre numele predicativ (*trist)* repetat;

comedia. = *punctul*, semn de punctuaţie, marchează pauza de la sfîrşitul unei fraze cu propoziţii enunţiative;

să-ţi = *cratima*, semn ortografic, marchează rostirea într-o silabă a două cuvinte neaccentuate: conjuncţia *să* şi pronumele personal în dativ *ţi*;

amintită, = *virgula*, semn de punctuaţie, marchează pauza dintre substantivul *banalitate* şi propoziţia apozitivă care-l explică;

locuitor. = *punctul*, semn de punctuaţie, marchează pauza de la sfîrşitul celei de a două fraze care are propoziţii enunţiative.

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA PLOIEŞTI, LITERE, 1992

/„-Domnia ta, tată, *ştii* prea bine 1/ (că) *n-am ieşit* din poruncile împărăţiei tale nici cît negru sub unghie; 2/ (şi) 4/ (dacă) acum *cutez* a stărui cu rugăciunea mea, 3/ *este* numai 4/ (că) *voiesc*, 5/ (dac)-*aş putea*, 6/ *(să) îndeplinesc* o dorinţă 7/ (pe care) *te sileşti* de mulţi ani şi cu mari cheltuieli 8/ *(să)* o împlineşti ."9/

(Ioan Slavici)

I.1. Să se delimiteze propoziţiile, să se arate felul lor şi să se indice relaţiile dintre ele:

1. P
2. CD (1)
3. SB (4)
4. P
5. CZ
6. COND (7)
7. CD (5)
8. AT (7)
9. CI (8)

şi

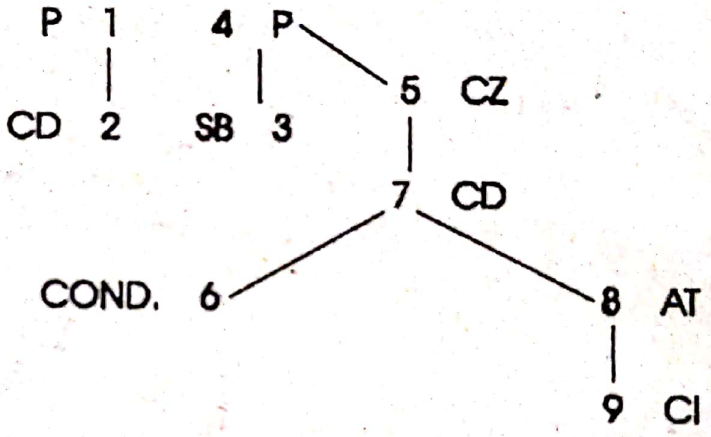

2. Să se analizeze sintactic şi morfologic fragmentul de text subliniat:

- *pe care* = complement direct - care are ca regent verbul *să împlineşti* din P 9 şi este reluat prin forma neaccentuată în Ac. a pronumelui personal *o*-, exprimat prin pronume relativ simplu, substituie substantivul *dorinţa*: feminin, singular, Ac., precedat de prepoziţia simplă *pe*, în frază este element de relaţie subordonator - introduce atributiva P 8;

- *te sileşti* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, intranziv - la diateza activă *a sili* este tranzitiv-, conjugarea a IV-a, diateza reflexivă - cu pronumele reflexiv *te*, formă neaccentuată în Ac.-, indicativ, prezent, persoana a II-a, singular;

- *de...ani* = complement circumstanţial de timp exprimat prin substantiv comun, simplu, masculin, plural, Ac. precedat de prepoziţia simplă *de*, nearticulat;

- *mulţi* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, simplu - considerat şi adjectiv pronominal nehotărît-, masculin, plural, Ac., gradul pozitiv;

- *cu cheltuieli* = complement indirect - după *Gramatica Academiei* este complement circumstanţial instrumental-, exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, plural, Ac., precedat de prepoziţia simplă *cu, nearticulat;*

- *mari* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv variabil cu o singură terminaţie, feminin, plural, Ac., pozitiv;

- *să împlineşti* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, tranzitiv, conjugarea a IV-a, diateza activă, conjunctiv prezent, persoana a II-a, singular;

- *o* = complement direct - care reia complementul *pe care* din P 8-, exprimat prin pronume personal, forma neaccentuată, persoana a III-a, feminin, singular, Ac.

II. Găsiţi cîte 5 exemple de expresii şi locuţiuni în componenţa cărora să intre verbul „a da" şi substantivul „cap". Formaţi cîte o propoziţie cu fiecare exemplu găsit:

- *a da din cap* „a încuviinţa"
(„*A dat din cap* că e de acord").
- *a da de cap* „a soluţiona"
(„Nu reuşeşte *să*-i *dea de cap* problemei").
- *a-i da (cuiva) ceva prin cap* „a-i veni o idee"
(„Copilului *nu i-a dat prin cap* să părăsească locul").
- *a da (ceva) peste cap* „a distruge, a lucra, superficial"
(„S-a grăbit şi *a dat peste cap treaba*").
- *a da bătai de cap (cuiva)* „a necăji (pe cineva)
(„I-*a dat mare bătaie de cap* cu toate năzdrăvăniile lui").

III. Alcătuiţi cîte o propoziţie pentru fiecare din următoarele paronime: aliniat-alineat, familial-familiar, iminent-eminent, original-originar.

- *aliniat* - Concurenţii s-au *aliniat* la start.
- *alineat* - Mai are de dactilografiat un singur *alineat* din text.
- *familial* - Discuţia a avut lor în cadrul familial.
- *familiar* - Analiza sintactică este pentru noi un lucru *familiar*.
- *iminent* - După aspectul cerului, ploaia este *iminentă*.
- *eminent* - A fost un elev *eminent* al liceului nostru.
- *original* - Este un om *original*, nu se poartă ca toată lumea.
- *originar* - Băiatul era *originar* din Oltenia.

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA „EFTIMIE MURGU"
REŞIŢA, 1992

I. Se dă textul:

(Cum) 1/ (însă) 4/ **sufletul** meu niciodată *n-a fost în stare* 1/ *(să) ducă* prea multă vreme, *în spate*, povara ucigătoare a sublimului, 2/ (şi) (cum) **puterile** întunericului, în urgia răzvrătirii lor, *izbise*, pe toate glasurile, clapele imense ale claviaturilor făpturii, 3/ *aş fi ajuns* în cele din urmă 4/ *(să) găsesc* banală şi monotonă această rodomontadă a stihiilor..." 5/

(C.Hogaş)

I.1. Extrageţi predicatele, precizînd felul lor:

P 1 = *n-a fost în stare* = predicat nominal format din:

n-a fost = verb copulativ;

în stare = nume predicativ exprimat prin locuţiune adjectivală („capabil");

NOTĂ: este interpretat uneori şi ca predicat verbal exprimat prin locuţiune verbală („n-a putut")

P 2 = *să ducă în spate* = predicat verbal exprimat prin locuţiune verbală;

P 3 = *izbise* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ;

P 4 = *aş fi ajuns* = predicat nominal incomplet exprimat prin verb copulativ al cărui nume predicativ este propoziţia predicativă nr. 5;

P 5 = *să găsesc* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ.

II.2 Delimitaţi şi transcrieţi propoziţiile, indicînd felul lor:

1. *Cum sufletul meu niciodată n-a fost în stare* = propoziţie subordonată circumstanţială cauzală faţă de P 5, introdusă prin adverbul relativ *cum* cu valoare de conjuncţie subordonatoare, regentă pentru P 2

2. *să ducă prea multă vreme, în spate, povara ucigătoare a sublimului* = propoziţie subordonată completivă indirectă faţă de locuţiunea adjectivală *în stare* din P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*

3. *şi cum puterile [...] izbise [...] făpturii* = propoziţie subordonată circumstanţială cauzală faţă de P 5, introdusă prin adverbul relativ *cum* cu valoare de conjuncţie subordonatoare, coordonată cu P 1 prin conjuncţia copulativă *şi*

Scanned with OKEN Scanner

4. *însă...aş fi ajuns în cele din urmă* = propoziţie principală insuficientă, regentă pentru predicativa P 5
5. *să găsesc banală [...] a stihiilor* = propoziţie subordonată predicativă faţă de verbul copulativ *aş fi ajuns* din P 4, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*.

II.1. Precizaţi care sînt elementele regente (predicatele regentelor) specifice subordonatei subiective. Indicaţi prin ce poate fi introdusă subordonata subiectivă.

II.2. Construiţi trei fraze în care să existe cîte o subordonată subiectivă. Frazele se vor diferenţia atît prin elementul regent al subiectivei, cît şi prin elementul subordonator care introduce subiectiva.

La noi intră 1/ cine doreşte. 2/

Subiectiva *cine doreşte* are ca regent un verb personal şi este introdusă prin pronume relativ

Nu se ştie 1/ unde vom ajunge. 2/

Subiectiva *unde vom ajunge* are ca regent un verb impersonal şi este introdusă prin adverb relativ

Fireşte 1/ că vom învăţa mai mult. 2/

Subiectiva *că vom învăţa mai mult* are ca regent un adverb predicativ şi este introdusă prin conjuncţie subordonatoare.

III.1. Indicaţi sinonime ale următoarelor cuvinte:
a izbi = a lovi, a tampona, a brusca
povară = greutate, sarcină, dificultate, încărcătură
imens = spaţios, enorm, întins, colosal, gigantic
putere = forţă, influenţă
răzvrătire = răscoală, răzmeriţă, zaveră, protest
banal = neînsemnat, obişnuit, neimportant

III.2. Alcătuiţi cîte o propoziţie cu unul dintre sinonimele fiecărui cuvînt:
- „Neputînd să-l învingă cu argumente, l-*a bruscat*."
- „Toate animalele duceau în spate cîte o *încărcătură*."
- „Clădirea din faţă e *enormă*."
- „Are o *forţă* ieşită din comun."
- „Nemaiputînd să suporte, au făcut o *răzmeriţă*."
- „Este un fapt neînsemnat, *obişnuit*."

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA SIBIU, 1992

I. Cazurile substantivului şi funcţiile lor sintactice.

II.a. Delimitaţi propoziţiile, precizaţi felul lor şi raporturile lor sintactice.

„Întîi *nu* se *putea* povesti **tristeţea** 1/ **care** îi *mîna* paşii, 2/ cu toate că *plecase* de la acest Isosică cu speranţa 3/ că *nu va ajunge* 4/ *să* i *se întîmple* 5/ **ceea ce** *fusese ameninţat* 6/ că i *se va întîmpla*, 7/ dacă *va continua* 8/ *să se vadă* cu prietenii lui 9/ şi *să discute* cu ei 10/ ce le *va plăcea* la fiecare." 11/

1. P
2. AT (1)
3. CSV (1)
4. AT (3)
5. PR (4)
6. SB (5)
7. CI (6)
8. COND (4)
9. CD (8) > şi
10. CD (8) > şi
11. CD (10)

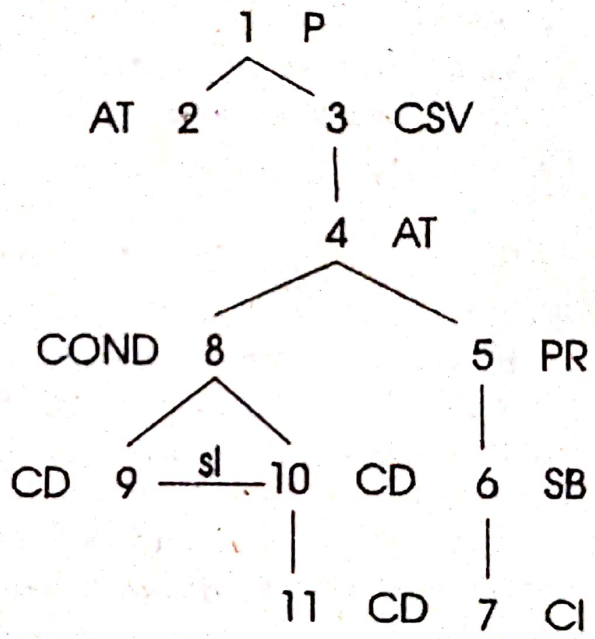

b. Analizaţi morfo-sintactic pronumele şi adjectivele pronominale din text.

se = pronume reflexiv, pers. a III-a, nr.sing., caz Ac., morfem al diatezei reflexive; fără funcţie sintactică;

care = pronume relativ simplu, introduce P 2 (atributivă); subiect al verbului *mîna,* înlocuieşte substantivul *tristeţea* din P 1, fem., sg., N.;

îi = pronume personal (cu sens posesiv), pers. a III-a, sing., masc., D, forma neaccentuată; complement indirect (poate fi considerat şi atribut al substantivului *paşii*);

acest = adjectiv demonstrativ de apropiere, acordat cu substantivul Isosică - sing., masculin, Ac.-; atribut adjectival;

Scanned with OKEN Scanner

i = pronume personal, pers. a III-a sing., masc., D., forma neaccentuată; complement indirect;

se = pronume reflexiv, pers. a III-a, sing., Ac., morfem al diatezei reflexive; fără funcţie sintactică;

ceea ce = pronume relativ compus, fem., sing., N, introduce P 6 (subiectivă); subiect al verbului *se va întîmpla din P 7;*

i = pronume personal, pers. a III-a, sing., masc., D., forma neaccentuată; complement indirect;

se = pronume reflexiv, pers. a III-a, sing., Ac., morfem al diatezei reflexive, fără funcţie sintactică;

se = idem;

lui = pronume personal, pers. a III-a, sing., masc., G. atribut pronominal genitival;

cu ei = pronume personal, pers. a III-a, pl., Ac., genul masc., complement indirect;

ce = pronume relativ, simplu, cazul N, introduce P 11 (completivă directă); subiect al verbului *va plăcea*; caz N.;

le = pronume personal, pers. a III-a, pl., genul masc., D, forma neaccentuată, complement indirect.

c) Să se analizeze sintactic şi morfologic textul subliniat.

Întîi = complement circumstanţial de timp; adverb de timp provenit din numeral prin schimbarea categoriei gramaticale;

nu... putea = predicat verbal; verb predicativ personal, conj. a II-a, tranzitiv, diateza activă, indicativ, imperfect, pers. a III-a, sing.;

(a) se...povesti = complement direct; verb predicativ impersonal, conj. a IV-a, tranzitiv, diateza reflexivă, cu sens pasiv, infinitiv, prezent;

triste = subiect, substantiv comun, simplu, fem., sing., N, art. cu art.hotărît *a*;

fusese ameninţat = predicat verbal; verb predicativ personal, conj. I, tranzitiv, diateza pasivă, ind., m.m.c.p., persoana a III-a, singular.

Scanned with OKEN Scanner

UNIVERSITATEA „ŞTEFAN CEL MARE", SUCEAVA, 1992

Se dă textul:

„(Oricît) de *obtuză* i *se va fi părut* lui Eminescu **atmosfera** de la „Junimea", 1/ (oricîte) **nemulţumiri şi amărăciuni** *răsuflă* din hîrtiile sale, 2/ **seara** de sîmbătă a societăţii îl *atrăgea* către ea ca un loc de relativă potolire a zbuciumelor vieţii şi de năzuinţi contemplative. 3/ Lui Eminescu îi *plăcea*, cu tot zîmbetul dulce-amar din colţul gurii, 4/ *(să) citească* la „Junimea", 5/ (şi) 7/ (cînd) *se aşază* la Bucureşti 6/ **el** *continuă* 7/ *(să) frecventeze* colonia junimistă din casa lui Maiorescu." 8/

(G.Călinescu, *Viaţa lui Eminescu*)

1. Împărţiţi textul în propoziţii, arătaţi felul lor şi relaţiile dintre ele:

P 1 = propoziţie subordonată circumstanţială concesivă faţă de P 3, introdusă prin adverbul nehotărît compus *oricît*;
P 2 = propoziţie subordonată circumstanţială concesivă faţă de P 3, introdusă prin adjectivul nehotărît *oricîte*, coordonată cu P 1 prin juxtapunere;
P 3 = propoziţie principală, regentă pentru P 1 şi P 2;
P 4 = propoziţie principală, regentă pentru P 5;
P 5 = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *plăcea* din P 4, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*;
P 6 = propoziţie subordonată circumstanţială de timp faţă de P 7, introdusă prin adverbul relativ *cînd*;
P 7 = propoziţie principală, coordonată cu P 4, prin conjuncţia copulativă *„şi"*; regentă pentru P 6 şi P 8;
P 8 = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *continuă* din P 7, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*;

2.a. Contrageţi propoziţiile subordonate din fraza a doua:

să citească la „Junimea" = *a citi* la „Junimea"
cînd se aşază la Bucureşti = *aşezîndu-se* la Bucureşti
să frecventeze colonia junimistă din casa lui Maiorescu = *a frecventa* colonia...

Cele trei subordonate se transformă în părţi de propoziţie corespunzătoare:

- subiectiva - în subiect
- circumstanţiala de timp - în complement circumstanţial de timp
- completiva directă - în complement direct.

Scanned with OKEN Scanner

2.b. Analizaţi sintactic şi morfologic pronumele şi adjectivele pronominale din text:
i = complement indirect, care anticipă complementul indirect *lui Eminescu*, exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, dativ;
se = pronume reflexiv, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, acuzativ, morfem al diatezei reflexive a verbului;
oricîte = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal nehotărt compus, feminin, plural, nominativ, în frază este element de relaţie subordonator care introduce o concesivă;
sale = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal posesiv, substituie un posesor de persoana a III-a singular, are formă acordată cu substantivul *hîrtiile*: feminin, plural, acuzativ;
îl = complement direct exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, masculin, acuzativ;
către ea = complement indirect cu nuanţă de loc exprimat prin pronume personal, formă accentuată, persoana a III-a, singular, feminin, acuzativ, precedat de prepoziţia *către*;
îi = complement indirect, care reia complementul indirect *lui Eminescu*, exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, masculin, dativ;
se (aşază) = pronume reflexiv, formă neaccentuată, persoana a III-a singular, acuzativ, morfem al diatezei reflexive a verbului;
el = subiect exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, singular, masculin, nominativ.

3.a. Formaţi familia lexicală a cuvîntului *loc*, prezent în text.

- *loc*	- *locuire*
- *locuitor*	- *locuit*
- *(a) locui*	- *nelocuit*
- *locuinţă*	- *înlocuit*
- *(a) înlocui*	- *neînlocuit*

3.b. Folosiţi acelaşi cuvînt *loc* în patru locuţiuni cu valoare morfologică diferită, cu precizarea valorii lor.
pe loc, în loc, din loc în loc = locuţiuni adverbiale
în loc de, în locul = locuţiuni prepoziţionale
în loc să = locuţiune conjuncţională
a avea loc = „a se întîmpla" = locuţiune verbală

Scanned with OKEN Scanner

4.a. Selectaţi patru neologisme din text şi introduceţi-le în propoziţii:
obtuză: „Are o concepţie *obtuză* despre viaţă.„;
atmosferă: „Este o *atmosferă* favorabilă studiului.„
societate: „*Societatea* ştiinţifică este foarte activă în acest domeniu"
relativă: „Satisfacţia faţă de rezultat este *relativă*."
contemplative: „Atitudinea lui e pasivă, *contemplativă*."
să frecventeze: „Îi place *să frecventeze* cercurile elevate.„

4.b. Găsiţi sinonime pentru patru cuvinte din a doua propoziţie a textului şi introduceţi-le în enunţuri.
nemulţumiri = *insatisfacţii* („În profesie are numai *insatisfacţii*")
amărăciuni = *tristeţi* („Prea multe *tristeţi* îl copleşiseră.")
răsuflă = *transpare* („Suferinţa *transpare* din fiecare rînd.")
hîrtii = *scrieri* („*Scrierile* sale reflectă o profundă melancolie.")

UNIVERSITATEA DIN TÎRGOVIŞTE, TEOLOGIE-LITERE, 1992

I.1. Să se delimiteze propoziţiile, să se rescrie fiecare propoziţie arătîndu-se felul şi relaţiile cu celelalte propoziţii din text.

„*Rogu*-te, 1/ *mînă* mai tare, moş Luca, 2/ *zic* eu, 3/ *(să) nu se* mai *uite* satul ca la urs la noi!" 4/

1. *Rogu-te* = propoziţie principală;

2. *mînă mai tare, moş Luca* = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul *rog* din P 1, în raport de juxtapunere cu regenta;

NOTĂ: Punctuaţia ar fi un indiciu că P 2 este principală, dar sînt două moduri diferite: indicativ şi, respectiv, imperativ.

3. *zic eu* = propoziţie principală incidentă;

4. *să nu se mai uite satul ca la urs la noi* = propoziţie subordonată circumstanţială de scop faţă de P 2, introdusă prin conjuncţia subordonatoare simplă *să*.

I.2. Să se analizeze sintactic şi morfologic toate cuvintele din text.

Scanned with OKEN Scanner

rogu = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea I, diateza activă, tranzitiv, indicativ, prezent, persoana I, singular;
te = complement direct exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a II-a, singular, acuzativ;
mînă = predicat verbal exprimat prin verb predicativ personal, conjugarea I, diateza activă, tranzitiv, imperativ, formă afirmativă, persoana a II-a, singular;
mai tare = complement de mod exprimat prin adverb de mod, simplu, gradul comparativ de superioritate;
moş = substantiv comun, simplu, masculin, singular, vocativ, nearticulat, fără funcţie sintactică;
Luca = atribut substantival apoziţional (apoziţie), exprimat prin substantiv propriu, simplu, masculin, singular, nominativ;
zic = predicat verbal exprimat prin verb predicativ personal, conjugarea a III-a, diateza activă, tranzitiv, indicativ prezent, persoana I, singular;
eu = subiect exprimat prin pronume personal, persoana I, singular, nominativ;
să nu se uite = predicat verbal - formă negativă cu adverbul de mod de negaţie *nu*-, exprimat prin verb predicativ, personal, conjugarea I, diateza reflexivă - cu pronumele reflexiv *se*, formă neaccentuată în acuzativ-, intranzitiv, conjunctiv, prezent, persoana a III-a, singular;
mai = complement circumstanţial de mod, exprimat prin adverb de mod cu nuanţă durativă;
satul = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, neutru, singular - cu sens colectiv - nominativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-l*;
ca la urs = complement circumstanţial de mod comparativ, exprimat prin substantiv comun, simplu, masculin, singular, acuzativ, precedat de prepoziţia simplă *la* şi de adverbul de mod comparativ *ca*, nearticulat;
la noi = complement indirect exprimat prin pronume personal, forma accentuată, persoana I, plural, acuzativ, precedat de prepoziţia simplă *la*.

Scanned with OKEN Scanner

I.3. Alcătuiţi propoziţii în care să se folosească omonimele verbelor *mînă* şi *să se uite*:

El are o *mînă* foarte lungă.
A cumpărat o *mînă* de grîu.
Este o *mînă* de om.
Uite-se cît o vrea la el!
Să se uite totul!

II. Construiţi o frază despre Nică în care să existe o subiectivă, o atributivă şi o circumstanţială de cauză.

(Întrucît) *era un copil* plin de viaţă, 1/ lui Nică îi *plăcea* 2/ *(să) se joace* cu toţi prietenii 3/ (pe care) îi *avea*.4/

1. CZ (2)
2. P
3. SB (2)
4. AT (3)

UNIVERSITATEA TÎRGU JIU, 1992

1. Analizaţi sintactic textul (propoziţiile, felurile lor şi raportul dintre ele).

„(Cînd *scoate* **răzăşiţa** lui Frunză cel tînăr capul pe uşa tinzii, 1/ *(să) vadă* (de ce) *s-au întărîtat* aşa **cîinii**, 3/ *iaca* 4/ *vede* 5/ (că) cei patru **oşteni** *se uitau* la ea peste gard. 6/ *Se întîmplase* / (că) **armăşenii şi năvrapii** *cercau* 8/ *(să) intre* în gospodăria 9/ (ce) *părea mai arătoasă*.“ 10/

(M.Sadoveanu - *Nicoară Potcoavă*)

P 1 = propoziţie subordonată circumstanţială de timp faţă de verbul *vede* din P 5, introdusă prin adverbul relativ *cînd*, regentă pentru P 2;
P 2 = propoziţie subordonată circumstanţială de scop faţă de P 1, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 3;
P 3 = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *să vadă* din P 2, introdusă prin pronumele relativ *ce* precedat de prepoziţie;

Scanned with OKEN Scanner

P 4 = propoziţie principală incidentă;
P 5 = propoziţie principală, regentă pentru P 1 şi P 6;

NOTĂ: poate fi interpretată şi ca o completivă directă faţă de interjecţia *iaca* din P 4.
P 6 = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *vede* din P 5, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*;
P 7 = propoziţie principală, regentă pentru P 8;
P 8 = propoziţie subordonată subiectivă faţă de verbul impersonal *se întîmplase* din P 7, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*, regentă pentru P 9;
P 9 = propoziţie subordonată completivă directă faţă de verbul tranzitiv *cercau* din P 8, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să*, regentă pentru P 10;
P 10 = propoziţie subordonată atributivă faţă de substantivul *gospodăria* din P 9, introdusă prin pronumele relativ *ce*.

2. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate:
cînd = complement circumstanţial de timp, exprimat prin adverb de timp, relativ, în frază are rol subordonator introducînd o circumstanţială de timp;
lui Frunză = atribut substantival genitival, exprimat prin substantiv propriu - provenit din substantiv comun - genul masculin, singular, genitiv, articulat cu articolul hotărît proclitic *lui*;
cel tînăr = atribut adjectival exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, masculin, singular, genitiv, gradul pozitiv, formă articulată cu articolul adjectival - demonstrativ *cel*;
cel = complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu, neutru, singular, acuzativ, articulat cu articolul hotărît enclitic *-l*;
pe uşă = complement circumstanţial de loc exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ, precedat de prepoziţia simplă *pe*, articulat cu articolul hotărît enclitic *-a*;
tinzii = atribut substantival genitival exprimat prin substantiv comun, simplu, feminin, singular, genitiv, articulat cu articolul hotărît enclitic *-i*;
ce = subiect exprimat prin pronume relativ simplu, invariabil, substituie substantivul *gospodăria*: feminin, singular, nominativ, în

Scanned with OKEN Scanner

frază are rol de element subordonator care introduce o atributivă;
părea mai arătoasă = predicat nominal alcătuit din:

părea = verb copulativ, conjugarea a II-a, diateza activă, intranzitiv, indicativ imperfect, persoana a III-a, singular;

mai arătoasă = nume predicativ exprimat prin adjectiv variabil cu două terminaţii, feminin, singular, nominativ gradul comparativ de superioritate.

3. Daţi cîte trei exemple de:

a) *antonime*

a urca - a coborî; mare - mic; aproape - departe

b) *paronime*

eminent - iminent; ordinal - ordinar; pronume - prenume

Scanned with OKEN Scanner

Apariții la Editura NICULESCU

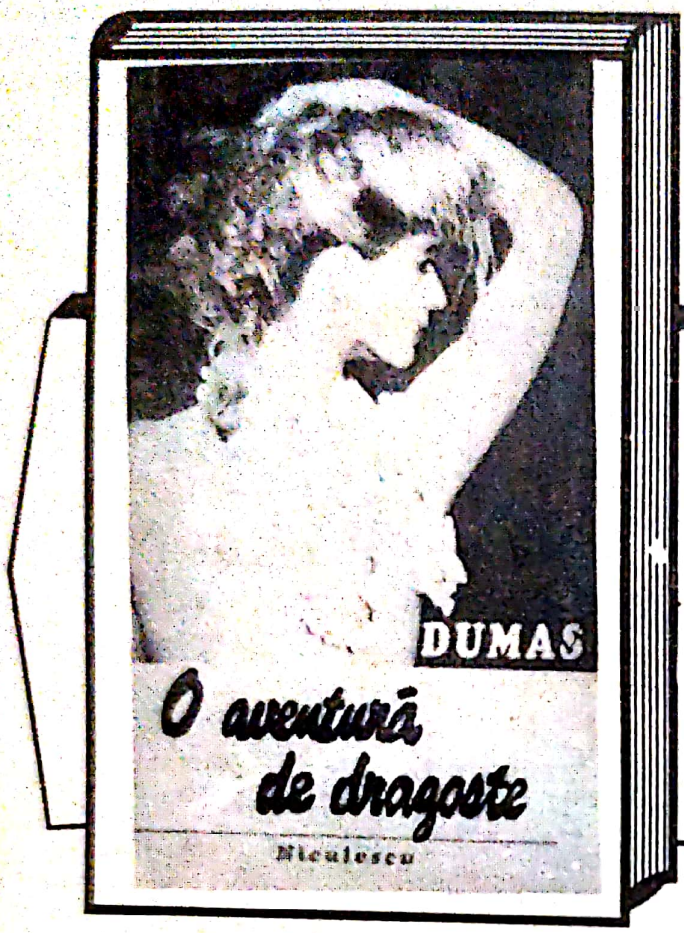

ISBN 973-568-000-9,
Format 12,5x20 cm, aprox. 220 p.
Copertă policromie, lăcuită

O aventură de dragoste de factură autobiografică, romanul prezintă o călătorie a lui Dumas prin Europa împreună cu o misterioasă actriță, Lilla Bulyowsky. Atmosfera plină de farmec a orașelor italiene îi prilejuiește autorului evocarea unei iubiri de tinerețe având drept cadru țărmurile mării cuprinse de o stranie magie.
O legătură pătimașă, irepetabilă prin intensitatea și puritatea ei. Un celebru roman de dragoste plin de candoare și pasiune.

ISBN 973-568-001-7,
Format 12,5x20 cm, aprox. 220 p.
Copertă policromie, lăcuită

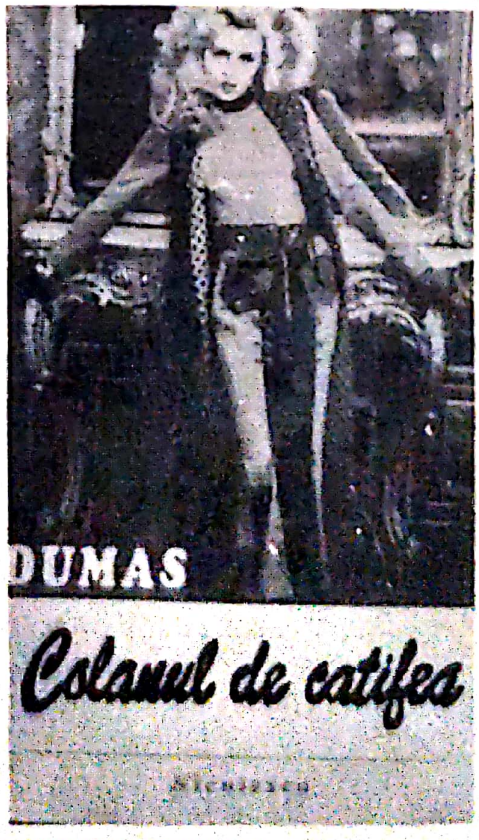

Un tânăr artist german, Theodor Hoffmann, e stăpânit de un singur vis, acela de a cuceri faima "Orașului Lumină". Doar un lucru îl reține - iubirea curată ce i-o poartă Antoniei, fiica unui muzician din oraș. Va pleca în cele din urmă, nu însă înainte de a-i fi făgăduit acesteia o iubire eternă. Hoffmann se îndrăgostește fulgerător de Arsene, o frumoasă dansatoare. Uitând de legământul făcut, el se va lăsa mânat pe drumul pierzaniei de către un misterios doctor, nimeni altul decât Satana. Din acest moment, Hoffmann pierde totul: iubire, onoare, mândrie.
O tulburătoare poveste de dragoste, un roman de mare succes.

Scanned with OKEN Scanner

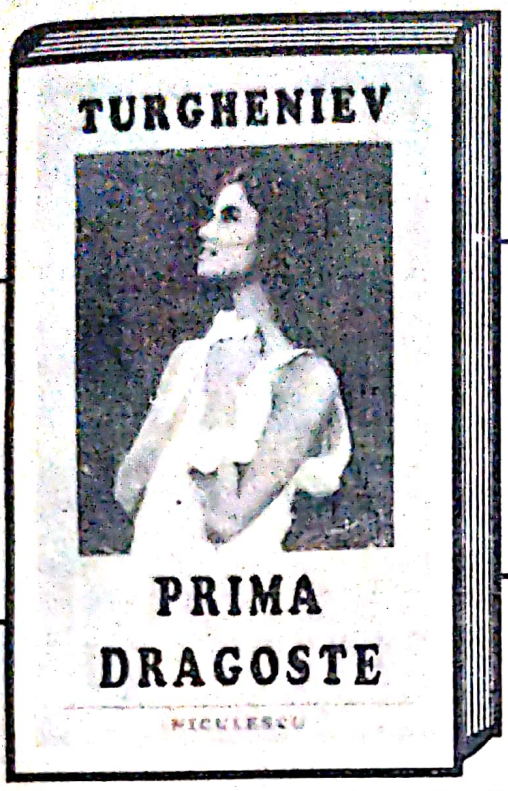

ISBN 973-568-002-5,
Format 12,5x20 cm, aprox. 220 p.
Copertă policromie, lăcuită

Într-o vacanță de vară, Vladimir Petrovici, un adolescent plin încă de iluziile copilăriei, se îndrăgostește de o tânără prințesă, Zinaida Zassekin. Cunoaște pentru prima dată fiorii iubirii, dar și chinurile pasiunii neîmpărtășite. Simțind că Zina iubește pe altul, își descoperă rivalul în persoana propriului său tată. În sufletul său se naște atunci o întrebare chinuitoare.

Cărui îmbold îi va ceda oare?
Primei iubiri sau dragostei filiale?

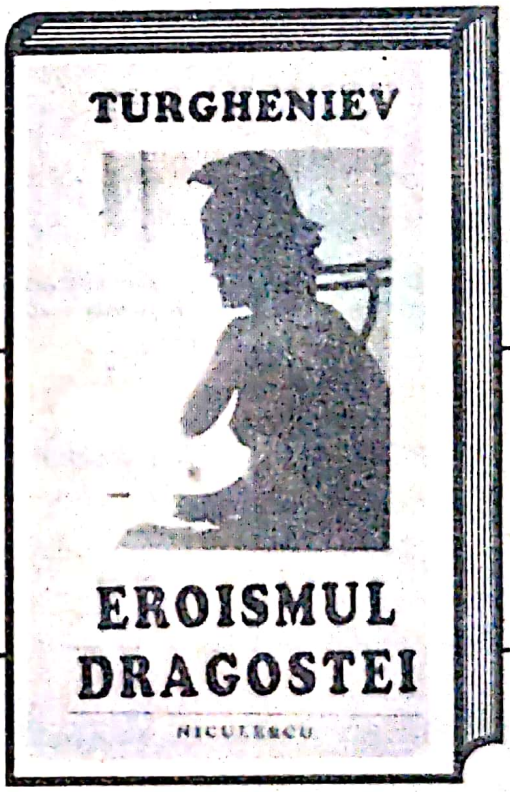

ISBN 973-568-004-1,
Format 12,5x20 cm, aprox. 220 p.
Copertă policromie, lăcuită

Romanul prezintă destinul dramatic al unei tinere femei, Elena Nicolaevna Stakov, care, din dragoste pentru un revoluționar bulgar, emigrat în Rusia, își părăsește viața tihnită de până atunci pentru a-l urmă pe acesta în țara natală. Soarta potrivnică le va curma, însă, dragostea.

Un roman răscolitor despre iubire și jertfă, străbătut de acel fior tragic specific marii literaturi ruse.

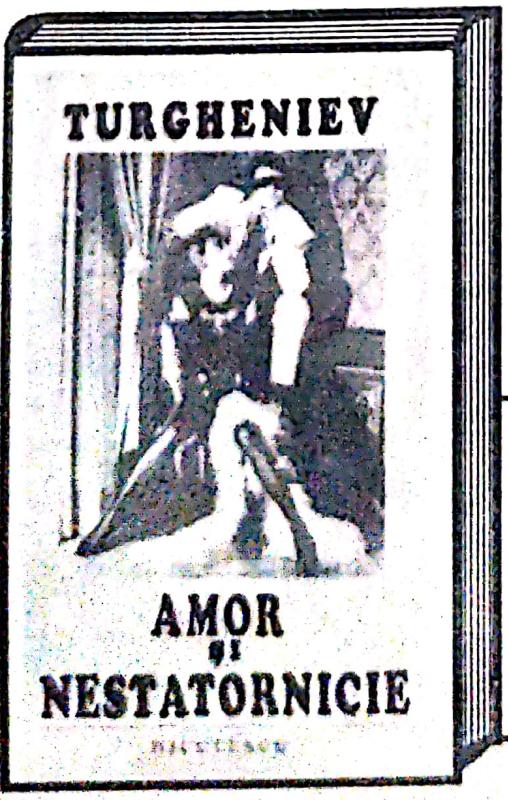

ISBN 973-568-003-3,
Format 12,5x20 cm, aprox. 220 p.
Copertă policromie, lăcuită

Turgheniev creează o figură memorabilă, Dmitri Rudin - care, deși mistuit de flacăra dragostei de adevăr, nu găsește în sine puterea de a-și împlini idealurile. Nici chiar iubirea nu-l va putea smulge din acest cerc vicios, în care orice pasiune este sortită pieirii. Va reuși el să strivească "viermele" pasivității care-l macină?

Povestea cutremurătoare a unui om în căutarea sensului existenței, căruia doar moartea îi va reda identitatea râvnită

Scanned with OKEN Scanner

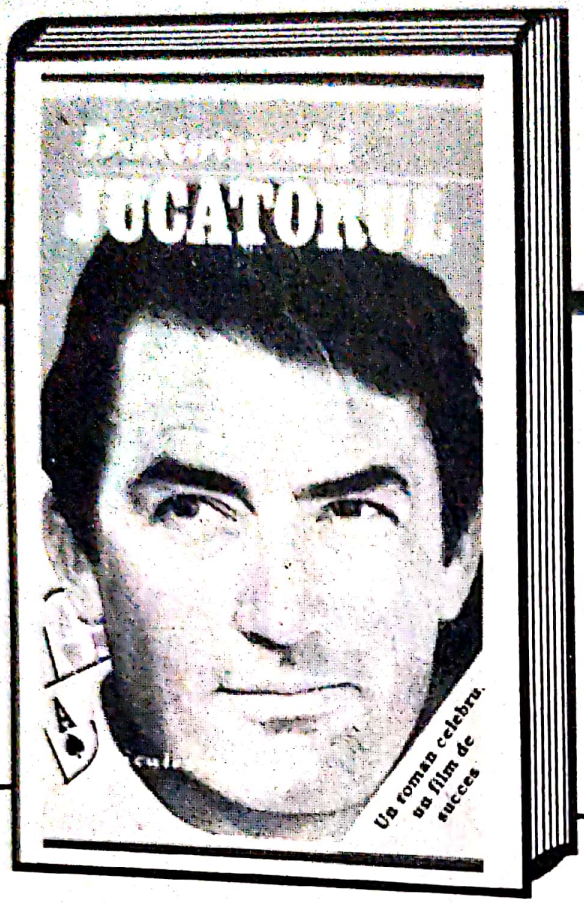

ISBN 973-568-007-8
Format 12,5x20 cm, aprox. 220 p.
Coperta policromie, lăcuită

Jucătorul. Nu joacă pentru câștig, ci pentru a spera. Nu-și aruncă doar banii pe masa de joc, ci și propria viață. Pentru el, riscul e un mijloc de a trăi intens, de a se mistui în acea patimă ce poate să existe în fiecare. În viața lui gravitează fatidic femeia, o mizâ ce aduce nesomn și durere.

Un celebru roman autobiografic, străbătut de o fervoare (aproape) mistică, de flacăra devoratoare a pasiunii

ISBN 973-568-008-4
Format 12,5x20 cm, aprox. 230 p.
Coperta policromie, lăcuită

Un Don Juan chinuit de remuşcări e hărţuit de un soţ înşelat. Între cei doi adversari se află o fiinţă nevinovată, micuţa Liza, după toate aparenţele rodul unei "aventuri" a cărei victimă este. O poveste tragică şi comică totodată, ce dezvăluie o faţetă inedită, dar nu mai puţin pasionantă, a artei dostoievskiene.

Eternul soţ? Eternul amant? Două feţe ale unei singure identităţi?

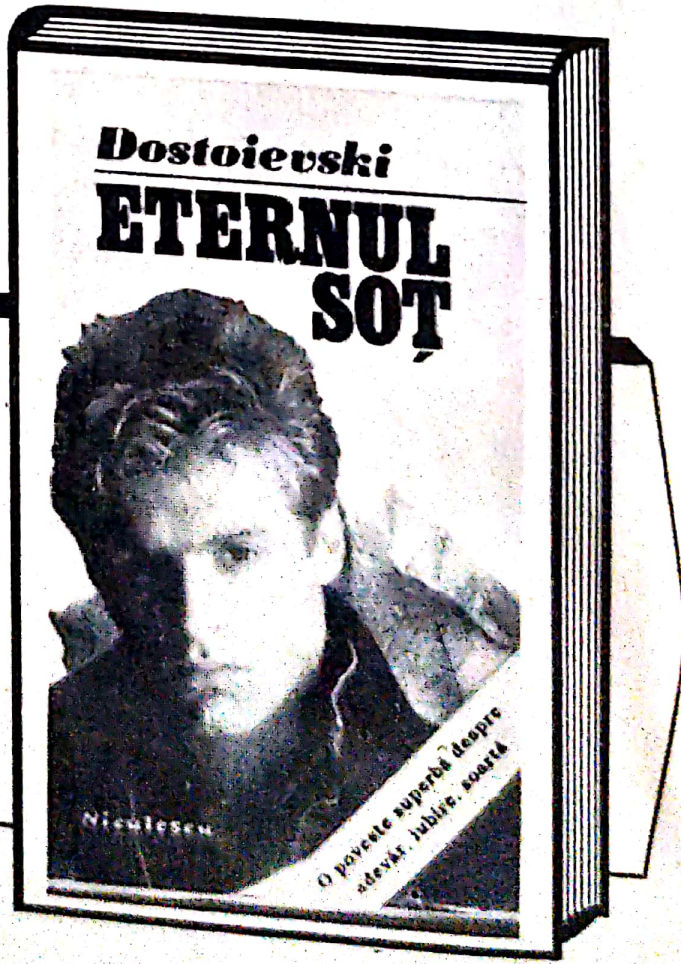

Scanned with OKEN Scanner

ISBN 973-568-005-x
Format 12,5x20 cm, aprox. 220 p.
Coperta policromie, lăcuită

Un cuplu fericit în vacanță pe Coasta de Azur, într-un peisaj feeric, ce îmbie la aventură. În spatele aparențelor se ascunde o dramă petrecută cu ani în urmă - o crimă misterioasă care zguduise opinia publică, lăsând justiția neputincioasă.

Complicitate, interes, lăcomie? Fericirea se poate, oare, clădi pe crimă?

ISBN 973-568-006-8
Format 12,5x20 cm, aprox. 240 p.
Coperta policromie, lăcuită

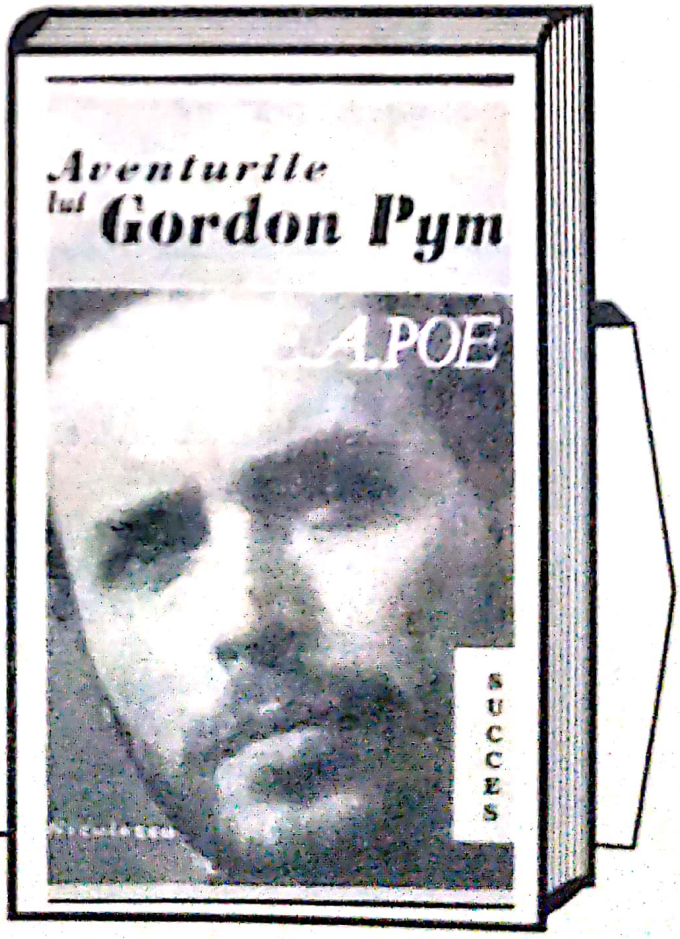

Un tânăr englez îndrăgostit de mare și de aventură se îmbarcă clandestin pe un vas comercial. Un periplu amețitor pe oceanele globului, eroul nefiind cruțat de nici una din vicisitudinile călătoriilor pe mare: furtuni violente, pirați și sălbatici, primejdii și privațiuni de tot felul.

O culme a romanului de aventuri, o lectură pasionantă pentru toate gusturile și toate vârstele

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

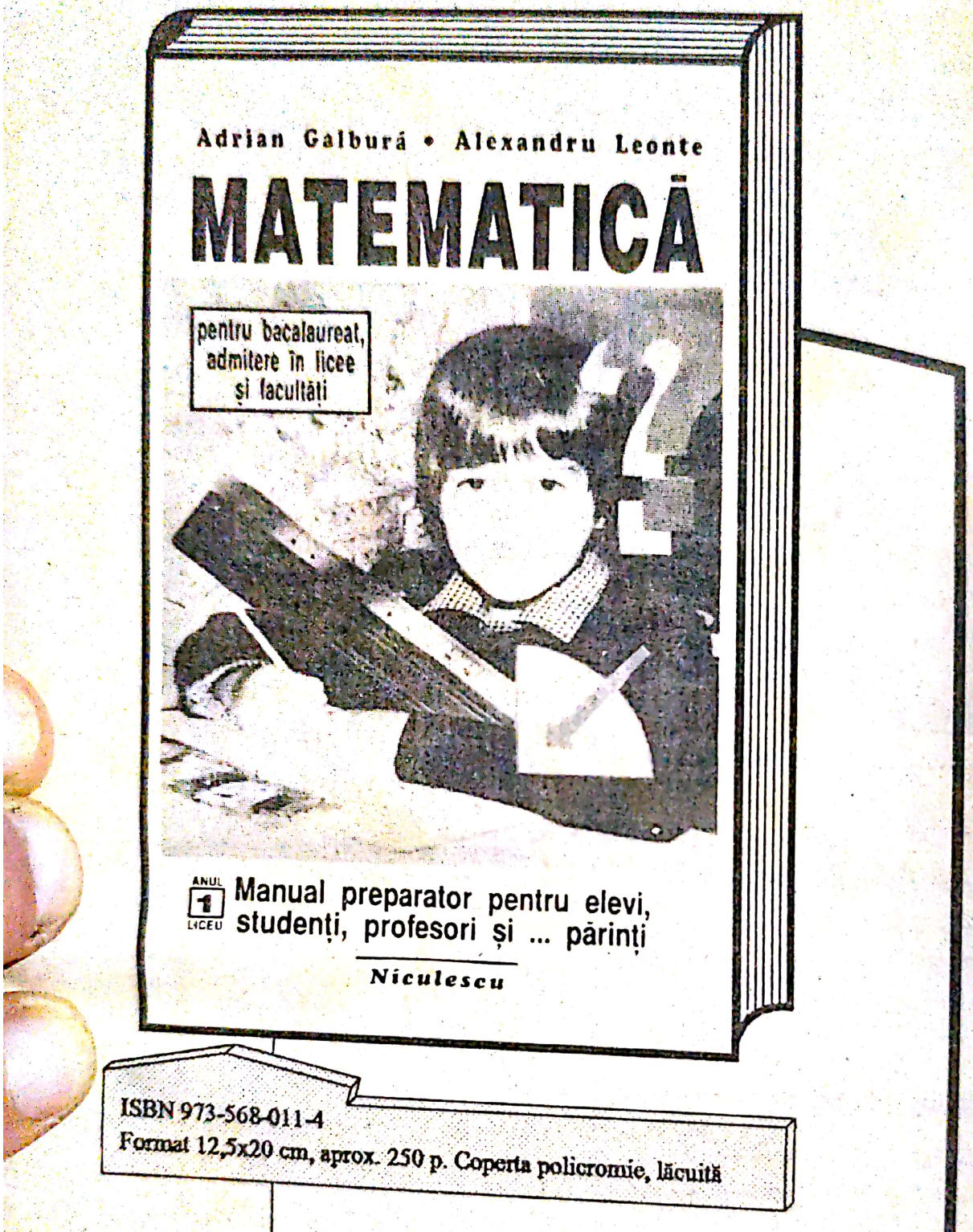

ISBN 973-568-011-4
Format 12,5x20 cm, aprox. 250 p. Coperta policromie, lăcuită

Lucrarea constituie un instrument de lucru pentru studiul individual al elevului de liceu sau al candidatului la concursul de admitere în învățământul superior și bacalaureat. Ea poate fi utilă și profesorilor de matematică și, de ce nu, și meditatorilor... Parcurgând-o, părinții pot să urmărească și să îndrume, ei înșiși, activitatea de studiu individual a copilului.

O extrem de utilă și completă lucrare.
O rețetă de succes pentru fiecare!

LIMBA ROMÂNĂ

pentru bacalaureat, admitere în licee și facultăți

Începută încă din volumul I al lucrării, prezentarea subiectelor date la ultimele ediţii ale admiterii în licee, în facultăţile umaniste (litere, ştiinţele comunicării, drept, jurnalistică, teologie, filozofie, sociologie, pedagogie etc.) şi colegii universitare (birotică, biblioteconomie, administraţie locală-secretariat), împreună cu soluţiile integrale şi recomandările de abordare a unor probleme dificile, completează breviarul teoretic şi îndrumarul practic din primul volum.

Cea mai amplă culegere de subiecte rezolvate şi comentate

ISBN 973-568-010-6

Lei 1490

Scanned with OKEN Scanner